

Poročilo o finančni stabilnosti

Podatki do junija 2025

Oktober 2025

BANKA SLOVENIJE

EVROSISTEM

Naslov: Poročilo o finančni stabilnosti

Številka: oktober 2025

Izdajatelj:
Banka Slovenije
Slovenska 35, 1505 Ljubljana, Slovenija
www.bsi.si

Uporaba in objava podatkov ter delov besedila
sta dovoljeni le z navedbo vira.

Upoštevani so podatki, dostopni do 30. junija 2025, če ni
drugače navedeno.

Gradivo je bilo obravnavano na seji Sveta Banke Slovenije
6. oktobra 2025.

© Banka Slovenije

ISSN 1581-9760

This publication is also available in English.

Nagovor viceguvernerke

Prvih devet mesecev letošnjega leta ostaja zaznamovanih s številnimi spremembami v mednarodnem ekonomskem in finančnem okolju: z nadaljevanjem geopolitičnih trendov, ki neposredno vplivajo na dogajanja v mednarodni trgovini in v finančnih tokovih, ter z naraščanjem tečajev delnic na pomembnejših svetovnih kapitalskih trgih, ki vse bolj vzbujajo dvom o njihovi vzdržnosti in predvidljivosti. Temu so se pridružile še institucionalne spremembe, kot so julija doseženi trgovinski dogovori o bilateralni menjavi in novih carinskih stopnjah med ZDA in EU, prilagajanje obrambne politike v EU in s tem pričakovano povečanje potreb po financiranju obrambnih izdatkov ter prizadevanje Evropske komisije in držav članic EU za vzpostavitev pogojev za hitrejšo rast produktivnosti v EU.

Omenjene institucionalne spremembe ne bodo imele zgolj kratkoročnih vplivov na javne finance držav članic EU in finančni sistem z dodatnimi potrebami po financiranju, ampak bodo tudi dolgoročneje vplivale na strukturo gospodarstva EU ter ob investicijskih priložnostih prinesle dodatna tveganja za finančni sistem, povezana s financiranjem povečanih zasebnih in javnih potreb na področju socialnega varstva, trajnostnega razvoja, izboljševanja konkurenčnosti ter vlaganja v nove tehnologije.

Čeprav se je gospodarska rast v evrskem območju v zadnjem polletju okrepila in se je inflacijska stopnja stabilizirala okoli ciljne ravni dveh odstotkov, negotovost v evrskem območju zaradi zgoraj naštetih dejavnikov v mednarodnem in domačem okolju ostaja povišana. To se odraža v večji nepredvidljivosti na evropskih finančnih trgih, v večji volatilnosti pribitkov na tečaje državnih vrednostnih papirjev ter v segmentu nebančnih finančnih posrednikov, ki zaradi omejenega obsega likvidnih sredstev ostajajo močnejše izpostavljeni nenadnim korekcijam borznih tečajev. Tako kljub ugodnejšim gospodarskim gibanjem v evrskem območju zaradi povišane negotovosti ostaja možnost proženja več različnih sistemskih tveganj za finančni sistem v relativno kratkem času.

Taka sistemska tveganja na ravni EU so nenadna korekcija borznih tečajev, zmanjšanje zaupanja vlagateljev v vzdržnost javnega dolga nekaterih visoko zadolženih držav ali nenadna prilagoditev naložbenih portfeljev nebančnih finančnih posrednikov. Temu je treba dodati še pospešen proces digitalizacije financ in razvoja kriptosredstev ter znotraj njih stabilnih kovancev. V evrskem območju so vse glasnejša opozorila o dodatnih finančnih tveganjih, ki so jim izpostavljene tradicionalne finance na račun nezadostne regulacije področja izdajanja multilateralnih stabilnih kovancev s kritnim premoženjem v ameriških dolarjih ali ameriških državnih obveznicah, ki ni v celoti deponirano zgolj v državah članicah EU. Posamezne države članice evrskega območja na ta tveganja lahko vplivajo v omejenem obsegu, zato potekajo intenzivni procesi njihovega naslavljanja prek Evropskega odbora za sistemska tveganja (ESRB) in drugih nadzornih institucij EU.

Slovenski finančni sistem se zdi zaradi svoje relativne enostavnosti in nižje stopnje razvitosti manj občutljiv na šoke v digitalnem finančnem okolju. Vendar je to zgolj navidezna varnost, saj je zaradi močne vpetosti slovenskega finančnega sistema v evropske in mednarodne finančne tokove čezmejna okužba lahko relativno hitra in nepredvidljiva. Slovenski finančni, zlasti pa bančni sistem, je po veliki finančni krizi doživel številne prilagoditve poslovnega modela. Pomembne spremembe so se zgodile tudi na področju regulacije in nadzora, kar je prispevalo k zmanjšanju notranjih sistemskih tveganj.

V aktualnem Poročilu o finančni stabilnosti ugotavljamo, da bančni sistem ostaja stabilen in odporen na posledice sistemskih tveganj, vendar je prisotna možnost čezmejnih

zunanjih učinkov in prenosa šokov iz realnega dela gospodarstva na finančni sektor. Medletna gospodarska rast se je v Sloveniji v prvem polletju začasno upočasnila, hkrati pa je inflacija v poletnih mesecih predvsem zaradi rasti cen hrane in energentov prehodno nekoliko porasla. Vendar so makroekonomske napovedi za prihodnji leti bolj ugodne s postopnim zviševanjem gospodarske rasti in inflacijo okoli našega dvoodstotnega srednjeročnega cilja. Izpostavljenost finančnega sistema zunanjim šokom se ob morebitnem povečanju razhajanja med gibanjem poslovnega in finančnega cikla, ki ga opažamo v domačem gospodarstvu in tudi v nekaterih državah članicah EU, v prihodnje lahko poveča.

Nadalje ocenjujemo, da se kljub visoki negotovosti splošna raven sistemskih tveganj za finančni sistem v Sloveniji v zadnjem polletnem obdobju ni spremenila. Večina tveganj ostaja v območju nizke ali zmerne ravni z izjemo kibernetskega tveganja, ki ob velikem številu kibernetskih napadov in groženj, povezanih z geopolitičnimi nestabilnostmi, ostaja povišano. Hkrati odpornost bank na sistemska tveganja ostaja visoka in bi z zgodovinsko visoko likvidnostjo in kapitalom kratkoročno lahko blažila morebitne negativne učinke.

Kreditno tveganje, povezano z izpostavljenostjo bank nefinančnim družbam (NFD), je ostalo nizko in se zvišuje le počasi in le v nekaterih gospodarskih panogah. Razlog ni samo v boljšem upravljanju in reguliranju teh tveganj na ravni sistema in na ravni bank, ampak tudi v relativno manjšem deležu izpostavljenosti podjetjem v bančnih bilancah, ki se je v primerjavi z obdobjem pred petnajstimi leti skoraj prepolovil. Prav tako k počasnejšemu naraščanju kreditnega tveganja prispevajo v povprečju relativno visoki dobički podjetij v zadnjih letih. Na drugi strani več pozornosti namenjamo oceni kreditnega tveganja prebivalstva, saj se je relativni pomen tega dela portfelja izrazito povečal in dosegel skoraj četrtino bilančne vsote bank. Kljub temu kreditno tveganje v segmentu potrošniških posojil in stanovanjskih posojil v prvih šestih mesecih leta ostaja stabilno, na morebitno krepitev tveganj za zdaj nakazuje le povečevanje obsegov nedonosnih terjatev pri potrošniških posojilih.

V primerjavi z zadnjo objavo Poročila o finančni stabilnosti v aprilu 2025 smo spremenili le tendenco ocene obrestnega tveganja, in sicer iz stabilne v naraščajočo. Razlog je v povečevanju razkoraka med obdobjem prilagajanja aktivnih in pasivnih obrestnih mer, ki izhaja iz povečevanja deleža naložb bank v dolgoročne vrednostne papirje, vrednotene po odplačni vrednosti. Vendar zaradi pričakovanega stabiliziranja tržnih obrestnih mer raven obrestnega tveganja ostaja nespremenjena, zmerna. Dodatno obrestno tveganje omejuje ščitenje pred obrestnim tveganjem z izvedenimi finančnimi instrumenti pri nekaterih bankah, ki pa je po obsegu omejeno.

Kljub znižanju tržnih obrestnih mer od sredine preteklega leta se raven tveganja financiranja ni spremenila in ostaja zmerna. Ob izrazitem povečanju vlog gospodinjstev v bankah v prvem polletju se je delež vpoglednih vlog v vseh vlogah še zvišal, na več kot 85 %, kar pa lahko ob vse bolj razširjenem digitalnem bančništvu med vire vnese tudi večjo spremenljivost v primeru nepričakovanih zunanjih šokov. Banke so neodzivnost varčevalcev na spreminjanje obrestnih mer izkoriščale za ohranjanje relativno višjih neto obrestnih prihodkov, kot so sicer bili v obdobju zviševanja tržnih obrestnih mer. Poleg tega so banke v prvi polovici leta zvišale tudi neobrestne prihodke, kar se je odrazilo v visokem dobičku. Omenjena gibanja so vplivala na ohranjanje nespremenjene ravni dohodkovnega tveganja v bankah, ki je ostalo nizko.

Slovenski bančni sistem ostaja odporen proti finančnim šokom tako na področju likvidnosti kot solventnosti, kar zagotavlja dobro podlago za njegovo nadaljnjo stabilnost.

Vendar visoka stopnja negotovosti v mednarodnem okolju in v razvoju domačega poslovnega cikla povečuje verjetnost za nepredvidene zunanje šoke za finančni sistem. Ob visoki dobičkonosnosti bi lahko tudi letos večji del dobička namenile za dodatno krepitev regulatornega kapitala.

V letošnjem letu ostaja naravnost makrobonitetne politike Banke Slovenije nespremenjena s poudarkom na ohranjanju odpornosti bančnega sistema. Čeprav se parametri makrobonitetnih instrumentov od izdaje predhodnega poročila niso spreminjali, še vedno velja priporočilo bankam za njihovo preudarno upravljanje kapitala in likvidnosti. Splet ekonomskih razmer v zadnjih letih je bankam namreč omogočil doseganje visokih, nadpovprečnih poslovnih rezultatov. V prihodnje pa ob verjetnem spreminjanju teh razmer lahko pričakujemo manj ugodne razmere za poslovanje bank.

Banka Slovenije redno presoja upravičenost uporabe posameznih makrobonitetnih instrumentov z namenom zagotavljanja finančne stabilnosti. Pri tem bomo v prihodnjem obdobju – skupaj s preostalimi evropskimi institucijami – več pozornosti namenili tudi iskanju možnosti za poenostavitev makrobonitetnih instrumentov in regulative, vendar ne v smeri deregulacije. Sledili bomo načelu: »tako kompleksno, kot je potrebno, in tako enostavno, kot je možno«.

mag. Tina Žumer

viceguvernerka

Povzetek	8
1 Makrofinančno okolje	13
Svetovno gospodarstvo	13
Evrsko območje	13
Slovenija	15
Okvir 1: Spremembe makrofinančnih povezav po veliki finančni krizi leta 2008	16
2 Sistemska tveganja za finančno stabilnost	19
2.1 Tveganje, ki izhaja z nepremičninskega trga	19
Trg stanovanjskih nepremičnin	19
2.2 Tveganje financiranja	25
Viri financiranja	26
Ročnost vlog ter vrzel v ročnosti med naložbami in obveznostmi	29
2.3 Obrestno tveganje	30
Obrestna občutljivost bank	31
Obrestne mere	32
2.4 Kreditno tveganje	35
Nedonosne izpostavljenosti, skupine kreditnega tveganja in izpostavljenost do družb v stečajnih postopkih	35
Kreditni standardi bank in obrestne mere	40
Pokritost z oslabitvami in rezervacijami	41
2.5 Dohodkovno tveganje	42
Bruto in neto dohodek bank	42
Neto obrestni in neobrestni prihodki	42
Operativni stroški	44
Pričakovano gibanje dohodka v drugi polovici leta 2025	45
Primerjava dohodkovnih in stroškovnih kazalnikov slovenskega bančnega sistema z državami EU in evrskega območja	46
2.6 Kibernetsko tveganje	49
Okvir 2: Obvladovanje tveganj na področju informacijske in komunikacijske tehnologije v bančnem sektorju	52
Okvir 3: Kibernetsko tveganje in umetna inteligenca	54
2.7 Podnebna tveganja	56
3 Odpornost bančnega sistema	60
3.1 Solventnost in dobičkonosnost	60
Solventnost	60
Dobičkonosnost	63
Primerjava dobičkonosnosti bank v Sloveniji, EU in evrskem območju	64
Okvir 4: Kreditiranje v Sloveniji med energetske šokom – pomen presežnega kapitala bank	65
3.2 Likvidnost	68
4 Gospodinjstva in podjetja	71
4.1 Gospodinjstva	71

	Razpoloženje potrošnikov ter finančno premoženje gospodinjstev	71
	Zadolženost in obremenjenost gospodinjstev s stanovanjskimi stroški	72
4.2	Nefinančne družbe	75
	Financiranje in zadolženost NFD	75
	Finančna sredstva NFD	79
	Stečaji in blokade računov NFD	79
	Okvir 5: Financiranje NFD	80
5	Nebančne finančne institucije	84
5.1	Lizinske družbe	84
5.2	Zavarovalnice	85
5.3	Vzajemni skladi	88
6	Makrobonitetna politika za bančni sistem in lizinske družbe	91
	Namen makrobonitetne politike	91
	Pregled makrobonitetnih politik v Evropi	92
	Makrobonitetna politika Banke Slovenije	93
	Proticiklični kapitalski blažilnik	94
	Makrobonitetne omejitve kreditiranja potrošnikov	95
	Blažilnik sistemskih tveganj	99
	Druge sistemsko pomembne banke	99
7	Priloga	101
7.1	Opis kratic	122

Vztrajanje negotovosti v mednarodnem okolju se odraža tudi v slovenskem gospodarskem okolju, medtem ko sistemska tveganja za slovenski finančni sistem ostajajo stabilna, odpornost bank na tveganja pa visoka (Tabela 1.1).

Gospodarska aktivnost v Sloveniji je v drugem četrtletju nadomestila padec z začetka leta, vendar pa negotovosti ostajajo prisotne zlasti v izvoznem sektorju, kjer še naprej vladajo težavne razmere. Zaradi visoke izvozne usmerjenosti slovenskega gospodarstva se lahko to dogajanje v prihodnje postopoma odrazi tudi v krejitvi sistemskih tveganj za finančni sistem. Ta v tretjem četrtletju sicer ostajajo ocenjena kot zmerna. Ob tem izstopa kibernetsko tveganje, pri katerem zaradi povišanega geopolitičnega tveganja in visokih kibernetskih groženj ohranjamo povišano oceno tveganja. Nižje ključne obrestne mere se odražajo v gibanju bančnih obrestnih mer in zniževanju dohodka bank, ki pa ostaja nad ravnmi, doseženimi v času nizkih obrestnih mer. Zato smo ohranili nizko oceno tveganja z možnostjo poslabšanja v prihodnjih četrtletjih, zlasti če bi se razmere iz mednarodnega okolja v večji meri prelile v slovensko gospodarstvo. Pri kreditnem tveganju so se prvi negativni učinki prelivanja odrazili v povečanju obsega in deleža nedonosnih terjatev v posameznih segmentih portfelja, zaradi česar smo že v prvem četrtletju letošnjega leta oceno tveganja povišali na zmerno. V nadaljevanju leta ni prišlo do večjih sprememb, zaradi česar tudi v tretjem četrtletju ohranjamo oceno zmerno s stabilno tendenco. V primerjavi s spomladanskim Poročilom o finančni stabilnosti smo poslabšali obete za obrestno tveganje. V prvi polovici leta se je zmerno povečala vrzel v ponovni določitvi obrestnih mer, kar je povečalo občutljivost bank na njihove spremembe. Samo oceno tveganja pa smo ohranili kot zmerno. V nasprotju s tem smo pri tveganjih, ki izhajajo iz poslovanja liziških družb in nepremičninskega trga, zabeležili izboljšanje razmer. Izgleda obeh smo tako že v prejšnjem četrtletju izboljšali v stabilne, ocena pa ostaja nizka oziroma zmerna. Preostala tveganja in odpornost bančnega sistema na tveganja so ostali nespremenjeni.

Tabela: Prikaz tveganj in odpornosti Banke Slovenije za slovenski finančni sistem

Prikaz tveganj in odpornosti										Tendencia spremembe na lestvici
Q4 2021	Q4 2022	Q4 2023	Q1 2024	Q2 2024	Q3 2024	Q4 2024	Q1 2025	Q2 2025	Q3 2025	
Sistemsko tveganje										
Tveganje, ki izhaja z nepremičninskega trga										→
Tveganje financiranja v bančnem sistemu										→
Obrestno tveganje v bančnem sistemu										↑
Kreditno tveganje v bančnem sistemu										→
Dohodkovno tveganje v bančnem sistemu										↑
Tveganje, ki izhaja iz poslovanja liziških družb										→
Kibernetsko tveganje										→
Podnebna tveganja										→
Odpornost na sistemska tveganja										
Solventnost in dobičkonosnost bančnega sistema										→
Likvidnost bančnega sistema										→
Barvna lestvica:										
Tveganje	nizko	zmerno	povišano	visoko						
Odpornost	visoka	srednja	nizka	zelo nizka						

Opomba: Pri prikazu tveganj in odpornosti se ocena na barvni lestvici nanaša na oceno do enega četrtertletja vnaprej. Puščica predstavlja pričakovano spremembo tveganja oziroma odpornosti na lestvici (navzgor ali navzdol) v nekoliko daljšem obdobju, okoli enega leta. Pri tveganjih usmeritev puščice navzgor (navzdol) pomeni povečanje (zmanjšanje) tveganja, pri odpornosti pa njeno krepitev (slabitev). Prikaz tveganj in odpornosti v bančnem sektorju temelji na analizi ključnih tveganj in odpornosti za slovenski bančni sistem ter je opredeljen kot sklop kvantitativnih in kvalitativnih kazalnikov za opredelitev in merjenje sistemskega tveganja in odpornosti.

Vir: Banka Slovenije.

Geopolitična negotovost se odraža v nižjih pričakovanih gospodarskih rasteh. V domačem gospodarstvu je rast BDP v drugem četrtertletju nadomestila padec iz začetka leta. Aktivnost domačega gospodarstva se je v drugem četrtertletju letošnjega leta okrepila predvsem zaradi končne potrošnje gospodinjestev in krepitev zalog, medtem ko razmere v izvoznem delu gospodarstva ostajajo otežene, kar se v prihodnje lahko odrazi tudi v poslabšanju poslovanja bank, ki pa trenutno ostaja dobro.

Tveganje, ki izhaja z nepremičninskega trga, je že drugo leto ocenjeno kot zmerno, obete pa smo v prejšnjem četrtertletju spremenili v stabilne. Povečalo se je namreč število prodaj nepremičnin, cene nepremičnin pa rastejo po bolj zmernih stopnjah kot lani. Trg nepremičnin se je stabiliziral, še vedno pa so prisotna dolgoročna tveganja, povezana z dostopnostjo in omejeno ponudbo stanovanjskih nepremičnin. Gradnjo novih stanovanjskih nepremičnin otežujejo visoki gradbeni stroški in pomanjkanje delavcev, hkrati pa na trgu primanjkuje ustreznih zemljišč za gradnjo stanovanjskih stavb. Nova stanovanjska posojila so se v prvi polovici leta 2025 ob nižjih obrestnih merah nadalje povečala.

Tveganje financiranja ostaja zmerno in stabilno. V prvi polovici leta se je obseg vlog nebančnega sektorja povečal zaradi izrazitega priliva vlog gospodinjestev. Ob nadaljnjem zniževanju depozitnih obrestnih mer se je povečal obseg vlog na vpogled. To je nekoliko povečalo vrzel med ročnostjo naložb in obveznosti ter s tem tveganje nestabilnosti financiranja, ki izhaja iz te vrzeli. Čeprav so vloge nebančnega sektorja zaenkrat stabilen vir financiranja, ostaja pomembno, da banke še naprej pozorno spremljajo varčevalne navade komitentov in pravočasno prilagajajo ponudbo konkurenčnim razmeram, ki so tudi zaradi uveljavljanja novih ponudnikov digitalnih bančnih in drugih finančnih storitev za banke postale manj ugodne.

Obrestno tveganje je ocenjeno kot zmerno, poslabšujejo pa se izgledi, saj se je v zadnjem obdobju ponovno povečala občutljivost bank na spremembe obrestnih mer. K temu je prispevalo povečevanje deleža fiksno obrestovanih posojil nebančnemu sektorju ob hkratnem podaljševanju povprečne preostale zapadlosti teh posojil. Dodatno se je povečal obseg vrednostnih papirjev, katerih preostala zapadlost in obdobje ponovne določitve obrestnih mer sta daljša od tistih pri primarni likvidnosti bank, ki se je medtem zmanjšala. Po drugi strani spremembe pri virih niso bistveno vplivale na občutljivost bank na spremembe obrestnih mer. Medtem ko so nekatere, zlasti večje banke, v zadnjih letih povečale varovanje pred obrestnim tveganjem z bolj obsežno uporabo izvedenih finančnih instrumentov, pri drugih to tveganje še vedno ostaja večje.

Kreditno tveganje je po povišanju v začetku leta ocenjeno kot zmerno in stabilno. Obseg nedonosnih izpostavljenosti (NPE) se je nekoliko povečal, vendar ob hkratni rasti skupne izpostavljenosti bank do nebančnega sektorja kazalniki kreditnega tveganja ostajajo ugodni. Poslabšanje kakovosti portfelja posojil ostaja omejeno na nekaj podjetij in izvira predvsem iz proizvodnega dela gospodarstva zaradi večje izpostavljenosti vplivom zahtevnejših mednarodnih gospodarskih razmer. Od septembra lani se povečuje število začetnih stečajnih postopkov in s tem tudi izpostavljenost bank do teh družb, ki pa ostaja majhna. Ugodne razmere na trgu dela in v povprečju dober finančni položaj gospodinjstev ohranjata dobro kakovost portfelja posojil prebivalstvu. V prvi polovici leta se je zmanjševal tudi delež skupine s povečanim kreditnim tveganjem.

Dohodkovno tveganje je že drugo leto ocenjeno kot nizko, obeti pa so manj ugodni, predvsem zaradi zmanjševanja neto obrestnih prihodkov. Kljub temu tako neto obrestni prihodki kot skupni dohodek bank še vedno občutno presegata ravni, dosežene pred začetkom zviševanja obrestnih mer v drugi polovici leta 2022. K temu prispevajo izredno nizki obrestni odhodki, povezani z nizkimi obrestnimi merami za vezane vloge in visokim deležem vpoglednih vlog. Banke so dividende, ki predstavljajo glavnino neobrestnih prihodkov, letos prejele prej kot lani, kar je prispevalo k rasti skupnih prihodkov v prvem polletju. Ta učinek je, kot pričakovano, izzvenel že julija, ko se je raven prejetih dividend medletno skoraj izravnala. Banke sicer zaradi davka na bilančno vsoto še vedno beležijo višje operativne stroške kot pred letom 2024.

Kibernetsko tveganje v bančnem sistemu ostaja ocenjeno kot povišano s stabilnimi obeti, čeprav slovenske banke v prvem polletju 2025 niso poročale o kritičnih kibernetskih incidentih. Ocena tveganja ostaja povišana zaradi visoke ravni kibernetskih groženj, ki izhaja iz povišanega geopolitičnega tveganja. Stabilnost tveganja potrjuje tudi orodje za kibernetsko kartiranje, ki spremlja in identificira kibernetsko tveganje ter napoveduje njegovo raven za prihodnje četrtoletje. Banke so sicer poročale o incidentih, vendar zaradi operativnega nedelovanja ali napak v plačilnih sistemih ter težav pri zunanjih ponudnikih storitev.

Podnebna tveganja v bančnem sistemu so zmerna s stabilnimi obeti. Izpostavljenost podnebno bolj občutljivim dejavnostim se je povečala, ogljični kazalniki pa so se dodatno izboljšali. Posledično tranzicijska tveganja v bančnem sistemu ostajajo ocenjena kot zmerna. Fizična tveganja so prav tako stabilna, ocenjena pa kot nizka.

Kapitalsko odpornost bančnega sistema zaradi ugodnih kazalnikov solventnosti in dobičkonosnosti še naprej ocenjujemo kot visoko s stabilnimi obeti. Kljub pričakovanemu zniževanju količnikov kapitalske ustreznosti do konca leta 2025, predvsem zaradi rasti tveganih izpostavljenosti, pričakujemo, da bodo banke ohranile visoko raven solventnosti. Ob visoki dobičkonosnosti bi lahko tudi letos del dobička namenile za dodatno krepitev regulatornega kapitala.

Visoka in stabilna je tudi likvidnostna odpornost, čeprav se je sposobnost pokrivanja neto odlivov in financiranja obveznosti nekoliko poslabšala. Banke so z usmerjanjem prostih likvidnih sredstev z računov pri centralni banki v posojila in nakup dolžniških vrednostnih papirjev nadaljevale s preoblikovanjem likvidnostne strukture. Ta struktura bi se lahko izkazala za manj ugodno v primeru izrazito povečanega povpraševanja po likvidnosti, ki bi zahtevala tudi prodajo vrednostnih papirjev. Kljub temu vse banke presegajo minimalne zahteve LCR in NSFR, razlike v likvidnostnih presežkih med njimi pa ostajajo precejšnje.

Gospodinjstva in NFD ohranjajo ugoden finančni položaj. Pri gospodinjstvih se je okrepilo povpraševanje po posojilih za nepremičnine in poplačilo obveznosti, delež potrošniških posojil v BDP pa je presegel povprečje evrskega območja, medtem ko delež stanovanjskih posojil ostaja nižji. Kljub temu je zaupanje potrošnikov ostalo pod dolgoročnim povprečjem, pričakovanja glede gospodarskega in finančnega stanja pa so se rahlo izboljšala. NFD se po večini kazalnikov zadolženosti še naprej nahajajo pod povprečjem evrskega območja, okrepil se je tudi lastniški kapital in presežek danih komercialnih kreditov. Kljub ugodnim kazalnikom se pri NFD povečuje število stečajev in blokad računov, kar ob mednarodnih negotovostih nakazuje na možnost dodatnih poslabšanj.

Razmere v nebančnem delu finančnega sektorja ostajajo ugodne. Tveganje, ki izhaja iz lizinskih družb, ocenjujemo kot nizko in stabilno. V prvi polovici leta so sklenile več poslov kot lani, zaradi nižjih stroškov financiranja se ponovno krepi tudi dobiček, medtem ko ostajajo zamude nad 90 dni nizke. Zavarovalnice in pozavarovalnice izkazujejo visoko odpornost z rastjo bruto premij in dobičkov. Kapitalska ustreznost ostaja visoka. Finančne trge je zaznamovala volatilnost zaradi carinskih ukrepov ZDA, a so se borzni indeksi hitro okrepili, kar se je odrazilo tudi na likvidnosti domače borze in v vplačilih v vzajemne sklade.

Makrobonitetna politika ostaja preventivno in uravnoteženo usmerjena, s poudarkom na krepitvi odpornosti bančnega sistema ter omejevanju sistemskih tveganj. V luči vztrajajočih makroekonomskih negotovosti je ključno, da obstoječi makrobonitetni instrumenti zagotavljajo ustrezne zaščitne mehanizme pred morebitnimi negativnimi šoki. Dodatno k stabilnosti prispevajo kapitalski blažilniki, ki jih morajo vzdrževati druge sistemsko pomembne banke (DSPB), saj ti zmanjšujejo tveganje sistemskih posledic ob morebitnem propadu posamezne institucije. S celovito kombinacijo teh ukrepov se krepi odpornost bančnega sistema in zmanjšuje možnost prenosa tveganj v realno gospodarstvo.

V tokratni publikaciji smo pripravili pet tematskih okvirjev. V prvem prikazujemo spremembe v makrofinančnih povezavah po svetovni finančni gospodarski krizi leta 2008, kjer izpostavljamo zlasti zmanjšanje odvisnosti nefinančnih družb (NFD) od bančnega financiranja. Drugi okvir poudarja vse večji pomen obvladovanja tveganj informacijsko-komunikacijske tehnologije v bančnem sektorju in poudarja vse večjo pomembnost obvladovanja tveganj na tem področju zlasti zaradi velikega tehnološkega napredka in digitalizacije v zadnjem obdobju. Tretji izpostavlja naraščajočo vlogo umetne inteligence tako pri ogrožanju finančne stabilnosti kot pri njeni krepitvi, saj banke vse več vlagajo v razvoj rešitev, ki temeljijo na tehnikah umetne inteligence in omogočajo boljše zaznavanje ter obvladovanje tveganj. V četrtem ugotavljamo, da so dobro kapitalizirane banke odigrale stabilizacijsko vlogo med energetske krizo takoj po ruski invaziji na Ukrajino, ko so bila energetske intenzivna podjetja med najbolj priza-

detimi zaradi nihanja vhodnih stroškov in geopolitičnih tveganj. Zadnji okvir se osredotoča na zadolženost NFD in povečevanje pomena komercialnih kreditov kot vira njihovega financiranja.

Svetovna gospodarska rast naj bi letos ostala zmerna, pri čemer negotovosti glede trgovinske politike in geopolitičnih napetosti ostajajo velike. Evrsko območje v drugem četrtletju zaznamuje blaga rast gospodarske aktivnosti, ki je zaradi povečane svetovne trgovinske napetosti skromnejša kot v prvem četrtletju. Aktivnost domačega gospodarstva se je v drugem četrtletju letošnjega leta obnovila predvsem zaradi končne potrošnje gospodinjstev in krepitev zalog. Povečane negotovosti v globalnem okolju so oslabile povpraševanje glavnih trgovinskih partneric, kar je povzročilo medletni upad izvoza, medtem ko solidna rast uvoza ob skromnih investicijah odraža predvsem kopičenje zalog. Negotovosti ostajajo predvsem v izvoznem sektorju, ki posluje v oteženih razmerah. Banke so tako poslovale v kompleksnem geopolitičnem in ekonomskem okolju, ki vnašata dodatno negotovost in povečano pojavnost zunanjih šokov.

Svetovno gospodarstvo

Rast svetovnega gospodarstva (brez evrskega območja) naj bi letos ostala zmerna. Negotovost glede trgovinske politike ostaja, a sklenjeni sporazumi med ZDA in trgovinskimi partnericami prispevajo k njenemu zmanjšanju. Sestavljeni kazalnik PMI za svetovno gospodarstvo je avgusta dosegel najvišjo vrednost v tem letu in nakazuje nadaljevanje rasti. Rast je predvsem posledica povečane aktivnosti v storitvenih dejavnostih. Kazalnik PMI za predelovalne dejavnosti se je povzpел v območje rasti v juniju in avgustu (slika 1.1, levo) predvsem zaradi učinka povečanja zalog pred iztekom roka za uvedbo carin. Po zadnjih napovedih ECB se za leto 2025 pričakuje rast BDP v višini 3,3 %, leta 2026 naj bi se ta upočasnila na 3,1 %, nato pa v letu 2027 povzpela na 3,3 %.¹ Svetovna inflacija (brez evrskega območja) naj bi se v prihodnje umirila kljub predvideni višji inflaciji v ZDA zaradi carin.² Negotovosti glede trgovinske politike še naprej predstavljajo tveganje za poslabšanje razmer, dodatno pa jih stopnjujejo še geopolitična trenja (vojni na Bližnjem vzhodu in v Ukrajini), ki lahko vplivajo tako na mednarodno trgovino (surovin, energentov, strateških produktov) kot na mednarodne finančne tokove. Najnovejši dogovori ZDA o recipročnih carinah so sicer prispevali k izboljšanju razpoložanja na finančnih trgih, saj je večina trgovinskih partneric s strani ZDA prejela nižje carine, kot je predvideval prvotni paket v začetku aprila. Vrednotenja na borzah so kljub visokim negotovostim na rekordnih ravneh, kar krepi možnosti njihove korekcije. Omenjena tveganja krepijo tudi vse večje povezave med tradicionalnimi in s kriptosredstvi povezanimi financami, ki jih še spodbuja permissivna regulativa, predvsem v ZDA.

Evrsko območje

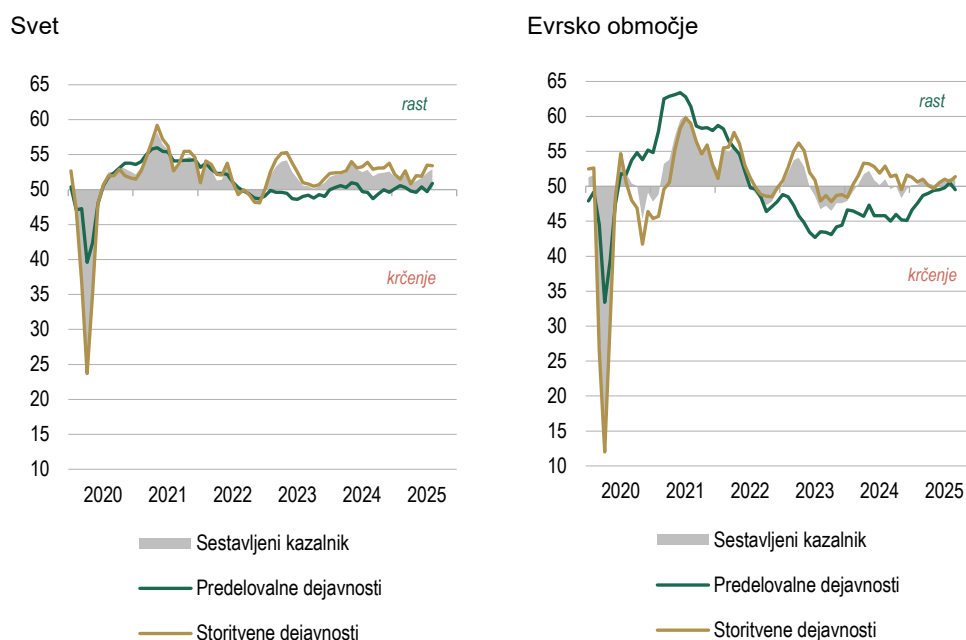
Evrsko območje v drugem četrtletju zaznamuje blaga rast gospodarske aktivnosti, ki pa je zaradi svetovne trgovinske napetosti skromnejša kot v prvem četrtletju. BDP je bil v drugem četrtletju glede na prejšnje četrtletje večji za 0,1 %, medletno pa za 1,4 %. Sestavljeni kazalnik PMI in kazalnik za storitvene dejavnosti sta v drugem četrtletju izkazovala rast. PMI za predelovalne dejavnosti je avgusta prvič po juniju 2022 prešel v območje rasti, kar je nakazovalo postopno stabilizacijo sektorja, vendar

¹ ECB, september 2025.

² Po zadnjih napovedih ECB naj bi se svetovna inflacija (brez evrskega območja) letos umirila pri 3,2 %, v letih 2026 in 2027 pa dodatno upadla na 2,9 % in 2,5 % (ECB staff macroeconomic projections for the euro area, september 2025).

se je septembra ponovno znižal (slika 1.1, desno). Kazalniki zaupanja, z izjemo storitvenih dejavnosti, ostajajo v območju krčenja, kar se odraža tudi v kazalniku gospodarske klime, ki se poslabšuje in je pod dolgoročnim povprečjem (slika 7.1 v prilogi, levo). Negativni zunanji dejavniki prispevajo k zniževanju napovedi gospodarske rasti, kar je razvidno tudi iz projekcij ECB, kjer se je napoved za leto 2026 v zadnjih treh četrletjih postopno zniževala. Glede na zadnje napovedi ECB naj bi gospodarska rast v evrskem območju letos dosegla 1,2 %, se v letu 2026 znižala na 1,0 % ter se do leta 2027 rahlo okrepila, na 1,3 %.³ Evrska inflacija (HICP) se je v drugem četrletju stabilizirala pri ciljni ravni 2 %, prav tolikšna rast cen pa se je nadaljevala tudi v naslednjih treh mesecih. Stabilna rast cen zakriva gibanja cen posameznih podskupin, med njimi rast cen storitev, ki blago popušča, okrepitev rasti cen drugega blaga in čedalje manj negativno inflacijo energentov (slika 7.1 v prilogi, desno). Rast cen hrane ostaja povišana in znova najvišja med podskupinami. Inflacija naj bi do konca leta 2025 vztrajala blizu dveh odstotkov, se nato v letu 2026 znižala na 1,7 %, predvsem zaradi učinkov osnove v prvem četrletju, in se nato v letu 2027 povzpela na 1,9 %. Osnovna inflacija je v letošnjem drugem četrletju ostala nespremenjena pri 2,3 %, enako raven je ohranila do septembra, do leta 2027 pa naj bi se postopoma znižala na 1,8 %.

Slika 1.1: **Kazalnik nabavnih menedžerjev (PMI)**

Opomba: Vrednost kazalnika PMI nad 50 predstavlja rast gospodarske aktivnosti glede na prejšnji mesec, medtem ko vrednost kazalnika pod 50 predstavlja krčenje.
Vir: Bloomberg.

Podobno kot v svetu eno ključnih finančnih tveganj na ravni EU predstavlja nenadna korekcija borznih tečajev, ki lahko vpliva na bančne, zlasti pa nebančne finančne posrednike. Nepredvidljivo svetovno dogajanje lahko hitro izzove tudi nenadno prilagoditev naložbenih portfeljev nebančnih finančnih posrednikov. Verjetno povečanje zadolževanja držav za oboroževalne in druge potrebe pa lahko privede do zmanjšanja zaupanja vlagateljev v vzdržnost javnega dolga nekaterih bolj zadolženih držav.

Bančni sektor v evrskem območju kljub številnim negotovostim v mednarodnem okolju ohranja dobro poslovanje. Posojilna aktivnost bank evrskega območja se je

³ ECB, september 2025.

letos rahlo okrepila. Banke so za drugo četrletje 2025 poročale o nadaljnjem občutnem neto povečanju povpraševanja po stanovanjskih posojilih, medtem ko se je povpraševanje po potrošniških posojilih povečalo le minimalno. K nadaljnji rasti povpraševanja po stanovanjskih posojilih so največ prispevale nižje obrestne mere, ugodnejši obeti na stanovanjskem trgu in v manjši meri tudi večje zaupanje potrošnikov. Neto povpraševanje podjetij po posojilih se je v drugem četrletju 2025 sicer rahlo povečalo, a ostalo šibko, k čemur so prispevale nižje obrestne mere za posojila, omejevala pa sta ga globalna negotovost in trgovinske napetosti.⁴

Slovenija

Aktivnost domačega gospodarstva se je v drugem četrletju letošnjega leta okrepila predvsem zaradi končne potrošnje gospodinjstev in krepitve zalog. Medletna gospodarska rast je v prvi polovici leta ostala skorajda nespremenjena – po krčenju aktivnosti v prvem četrletju je drugo četrletje zaznamovala rast. Največji pozitivni prispevek je bil s strani zasebne potrošnje in spremembe zalog, medtem ko je neto izvoz z negativnim prispevkom rast zaviral. Povečane negotovosti v globalnem okolju so oslabile tuje povpraševanje glavnih trgovinskih partneric, kar je povzročilo medletni upad izvoza, medtem ko solidno rast uvoza ob skromnih investicijah povezujemo predvsem s kopičenjem zalog (slika 7.2 v prilogi, levo). Naša zadnja napoved iz junija 2025 za letos predvideva 1,3-odstotno gospodarsko rast, h kateri bodo poleg solidnih domačih dejavnikov v drugi polovici leta prispevale tudi postopno izboljšane aktivnosti, povezane z mednarodno menjavo. V letih 2026 in 2027 naj bi se rast ponovno zvišala na 2,4 %.⁵ Sprejetje trgovinskega sporazuma med ZDA in EU zmanjšuje del negotovosti glede trgovinske politike. Vpliv dogovora na domače gospodarstvo se tako preusmerja predvsem na neposredni učinek dogovorjenih carin, preko posrednih trgovinskih tokov držav partneric v EU. Prestrukturiranje mednarodne trgovine je dolgotrajen proces, katerega učinki se bodo v gospodarstvih evrskega območja pokazali z zamikom, vpliv pa bo opazen tudi v finančnih tokovih.

Slovenski finančni sistem je sicer zaradi svoje enostavnosti in nižje stopnje razvitosti potencialno manj občutljiv na šoke v zunanjem finančnem okolju. Zaradi vpetosti slovenskega finančnega sistema v mednarodne finančne tokove (več v okviru 1) je lahko čezmejna okužba relativno hitra in nepredvidljiva. Slovenske banke so v anketi o izzivih⁶ večinoma sicer poročale, da pričakujejo zgolj manjši vpliv povečanja carin in geopolitičnih tveganj na poslovanje svojih komitentov, hkrati pa tudi ocenjujejo, da bi lahko večja vlaganja v obrambno industrijo povečala povpraševanje po posojilih v bankah. Podobno kot v evrskem območju tudi na domače gospodarstvo negativno vplivajo zunanji dejavniki, kar se odraža v gospodarskem razpoloženju. To, kljub izboljšanju v tretjem četrletju, ostaja v negativnem območju (slika 1.2, levo). K izboljšanju gospodarskega razpoloženja je pozitivno prispeval kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih, ki prav tako ostaja pod dolgoletnim povprečjem in v negativnem območju. Razpoloženje v trgovini na drobno se je v tretjem četrletju dodatno poslabšalo predvsem zaradi močne konkurence, visokih stroškov dela in nezadostnega povpraševanja. V storitvenih dejavnostih razpoloženje ostaja stabilno in pozitivno.

Skupna inflacija, merjena z indeksom HICP, se je v letošnjem letu prehodno okrepila predvsem zaradi rasti cen hrane in energentov. Septembra letos je znašala 2,7 %, pri čemer sta k inflaciji največ prispevala gibanje cen storitev in hrane (slika 1.2, desno). Osnovna inflacija se je septembra znižala na 2,4 %.

⁴ Bank Lending Survey, julij 2025.

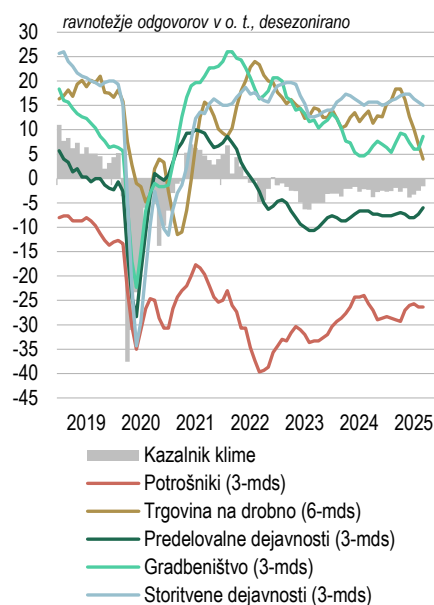
⁵ Pregled makroekonomskih gibanj z napovedmi, junij 2025.

⁶ Anketo o izzivih v bančnem sistemu izvajamo vsako drugo leto.

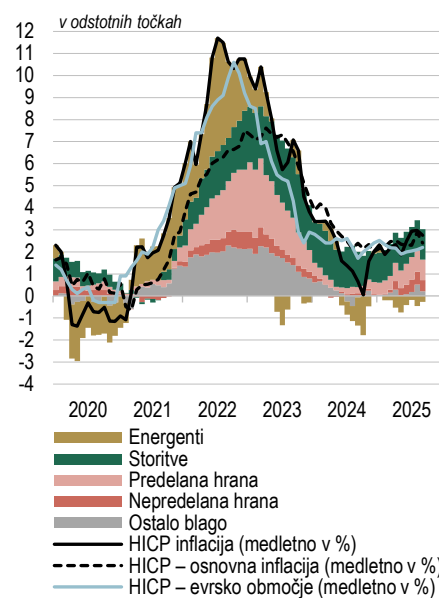
Domača posojilna aktivnost se je lani vidneje okrepila, trend se nadaljuje tudi letos (slika 7.3 v prilogi, levo). Kreditiranje gospodinjstev še naprej predstavlja najpomembnejši segment rasti posojil nebančnemu sektorju. Junija se je obseg posojil medletno povečal za 7 %, pri čemer so nižje obrestne mere dodatno spodbudile povpraševanje.⁷ Kreditiranje NFD je v prvi polovici letošnjega leta ostalo skromno, delež posojil NFD v vseh posojilih nebančnemu sektorju pa je v Sloveniji še naprej nižji od povprečja evrskega območja.

Slika 1.2: Gospodarska klima in inflacija v Sloveniji

Kazalniki zaupanja in gospodarska klima

Inflacija (HICP) s prispevki in osnovna inflacija

Opomba: Na levi sliki so podatki kazalnikov zaupanja predstavljeni kot 3-mesečne oziroma 6-mesečne drseče sredine (razen kazalnika gospodarske klime). Kazalniki so izraženi v obliki povprečja ravnotežij. Ravnotežje je razlika med deležem pozitivnih in deležem negativnih odgovorov.

Viri: leva slika SURS in preračuni Banke Slovenije, desna slika Eurostat.

Okvir 1: Spremembe makrofinančnih povezav po veliki finančni krizi leta 2008

Struktura finančnega sistema v Sloveniji se je po veliki finančni krizi izraziteje spremenila. Po letu 2010 je Banka Slovenije, enako kot druge centralne banke v EO, izrazito povečala svojo bilanco zaradi izvajanja nekonvencionalnih ukrepov za stabilizacijo gospodarstva najprej zaradi svetovne finančne gospodarske krize in nato zaradi pandemije. Delež centralne banke v finančnem sistemu se je v tem obdobju več kot podvojil in junija znašal 29 %, medtem ko se je delež denarnih finančnih institucij zmanjšal na 46,7 % finančnega sistema. Delež sredstev nedenarnih finančnih institucij pa je ostal razmeroma stabilen med 20 in 25 % vseh sredstev finančnega sistema. Kljub temu pa bančni sistem še vedno predstavlja največji delež (preglednica 1.1).

⁷ Več v poglavju o gospodinjstvih.

Tabela 1.1: Finančna sredstva

	Finančna sredstva, v mio EUR		Struktura, v odstotkih		Delež v BDP, v odstotkih	
	31.dec.08	30.jun.25	31.dec.08	30.jun.25	31.dec.08	30.jun.25
Denarne finančne institucije	48.776	56.968	66,2	46,7	129,2	83,8
Centralna banka	9.323	35.413	12,6	29,0	24,7	52,1
Nedenarne finančne institucije	15.611	29.678	21,2	24,3	41,4	43,6
Zavarovalnice	4.550	9.734	6,2	8,0	12,1	14,3
Pokojninski skladi	1.358	4.836	1,8	4,0	3,6	7,1
Investicijski skladi razen MMF	2.044	7.061	2,8	5,8	5,4	10,4
Druge finančne institucije	7.659	8.047	10,4	6,6	20,3	11,8
Skupaj	73.711	122.058	100	100	195	179

Opomba: Izraz investicijski skladi brez MMF se nanaša na investicijske sklade, iz katerih so izključeni skladi denarnega trga (angl. money market funds). Nedenarne finančne institucije vključujejo zavarovalnice, pokojninske sklade, investicijske sklade razen MMF in druge finančne institucije.

Vir: Banka Slovenije.

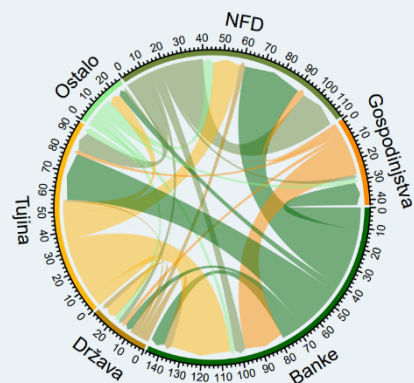
Poleg sprememb v strukturi finančnega sistema so se po letu 2008 zgodile tudi pomembne strukturne spremembe znotraj bančnega sektorja. Medtem ko so banke pred veliko finančno krizo večino posojil, za katera so sredstva pridobile predvsem v tujini, usmerjale v podjetniški sektor, se je po letu 2008 njihov delež pri financiranju podjetij začel zmanjševati. K temu so prispevali razdolževanje podjetij, sanacija bančnega sistema ter postopno prestrukturiranje financiranja, zaradi česar se obseg in delež posojil dolžniškega financiranja podjetjem ni več vrnil na raven izpred krize. Nasprotno, v zadnjem obdobju so podjetja neto upniki bank. V skupni strukturi posojil nebančnemu sektorju pa se je začel povečevati delež posojil gospodinjstvom. Segment gospodinjstev je tako v zadnjih letih postal ključni dejavnik rasti posojil nebančnemu sektorju. Obveznosti gospodinjstev do bank so se od leta 2008 skoraj podvojile, medtem ko se je financiranje NFD prek bank v istem obdobju prepolovilo (slika 1.3, levo in desno). Ti premiki nakazujejo na dolgoročno spremembo v strukturi financiranja NFD, ki so v zadnjem desetletju postopoma zmanjšale odvisnost zlasti od bančnega financiranja. Od leta 2016 se struktura financiranja slovenskih podjetij vse bolj približuje strukturi podjetij evrskega območja.⁸ Zmanjšana odvisnost od dolžniškega financiranja in spremembe v strukturi kapitala ne odražajo le finančne strategije podjetij, temveč so povezane tudi z dolgotrajnim upočasnjevanjem naložb. Slovenska podjetja so v zadnjih petnajstih letih svoje investiranje in varčevanje prilagajala gospodarskim razmeram, vendar njihove naložbe še vedno zaostajajo za ravni pred svetovno finančno krizo,⁹ kar bi lahko v prihodnje dodatno negativno vplivalo na mednarodno konkurenčnost slovenskih podjetij. V omenjenem obdobju se je, predvsem v povezavi z bančno sanacijo, precej povečala tudi zadolženost države, zlasti v tujini.

⁸ Več v poglavju o podjetjih, okvir 5.

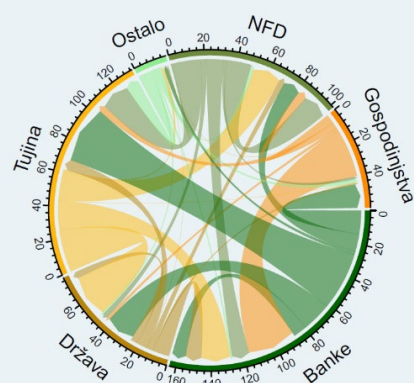
⁹ Pregled makroekonomskih gibanj, september 2025.

Slika 1.3: Primerjava stanja dolžniških terjatev in obveznosti

Terjatve in obveznosti, Slovenija (stanja v stalnih cenah 2008 Q4, v mrd EUR)

Terjatve in obveznosti, Slovenija (stanja 2025 Q2, v mrd EUR)

Opomba: Sliki prikazujeta terjatve in obveznosti za posojila, vloge, dolžniške vrednostne papirje ter druge terjatve in obveznosti med sektorji. Terjatve izbranega sektorja so prikazane z izhodnimi puščicami v barvi sektorja, obveznosti izbranega sektorja pa so prikazane z vhodnimi puščicami v barvah nasprotnih sektorjev. Sektor ostalo vključuje investicijske sklade razen MMF, druge finančne posrednike, izvajalce pomožnih finančnih dejavnosti, zavarovalne družbe in pokojninske sklade. Leva slika prikazuje stanja v mio EUR, prilagojena na stalne cene, pri čemer je referenčno leto 2025.

Vir: Banka Slovenije.

2.1 Tveganje, ki izhaja z nepremičninskega trga

Q2 25

Q3 25

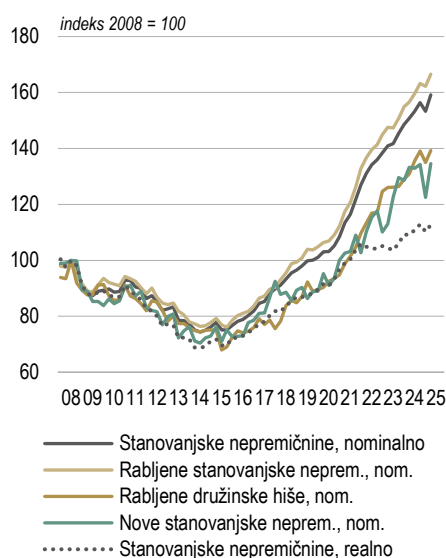
Ocenjujemo, da je tveganje za finančno stabilnost, ki izhaja z nepremičninskega trga, ostalo zmerno, tendenca pa se je iz naraščajoče spremenila v stabilno. Rast cen stanovanjskih nepremičnin, ki je bila v letu 2024 še vedno precej visoka, je bila ob povečani prodaji v prvi polovici 2025 bolj zmerna. Trg nepremičnin se je stabiliziral, še vedno pa so prisotna dolgoročna tveganja, povezana z dostopnostjo in omejeno ponudbo stanovanjskih nepremičnin. Gradnjo novih stanovanjskih nepremičnin otežujejo visoki gradbeni stroški in pomanjkanje delavcev, hkrati pa na trgu primanjkuje ustreznih zemljišč za gradnjo stanovanjskih stavb. Nova stanovanjska posojila so se ob nižjih obrestnih merah spet precej povečala, rast stanovanjskih posojil v Sloveniji pa je bila med najvišjimi v državah EU. Rast cen poslovnih nepremičnin se je precej znižala, medtem ko se je število prodaj prvič po letu 2022 spet povečalo.

Trg stanovanjskih nepremičnin

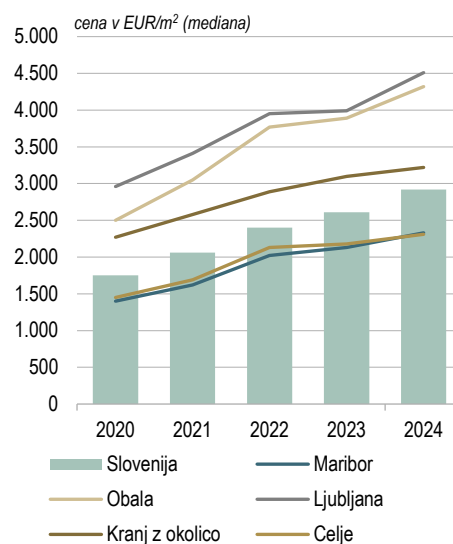
Rast cen stanovanjskih nepremičnin, ki je bila v letu 2024 še vedno precej visoka, je bila ob povečani prodaji v prvi polovici 2025 bolj zmerna. Cene stanovanjskih nepremičnin so bile v prvem četrtletju medletno višje za 3,2 %, v drugem četrtletju pa za 5,5 % (7,4 % v letu 2024) (slika 7.4 v prilogi, levo). V primerjavi z letom 2008 so bile v drugem četrtletju leta 2025 cene stanovanjskih nepremičnin nominalno višje za več kot polovico, realno pa za 12,6 % (slika 2.1, levo). Cene rabljenih stanovanj ostajajo najvišje v Ljubljani in na Obali (slika 2.1, desno). Rast cen stanovanjskih nepremičnin spodbujajo nižje obrestne mere in povečano povpraševanje po stanovanjskih posojilih.

Slika 2.1: Indeks in mediana cen stanovanjskih nepremičnin

Indeks cen stanovanjskih nepremičnin glede na leto 2008

Mediana cen rabljenih stanovanj v večjih slovenskih mestih in na Obali

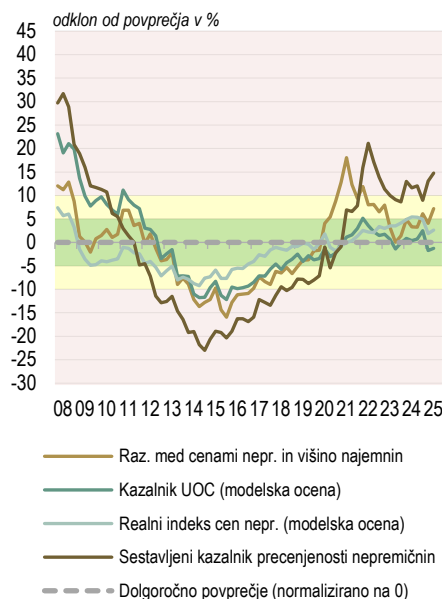
Vira: SURS, GURS.

Precenjenost stanovanjskih nepremičnin se je v prvi polovici leta 2025 nekoliko zmanjšala. Najvišjo precenjenost, 14,7-odstotno, je nakazoval sestavljeni kazalnik pre-

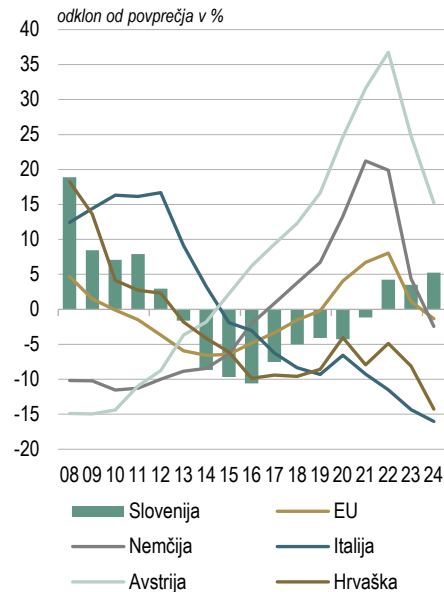
cenjenosti nepremičnin, medtem ko je modelski kazalnik UOC nakazoval rahlo podcenjenost (slika 2.2, levo). V večini držav EU je od leta 2015 zaradi hitrejše rasti cen nepremičnin od rasti dohodkov razmerje med ceno nepremičnin in dohodkom naraščalo. V nekaterih državah EU, kjer je leta 2023 prišlo do korekcije cen (na primer Avstrija in Nemčija), se je precenjenost nepremičnin precej zmanjšala (slika 2.2, desno). V letu 2024 je bilo to razmerje v Sloveniji med višjimi v EU, saj je preseglo svoje dolgoročno povprečje za okoli 5 %, medtem ko je bilo v EU to razmerje od dolgoročnega povprečja nižje za okoli 1 %.

Slika 2.2: Kazalniki precenjenosti stanovanjskih nepremičnin

Kazalniki precenjenosti cen stanovanjskih nepremičnin

Razmerje med cenami in dohodkom glede na dolgoročno povprečje v izbranih državah EU

Opomba: Na sliki levo so kazalniki ravnotežnosti cen stanovanjskih nepremičnin normalizirani okoli lastnega dolgoročnega povprečja, ki je postavljeno na vrednost 0. Odklon kazalnikov od dolgoročnega povprečja prikazuje precenjenost oziroma podcenjenost cen stanovanjskih nepremičnin. Kazalnik UOC (angl. Unobserved components methodology) temelji na metodologiji izločevanja cikličnih in enkratnih komponent od trendnih neke časovne serije (izračun sledi metodologiji Rünstlerja in Vlekke, 2018). Razlika med dejanskimi podatki in zgledno časovno serijo UOC predstavlja odklon cen nepremičnin od dolgoročnega povprečja. Kazalniki so prikazani do drugega četrtletja 2025.

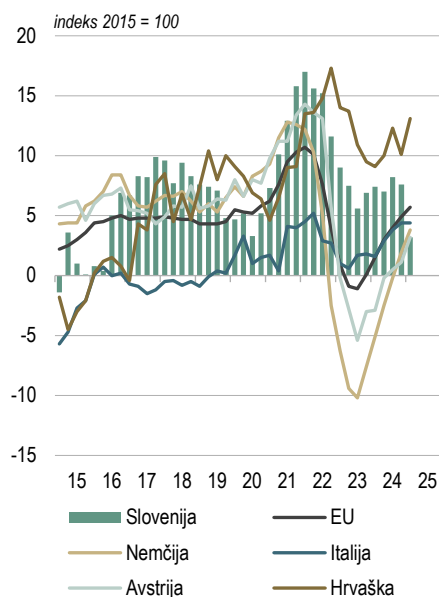
Viri: SURS, GURS, Slopep, Eurostat.

Medletna rast cen stanovanjskih nepremičnin v EU je bila v prvem četrtletju leta 2025 s 5,7 % višja kot v Sloveniji (3,2 %). Rast cen se med državami EU precej razlikuje (slika 2.3, levo), vendar pa so bile v prvem četrtletju 2025 cene medletno višje v vseh državah EU (razen na Finskem), s čimer so se tveganja nenadnega upada cen, ki so bila prisotna na vrhu cikla v letu 2022, ublažila. Z naraščanjem cen v skoraj vseh državah EU so se tveganja sicer spet začela povečevati, vendar za zdaj večinoma ostajajo manjša kot pred tremi leti. Tveganja se namreč lahko realizirajo tako ob velikem upadu kot veliki rasti cen stanovanjskih nepremičnin.

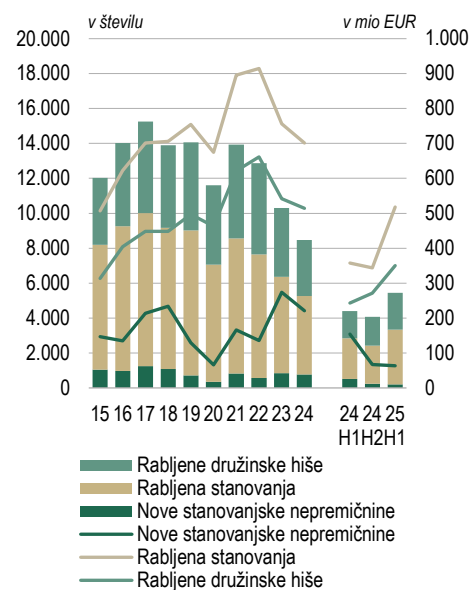
Po skoraj treh letih upadanja se je v prvi polovici leta 2025 število prodaj stanovanjskih nepremičnin povečalo, medletna rast je bila 23,8-odstotna. Prodaja rabljenih stanovanj se je v Ljubljani medletno povečala za več kot četrtino, v preostali Sloveniji za 41,7 %, prodaja rabljenih hiš pa za več kot tretjino. S tem se je povečala tudi vrednost prodaj stanovanjskih nepremičnin, medletno za četrtino, na 932,2 mio EUR, medtem ko je v letu 2024 upadla za okoli 9 % (v letu 2024 je vrednost prodaj znašala 1,4 mrd EUR) (slika 2.3, desno). Povpraševanje po nepremičninah spodbujajo znižanje obrestnih mer, nizka brezposelnost in majhna zadolženost gospodinjstev.

Slika 2.3: Indeks cen v državah EU ter število in vrednost prodaj stanovanjskih nepremičnin

Indeks cen stanovanjskih nepremičnin v izbranih državah EU

Število in vrednost prodaj stanovanjskih nepremičnin

Vira: SURS, Eurostat.

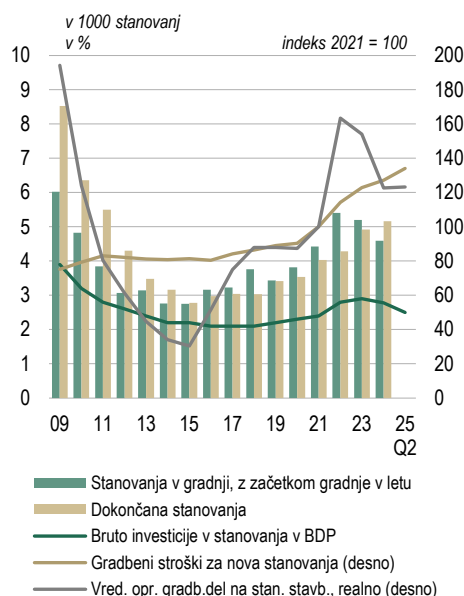
Povpraševanje po stanovanjskih nepremičninah še vedno presega ponudbo.¹⁰

Upadanje predvidenih gradenj novih stanovanj nakazuje, da bo to neravnovesje prisotno tudi v prihodnje. V letih 2023 in 2024 je število stanovanj v gradnji, katerih gradnja se je začela v posameznem letu, upadlo, vendar se je zaradi večjega obsega začetih gradenj v predhodnih letih povečalo število dokončanih stanovanj. V letu 2024 je bilo stanovanj v gradnji 4.597, dokončanih pa je bilo 5.165 stanovanj (slika 2.4, levo). V prvi polovici leta 2025 je število stanovanj v stanovanjskih stavbah, za katere so bila izdana gradbena dovoljenja, medletno upadlo za okoli 11 %.

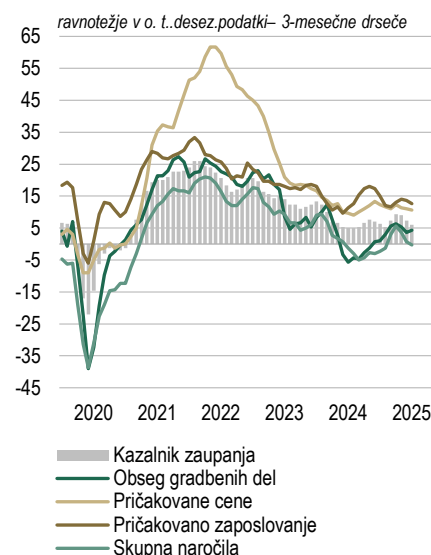
¹⁰ Leta 2024 je bilo po podatkih GURS-a v Sloveniji okoli 554 tisoč stanovanjskih hiš in 350 tisoč stanovanj v večstanovanjskih stavbah. V primerjavi z letom pred tem se je fond stanovanjskih hiš povečal za okoli pol odstotka oziroma 3.000 enot, fond stanovanj v večstanovanjskih stavbah pa za okoli en odstotek oziroma za 4.000 enot.

Slika 2.4: Gradnja stanovanj, investicije in gradbena dela ter poslovne tendence v gradbeništvu

Gradnja stanovanj, investicije in gradbena dela

Poslovne tendence v gradbeništvu

Opombe: Na sliki levo je bila vrednost opravljenih gradbenih del na stanovanjskih stavbah leta 2022 in 2023 visoka zaradi povečane rasti investicij države, med drugim tudi zaradi zaključka finančne perspektive 2014–2020 in višjega črpanja sredstev iz tega naslova. Podatki o stanovanjih v gradnji in dokončanih stanovanjih so na letni ravni.

Vira: SURS, Eurostat.

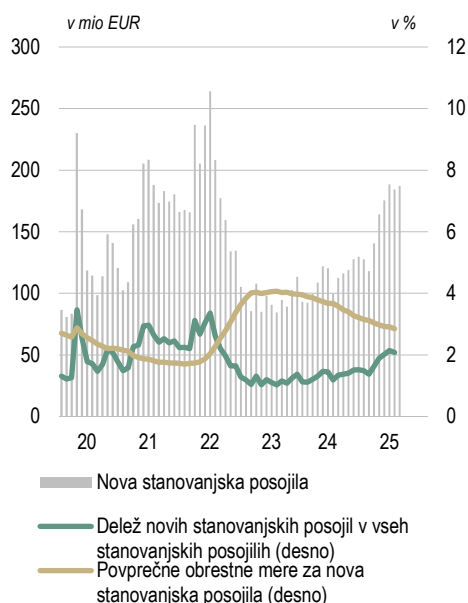
Zaupanje v gradbeništvu je ostalo v prvi polovici leta 2025 stabilno. Do junija 2025 se je obseg gradbenih del in skupnih naročil glede na december 2024 povečal, pričakovanja glede zviševanja cen in zaposlovanja pri poslih v gradbeništvu pa so se zmanjšala (slika 2.4, desno). Gradnjo novih stanovanjskih stavb še vedno otežujejo visoki gradbeni stroški (višje cene gradbenega materiala in višji stroški dela) in pomanjkanje delavcev. Vrednost gradbenih del, opravljenih pri gradnji stanovanjskih stavb, je bila v prvi polovici leta 2025 v primerjavi z istim obdobjem v predhodnem letu realno nižja za 1,0 % (slika 2.4, levo).

Primanjkuje tudi ustreznih zemljišč za gradnjo stanovanjskih stavb, kar se kaže v vse manjši prodaji zemljišč v zadnjih treh letih. Po podatkih GURS-a je ponudba zazidljivih zemljišč za gradnjo stanovanjskih stavb glede na njihov razpoložljiv fond precej majhna. Razlogi so povezani z neurejenimi področji prostorskega načrtovanja, urejanja komunalne infrastrukture, gradnje in davkov, povezanih z nepremičninami. Cene zemljišč za gradnjo stanovanjskih stavb so se po podatkih GURS-a povečale za 17 %, kar je 9 odstotnih točk več kot leta 2023 in enako kot v rekordnem letu 2022.

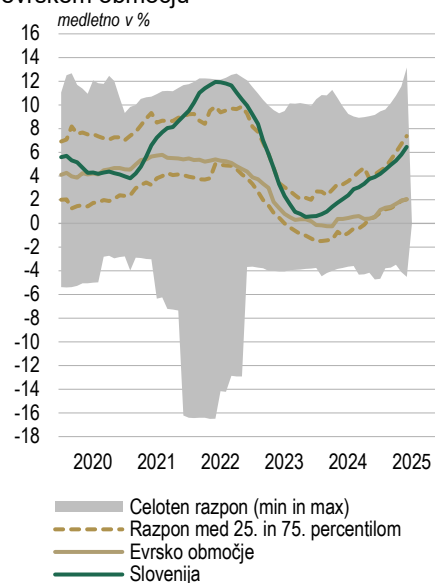
V prvi polovici leta 2025 so se ob nižjih obrestnih merah nova stanovanjska posojila močno povečala. Medletna rast stanovanjskih posojil se je do junija 2025 zvišala na 6,2 % (slika 2.5, levo) in je bila med državami EU med najvišjimi (slika 2.5, desno). Po anketi BLS sta k večjemu povpraševanju po posojilih v prvi polovici leta 2025 prispevala nižja raven obrestnih mer in večje zaupanje potrošnikov (slika 7.34 v prilogi, levo). Tudi po podatkih SURS-a se je zaupanje potrošnikov maja in junija leta 2025 nekoliko izboljšalo, vendar je pripravljenost za večje nakupe v prihodnjem letu ostala podobna kot preteklo leto.

Slika 2.5: **Nova stanovanjska posojila in rast stanovanjskih posojil**

Nova stanovanjska posojila

Rast stanovanjskih posojil v Sloveniji in evrskem območju

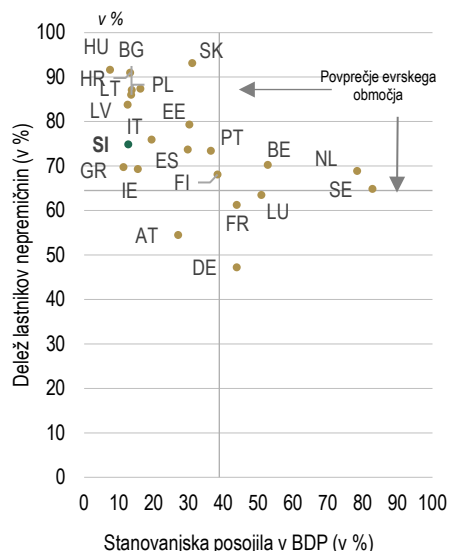
Opomba: Na sliki levo prikazani delež novih stanovanjskih posojil v vseh stanovanjskih posojilih je bil v letu 2020 velik zaradi nadpovprečnega obsega refinanciranja zaradi odlogov, ki so bili zabeleženi kot novi posli.

Vira: ECB Data Portal, Banka Slovenije.

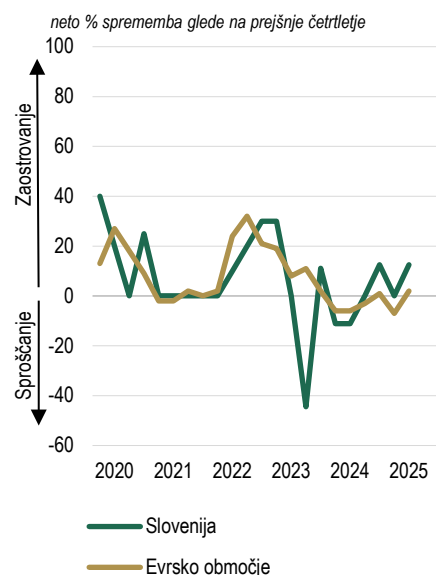
V zadnjem desetletju je delež stanovanjskih posojil v BDP v Sloveniji upadel precej bolj kot v povprečju držav evrskega območja. Ta delež je v tem obdobju upadel tudi na primer na Hrvaškem, Nizozemskem in Portugalskem, medtem ko je v nekaterih drugih državah ostal skoraj enak (Avstrija, Nemčija) ali pa se je povečal (Slovaška, Belgija). Zadolženost gospodinjstev je v primerjavi z drugimi gospodinjstvi v evrskem območju majhna, saj je potreba po stanovanjskih posojilih ob velikem deležu lastniških nepremičnin majhna (slika 2.6, levo, slika 7.5 v prilogi, levo). To se kaže tudi v deležu lastnikov nepremičnin s hipoteko, ki je bil leta 2024 v Sloveniji s 16,3 % med nižjim v evrskem območju (24,3 %). Pri tem je bil delež gospodinjstev s hipoteko med gospodinjstvi, ki imajo dohodke pod 60 % mediane dohodka, precej manjši kot delež pri tistih nad to mejo (6,6 % oziroma 17,8 %), kar je z vidika kreditnega tveganja ugodneje, saj je več gospodinjstev takšnih, ki zaradi višjega dohodka lažje odplačujejo posojila.

Slika 2.6: Stanovanjska posojila v BDP in delež lastnikov nepremičnin ter kreditni standardi za nova stanovanjska posojila (BLS)

Stanovanjska posojila v BDP in delež lastnikov nepremičnin v izbranih državah EU v letu 2024

Kreditni standardi za nova stanovanjska posojila v Sloveniji in evrskem območju (BLS)

Viri: EMF, Eurostat, ECB Data Portal, Banka Slovenije.

V prvi polovici leta 2025 je večina bank ohranila dosežene kreditne standarde za nova stanovanjska posojila (slika 2.6, desno). Pomembno je, da dosežene kreditne standarde in posojilne pogoje banke ohranijo tudi v prihodnje ter s tem zmanjšajo tveganja in morebitne negativne posledice za bančni sistem v primeru poslabšanja razmer na trgu dela ali cenovnega obrata na trgu nepremičnin. Tako banke kot gospodinjstva so izpostavljena tudi geopolitičnim negotovostim, ki povečujejo tveganja za finančno stabilnost, kar bi se lahko kazalo v manjšem zaupanju potrošnikov in s tem manjšem povpraševanju po nepremičninah, medtem ko lahko motnje v dobavnih verigah otežijo izvedbo gradbenih del, investicije pa se lahko zmanjšajo. V evrskem območju se kreditni standardi pri stanovanjskih posojilih v prvi polovici leta 2025 niso bistveno spremenili.

Trg poslovnih nepremičnin

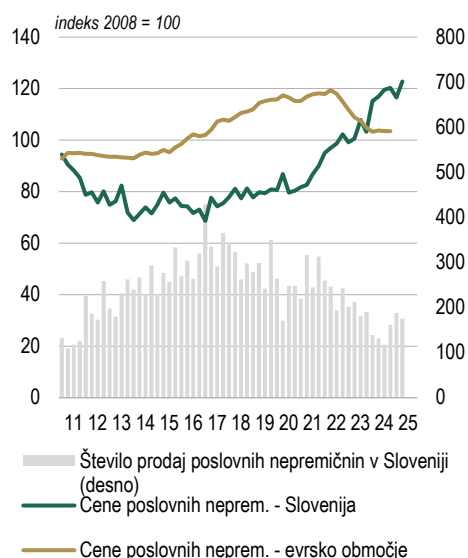
Rast cen poslovnih nepremičnin je v prvi polovici leta 2025 postala zmernejša. V prvem četrtletju 2025 je medletno znašala 1,0 %, v drugem četrtletju 2025 pa 5,0 %, medtem ko je bila v letu 2024 14,8-odstotna (slika 7.4 v prilogi, desno). V drugem četrtletju 2025 so bile cene poslovnih nepremičnin glede na leto 2008 nominalno višje za 22,8 %, realno pa nižje za 13,7 %. V prvi polovici leta 2025 se je število prodaj poslovnih nepremičnin prvič po letu 2022 spet povečalo, prodanih je bilo za tretjino več poslovnih nepremičnin kot v enakem obdobju predhodnega leta (slika 2.5, levo). V evrskem območju cene poslovnih nepremičnin medletno upadajo že več kot dve leti, vendar se stopnja upadanja zmanjšuje; v zadnjem četrtletju 2024 so medletno upadle za 1,3 % (slika 2.7, levo).

Visoki gradbeni stroški, pomanjkanje delavcev in ustreznih zemljišč za gradnjo stavb otežujejo gradnjo novih poslovnih nepremičnin. Število nestanovanjskih stavb (slika 7.5 v prilogi, desno), za katere so bila izdana gradbena dovoljenja, ostaja v zadnjih letih na nizki ravni, kar nakazuje, da bo ponudba poslovnih nepremičnin v prihodnje ostala majhna. Največ dovoljenj je izdanih za stavbe splošnega družbenega pomena ter trgovske stavbe in stavbe za storitvene dejavnosti. Večino poslovnih nepremičnin investitorji zgradijo za svoje potrebe in ne za nadaljnjo prodajo ali oddajanje.

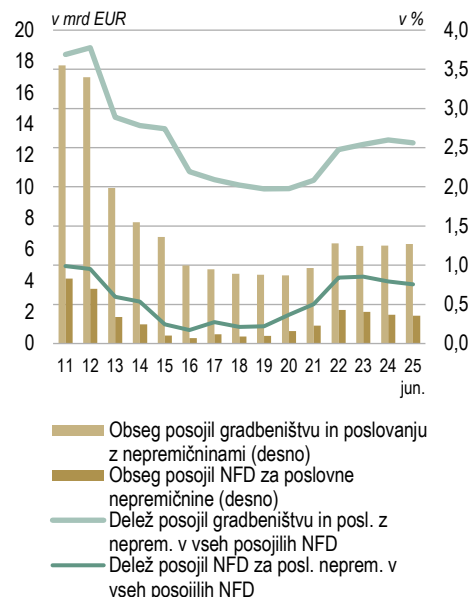
Obseg posojil za poslovne nepremičnine ostaja kljub povečanju v letih 2022 in 2023 razmeroma majhen. Medletna rast posojil za poslovne nepremičnine je junija leta 2025 znašala 3 %, njihov delež v vseh posojilih NFD pa 3,8 % (slika 2.7, desno). Največ teh posojil je v dejavnosti poslovanja z nepremičninami, gradbeništvu in gostinstvu, nekaj pa jih je tudi v drugih dejavnostih. Obseg posojil bančnega sistema gradbeništvu in poslovanju z nepremičninami je v zadnjih letih ostal pri okoli 1,3 mrd EUR, kar je precej manj kot pred desetletjem (največ, 3,5 mrd EUR v letu 2011) (slika 2.7, desno).

Slika 2.7: Indeks cen poslovnih nepremičnin in posojila za poslovne nepremičnine

Indeks cen poslovnih nepremičnin glede na leto 2008

Posojila gradbeništvu in poslovanju z nepremičninami ter posojila za poslovne nepremičnine

Vira: SURS, ECB Data Portal.

2.2 Tveganje financiranja

Q2 25

Q3 25

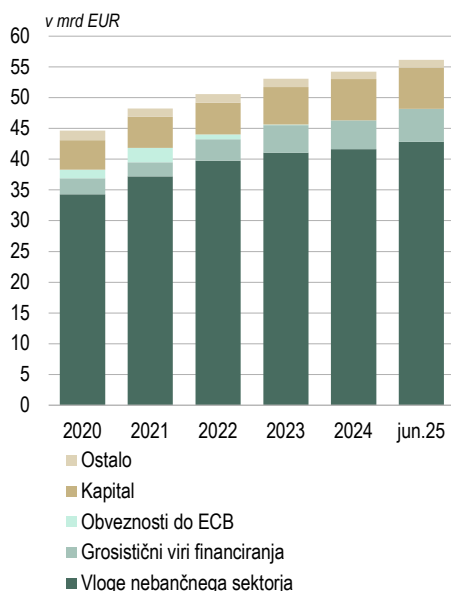

Tveganje financiranja ostaja zmerno z nespremenjeno tendenco. Vloge nebančnega sektorja, ki ostajajo najpomembnejši vir financiranja slovenskih bank, so se v prvi polovici leta povečale zaradi visokega priliva vlog gospodinjstev. Ob nadaljnjem zmanjševanju depozitnih obrestnih mer so varčevalci ostali manj motivirani za vezavo prihrankov v bankah, zato se je že tako velik obseg vlog na vpogled še okrepil. S tem se je povečalo tveganje nestabilnosti financiranja, saj je pri vpoglednih vlogah premik vlog iz bančnega sistema ali prehod vlog med bankami enostavnejši kot pri vezanih vlogah. Čeprav vloge nebančnega sektorja zaenkrat ostajajo stabilen vir financiranja, pa bosta tudi v prihodnje k stabilnosti poslovanja pomembno prispevala pozorno spremljanje varčevalnih navad komitentov in pravočasno prilagajanje ponudbe konkurenci, ki postaja tudi zaradi uveljavljanja novih ponudnikov digitalnih bančnih in drugih finančnih storitev vse močnejša.

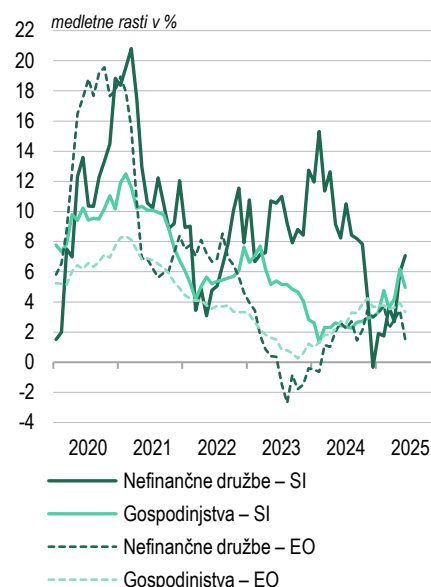
Ob nadaljnji rasti ostajajo vloge nebančnega sektorja z več kot tremi četrtinami bilančne vsote najpomembnejši vir financiranja slovenskih bank (slika 2.8, levo). K njihovi krepitvi v prvi polovici letošnjega leta so glavino prispevale vloge gospodinjstev, medtem ko je bil priliv vlog drugih sektorjev skromen. Medletna rast vlog nebančnega sektorja se je v zadnjem enoletnem obdobju podvojila in junija znašala 5,5 %. Kljub povečanju vlog se je razmerje med posojili in vlogami nebančnega sektorja (LTD) zaradi višje rasti posojil rahlo zvišalo, vendar z 69 % ostalo precej pod evrskim povprečjem. Nizka vrednost LTD nakazuje, da banke pridobljene vloge ne usmerjajo le v posojilno aktivnost, temveč tudi v druge naložbe, zlasti dolžniške vrednostne papirje. Hkrati pa kaže, da so slovenske banke ob velikem obsegu vlog manj izpostavljene grosističnemu financiranju in s tem morebitnim negativnim vplivom, ki lahko izvirajo s tujih trgov.

Slika 2.8: Viri financiranja in rast vlog po sektorjih

Viri financiranja

Gibanje vlog po sektorjih za Slovenijo in evrsko območje

Vira: Banka Slovenije, ECB Data Portal.

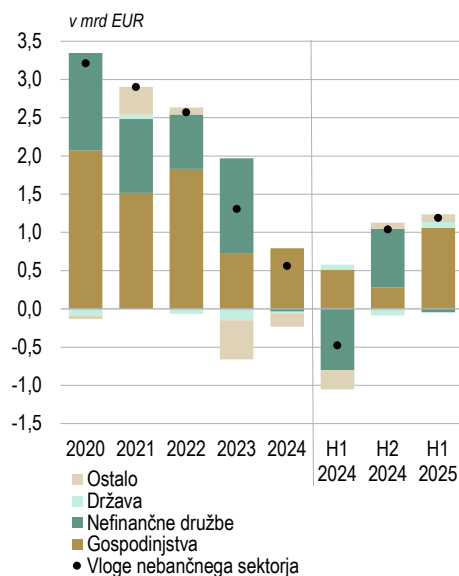
Grosistično financiranje se je v zadnjih treh letih povečalo, vendar ostaja njegov delež v bilančni vsoti razmeroma majhen. Junija je znašal manj kot desetino. Banke so zaradi velikega obsega likvidnosti in vlog ohranile majhno odvisnost od tujih bank. So se pa letos do junija podobno kot pretekla leta povečali izdani dolžniški vrednostni papirji, ki jih posamezne banke izdajajo predvsem z namenom izpolnitve minimalnih zahtev glede kapitala in kvalificiranih obveznosti (MREL) in ne zaradi potreb po dodatni likvidnosti. Pričakujemo, da bo tudi v prihodnje to glavni razlog za zmerno krepitev grosističnega vira.

Priliv vlog gospodinjstev je bil že v prvi polovici leta 2025 večji od prirasta v celotnem lanskem letu. Njihov obseg se je povečal za 1,1 mrd EUR (slika 2.9, levo), s polovico bilančne vsote bančnega sistema pa vloge gospodinjstev ostajajo stabilen in ključen vir financiranja slovenskih bank. Ob nadaljnji rasti plač in razmeroma šibki zasebni potrošnji so bili mesečni prilivi vlog gospodinjstev razmeroma visoki, kar je zlasti v spomladanskih mesecih običajno tudi zaradi izplačila regresov za letni dopust. Izjema

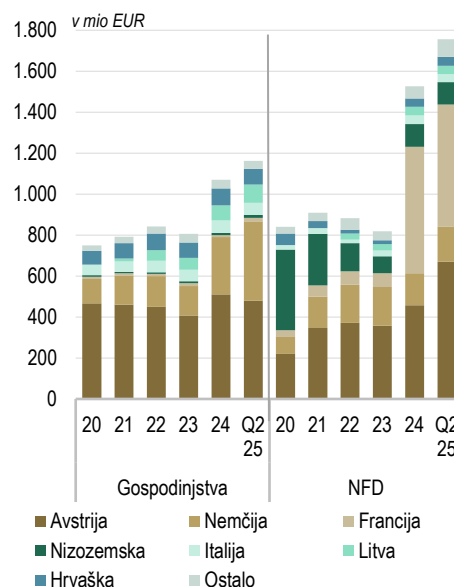
je bil le marčevski odliv, ko so se nekateri varčevalci odločili, da del svojih prihrankov usmerijo v nakup izdane državne obveznice, namenjene predvsem državljanom. Odliv je podobno kot ob prvi izdaji februarja 2024 znašal manj kot odstotek vseh vlog gospodinjstev. Medletna rast vlog gospodinjstev, ki se v letu 2024 ni bistveno spreminjala, se je do junija 2025 povečala na 5,0 % (slika 2.8 desno). V enoletnem obdobju se je tako podvojila in presegla za tretjino nižje evrsko povprečje. V drugi polovici leta pričakujemo manjši priliv vlog gospodinjstev, saj so še zlasti poletni meseci zaradi dopustov in začetka šolskega leta manj ugodni za varčevanje.

Slika 2.9: Spremembe stanj vlog po sektorjih in vloge v tujini

Spremembe stanj vlog po sektorju v posameznem letu

Stanje vlog gospodinjstev in NFD v tujini

Vira: Banka Slovenije, ECB Data Portal.

Prihranke v bankah so v zadnjih petih letih najbolj okrepili premožnejši varčevalci,¹¹ torej tisti z več kot 100.000 EUR (slika 2.10, levo).¹² Čeprav se je njihovo število¹³ povečalo, jih je bilo konec leta 2024 le 1,7 % vseh varčevalcev (slika 2.10, desno), njihov obseg prihrankov pa je znašal 6,9 mrd EUR oziroma četrtno vseh vlog varčevalcev. Največ, to je kar tri četrtine varčevalcev, je imelo manj kot 10.000 EUR prihrankov. Ta delež se je v zadnjem petletnem obdobju nekoliko zmanjšal, kar lahko pomeni, da so nekateri varčevalci v tem času okrepili svoje prihranke in so bili zato razporejeni v višje razrede ali pa so vloge umaknili iz bank. Povprečen obseg prihrankov, ki jih ima posameznik v banki, se je postopno povečeval in leta 2024 znašal 11.559 EUR.

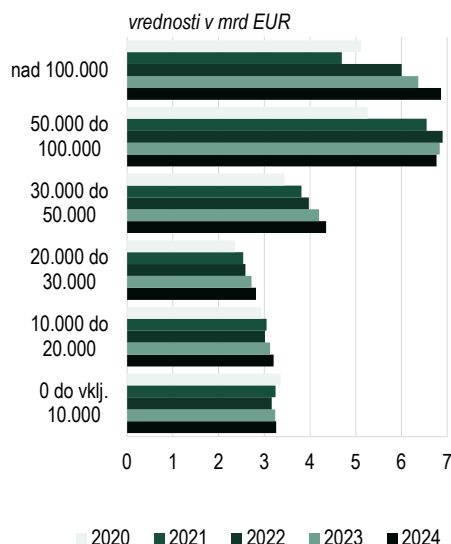
¹¹ V tem odstavku pojem varčevalci vključuje fizične osebe in samostojne podjetnike z odprtim računom pri posamezni banki. To pomeni, da ima lahko en varčevalec odprt račun pri več bankah, ti pa se med seboj ne seštevajo.

¹² Analiza v tem odstavku temelji na podatkih, ki jih v skladu s Sklepom o sistemu jamstva za vloge (Uradni list RS, št. 49/16, 27/17 in 139/20) banke poročajo Banki Slovenije in zajemajo upravičene vloge vlagateljev, ki so opredeljene v 9. členu Zakona o sistemu jamstva za vloge (Uradni list RS, št. 27/16).

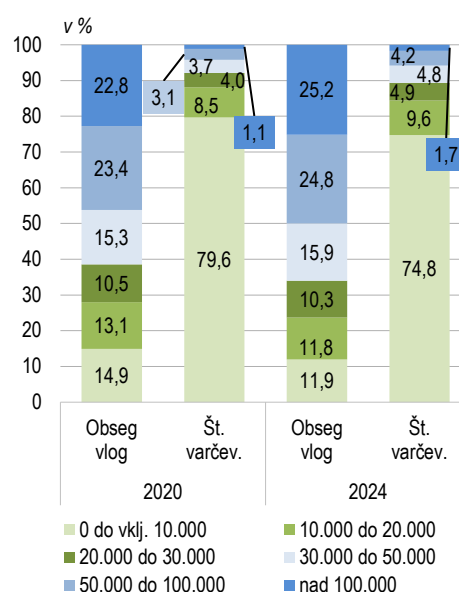
¹³ Število varčevalcev po posameznih vrednostnih razredih je prikazano na sliki 7.6 (levo) v prilogi. Na sliki 7.6 (desno) so prikazani tudi struktura vlog in števila NFD po posameznih vrednostnih razredih.

Slika 2.10: **Vloge varčevalcev po vrednostnih razredih**

Obseg vlog varčevalcev po vrednostnih razredih

Struktura vlog in števila varčevalcev po vrednostnih razredih

Opomba: Vrednostni razredi so izraženi v evrih.
Vir: Banka Slovenije.

Ob zaenkrat tradicionalnem obnašanju glavnine varčevalcev se bo zmerna rast vlog gospodinjstev v bankah predvidoma še nadaljevala, vendar pa se trend lahko v prihodnje obrne. Varčevalne navade, poleg makroekonomskih dejavnikov, pomembno prispevajo h gibanju vlog v bankah. Čeprav večina slovenskih varčevalcev zaenkrat ni naklonjena alternativnim naložbam, ki so običajno tudi bolj tvegane, pa se v zadnjih letih kažejo spremembe varčevalnih navad nekaterih komitentov. Kot že omenjeno so se nekateri med njimi odločili za nakup državnih obveznic, ki jih je država izdala z ugodnejšo obrestno mero, kot jih banke ponujajo za vezane vloge. Drugačne varčevalne navade lahko pričakujemo pri mlajših generacijah, ki so vedno bolj deležne finančnega opismenjevanja in so verjetno tudi bolj nagnjene k sprejemanju večjih tveganj pri iskanju višjih donosov. Hkrati so tesno povezane s sodobno digitalno tehnologijo, ki omogoča dostop do različnih konkurenčnih ponudnikov bančnih in drugih finančnih storitev (na primer neobanke, naložbe v kriptovalute, stabilne kovance). Poleg tega digitalna tehnologija omogoča preprost dostop tudi do klasičnih bank v tujini, ki kljub zmanjšanju depozitnih obrestnih mer še vedno ponujajo ugodnejšo vezavo prihrankov od bank v Sloveniji. Povečano varčevanje zlasti v avstrijskih in nemških bankah, ki je bilo opazno že lani, se je nadaljevalo tudi v prvi polovici leta 2025 (slika 2.9, desno). Hkrati alternativo bančnemu varčevanju predstavljajo vzajemni skladi, ki že nekaj let beležijo postopno povečevanje vplačil gospodinjstev, kar je podrobneje predstavljeno v poglavju Vzajemni skladi. Poleg tega bodo od marca 2026 posamezniki lahko odprli individualni naložbeni račun, ki jim bo omogočal upravljanje naložb različnih finančnih instrumentov na enem mestu. Prednosti, ki jih prinaša ta račun, bodo verjetno dodatna spodbuda varčevalcem, da razmislijo o alternativnih oblikah varčevanja.¹⁴ Spremljanje varčevalnih navad in ustrezno prilagajanje ponudbe konkurenčnim ponudnikom finančnih storitev ostaja torej pomembno za ohranjanje stabilnosti vlog tudi v prihodnje.

Vloge NFD so se v prvi polovici letošnjega leta zmanjšale, vendar precej manj kot v enakem obdobju predhodnih let. Skromnejša medletna rast, ki je bila prisotna v začetku leta, se je do junija povečala na 7,1 % in močno presegla evrsko povprečje (slika 2.8, desno). Nekatera podjetja v prvi polovici leta poplačujejo dospela posojila,

¹⁴ Več o uvedbi in prednostih individualnega naložbenega računa na <https://www.gov.si/novice/2025-06-23-individualni-nalozbeni-racun-investirajte-po-svoji-meri/>.

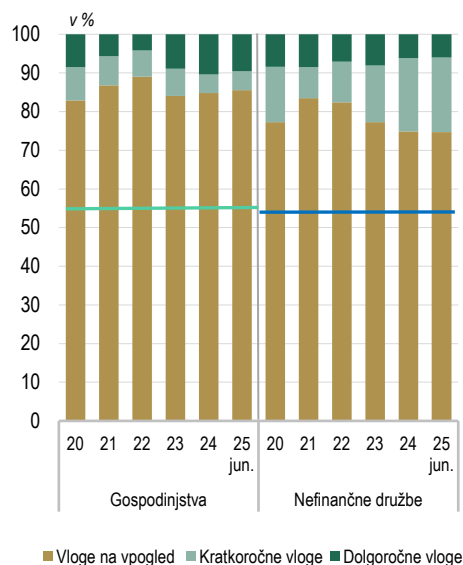
izplačujejo dividende lastnikom in zaposlenim regrese za letni dopust, zato je odliv vlog oziroma skromnejše varčevanje običajno za ta del leta. Poleg tega ostajajo podjetja zaradi negotovih geopolitičnih in posledično gospodarskih razmer previdnejša pri odločanju za nove investicijske projekte in posojila zanje, zato tista z večjimi prihranki te projekte raje kot s posojili financirajo s svojimi prihranki. Hkrati se v zadnjem obdobju, podobno kot gospodinjstva, tudi nekatera podjetja odločajo za varčevanje pri bankah v tujini, zlasti v Franciji in Avstriji, kar lahko še dodatno prispeva k nekoliko manjšemu varčevanju v slovenskih bankah (slika 2.9, desno). Kljub temu vloge NFD zaenkrat s skoraj petino bilančne vsote bančnega sistema ostajajo drugi najpomembnejši vir financiranja slovenskih bank.

Ročnost vlog ter vrzel v ročnosti med naložbami in obveznostmi

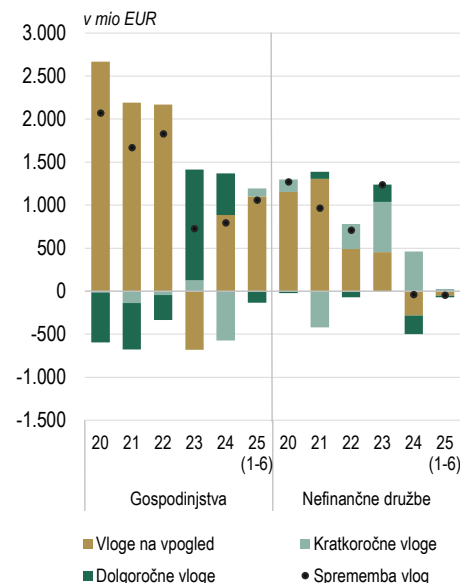
Z nadaljnjim zmanjševanjem depozitnih obrestnih mer¹⁵ so se vloge na vpogled v prvi polovici leta 2025 okrepile. Gospodinjstva so zaradi nižjih obrestnih mer manj motivirana za vezavo prihrankov, zlasti za daljše obdobje, kar se je v prvi polovici leta pokazalo v zmanjšanju dolgoročnih vezanih vlog in rahlem porastu vezanih vlog do enega leta (slika 2.11, desno). Večino vlog so gospodinjstva ohranila na vpogled, njihov delež se je do junija okrepil na 85,5 % in ostal visoko nad dolgoletnim povprečjem (slika 2.11, levo). Tudi NFD so bolj kot dolgoročno ostale naklonjene kratkoročnim vezavam, ki omogočajo hitrejšo razpoložljivost prihrankov, če bi jih NFD potrebovale za svoje poslovanje. Podobno kot pri gospodinjstvih so vloge na vpogled s 74,7 % ohranile glavnino vseh vlog tudi pri NFD.

Slika 2.11: **Struktura in spremembe vlog po ročnosti**

Struktura ročnosti vlog gospodinjstev in NFD

Sprememba stanja vlog v posameznem letu po ročnosti

Opomba: Na sliki levo vodoravna črta označuje povprečni delež vlog na vpogled v obdobju od 2000 do 2024, ki je znašal 53,6 % vseh vlog gospodinjstev in 54,9 % vseh vlog NFD.
Vir: Banka Slovenije.

Tako kot v Sloveniji so se vloge na vpogled povečale tudi v večini drugih držav evrskega območja. Čeprav so se vloge gospodinjstev in NFD povečale v več kot dveh tretjinah držav, Slovenija med njimi še naprej izstopa z največjim deležem teh vlog v

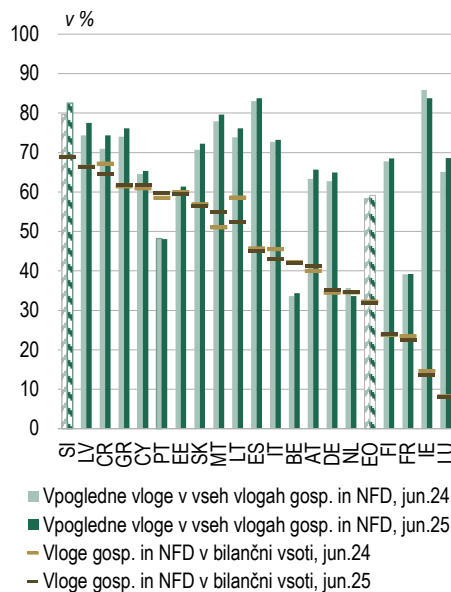
¹⁵ Več o gibanju depozitnih obrestnih mer v poglavju Obrestno tveganje.

bilančni vsoti (slika, 2.12, levo). Ker se hkrati uvršča tudi med države, ki imajo največje deleže vlog na vpogled, jo to izpostavlja večjemu tveganju morebitnega nenadnega odliva vlog iz bančnega sistema kot tiste države, kjer je odvisnost bank od tega vira financiranja manjša in delež vpoglednih vlog manjši.

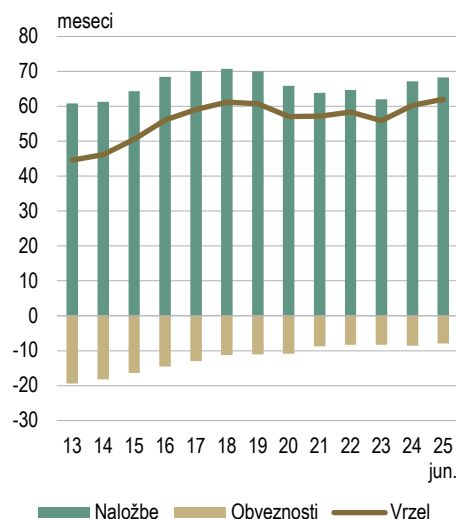
Tveganje nestabilnosti financiranja, ki izhaja iz vrzeli med ročnostjo naložb in obveznosti, se je v prvi polovici leta povečalo. Banke so nadaljevale z usmerjanjem vpoglednih likvidnih sredstev v nakup dolgoročnih dolžniških vrednostnih papirjev, kar je povečalo tehtano povprečje ročnosti naložb. Hkrati se je zmanjšalo tehtano povprečje ročnosti obveznosti, saj se je velik obseg vlog na vpogled še povečal. S tem se je vrzel med ročnostjo naložb in obveznosti povečala za skoraj dva meseca, na pet let, kar je najvišja vrzel po letu 2013 (slika 2.12, desno), ko se je začela hitra rast vlog na vpogled, ki so še naprej ključni razlog za ohranjanje visoke vrzeli. Tveganje nestabilnosti financiranja, ki izhaja iz ročnostne neusklajenosti, bi se lahko uresničilo z nenadnim obsežnim premikom vlog med bankami ali iz bančnega sistema. Vseeno pa so vloge nebančnega sektorja, ob ohranitvi zaupanja varčevalcev v poslovanje bančnega sistema tudi ob nepredvidljivih dogodkih v minulih letih, ostale stabilen vir financiranja bank.

Slika 2.12: **Vloge po državah evrskega območja in vrzel v ročnosti**

Vloge gospodinjstev in NFD po državah evrskega območja

Tehtano povprečje ročnosti naložb in obveznosti ter vrzel v ročnosti

Viri: Banka Slovenije, ECB Data Portal, lastni izračuni.

2.3 Obrestno tveganje

Q2 25 Q3 25

Obrestno tveganje v bančnem sistemu je zmerno z naraščajočo tendenco. Delež fiksno obrestovanih posojil nebančnemu sektorju se zmerno povečuje, okrepljeno stanovanjsko kreditiranje pa podaljšuje povprečno preostalo zapadlost posojil pri bankah. Med naložbami se je povečal obseg dolžniških vrednostnih papirjev, še naprej pa se je zmanjševala primarna likvidnost. Skupno so te spremembe vplivale na zmerno podaljševanje obdobja do ponovne določitve obrestnih mer naložb bank. Medtem spremembe pri virih financiranja niso imele bistvenega učinka na dolžino tega obdobja pri virih. Zaradi povečanja vlog na vpogled se je rahlo spremenila struktura vlog, hkrati pa je zapadlo več izdanih dolžniških vrednostnih papirjev nekaterih bank. Vrzel v ponovni

določitvi obrestnih mer se je v prvi polovici leta zmerno povečevala, s tem pa se je povečevala tudi občutljivost bank na spremembe obrestnih mer. Banke so v preteklem obdobju z obrestnimi zamenjavami povečale varovanje pred učinki sprememb obrestnih mer.

Obrestna občutljivost bank

Obrestno tveganje je v tretjem četrtletju ostalo zmerno, vendar relevantni kazalniki nakazujejo njegovo postopno povečevanje. Posojila nebančnemu sektorju so se v prvi polovici leta povečala za 3,8 %, junija medletno za 7,8 %, predvsem zaradi povečanega kreditiranja gospodinjstev, kjer prevladujejo posojila s fiksnimi obrestnimi merami. S tem se trend zmernega povečevanja deleža posojil s fiksno obrestno mero v stanju nadaljuje tudi letos. Pri gospodinjstvih ta vrsta obrestovanja močno prevladuje in se še naprej povečuje, pri NFD pa ostaja podobna kot v preteklih letih in relativno stabilna (slika 7.7 v prilogi). Letošnje okrepljeno kreditiranje s stanovanjskimi posojili, katerih ročnosti so med posojili nebančnemu sektorju v povprečju najdaljše, je vplivalo na podaljševanje povprečne preostale zapadlosti posojil pri bankah. Skupen učinek večjega deleža fiksno obrestovanih posojil in njihove daljše povprečne preostale zapadlosti se je odrazil v podaljševanju obdobja do ponovne določitve obrestnih mer posojil pri bankah in s tem v večji obrestni občutljivosti celotnega kreditnega portfelja bank.

Povečevanje naložb v dolžniške vrednostne papirje in zmanjševanje likvidnih sredstev tudi letos pomembno vplivata na obrestno tveganje. Potem ko sta se lani vidno podaljšala preostala zapadlost in obdobje do ponovne določitve obrestnih mer vrednostnih papirjev, sta bili letos v prvi polovici leta stabilni, povečala pa sta se njihov obseg (slika 2.13, levo) in delež med vsemi naložbami bank.¹⁶ Po drugi strani se je še naprej zmanjševala primarna likvidnost¹⁷ (slika 2.13, levo), katere preostala zapadlost in obdobje do ponovne določitve obrestnih mer sta zelo kratka. Skupno so te spremembe poleg sprememb v kreditnem portfelju pomembno vplivale na zmerno podaljševanje obdobja do ponovne določitve obrestnih mer vseh naložb bank (slika 2.13, desno).

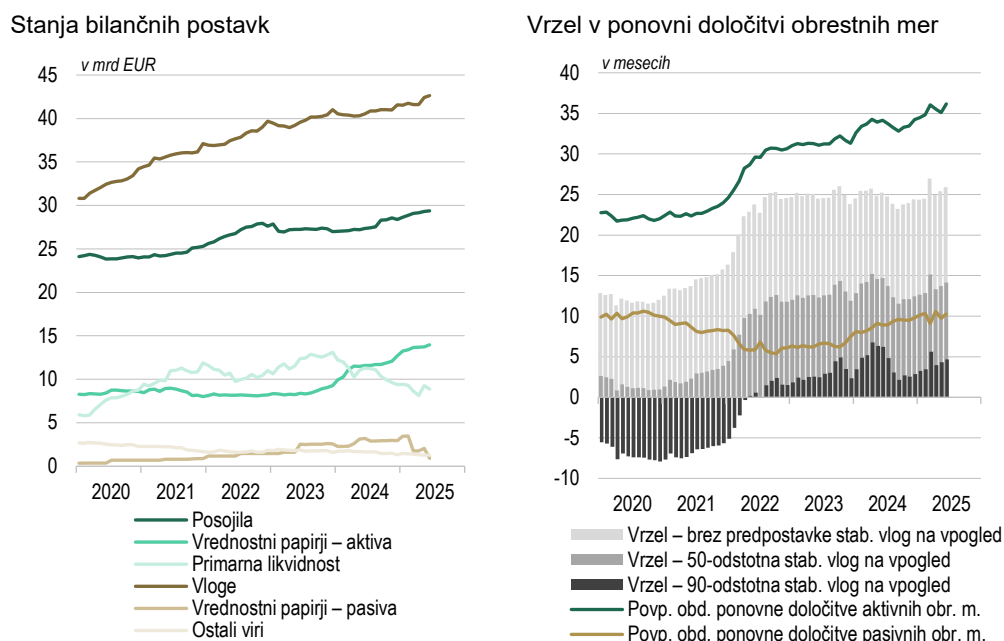
Spremembe pri virih financiranja v prvi polovici leta niso bistveno vplivale na obrestno občutljivost bank. Najbolj so se povečale vloge nebančnega sektorja, za dvakrat toliko kot v celotnem lanskem letu (slika 2.13, levo). Povečanje je bilo skoraj izključno zaradi vlog na vpogled, saj so vezane vloge ostale nespremenjene, pri čemer so se povečale kratkoročne, v podobnem obsegu pa zmanjšale dolgoročne. S tem se je nekoliko spremenila tudi struktura vlog (slika 7.10 v prilogi, desno). Kljub tem spremembam je obdobje do ponovne določitve obrestnih mer vlog v prvi polovici leta ostalo nespremenjeno (slika 7.8 v prilogi, levo). Od začetka leta je zapadlo več izdanih dolžniških vrednostnih papirjev nekaterih bank, s čimer se je preostala zapadlost te vrste vira pri bankah do junija skrajšala na 2,2 leta (slika 7.8 v prilogi, desno). S tem se je skrajšalo tudi obdobje do ponovne določitve obrestnih mer izdanih dolžniških vrednostnih papirjev (slika 7.8 v prilogi, levo). Ob precej majhnem deležu te vrste financiranja, razen manjše volatilnosti ob zapadanju vrednostnih papirjev, večjega vpliva na povprečno obdobje ponovne določitve pasivnih obrestnih mer ni bilo zaznati (slika 2.13, desno). S tem skupne spremembe pri vlogah in vrednostnih papirjih od začetka leta niso bistveno vplivale na dolžino povprečnega obdobja do ponovne določitve pasivnih obrestnih mer.

¹⁶ Vrednostni papirji med naložbami bank predstavljajo več kot četrtino vseh naložb, kar je največ v zadnjih nekaj letih.

¹⁷ Denar v blagajni, stanje na računih pri centralni banki in vloge na vpogled pri bankah.

Vrzel v ponovni določitvi obrestnih mer se je v prvi polovici leta zmerno povečevala. Kljub temu je bila junija še vedno manjša kot pred enim letom, ko je dosegla največje vrednosti preteklih let. Brez upoštevanja predpostavke stabilnosti vlog na vpogled se je povsem približala najvišjim doseženim ravnem (slika 2.13, desno). Potem ko je lani podaljševanje obdobja do ponovne določitve obrestnih mer virov še izničevalo podaljševanje tega obdobja pri naložbah in s tem ohranjalo vrzel relativno stabilno, je letos v prvi polovici leta ta učinek izzvenel. Spremembe pri naložbah, tako pri posojilih kot naložbah v vrednostne papirje, so predstavljale glavni dejavnik povečevanja občutljivosti bank na spremembe obrestnih mer. Obrestno tveganje je bilo ob polovici leta še vedno zmerno, vendar nadaljevanje takšnega trenda v daljšem časovnem horizontu kaže na njegovo povečevanje.

Slika 2.13: **Bilančne postavke in obdobje ponovne določitve obrestnih mer**

Opomba: Na sliki desno je pri vrzeli v ponovni določitvi obrestnih mer upoštevana stabilnost vlog na vpogled z različnimi predpostavkami stabilnosti in z razpršitvijo temeljnega dela vlog na vpogled po časovnih intervalih.
Vir: Banka Slovenije.

Banke so v preteklem obdobju z uporabo obrestnih zamenjav (angl. interest rate swap) povečale varovanje pred učinki sprememb obrestnih mer. Povečanje obsega obrestnih zamenjav izhaja iz izpolnjevanja regulativne zahteve na področju obrestnega tveganja v bančni knjigi.¹⁸ Banke so od leta 2023 vidno povečale obseg teh instrumentov, uporabljajo pa jih za varovanje aktivnih in pasivnih postavk ter za skupinsko (makro) in posamično (mikro) varovanje. V primerjavi z bilančno vsoto sistema se je obseg nazivnega zneska obrestnih zamenjav od decembra 2022, ko je znašal dobrih 5 %, do junija letos skoraj potrojil (15 %).

Obrestne mere

Trend zniževanja obrestnih mer za novoodobrena posojila se je nadaljeval pri obeh največjih skupinah komitentov — gospodinjstvih in NFD. Pri gospodinjstvih

¹⁸ Ta se uporablja od 14. maja 2024 dalje in določa, da največji dovoljeni padec neto obrestnih prihodkov, merjen v Tier 1 kapitalu, znaša 5 %. Padec predstavlja razliko med neto obrestnimi prihodki v osnovnem scenariju in neto obrestnimi prihodki v najslabšem možnem stresnem scenariju. V primeru presežanja dovoljenega padca se lahko uvedejo dodatne kapitalske zahteve, čemur pa se banke lahko izognejo z zmanjšanjem obrestne izpostavljenosti s pomočjo izvedenih finančnih instrumentov.

so se močno prevladujoče fiksne obrestne mere za novoodobrena posojila znižale tako za stanovanjska (junija na 2,9 %) kot potrošniška posojila (junija na 5,8 %). Potem ko so bile lani obrestne mere za stanovanjska posojila blizu evrskega povprečja in so sledile podobni dinamiki zniževanja, so bile junija letos nižje, saj so se v evrskem območju od začetka leta zviševale (junija na 3,2 %). Za potrošniška posojila so bile glede na evrsko povprečje precej nižje, ob hitrejšem zniževanju pa se je njihova razlika do evrskega območja, kjer so junija znašale 7,5 %, še povečala. Tudi spremenljive obrestne mere so se za obe vrsti posojil zniževale, vendar je ta vrsta obrestovanja še naprej predstavljala le manjši delež vseh novoodobrenih poslov. Spremenljive obrestne mere za novoodobrena posojila NFD, ki v primerjavi s fiksnimi prevladujejo,¹⁹ so se zniževale podobno hitro kot v evrskem območju in bile junija s 3,2 % rahlo nižje. Medtem so fiksne ohranile veliko volatilnost, v povprečju pa so se zniževale nekoliko počasneje od spremenljivih in bile večinoma višje od evrskih. Junija so znašale 3,9 %.

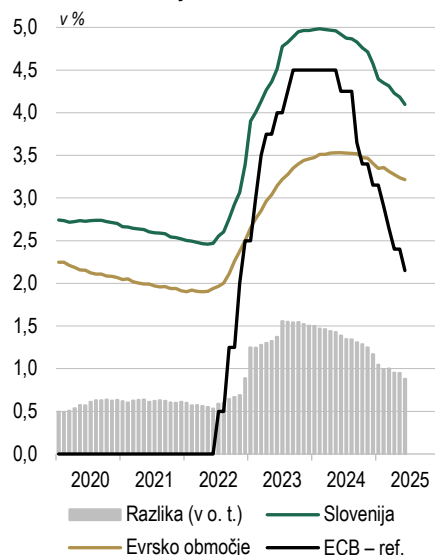
Zniževanje obrestnih mer za posojila nebančnemu sektorju v stanjih se je pri nas v prvi polovici leta pospešilo. Zniževanje obrestnih mer za posojila gospodinjstvom in NFD v stanjih je bilo po začetku v prvem četrtletju lani sprva zmerno, proti koncu leta in letos do junija pa intenzivnejše. Spremenljivo obrestovanim obstoječim posojilom so se obrestne mere prilagajale tekoče s spremembami referenčnih obrestnih mer, medtem ko so se pri fiksno obrestovanih obstoječih posojilih še nekaj časa zviševale zaradi zapadanja tistega dela dolga, ki je bil v preteklosti sklenjen po bistveno nižjih obrestnih merah. Pri gospodinjstvih se je zviševanje povprečnih fiksnih obrestnih mer na stanja stanovanjskih posojil ustavilo v prvi polovici letošnjega leta (pri 2,8 %), pri potrošniških posojilih pa so se obrestne mere za fiksna posojila v stanjih že rahlo zniževale (junija so v povprečju znašale 6,4 %). Medtem so se pri NFD povprečne obrestne mere za fiksno obrestovani dolg tudi letos zviševale (junija so bile pri 3,1 %). Za spremenljivo obrestovana obstoječa posojila so se obrestne mere letos do junija vidno znižale.²⁰ Banke so v zadnjih anketah BLS kot najpomembnejši dejavnik sproščanja posojilnih pogojev, ki se odraža tudi v gibanju obrestnih mer, tako za posojila NFD kot za posojila gospodinjstvom navajale pritisk konkurence oziroma konkurenco drugih bank. Medtem je bilo v evrskem območju zniževanje obrestnih mer za posojila gospodinjstvom in NFD precej počasnejše, s čimer se je razlika do povprečne ravni obrestnih mer v evrskem območju do junija letos vidno zmanjšala (slika 2.14, levo).

¹⁹ Posojila s fiksno obrestno mero so v prvi polovici leta predstavljala približno četrtno vseh novoodobrenih posojil NFD.

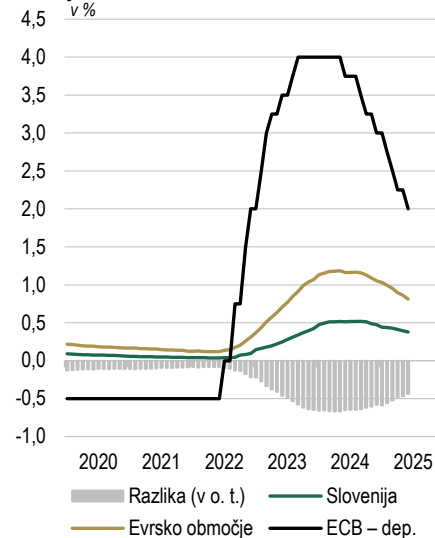
²⁰ Za stanovanjska posojila na 4,5 % (za 1,0 o. t.), za potrošniška na 6,7 % (za 1,2 o. t.) in za NFD na 3,9 % (za 0,9 o. t.).

Slika 2.14: Obrestne mere

Povprečne obrestne mere za stanja posojil gospodinjstvom in NFD ter primerjava z evrskim območjem

Povprečne obrestne mere za stanja vlog gospodinjstev in NFD ter primerjava z evrskim območjem

Opomba: ECB – ref. predstavlja obrestno mero refinanciranja ECB. ECB – dep. predstavlja depozitno obrestno mero ECB.
Vira: ECB Data Portal, preračuni Banke Slovenije.

Obrestne mere na vloge nebančnega sektorja so se v stanjih pri nas zniževale počasneje kot v evrskem območju, vendar s precej nižje ravni. Za nove dolgoročne²¹ vloge gospodinjstev so se začele postopoma zniževati na začetku lanskega leta in so junija letos znašale 1,6 %. Za nove kratkoročne vloge so se začele zniževati šele v zadnjem četrtletju lani, junija letos pa so se opazneje znižale, na 0,9 %. Obrestne mere za nove dolgoročne in kratkoročne vloge NFD so se znatneje zniževale v drugi polovici lanskega leta in letos do junija, ko so prve znašale 1,7 %, druge pa 1,3 %. Za vloge na vpogled, katerih delež med vsemi vlogami nebančnega sektorja se od pomladi lani v povprečju povečuje (slika 7.10 v prilogi, desno), so stagnirale rahlo pod 0,1 % za gospodinjstva in rahlo nad 0,0 % za NFD. Postopno zniževanje obrestnih mer za stanja vlog gospodinjstev in NFD v lanskem letu se je letos v prvi polovici leta okrepilo, a precej zaostajalo za tistim v evrskem območju. S tem se je vidneje zmanjšala razlika v ravni obrestnih mer glede na evrsko povprečje (slika 2.14, desno).

Obrestni razmik²² se je pri nas letos v prvi polovici leta zmanjševal, posebej močno pri NFD. Tako za gospodinjstva (slika 7.9 v prilogi, levo) kot NFD (slika 7.9 v prilogi, desno) se zmanjšuje od dosega najvišje ravni ključnih obrestnih mer septembra 2023. Medtem se je v evrskem območju za gospodinjstva v prvi polovici leta zmerno povečeval, za NFD pa le rahlo zmanjšal. S tem se je za obe skupini komitentov razlika do evrskega območja opazno zmanjšala. Večje spremembe razmika v primerjavi z evrskim območjem so bile tudi tokrat povezane s hitrejšo in intenzivnejšo prilagoditvijo obrestnih mer za posojila pri nas, predvsem pri NFD. Prav tako se ob še vedno velikem deležu vlog na vpogled (slika 7.10 v prilogi, desno) obrestne mere za vloge v stanjih počasneje odzivajo na zniževanje ključnih obrestnih mer. Kljub večjim spremembam v pretekli polovici leta je obrestni razmik za obe skupini komitentov ostal nad ravno pred začetkom zviševanja ključnih obrestnih mer. Banke pri nas v primerjavi z evrskim območjem še naprej ostajajo v boljšem položaju glede neto obrestnih prihodkov, vendar

²¹ Dolgoročne vloge predstavljajo vloge z vezavo nad enim letom, kratkoročne vloge pa vloge z vezavo do enega leta.

²² Obrestni razmik je definiran kot razlika med povprečnimi obrestnimi merami za posojila v stanjih in povprečnimi obrestnimi merami za vloge v stanjih.

razmere za nadaljevanje solidnih dohodkovnih gibanj ob njihovem upadanju postopoma postajajo manj ugodne.²³

2.4 Kreditno tveganje

Q2 25

Q3 25

Po povišanju v prvem četrtletju letos se kreditno tveganje ohranja na zmerni ravni s stabilno tendenco. Poslabšanje kakovosti portfelja posojil izvira predvsem iz proizvodnega dela gospodarstva, ki je pod večjim vplivom zahtevnejših mednarodnih gospodarskih razmer. Kljub temu je za zdaj omejeno le na določene dejavnosti oziroma posamezne družbe in ni odraz morebitne širše osnovane problematike servisiranja dolgov pri bankah. Po drugi strani se kakovost portfelja v storitveno usmerjenih dejavnostih izboljšuje. Ob ugodnih razmerah na trgu dela in v povprečju dobrem finančnem položaju gospodinjstev se ohranja dobra kakovost portfelja posojil prebivalstvu, čeprav se obseg nedonosnih potrošniških posojil povečuje. Število začetih stečajev se je v preteklem letu medletno povečevalo, s tem pa se je povečevala tudi izpostavljenost bank do teh družb, a še naprej ostaja majhna. Pokritosti nedonosnega in donosnega dela portfelja z oslabitvami in rezervacijami sta se zmanjšali.

Nedonosne izpostavljenosti, skupine kreditnega tveganja in izpostavljenost do družb v stečajnih postopkih

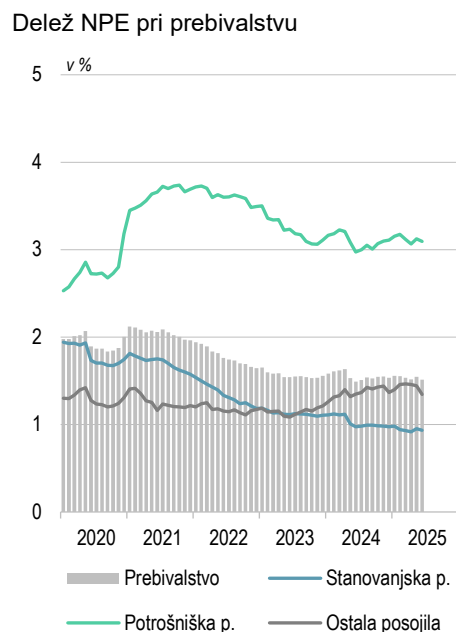
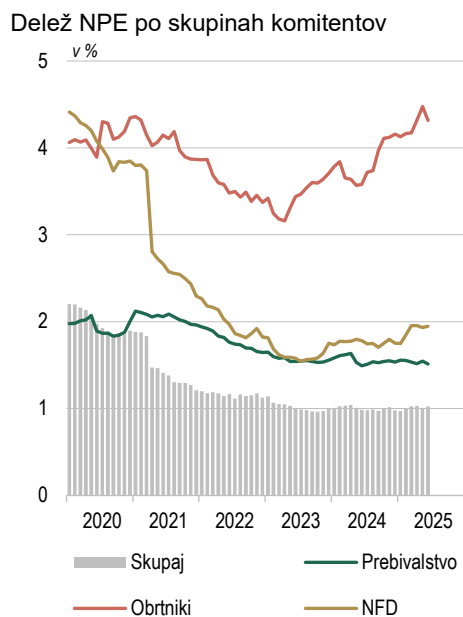
Kakovost bančnih naložb, merjena z deležem nedonosnih izpostavljenosti (NPE), se je ob polovici leta 2025 ohranila na ugodni ravni. Delež NPE je ostal stabilen in se od aprila 2023, ko se je znižal na 1,0 %, ni spreminjal (slika 2.15, levo). Obseg NPE se je od takrat povečal za 10,1 %, na 645 mio EUR, vendar je bila rast celotne izpostavljenosti bank z 12,8 % še višja. V prvi polovici letošnjega leta se je z vidika kreditnega tveganja pomembno spremenila dinamika povečevanja NPE. Od začetka leta se je njihov obseg, potem ko je lani stagniral, povečal za 8,5 % (slika 7.11 v prilogi, levo), precej bolj kot celotna izpostavljenost (3,6 %). Po skupinah komitentov se je delež NPE povečal pri NFD (na 1,9 %) in obrtnikih (na 4,3 %), kjer se postopoma in v določenih segmentih že odražajo zahtevnejše gospodarske razmere, v preostalih skupinah komitentov pa je ostal nespremenjen. Ob ugodnih razmerah na trgu dela in v povprečju dobrem finančnem položaju gospodinjstev je pri prebivalstvu ostal stabilen (slika 2.15, desno) in se od maja lani ohranil blizu 1,5 %, pri čemer je bil stabilen tako pri stanovanjskih (0,9 %) in potrošniških (3,1 %) kot pri ostalih posojilih prebivalstvu (1,3 %). Pri potrošniških posojilih se je sicer obseg NPE od začetka leta povečal za 5,1 %, vendar je bila rast izpostavljenosti še nekoliko višja, medtem ko je bil obseg NPE pri stanovanjskih posojilih podoben tistemu iz decembra 2024 (slika 7.11 v prilogi, desno).

Poslabšanje kakovosti portfelja posojil NFD je bilo povezano predvsem z družbami iz strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnosti, predelovalnih dejavnosti in gradbeništva. Februarja je delež NPE v strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih vidno poskočil, na 3,6 % (slika 2.16, levo), povečanje obsega NPE pa je v tej skupini dejavnosti v prvi polovici leta z 20 mio EUR predstavljalo polovico celotnega povečanja NPE nefinančnih družb. Porast NPE je bil povezan le z nekaj družbami in ni predstavljal širše osnovanega poslabšanja kakovosti posojil v tej skupini dejavnosti. Negotove razmere v svetovni kovinski industriji se kažejo tudi pri nas, saj se določene družbe soočajo z velikim upadom novih naročil, težave pa se že kažejo v zmožnosti odplačevanja pri bankah najetih posojil. Marca so tako posojila nekaterih družb iz proizvodnje kovin prešla med NPE, vendar se je delež NPE v predelovalnih dejavnostih nato do junija znova zmanjšal (na 2,5 %). K poslabšanju kakovosti portfelja NFD je

²³ Več v poglavju o dohodkovnem tveganju.

junija precej prispevalo povečanje obsega NPE v gradbeništvu, ki je bilo skoncentrirano na eno družbo v tuji lasti, delež NPE pa se je v tej skupini dejavnosti povečal na 2,3 %.

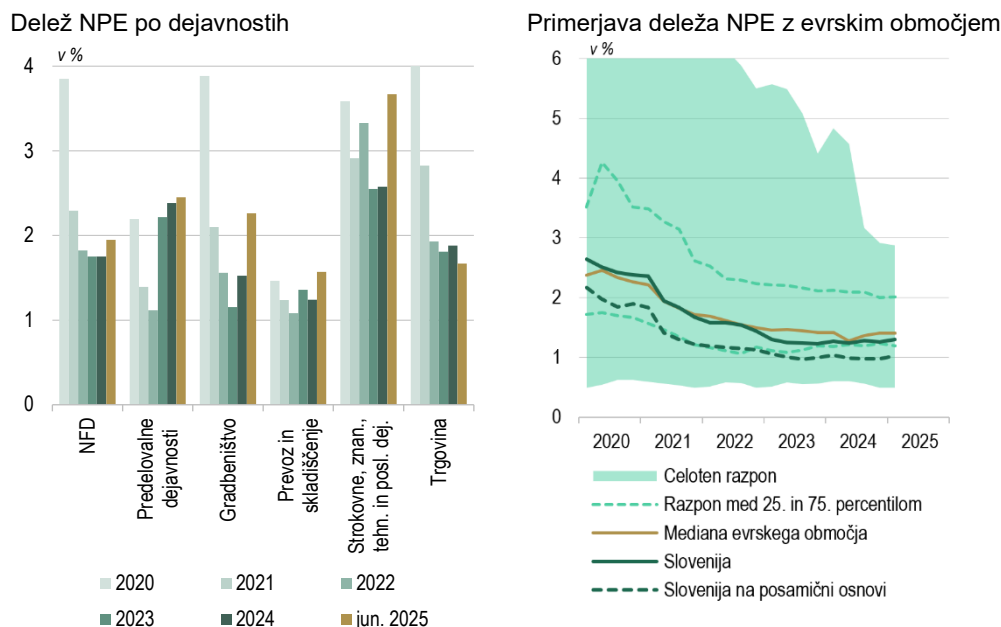
Slika 2.15: **Delež NPE v posameznih delih portfelja**

Vir: Banka Slovenije.

Kakovost portfelja se je v storitvenih dejavnostih izboljšala. Največje zmanjšanje obsega NPE je bilo v prvi polovici leta prisotno v trgovini, vendar se je ob veliki izpostavljenosti do te skupine dejavnosti delež NPE le rahlo zmanjšal (za 0,2 o. t.) in junija znašal 1,7 % (slika 2.16, levo). Po nekajmesečni stagnaciji in predhodno strmim trendu zmanjševanja po pandemiji se je ponovno izboljšala kakovost portfelja posojil družbam v nastanitvenih in gostinskih dejavnostih. Delež NPE se je junija zmanjšal, na 3,6 %. Tudi preostale skupine dejavnosti, kjer prevladujejo storitve, so večinoma beležile zmanjševanje obsega NPE. Delež NPE je v zadnjem letu in pol približno 0,4 odstotne točke manjši od povprečnega deleža v evrskem območju, manjši pa ostaja tudi glede na mediano evrskega območja (slika 2.16, desno).

Slika 2.16: **Delež NPE pri NFD po izbranih dejavnostih in primerjava skupnega deleža NPE z evrskim območjem**

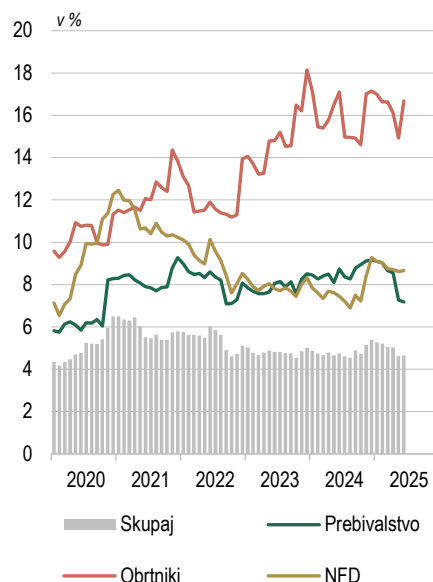

Opombi: Na sliki levo pri trgovini delež v letu 2020 ni v celoti viden in presega 8 %. Na sliki desno so zajeti le podatki za dolžniške instrumente (posojila in dolžniške vrednostne papirje) na konsolidirani osnovi, medtem ko je v prikazu za Slovenijo na posamični osnovi zajeta celotna izpostavljenost bank na posamični osnovi. Zgornja meja celotnega razpona do leta 2022 ni v celoti vidna in predstavlja izjemno visoke vrednosti za Grčijo. Za prvo četrtletje 2025 manjkajo podatki za Estonijo, Finsko, Irsko in Litvo, zaradi česar so pri izračunu mediane evrskega območja za te štiri države za to četrtletje uporabljeni podatki prejšnjega četrtletja. Vira: Banka Slovenije, ECB Data Portal.

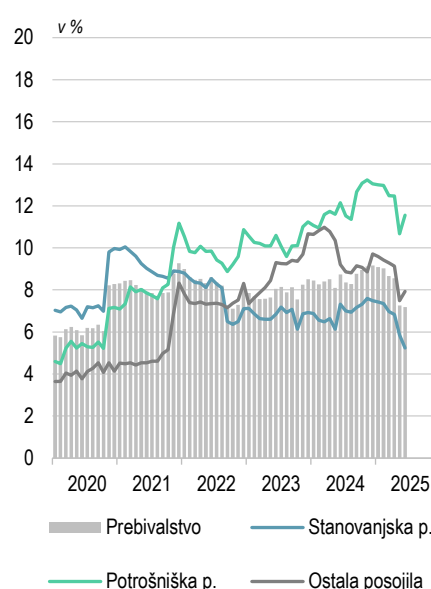
Delež skupine s povečanim kreditnim tveganjem (S2) se je od decembra lani zmanjševal. Junija je bil s 4,6 % blizu najnižjih ravni zadnjih let (slika 2.17, levo), zmanjševanje pa je bilo po skupinah komitentov široko osnovano. Obseg skupine 2 se je letos do junija zmanjšal za 357 mio EUR (za 10,9 %), na 2,9 mrd EUR, večino zmanjšanja pa sta predstavljali skupini prebivalstva in NFD. Pri prvi se je delež skupine 2 do junija zmanjšal na 7,2 %, na najnižjo raven po oktobru 2022, kar ob stabilnem deležu NPE potrjuje dober finančni položaj gospodinjstev, kot ga zaznavajo banke. To izhaja tako iz stanovanjskih in potrošniških kot iz ostalih posojil prebivalstvu, saj se je pri vseh treh vrstah delež letos vidno zmanjšal. Pri stanovanjskih posojilih je junija s 5,2 % dosegel najnižjo raven v večletnem obdobju, pri potrošniških posojilih se je zmanjšal pod raven trenda preteklih petih let, junija na 11,6 %, pri preostalih posojilih prebivalstvu pa na 7,9 % (slika 2.17, desno). Še naprej so izstopali obrtniki, vendar se je pri njih delež skupine 2 v zadnjih dveh letih stabiliziral na okoli 16 %, prav tako pa za banke ta skupina komitentov z 1,3 % predstavlja le manjšo izpostavljenost v skupni izpostavljenosti sistema.

Slika 2.17: **Delež S2 v posameznih delih portfelja**

Delež S2 po skupinah komitentov

Delež S2 pri prebivalstvu

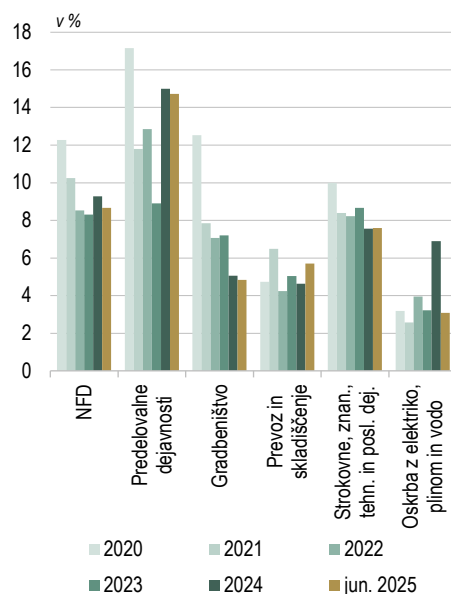
Vir: Banka Slovenije.

Potem ko se je delež skupine 2 pri NFD lani ob koncu leta opazno povečal, se je do junija letos postopoma zmanjševal. Lansko povečanje je izhajalo iz predelovalnih dejavnosti, pri katerih se je delež skupine 2 v dveh mesecih skoraj podvojil, zaznano povečano tveganje pa je izhajalo predvsem iz dejavnosti proizvodnje jekla, opreme za motorna vozila in plastike (slika 2.18, levo). Junija letos je bil delež skupine 2 v predelovalnih dejavnostih s 14,7 % podoben kot decembra lani, kar pomeni, da je zmanjševanje pri NFD izhajalo predvsem iz drugih skupin dejavnosti. Najbolj so izstopale dejavnosti oskrbe z elektriko, plinom in vodo,²⁴ kjer se je delež junija, ko je znašal 3,0 %, glede na prejšnji mesec več kot prepolovil. Zmanjšanje obsega je bilo povezano s prerazvrstitvijo večje izpostavljenosti do ene družbe v skupino 1 in je v prvi polovici leta predstavljalo absolutno največjo posamezno prerazvrstitev iz skupine 2. Delež skupine 2 se je po nekajmesečni stagnaciji znova zmanjšal pri nastanitvenih in gostinskih dejavnostih. Po izjemno visokih ravneh iz obdobja pandemije, ko je bila več kot polovica celotne izpostavljenosti bank do družb iz te skupine dejavnosti razvrščena v skupino 2, se je delež do junija letos zmanjšal na 17,6 %.

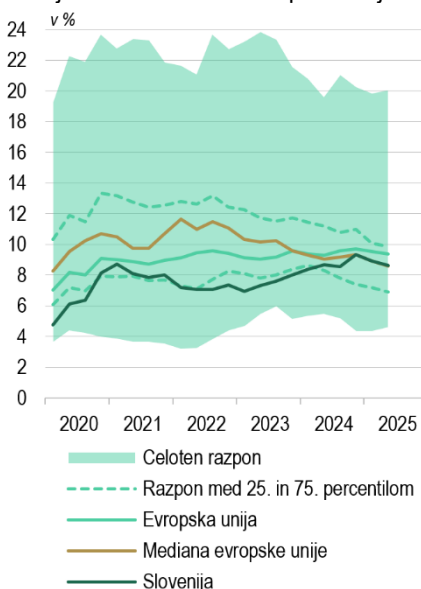
²⁴ Združeni skupini Oskrba z električno energijo, plinom, paro in hladnim zrakom (D) in Oskrba z vodo; ravnanje z odpadki in odpadki; saniranje okolja (E).

Slika 2.18: **Delež S2 pri NFD po izbranih dejavnostih in primerjava skupnega deleža S2 z Evropsko unijo**

Delež S2 pri NFD po dejavnostih

Primerjava deleža S2 z Evropsko unijo

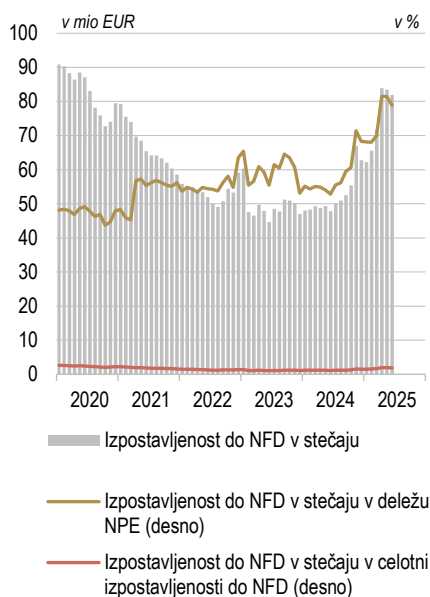
Opomba: Podatki na sliki desno zajemajo le posojila, vključujejo le pomembne banke (ang. Significant institutions) in so na konsolidirani osnovi.

Vira: Banka Slovenije, EBA.

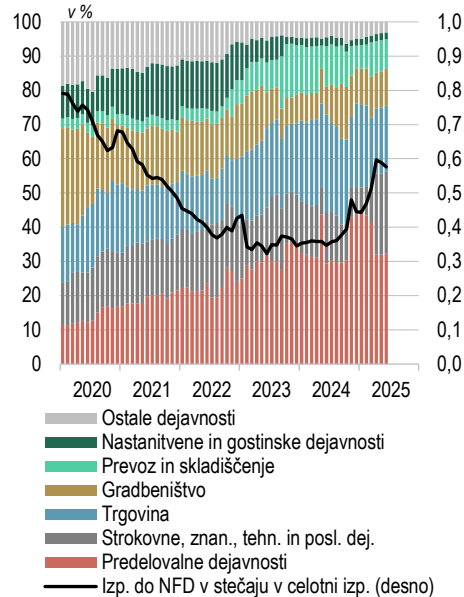
Število začelih stečajnih postopkov se povečuje, vendar izpostavljenost bank do teh družb kljub povečevanju ostaja majhna. Zahtevnejše gospodarske razmere v preteklem letu se odražajo v vse večjem številu družb v stečaju, ki se po več letih upadanja od septembra lani znova povečuje. Junija letos jih je bilo v preteklem 12-mesečnem obdobju za 9,3 % več kot v enakem obdobju lani. S tem se povečuje tudi izpostavljenost bank družbam v stečaju, ki je junija znašala 82 mio EUR (slika 2.19, levo) ter bila za 31 % večja kot decembra lani in za 71 % večja kot pred enim letom. Kljub velikemu relativnemu povečanju ostaja izpostavljenost bank do teh družb glede na celotno izpostavljenost do NFD majhna. Junija je znašala 0,6 %, potem ko je bila pred enim letom z 0,3 % blizu najnižjih ravni. V strukturi izpostavljenosti družbam v stečajnih postopkih so junija z 32 % prevladovala predelovalne dejavnosti, katerih delež se je med novembrom lani in marcem letos gibal že nad 40 %, a se je nato zmanjšal (slika 2.19, desno). Sicer se je njihov delež v preteklem petletnem obdobju najhitreje povečeval, na zahtevnejše gospodarsko okolje za družbe iz teh dejavnosti pa kaže tudi hitro povečevanje obsega izpostavljenosti v tem obdobju. V zadnjem letu se je v strukturi najbolj povečal delež strokovnih, znanstvenih, tehničnih in poslovnih dejavnosti, junija na 24 %, vidno pa se je zmanjšal delež trgovine, na 19 %. Glede na velikost družb v stečajnih postopkih, do katerih so izpostavljene banke, se je delež velikih družb v preteklih nekaj letih zmanjševal, junija na 2,2 %, potem ko se je pred petimi leti še gibal okoli ene petine. Večino preostalih družb predstavljajo srednje velike družbe, njihov delež pa se je v preteklih letih povečeval, junija letos na 63,2 %.

Slika 2.19: Izpostavljenost bank do NFD v stečaju

Izpostavljenost bank do NFD v stečaju

Struktura izpostavljenosti bank do NFD v stečaju po dejavnostih

Vira: Banka Slovenije, Vrhovno sodišče.

Kreditni standardi bank in obrestne mere

Po anketi BLS so banke v prvi polovici leta pri podjetjih rahlo sprostile kreditne standarde, pri gospodinjstvih pa jih rahlo zaostrile. Pri posojilih podjetjem so v prvem četrtletju k rahli sprostitvi prispevali številni dejavniki (slika 7.28 v prilogi, levo), vendar je o teh spremembah poročalo omejeno število bank.²⁵ Prav tako so se kreditni standardi sprostili v drugem četrtletju. Tudi v tem primeru je o spremembah v tej smeri poročalo omejeno število bank, povezane pa so bile z dovoljenim tveganjem v banki, s tveganjem, povezanim z zahtevanim zavarovanjem, z razmerami po panogah in obeti ter s splošnimi gospodarskimi razmerami in obeti. Pri gospodinjstvih so banke kreditne standarde rahlo zaostrile v prvem četrtletju za potrošniška in druga posojila (slika 7.32 v prilogi, levo), v drugem četrtletju pa za stanovanjska posojila (slika 7.30 v prilogi, levo). Pri prvih so banke kot razlog navajale kreditno sposobnost posojilojemalcev, pri drugih pa spremembo dovoljenega tveganja v banki.

Zniževanje obrestnih mer zmanjšuje breme odplačevanja obveznosti nebančnega sektorja do bank, vendar različno glede na vrsto obrestovanja. Pričakovanja zniževanja ključnih obrestnih mer ECB so v preteklem obdobju privedla tudi do zniževanja obrestnih mer za novoodobrena posojila nebančnemu sektorju, povprečna raven obrestnih mer v stanjih pa se je po skupinah komitentov in vrstah posojil spreminjala različno. Medtem ko so se spremenljivo obrestovanim obstoječim posojilom obrestne mere prilagajale tekoče s spremembami referenčnih obrestnih mer, so se pri fiksno obrestovanih obstoječih posojilih še nekaj časa zviševale, kar je posledica zapadanja tistega dela dolga, ki je bil v preteklosti sklenjen po bistveno nižjih obrestnih merah. Zaradi strukture zadolževanja se ugoden učinek zniževanja obrestnih mer v največji meri odraža pri NFD, kjer je delež spremenljivega obrestovanja z več kot štirimi petinami največji.²⁶

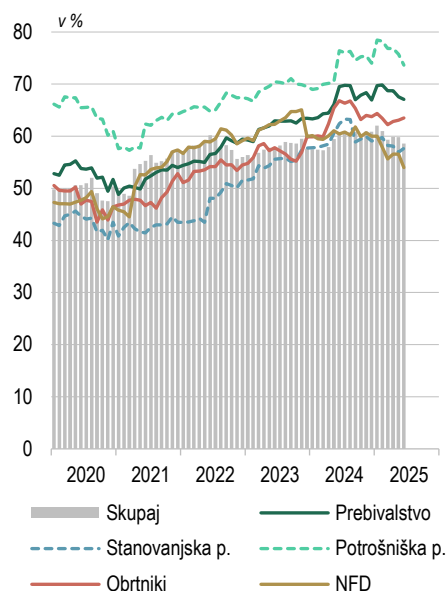
²⁵ V anketo BLS za Slovenijo je vključenih 8 bank.

²⁶ Več o obrestnih merah v poglavju o obrestnem tveganju.

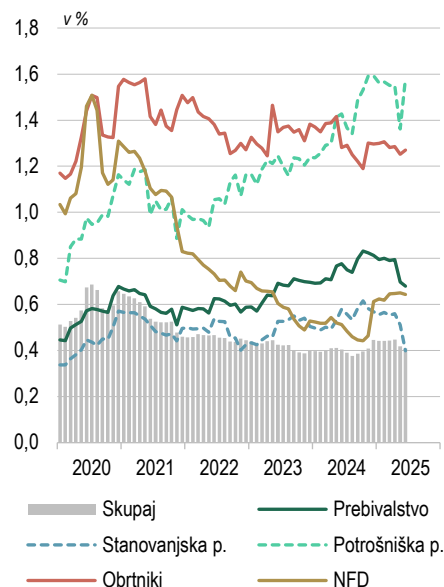
Letos do junija sta se pokritosti nedonosnega in donosnega dela portfelja (PE) z oslabitvami in rezervacijami zmanjšali. Potem ko je pokritost NPE z oslabitvami in rezervacijami januarja letos z 62,1 % dosegla večletni vrh, se je do junija zmanjšala na 58,6 %, kar je na ravni povprečja preteklih treh let (slika 2.20, levo). K zmanjšanju so prispevale predvsem NFD, saj se je pokritost njihovih NPE do junija zmanjšala za 6,0 odstotne točke, na 54,0 %, k čemur je prispevalo predvsem opazno povečanje NPE v strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih, gradbeništvu ter predelovalnih dejavnostih. Sicer so nove NPE praviloma oslabiljene v manjši meri. Medtem se pri prebivalstvu pokritost nedonosnega dela portfelja od decembra lani ni bistveno spremenila, pri čemer se je nekoliko zmanjšala pri stanovanjskih posojilih, pri potrošniških ostala skoraj nespremenjena, povečala pa se je pri ostalih posojilih prebivalstvu.²⁷ Po stopnji pokritosti na donosnem delu portfelja z 1,6 %, kolikor je znašala tudi decembra lani, še naprej izstopajo potrošniška posojila (slika 2.20, desno). Skupna pokritost donosnih izpostavljenosti z oslabitvami in rezervacijami se je glede na lanski december le rahlo zmanjšala. Junija je znašala 0,41 %.

Slika 2.20: **Pokritost NPE in PE z oslabitvami in rezervacijami**

Pokritost NPE z oslabitvami in rezervacijami

Pokritost donosnih izpostavljenosti (PE) z oslabitvami in rezervacijami

Vir: Banka Slovenije.

²⁷ Pokritost NPE stanovanjskih posojil z oslabitvami in rezervacijami je junija znašala 57,7 % (1,4 o. t. manj kot decembra 2024), potrošniških 73,7 % (0,4 o. t. manj kot decembra 2024) in ostalih posojil prebivalstvu 68,9 % (4,2 o. t. več kot decembra 2024).

Dohodkovno tveganje v slovenskem bančnem sistemu že drugo leto ocenjujemo kot nizko. Zmanjševanje neto obresti sicer nakazuje na povečevanje tveganja, vendar obseg neto obresti in dohodek bank še vedno izrazito presegata njun obseg pred zvišanjem obrestnih mer. Višje obrestne mere v primerjavi z desetletjem zelo nizkih, celo negativnih obrestnih mer omogočajo bankam, da še vedno ustvarjajo razmeroma visoke neto obrestne prihodke in s tem večji dohodek kot pred obdobjem zvišanja obrestnih mer. K temu še večji delež prispevajo izredno nizki obrestni odhodki zaradi velikega deleža, zlasti vpoglednih, vlog. Neobrestni prihodki ostajajo razmeroma stabilni. Neto prihodki iz opravnin so imeli v prvem polletju podobno rast kot bilančna vsota, medtem ko so banke dividende, ki predstavljajo pretežni del neobrestnih prihodkov, prejele prej kot lani, že maja, in posledično v prvem polletju zabeležile rast dohodka. Operativni stroški so rasli po precej nižjih stopnjah kot v letu 2024, saj je bazni učinek uvedbe davka na bilančno vsoto izzvenel.

Bruto in neto dohodek bank

Bruto in neto dohodek v slovenskem bančnem sistemu v prvem polletju letos ostajata primerljiva z lanskima v enakem obdobju. Neto dohodek v bančnem sistemu se že nekaj polletij giblje na ravni okoli 0,6 mrd EUR (slika 2.21, levo). V primerjavi z lanskim prvim polletjem se je bruto dohodek povečal za 63 mio EUR, na 1.173 mio EUR, neto pa za 42,5 mio EUR, na 647 mio EUR, k čemur je prispevala medletna rast neobrestnih prihodkov. Slednji so se povečali zaradi prej (v maju) prejetih dividend, banke so jih v letu 2024 namreč prejele šele v drugi polovici leta (julija). Brez tega začasnega učinka bi bila medletna rast dohodka bank ob polletju podobno kot v predhodnih mesecih leta negativna, saj so nižje obrestne mere povzročile padec neto obrestnih prihodkov. V juliju sta bruto in neto dohodek medletno spet zaostajala za lanskim.

Neto obrestni in neobrestni prihodki

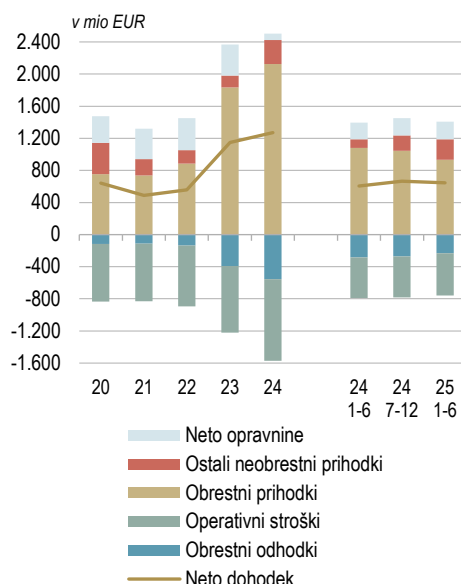
Neto obrestni prihodki so se v prvi polovici leta 2025 medletno zmanjšali za nekoliko več kot desetino. Medletni upad je bil junija z -11,9 % primerljiv kot v predhodnih mesecih letošnjega leta. Zmanjševali so se tako obrestni prihodki bank kot obrestni odhodki. Ravni obrestnih mer so bile letos v prvem polletju precej nižje kot lani v enakem obdobju, kar se je odrazilo v nižjih prihodkih iz posojil in terjatev do centralne banke. Hkrati pa so se povečali obrestni prihodki iz naslova vrednostnih papirjev. Obrestni odhodki, ki so se v procesu zviševanja obrestnih mer v preteklih letih le deloma prilagodili, še naprej omogočajo ohranjanje razmeroma visoke ravni neto obrestnih prihodkov. Po drugi strani pa višina obrestnih mer ne omogoča tolikšnega nadaljnega zniževanja obrestnih odhodkov kot v drugih državah evrskega območja, ki so v obdobju naraščanja obrestnih mer beležile večje spremembe pasivnih obrestnih mer. Banke so tako lahko z zmanjšanjem obrestnih odhodkov nadomestile okoli tretjino zmanjšanja obrestnih prihodkov.

Neto obrestna marža se postopoma znižuje, vendar še vedno presega dolgoročne vrednosti.²⁸ Do junija se je izračunana za zadnje enoletno obdobje znižala na 2,84 %, medtem ko je četrtna vrednost, preračunana na letno raven, znašala 2,66 %, kar je že skoraj 0,7 odstotne točke manj od decembra 2023, ko je dosegla vrh.

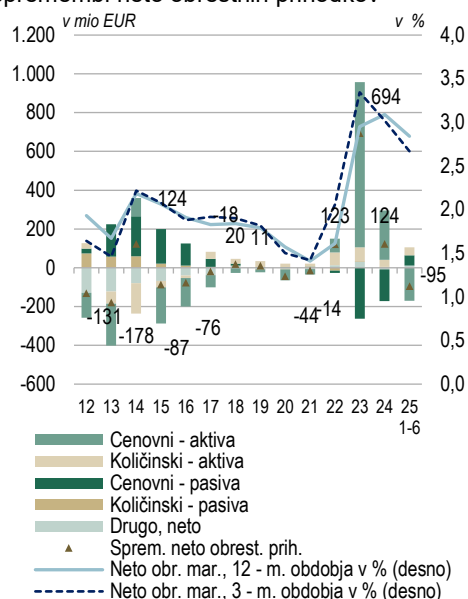
²⁸ Povprečna vrednost neto obrestne marže v slovenskem bančnem sistemu v obdobju od vstopa Slovenije v EU v letu 2004 do konca leta 2024 je znašala 2,15 %, vrednost od vstopa Slovenije v evrsko območje v letu 2007 pa 2,07 %.

Slika 2.21: **Komponente neto dohodka ter prispevek količinskih in cenovnih učinkov k spremembi neto obrestnih prihodkov**

Neto dohodek in njegove komponente

Prispevek količinskih in cenovnih dejavnikov k spremembi neto obrestnih prihodkov

Opomba: Vrednost sprememb v mio EUR v 1-6 2025 pokaže spremembo v tem obdobju letošnjega leta glede na enako obdobje lanskega leta.

Vir: Banka Slovenije.

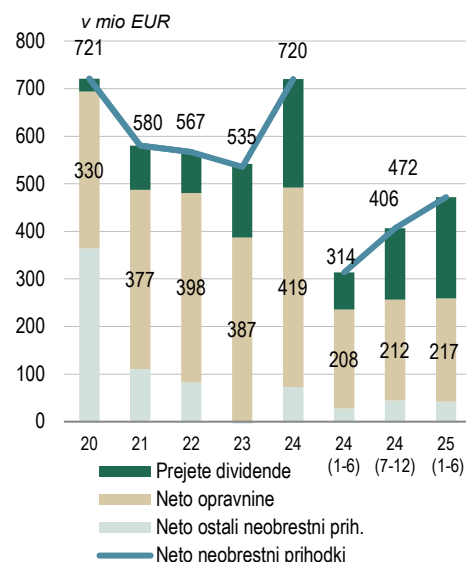
K zmanjševanju neto obrestnih prihodkov so v prvi polovici leta prispevali cenovni učinki naložbene strani bančnih bilanc. Ti so, podobno kot lani, vendar v obratni smeri, prevladovali nad sedaj pozitivnimi cenovnimi prispevki iz bančnih obveznosti (slika 2.21 desno). Negativni cenovni učinki so na naložbeni strani (aktivni) izvirali iz posojil nebančnemu sektorju ter najbolj likvidnih oblik naložb, kot so terjatve do centralne banke oziroma bank. Nasprotno so bili cenovni učinki iz naložb v vrednostne papirje pozitivni, saj so banke manj donosne vrednostne papirje, izdane v obdobju nizkih obrestnih mer, postopoma nadomeščale z novejšimi in bolj donosnimi. Zaradi znižanja obrestnih mer so bili pri obveznostih (pasivi) v prvi polovici leta 2025 prisotni pozitivni cenovni učinki pri vlogah in grosističnem financiranju. Skupni količinski učinki so bili majhni, na aktivni strani so se odražali v povečanju (neto) obrestnih prihodkov iz naslova povečanja posojil in vrednostnih papirjev, saj so banke tudi letos še nekoliko zniževale terjatve do ECB, povečevale pa naložbe v vrednostne papirje na strani bančnih virov in v večjih obrestnih odhodkih predvsem iz naslova grosističnega financiranja, nekoliko pa tudi iz vlog nebančnega sektorja.

Neto neobrestni prihodki bank so letos do junija za polovico (51 %) presegli lanske v enakem obdobju. K temu je prispeval zgodnejši prejem dividend kot lani. Prihodki iz dividend (slika 2.22, levo) so se v prvem polletju letos medletno povečali za 172 %, na 213 mio EUR, vendar je bil ta učinek le začasen; izzvenel je v juliju, saj so bili podobno visoki neobrestni prihodki iz naslova prejetih dividend v lanskem letu realizirani julija.²⁹ Neto opravnine so se letos povečale za 4,7 %, primerljivo z rastjo bilančne vsote, neto opravninska marža pa se je junija ohranila na primerljivi ravni kot v preteklih mesecih in lani (0,79 %).

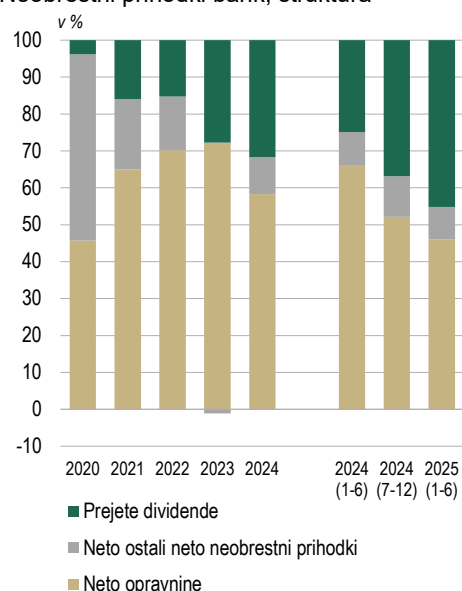
²⁹ Tovrstni prihodki se lahko v posameznih letih v bančnih bilancah odražajo v različnih mesecih, odvisno od realizacije, kar vpliva na visoko volatilnost medletnih stopenj rasti v posameznih mesecih.

Slika 2.22: **Neobrestni prihodki bank in struktura neobrestnih prihodkov**

Neobrestni prihodki bank

Neobrestni prihodki bank, struktura

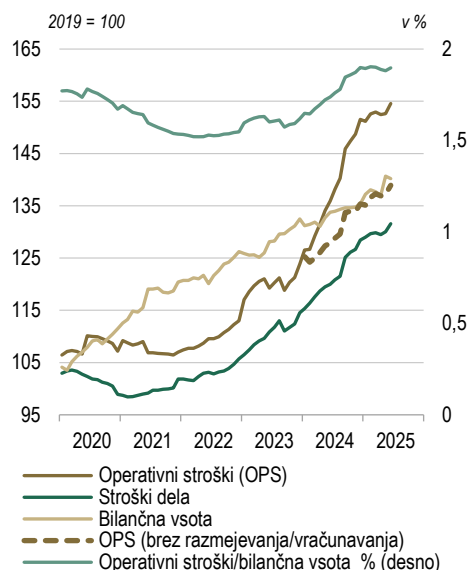
Opomba: V letu 2023 je bil učinek iz ostalih neto obrestnih prihodkov skupaj negativen.
Vir: Banka Slovenije.

Operativni stroški

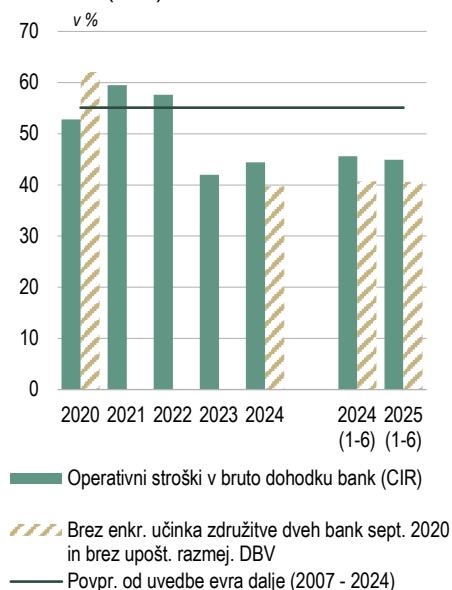
Operativni stroški so v prvem polletju 2025 rastle po precej nižjih stopnjah kot v letu 2024, saj je bazni učinek, povezan z uvedbo davka na bilančno vsoto, izzvenel. Potem ko se je lani zaradi vračunavanja oziroma razmejevanja stroškov ob uvedbi davka na bilančno vsoto medletna rast operativnih stroškov močno povečala (decembra na 22,3 %), se je letos umirila pri 4,0 %. Dodaten dejavnik nižje rasti stroškov je lahko tudi malenkostno zmanjšanje obsega vračunanega davka na bilančno vsoto v letu 2025, saj lahko banke zmanjšujejo osnovo za ta davek za učinek zvišanja stopnje davka od dohodkov pravnih oseb za tri odstotne točke v letu 2024. Rast stroškov dela je v prvem polletju znašala 5,1 % (decembra lani 12,8 %). Delež operativnih stroškov v bruto dohodku (CIR oziroma Cost-to-Income ratio) ostaja izrazito podpovprečen, saj ostaja obseg dohodka pri bankah visok. Vrednost je bila letos do junija (44,9 %) povsem primerljiva z lanko v enakem obdobju (45,6 %) oziroma celoletno (44,4 %) in s tem bistveno pod dolgoročnim povprečjem (slika 2.23 desno). Tudi sicer je vrednost tega kazalnika (glej v nadaljevanju in priložo na koncu) v slovenskem bančnem sistemu razmeroma nizka v primerjavi z bankami v EU in evrskem območju.

Slika 2.23: **Operativni stroški ter razmerje med operativnimi stroški in bruto dohodkom**

Operativni stroški, stroški dela in bilančna vsota

Razmerje med operativnimi stroški in bruto dohodkom (CIR)

Vir: Banka Slovenije.

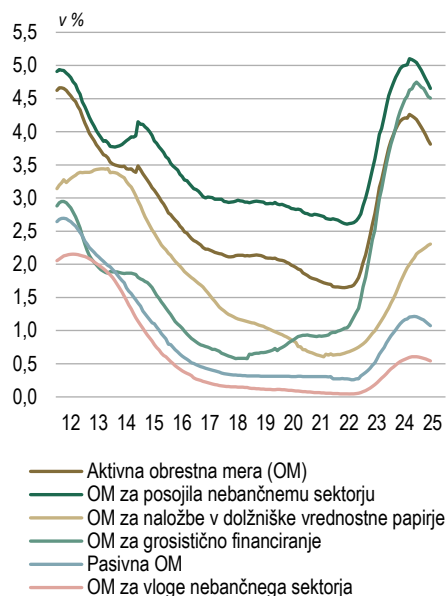
Pričakovano gibanje dohodka v drugi polovici leta 2025

V letu 2025 pričakujemo, da bodo banke ustvarile nekoliko manjši dohodek kot lani. Razlika med aktivnimi in pasivnimi obrestnimi merami ostaja še vedno razmeroma visoka (slika 2.24, desno) in bankam omogoča visok dohodek, zlasti v primerjavi z obdobjem, ko so prevladovala nizke obrestne mere. Trenutna raven neto obrestnih prihodkov je še vedno visoka, čeprav so do junija za skoraj 12 % zaostali za izjemno visoko ravno v lanskem prvem polletju. Upoštevati je treba, da so se neto obrestni prihodki v letu 2023 v primerjavi s predhodnim letom skoraj podvojili, za nekoliko manj kot desetino pa so se dodatno povečali še v letu 2024. Obenem se je zniževanje obrestnih mer ECB upočasnilo, do julija se je trimesečni euribor ustalil nekoliko pod 2 %. Neto obrestna marža je še vedno nadpovprečna (slika 2.26 desno); v poletnih mesecih je za okoli pol odstotne točke presegala dolgoletno povprečje od vstopa Slovenije v EU (2,1 %) oziroma evrsko območje (2,0 %). Rast neto neobrestnih prihodkov se bo v drugem polletju zaradi baznega učinka izplačila dividend znižala. V primerjavi z lanskim letom bodo neobrestni prihodki predvidoma ostali stabilni. Rast neto opravnin ostaja solidna in primerljiva z rastjo bilančne vsote, rast operativnih stroškov pa bo zaradi baznega učinka in možnosti izključitve dela lani plačanega davka na dobiček³⁰ precej nižja kot lani. Po podatkih do junija so operativni stroški znašali 0,53 mrd EUR, v zadnjem enoletnem obdobju pa nekoliko presegali milijardo evrov, kar je primerljivo z letom 2024. Ustvarjen bruto in neto dohodek bank bo sicer zaostajal za lanskim, a bo še vedno omogočal večjo dobičkonosnost kot v obdobju nizkih obrestnih mer, saj banke še vedno poslujejo z nadpovprečno visoko neto obrestno maržo.

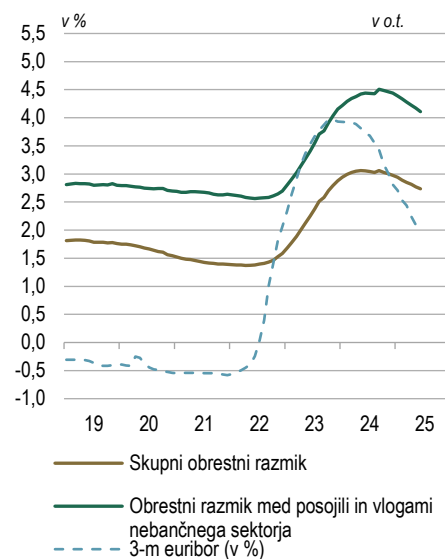
³⁰ 9. odstavek 78. člena Zakon o obnovi, razvoju in zagotavljanju finančnih sredstev.

Slika 2.24: **Obrestne mere za glavne vrste naložb ter obveznosti in razmiki med obrestnimi merami**

Gibanje (efektivnih) obrestnih mer po glavnih instrumentih obrestonosne aktive in obrestno-plačljive pasive

Obrestni razmik med obrestno mero za celotne naložbe in obveznosti ter za posojila nebančnemu sektorju in vloge nebančnega sektorja

Opomba: Skupni obrestni razmik odraža razliko med obrestno mero za obrestonosno aktivno in obrestno-plačljivo pasivo. Vrednosti obrestnih mer in posledično razmikov so vsakokrat izračunane za zadnje enoletno obdobje. Vrednosti euriborja odražajo vsakokratne mesečne podatke.

Vir: Banka Slovenije.

Primerjava dohodkovnih in stroškovnih kazalnikov slovenskega bančnega sistema z državami EU in evrskega območja

V letu 2025 je tako v Sloveniji kot v EU in evrskem območju neto obrestna marža dosegala nadpovprečne vrednosti.³¹ Vrednost neto obrestne marže za slovenski bančni sistem je ob koncu leta 2024 še presegla tisto iz leta 2023; po začetku zniževanja obrestnih mer na finančnih trgih v začetku lanskega leta pa je postopoma upadala. Vrednosti neto obrestne, neto neobrestne in neto opravninske marže so tudi lani v Sloveniji v primerjavi z državami EU pozitivno odstopale, najbolj pri neto opravninski marži, kjer je Slovenija po vrednosti tega kazalnika dosegla četrto mesto med državami EU. Pri deležu operativnih stroškov na bilančno vsoto so banke v Sloveniji, podobno kot v prejšnjih letih, v primerjavi z EU in evrskim območjem odstopale navzgor, medtem ko so bile vrednosti deleža operativnih stroškov glede na bruto dohodek tudi lani podpovprečne.

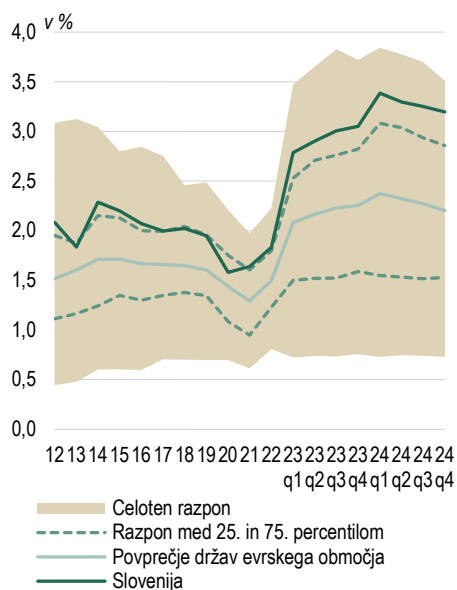
V primerjavi z bankami podobne velikosti so bile lani v Sloveniji nadpovprečne zgolj vrednosti neto obrestne marže. Drugi ključni kazalniki so bili primerljivi, z izjemo deleža operativnih stroškov v bruto dohodku, ki je bil v Sloveniji znatno nižji. Banke v Sloveniji so v primerjavi z bankami podobne velikosti v EU dosegale nadpovprečno visoko neto obrestno maržo. V primerjavi z letom 2023 se je razlika celo povečala in pri vrednosti marže 3,2 % znašala kar 0,9 odstotne točke. Neto neobrestna marža in neto opravninska marža za slovenski bančni sistem sta lani dosegli primerljive, skoraj povsem enake vrednosti kot tiste pri skupini majhnih bank v EU oziroma evrskem območju, podobno pokaže tudi vrednost deleža operativnih stroškov v bilančni vsoti. Podobno kot predlani so imele banke v Sloveniji tudi lani za okoli dvanajst odstotnih točk manjši delež operativnih stroškov v bruto dohodku kot primerljivo velike banke v EU.

³¹ Primerjane vrednosti se nanašajo na leto 2024 (ECB, Data Portal, avgust 2025). Glej prilogo na straneh 111-113.

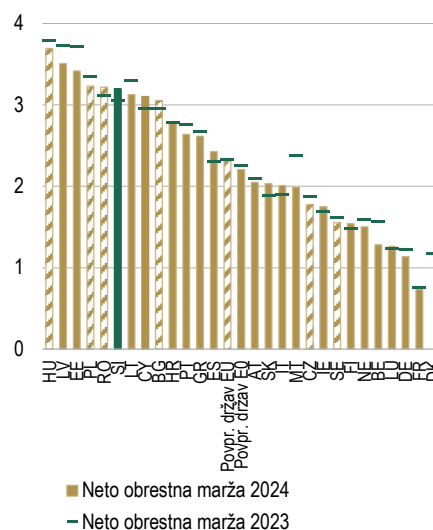
Glede na kazalnike poslovanja je slovenski bančni sistem razmeroma konkuren-
čen v primerjavi z bankami primerljive velikosti v EU. Odstopanje, ki se kaže v višji
neto obrestni marži pri bankah v Sloveniji (sliki 2.25 levo in 2.26 levo), zaradi česar
imajo banke tudi višji dohodek in posledično manjši delež operativnih stroškov v bruto
dohodku, izvira predvsem iz izrazito nizkih obrestnih odhodkov.³² Varčevalcem tako s
podpovprečno nizkimi obrestnimi merami za dolgoročno varčevanje ponujajo razme-
roma nekonkurenčne pogoje varčevanja v primerjavi z bankami v EU in evrskem ob-
močju. Podobno velja za obrestne mere za vpogledne vloge, ki so se v več kot poldru-
gem desetletju močno nakopičile in so skoraj neobrestovane.

Slika 2.25: **Neto obrestna marža v evrskem območju in državah EU**

Gibanje neto obrestne marže v državah evrskega območja in Sloveniji v odstotkih

Neto obrestna marža v državah EU in evrskega območja v letih 2023 in 2024 v odstotkih

Opomba: Na sliki levo podatki za neto obrestno maržo med letom odražajo vsakokratni kumulativni podatek. Neto obrestna marža se je v letu 2024 začela zniževati, vrednost pa je ob koncu leta 2024 še vedno presegala vrednost v letu 2023. Na sliki desno podatek za Dansko za leto 2024 ni bil razpoložljiv.

Vir: ECB Data Portal.

Slovenija se je v letih 2023 in 2024, predvsem zaradi nizkih obrestnih odhodkov, uvrščala med države z najvišjimi vrednostmi neto obrestne marže v evrskem območju. Vrednost neto obrestne marže za slovenski bančni sistem, ki se po vrednostih že od prvega četrletja predlani uvršča v zgornjo četrtino držav evrskega območja (slika 2.25 levo), je v letu 2024 dosegla tretje mesto, za Latvijo in Estonijo, med državami EU je bila na petem mestu (slika 2.25, desno).³³ Pri tem je tudi lani veljalo, da se je Slovenija, ob visoki vrednosti marže, glede na delež obrestnih prihodkov v bilančni vsoti uvrščala šele v začetek zadnje tretjine, na 14. mesto. Delež obrestnih prihodkov v bilančni vsoti je že skoraj desetletje nižji od povprečja vrednosti držav evrskega območja. Podpovprečna vrednost tega deleža odraža primerjalno gledano visok delež nizko obrestovanih likvidnih sredstev v obliki mejnega depozita bank pri ECB in vrednostnih papirjev ter nizek delež višje obrestovanih posojil bank nebančnemu sektorju. Neto obrestna marža za slovenski bančni sistem je v prvem četrletju letos še vedno močno presegala povprečje evrskega območja (za 0,9 odstotne točke). Pri tem se je marža v slovenskem

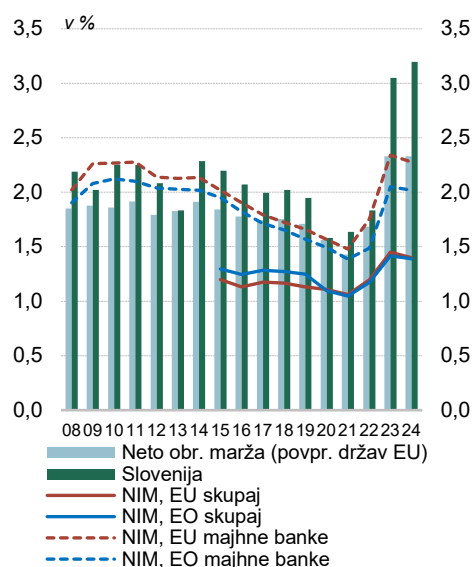
³² Glej tudi poglavje o obrestnem tveganju.

³³ Na sliki levo primerjamo Slovenijo le z evrskim območjem, ker gre za države, ki so vse v enotnem denarnem območju in se soočajo z enakimi obrestnimi merami centralne banke (ECB). V zvezi s primerjavo glej tudi lansko Poročilo o finančni stabilnosti, oktober 2024, kjer so bili v zvezi s podobno primerjavo prikazani deleži obrestnih prihodkov in odhodkov v bilančni vsoti.

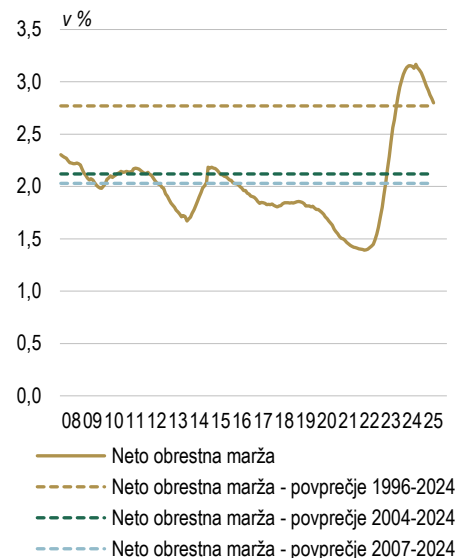
bančnem sistemu v primerjavi z enakim obdobjem lani nekoliko znižala, za 0,15 odstotne točke, na 3 %. Gre za pričakovano zniževanje neto obrestne marže tako pri nas kot v drugih evropskih državah. Povprečna vrednost EU oziroma evrskega območja je v prvem četrtletju sicer ostala skoraj povsem primerljiva z lani (2,3 %, 2,1 %).

Slika 2.26: Neto obrestna marža v EU/evrskem območju in dolgoročne vrednosti marže v Sloveniji

Neto obrestna marža v EU oziroma evrskem območju in Sloveniji v letih 2008–2024

Gibanje vrednosti neto obrestne marže in njene dolgoročne povprečne vrednosti v Sloveniji

Opomba: Na sliki levo so prikazane serije na podlagi konsolidiranih podatkov bank, na sliki desno pa na podlagi posamičnih bilančnih podatkov bank za Slovenijo. Vrednosti EU skupaj oziroma EO odražata vrednosti obeh celotnih območij.

Vira: ECB Data Portal, Banka Slovenije.

Delež obrestnih odhodkov v bilančni vsoti slovenskih bank pa je lani ostal manjši med državami evrskega območja, kar predstavlja odločilni dejavnik visoke neto obrestne marže v slovenskem bančnem sistemu. Celo med državami EU ima le ena država (Bolgarija) manjši delež obrestnih odhodkov v bilančni vsoti. Na izjemno majhen delež obrestnih odhodkov v bilančni vsoti, ta je z vrednostjo 0,9 % znašal manj kot polovico vrednosti povprečja držav evrskega območja (2,3 %) oziroma njegove mediane (2,1 %), vplivajo zdaj že strukturni dejavniki, ki so se postopoma oblikovali več kot desetletje. Izraziteje se je ta proces začel po letu 2012, ko je ključna obrestna mera ECB za mejni depozit dosegla ničelno vrednost oziroma v obdobju 2014–2022 negativne vrednosti. V tem času se je povečeval delež vlog nebančnega sektorja v bančnih virih, med vlogami pa delež vpoglednih vlog. Deleža obeh sta se v zadnjih letih stabilizirala, oboje pa je prispevalo k nižjim obrestnim odhodkom oziroma povečanju neto obrestne marže. Taka struktura bančnih virov kaže, da bodo banke lahko tudi v prihodnjem kratko- do srednjeročnem obdobju imele še (zelo) nizke stroške financiranja.

Kibernetško tveganje v bančnem sistemu ohranjamo na povišani ravni s stabilno tendenco. Slovenske banke v prvem polletju 2025 Banki Slovenije niso poročale o kibernetških incidentih³⁴, ki bi povzročili finančno škodo ter vplivali na poslovanje s komitenti. Število kibernetških incidentov v primerjavi s prejšnjimi četrtletji ostaja stabilno. Slovenske banke tudi niso poročale o morebitnih kibernetških grožnjah. Poročale pa so o incidentih zaradi operativnega nedelovanja oziroma napak v plačilnih sistemih in nedostopnosti zunanjih ponudnikov storitev. Kibernetško tveganje na ravni bančnega sistema glede na rezultate orodja za kibernetško kartiranje ostaja stabilno.³⁵ Ker pa kibernetške grožnje zaradi povišanega geopolitičnega tveganja ostajajo visoke, kibernetško tveganje ohranjamo na povišani ravni s stabilno tendenco.

Nadaljuje se padajoči trend kibernetških incidentov v bančnem sektorju, prijavljenih SI-CERT-u.³⁶ V prvi polovici leta 2025 so banke prijavile štiri incidente, s čimer se je število kibernetških incidentov v bančnem sektorju medletno prepolovilo. Najverjetnejši razlog za občutno zmanjšanje števila prijavljenih incidentov v bančnem sektorju je manj poskusov spletnega ribarjenja in drugih spletnih goljufij. Rezultati ankete kažejo, da sta se varnostna kultura in seznanjenost s splošnimi ukrepi za zagotavljanje kibernetške varnosti v bankah izboljšali. Med preostalimi priglasenimi dogodki in incidenti je bilo največ priglasitev fizičnih oseb in podjetij (majhna in srednje velika podjetja). Poleg njih so bili najbolj izpostavljeni raziskovalno-izobraževalni sektor, organi državne uprave in operaterji elektronskih komunikacij (slika 2.27, levo).

Slovenski bančni sektor tudi v prvi polovici leta 2025, drugače kot je bilo to zaznati v zadnjih letih na ravni EU, ni bil tarča večjih kibernetških napadov. Število kritičnih³⁷ kibernetških incidentov se v bančnem sektorju kljub geopolitičnim grožnjam (vojne v Ukrajini, konflikti na Bližnjem vzhodu) ni povečalo. Ravno tako banke zaradi kibernetških napadov ne beležijo večjih finančnih izgub. Najpogostejši tipi napadov na banke in njihove komitente še zmeraj ostajajo spletno ribarjenje (phishing)³⁸, DDOS napadi in spletne goljufije. Po podatkih slovenske policije za leto 2024 so bili komitenti slovenskih bank zaradi kibernetških napadov oškodovani v višini 3 mio EUR. Komitenti so bili podvrženi predvsem goljufijam, ki se nanašajo na zlorabo elektronskega in mobilnega bančništva (90 primerov), zlorabo plačilnih kartic (88 primerov) in lažne kredite (28 primerov). Banke v svojih odgovorih pričakujejo povečanje (poskusov) spletnih goljufij ter zlorab elektronskega in mobilnega bančništva.

³⁴ Direktiva DORA določa, da morajo banke in hranilnice poročati nadzornikom finančnega sistema o večjih incidentih in kibernetških grožnjah.

³⁵ Orodje za kibernetško kartiranje je namenjeno spremljanju in identificiranju kibernetškega tveganja na ravni bančnega sistema. Omogoča tudi napoved kibernetškega tveganja za naslednje četrtletje.

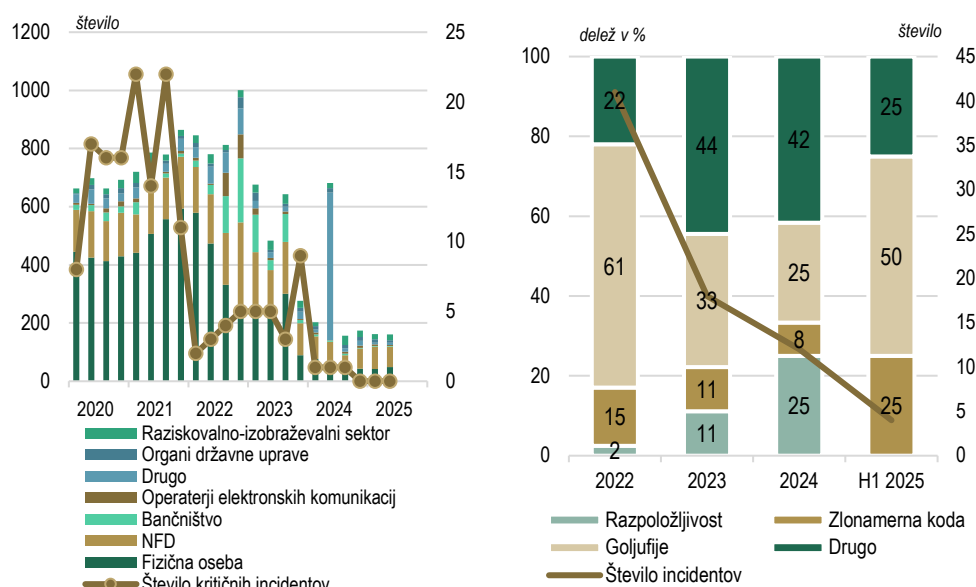
³⁶ Banke poročajo SI-CERT-u na podlagi direktive NIS2, ki se izvaja preko novega zakona o informacijski varnosti (ZInfV-1). V poročanje SI-CERT-u je zajet širši nabor kibernetških incidentov (tudi manj pomembnih), kot pa jih banke poročajo Banki Slovenije. Banki Slovenije poročajo le o tistih kritičnih kibernetških incidentih, ki izpolnjujejo kriterije za poročanje po smernicah EBA.

³⁷ O kritičnem incidentu govorimo takrat, ko ta vpliva na izvajanje ključne ekonomske funkcije, ki je bistvena za normalno poslovanje banke.

³⁸ Pri phishing napadu gre za lažno predstavljanje, pri katerem napadalec pošlje goljufivo (npr. ponarejeno ali kako drugače zavajajoče) sporočilo, ki je namenjeno zavajanju osebe, da napadalcu razkrije občutljive podatke ali da na žrtvino infrastrukturo namesti zlonamerno programsko opremo.

Slika 2.27: **Kibernetski incidenti po sektorjih**

Delež incidentov po sektorjih in število kritičnih incidentov

Opomba: Na sliki levo pod drugo spadajo naslednji sektorji: energetika, infrastruktura finančnih trgov, ponudniki spletne tržnice, zdravstvo, promet, oskrba s pitno vodo, digitalna infrastruktura in ponudniki računalništva v oblaku.

Vira: SI-CERT, Banka Slovenije.

V prvi polovici leta 2025 so v Sloveniji med kibernetskimi incidenti prevladovala lažna elektronska sporočila, spletne goljufije in uporaba zlonamerne programske opreme z izsiljevanjem (angl. ransomware). Ta predstavlja najpogostejše sredstvo storilcev kibernetske kriminalitete, ki so primarno finančno motivirani (slika 2.28, desno). Kibernetski napadi postajajo tudi vse bolj sofisticirani in kompleksni. Napadalcu zato, da pridobijo zaupne informacije od žrtev, uporabljajo napredne tehnike socialnega inženiringa. Zlonamerna elektronska sporočila in spletno ribarjenje so postali bolj ciljno usmerjeni in personalizirani, kar je povečalo njihovo učinkovitost. Pri tem pomagata vse hitreje razvijajoča se tehnologija umetne inteligence in tehnologija za izdelavo kompleksnih ponaredkov, ki omogočata ustvarjanje zelo realističnih ponarejenih video vsebin. Nadaljuje se trend povečanega števila kibernetskih napadov na majhna in srednje velika podjetja. Podjetja v tem segmentu se soočajo z izzivom nezadostnih finančnih virov za zagotavljanje kibernetske varnosti. Zaradi tega ostajajo visoko izpostavljena napadom z izsiljevalskimi virusi, ki pri vdoru v informacijski sistem običajno zašifrirajo vse dosegljive datoteke, ki jih je možno odšifrirati šele po plačilu zahtevane odkupnine. Kibernetski napadi povzročijo največ finančne škode v segmentu fizičnih oseb ter med majhnimi in srednje velikimi podjetji, kar ima lahko posreden vpliv tudi na bančni sektor.

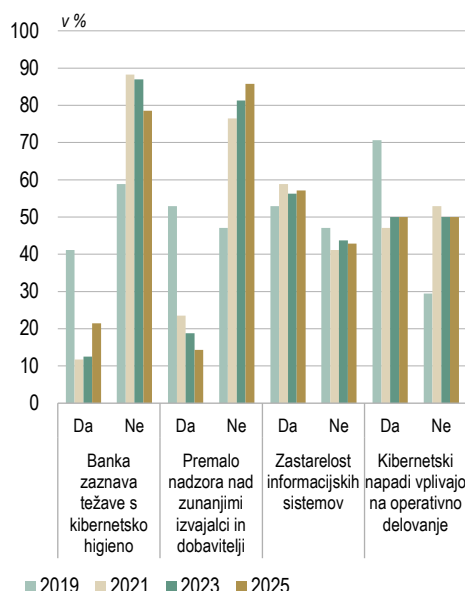
V bančnem sektorju EU so prevladovali incidenti, povezani z zunanjimi ponudniki IKT-storitev, DDoS-napadi³⁹, nepooblaščen dostopi in napadi z zahtevo po plačilu odškodnine. Ti predstavljajo dobro tretjino vseh poročanih kibernetskih incidentov. Zaznati je bilo mogoče povečano število incidentov pri tretjih ponudnikih storitev, kar ima posredni vpliv na poslovanje bank (npr. kraja zaupnih podatkov, vpliv na zagotavljanje bančnih storitev, nepooblaščen dostopi). Število kritičnih kibernetskih incidentov v okviru SSM je v prvi polovici leta ostalo stabilno. Zaradi geopolitičnih tveganj ostajajo kibernetske grožnje v EU še zmeraj na visoki ravni.

³⁹ Cilj DDoS napadov je doseči ohromitev oziroma nedosegljivost storitve uporabnikom. Za te napade se običajno uporabijo omrežja okuženih računalnikov. Banke za preprečitev teh napadov vzpostavljajo varnostne operativne centre in nameščajo namenska programska protivirusna orodja.

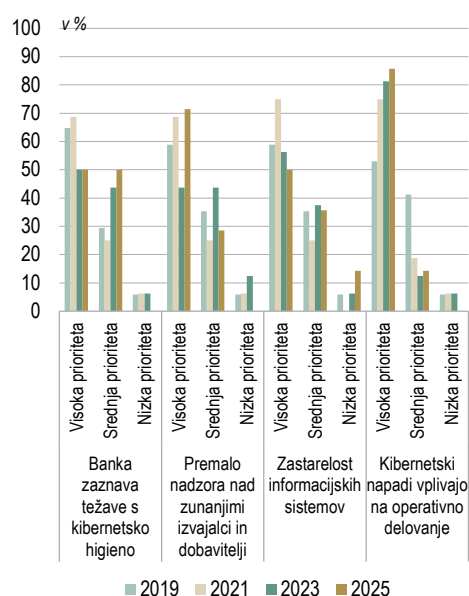
Anketa o izzivih, ki smo jo izvedli med slovenskimi bankami, kaže, da se banke še zmeraj srečujejo s tremi oblikami kibernetске ranljivosti: (i) premalo nadzora nad zunanjimi izvajalci in dobavitelji, (ii) zastarelost informacijskih sistemov in (iii) težave s kibernetско higieno. S temi ranljivostmi se banke sicer srečujejo manj kot v preteklih letih. Predvsem na področju nadzora nad zunanjimi izvajalci in dobavitelji so banke izboljšale interne procese ter politike, ki sledijo zahtevam EBA smernic o zunanjem izvajanju in uredbi DORA. V zadnjem letu so banke vzpostavile postopke izbire zunanjih izvajalcev, pri katerih se izvede ocena nabora tveganj (upravljanje varovanje informacij, varstvo osebnih podatkov, uporaba oblčnih storitev, etika, konflikt interesov, neprekinjeno poslovanje, ESG, IKT). Po EBA smernicah o zunanjem izvajanju banke enkrat letno ocenijo tveganja za vse kritične zunanje izvajalce. Dodatno se standardno v pogodbe za izvedbo storitev vključijo klavzule, ki bankam omogočajo izvedbo pregleda stanja na področju upravljanja varovanja informacij pri zunanjem izvajalcu (slika 2.28, levo).

Slika 2.28: Kibernetška ranljivost bank

Kibernetška ranljivost bančnega sistema

Prioritete za znižanje kibernetških ranljivosti v bančnem sistemu

Vir: Banka Slovenije.

Rezultati ankete kažejo, da imajo banke zaradi izvedenih nadgradenj oziroma zamenjav manj zastarelih informacijskih sistemov kot v preteklosti. Banke predvsem poročajo, da že v sklopu rednih načrtovanj na področju informacijske tehnologije (v katero sodi tudi ocena zastarelosti) zmanjšujejo obseg zastarelih informacijskih sistemov. Identificirana tveganja zaradi uporabe zastarelih informacijskih sistemov se evidentirajo v registru tveganj banke. Banke bi morale za izboljšanje kibernetске odpornosti in vzpostavitev hitrejši zaznave groženj ter sistematičnega odziva na kibernetске grožnje v prihodnosti nameniti več resursov za okrepitev kibernetске obrambe z dodatnimi varnostnimi mehanizmi (nadgradnja varnostnega operacijskega sistema ter internih in aplikativnih požarnih pregrad).

Banke poročajo, da imajo še zmeraj težave glede kibernetске higijene⁴⁰, vendar manj kot v preteklih letih. Banke kibernetско higieno obravnavajo celostno, z nadgradnjo kontrol in vzpostavitev minimalnih varnostnih zahtev za dvig ravni zaščite. Banke krepijo odpornost in zavedanje kibernetске higijene tudi z rednimi simulacijami phishing napadov ter usposabljanjem zaposlenih na področju informacijske varnosti. V anketi smo poskušali izvedeti tudi, kako visoko na prednostni listi je spopadanje banke s posameznimi kibernetскими ranljivostmi. Podani odgovori nakazujejo, da resno obravnavajo ranljivosti, identificirane iz anketnih odgovorov. Kibernetская odpornost⁴¹ bančnega sistema se je od leta 2023 izboljšala. Bančni sistem je na kibernetске napade bolje pripravljen in bolje usposobljen za blažitev njihovih posledic (slika 2.29, desno).

Banke zaradi geopolitičnega tveganja (vojne v Ukrajini) niso zaznale povečane števila kibernetских napadov na bančne informacijske sisteme. Med januarjem in junijem 2025 se je zgodilo 108.177 kibernetских napadov na bančni sistem, finančna škoda, ki so jo povzročili, pa je ocenjena na okoli 205 tisoč EUR. Banke ne poročajo, da bi bili informacijski sistemi bolj izpostavljeni kibernetским napadom zaradi geopolitičnih tveganj, in tudi ne namenijo posebnih sredstev za kibernetско varnost za preprečevanje tovrstnih specifičnih tveganj. Zaradi geopolitičnega tveganja banke namreč niso spremenile strateških načrtov. Banke tudi poročajo, da v letu 2025 še ni prišlo do resnega kibernetского napada na zunanje izvajalce storitev, ki so zelo pomembni za poslovanje bank. Banke se že soočajo s kibernetскими napadi, ki temeljijo na umetni inteligenci. Zaposleni v bankah in komitenti na primer že prejemajo phishing sporočila, ustvarjena z generativno umetno inteligenco. To je tudi razlog, da banke vključujejo tehnike umetne inteligence v varnost internih bančnih informacijskih sistemov. Banke uporabljajo umetno inteligenco predvsem na področju zaznavanja groženj, simulacij phishing napadov, analizo dnevniških zapisov, zaščite elektronske pošte in za raziskovalne namene. Večina bank tudi že ima strategijo za obrambo pred kibernetскими napadi, ki izkoriščajo umetno inteligenco.

Okvir 2: Obvladovanje tveganj na področju informacijske in komunikacijske tehnologije v bančnem sektorju

Obseg in pomembnost obvladovanja tveganj na področju informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT) v bančnem sektorju sta se v zadnjih letih povečala, kar je predvsem posledica tehnološkega napredka in digitalizacije. To je tudi razlog, da finančne institucije in nadzorniki pozorno spremljajo prekinitev poslovanja ter goljufije in finančni kriminal, ki negativno vpliva tako na poslovanje institucij kot na ugled finančnega sektorja. Julija 2024 je prišlo do t. i. incidenta CrowdStrike, katerega vzrok je bila operativna napaka istoimenskega proizvajalca programske opreme. Gre za prvi večji operativni incident⁴², ki je vplival na globalno poslovanje (težave so imele banke, letališča in številna podjetja), kar bi lahko v primeru daljšega izpada delovanja storitev informacijske tehnologije ogrozilo tudi finančno stabilnost. Konec aprila 2025 je obsežni električni mrk v Španiji in na Portugalskem vodil v izredne razmere. Dogodek je prizadel infrastrukturo, telekomunikacije in promet. Težave z oskrbo z električno energijo so vplivale tudi na poslovanje bank in drugih finančnih institucij. Iz teh primerov sklepamo,

⁴⁰ Kibernetская higiena je upoštevanje dobrih praks in korakov pri uporabnikih računalnikov in drugih naprav s ciljem izboljšati spletno varnost.

⁴¹ Kibernetская odpornost je sposobnost banke ali druge finančne institucije, da uresničuje poslanstvo s predvidevanjem in obvladovanjem kibernetских tveganj ter hitrim okrevanjem po kibernetских incidentih.

⁴² Operativni incident izhaja iz neustreznih ali neuspešnih procesov, ljudi in sistemov ali dogodkov višje sile, ki vplivajo na celovitost, razpoložljivost, zaupnost in/ali avtentičnost storitev, povezanih s ključnimi ekonomskimi funkcijami.

da lahko tudi operativni incidenti povzročijo sistemsko tveganje. To je tudi razlog, da nadzorniki finančnega sistema vse več pozornosti posvečajo operativnemu tveganju, predvsem obvladovanju tveganj IKT.

V zadnjem letu zaznavamo vse več operativnih incidentov na plačilni infrastrukturi in pri izvajanju ključnih finančnih storitev. V letu 2025 smo zaznali 39 resnih operativnih incidentov, ki so bankam povzročili 674 tisoč EUR finančne škode. V finančnem sistemu se je največ operativnih incidentov zgodilo februarja in marca 2025 (v povprečju 10 na mesec). Prevladovali so incidenti, ki so se zgodili zaradi nedelovanja bančnih informacijskih sistemov in napak, zaznanih na strani tretjih oseb, ki zagotavljajo informacijske rešitve bankam (slika 2.29, levo).

Kibernetsko tveganje in zaščita podatkov ostajata daleč najpomembnejša dejavnika operativnega tveganja za banke, saj se digitalna transformacija nadaljuje.

Tehnološki napredek z vse bolj sofisticiranimi informacijskimi in komunikacijskimi tehnologijami, vse večja odvisnost od digitalnih in informacijsko-komunikacijskih rešitev pa tudi vse večje zmogljivosti kibernetskih storilcev, ki vse pogostejše najdejo podporo v umetni inteligenci, so povzročili večjo izpostavljenost bank tveganjem, vključno z ranljivostjo za sofisticirane kibernetske napade. Slovenske banke v letu 2025 še niso poročale o resnem kibernetskem incidentu, ki bi povzročil kakršnekoli prekinitev v poslovanju. V zadnjih letih v primerjavi z varnostnimi incidenti⁴³ opazamo hitro rast operativnih incidentov (slika 2.29, desno).

V prvem polletju 2025 se je zgodilo več operativnih incidentov, ki so vplivali na izvajanje transakcij na POS-terminalih in bankomatih. Razlogi za take vrste prekinitev so bodisi nedelovanje avtorizacijskih vmesnikov ali strežnikov, ki privedejo do zavračanja transakcij na POS-terminalih in bankomatih za stranke. Gre za sistemske napake, ki se pojavijo pri delovanju informacijskega sistema ter za določen čas onemogočijo izvajanje transakcij. Operativni incidenti niso imeli vpliva na solventnost in likvidnost bančnega sistema ter na finančno stabilnost. Zaznavamo pa, da so posamezni incidenti imeli vpliv na ugled posamezne banke (stranke so zapirale račune).

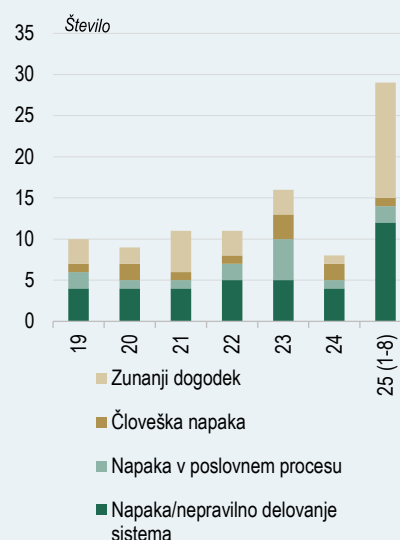
⁴³ Varnostni incident je povezan z nepooblaščenim dostopom, uporabo, razkritjem, motnjo, spremembo ali uničenjem sredstev subjekta, ki vpliva na celovitost, razpoložljivost, zaupnost in/ali avtentičnost storitev, povezanih s ključnimi ekonomskimi funkcijami.

Slika 2.29: Vzroki za nastanek incidentov ter razmerje med varnostnimi in operativnimi dogodki

Razmerje med varnostnimi in operativnimi dogodki

Temeljni vzrok za nastanek operativnega incidenta

Vir: Banka Slovenije

Banke sodelujejo z zunanjimi izvajalci, ki ponujajo informacijske storitve in podpirajo izvajanje kritičnih bančnih procesov. Med ključne zunanje storitve na področju IKT štejemo delovanje varnostno-nadzornih centrov (SOC), podporo mrežni in strežniški infrastrukturi ter aplikativno in infrastrukturno podporo centralnim bančnim aplikacijam, plačilnim in digitalnim kanalom. Banke vse več storitev najemajo pri zunanjih izvajalcih, ki ponujajo podporo na področju informacijske varnosti. Večina operativnih incidentov v letu 2025 je bila povezana ravno z zunanjimi izvajalci, ki ponujajo storitve bankam. Ti incidenti so bankam povzročili tudi finančno škodo. Zato je ključno, da banke dobro ocenijo tveganja, preden zunanjim izvajalcem omogočijo izvajanje storitev za kritične poslovne procese. Med operativnimi incidenti so letos prevladovali zunanji dogodki, kot je na primer nedelovanje plačilnega prometa, relativno pogoste pa so tudi napake v delovanju sistema in človeške napake.

Okvir 3: Kibernetsko tveganje in umetna inteligenca

Kibernetske grožnje s pomočjo umetne inteligence⁴⁴ lahko ogrozijo integriteto bančnega sektorja in zaupanje vanj ter lahko v primeru resnega dogodka ogrozijo finančno stabilnost. Kibernetski napadi na informacijske sisteme, ki temeljijo na umetni inteligenci, bi lahko oslabili zmožnost bančnega sektorja, da natančno oceni, ovrednoti in upravlja informacijska tveganja, kar bi lahko privedlo do kopičenja neopaženih sistemskih tveganj. Rezultati ankete kažejo, da se je v letu 2025 povečalo število sofisticiranih prevar, ki temeljijo na umetni inteligenci. Te niso več usmerjene le na posameznike, ampak tudi na banke in podjetja. Cilj večine kibernetskih napadov je še vedno tatvina denarja. Na podlagi rezultatov ankete vse več bank poroča, da je vse več kibernetskih napadov, ki temeljijo na umetni inteligenci, usmerjenih v krajo identitete, vdor v poslovanje podjetij, širjenje dezinformacij in izsiljevanja. Kadar gre za krajo identitete s pomočjo umetne inteligence, jo napadalci običajno uporabijo pri nadaljnjih napadih.

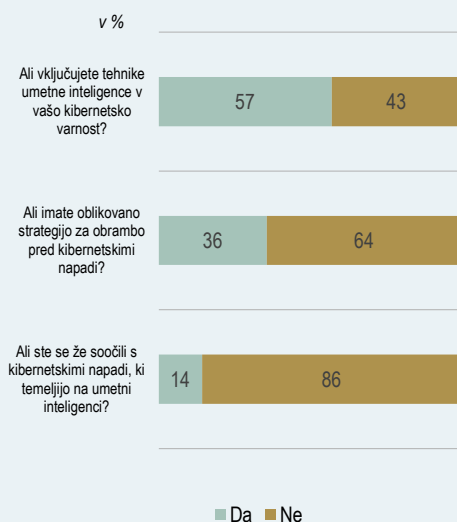
⁴⁴ Umetna inteligenca je področje računalništva, ki se ukvarja z razvojem sistemov, sposobnih opravljati naloge, ki običajno zahtevajo človeško inteligenco. Obsega tehnike strojnega učenja, s posebnim poudarkom na uporabi nevronske mreže, na primer kot globoko učenje, uporabljeno tudi za obdelovanje naravnega jezika, in druge tehnike.

Slovenske banke se že v omejenem obsegu srečujejo s kibernetскими napadi, ki temeljijo na umetni inteligenci. Banke poročajo, da zaznavajo napade z uporabo orodij generativne umetne inteligence⁴⁵, ki omogočajo ustvarjanje sofisticiranih lažnih sporočil. To lahko poveča število primerov kraje identitete ali goljufij. Zaznati je več uspešnih napadov na komitente bank, ki o takih zlorabah poročajo poslovnim bankam, SI-CERT-u in policiji. Hkrati se povečujejo tudi orodja na osnovi umetne inteligence za spremljanje spletnega vedenja uporabnikov, kar poveča verjetnost, da bodo uporabniki ali zaposleni v lažnem e-poštnem sporočilu kliknili na zlonamerno povezavo. Banke in komitenti bank namreč poročajo, da so phishing sporočila vsebinsko in slovnično bolj dodelana, tudi zaradi napredka orodij za prevajanje, ki temeljijo na tehnikah umetne inteligence, kar je del širšega trenda izboljševanja produktov orodij umetne inteligence, ki traja že več let.

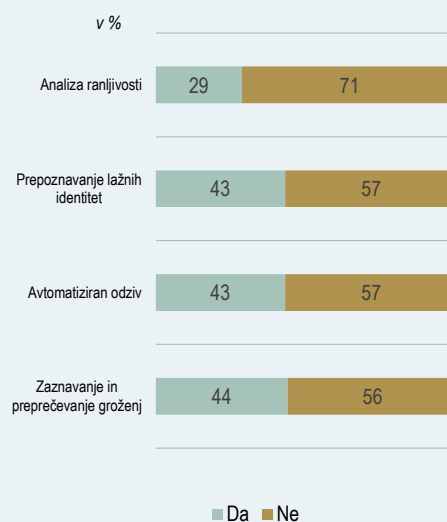
Slovenske banke za zaščito pred prevarami, ki jih lahko povzroči umetna inteligenca, ozaveščajo tako zaposlene kot svoje komitente. Zaposleni so prva obrambna linija pri varovanju banke, zato banke izobraževanju s področja informacijske varnosti namenjajo dodatna sredstva. Banke tudi pri dostopih do elektronske pošte za zaposlene in spletnega bančništva uporabljajo dvofaktorsko avtentikacijo (2FA), ki oteži potencialni vdor tudi, če napadalec pridobi geslo. Za zaščito pred prevarami uporablja različna orodja, ki so namenjena preverbi lastniških domen in omejitvi dostopa do zlonamernih strani. S temi orodji banke dvigujejo nivo zaščite pred prevarami, ki jih lahko povzroči umetna inteligenca. Večina bank že uporablja strategije za obrambo pred kibernetскими napadi, ki vsebujejo tehnike umetne inteligence (slika 2.30, levo).

Slika 2.30: Vpliv in uporaba umetne inteligence na področju bančništva

Vpliv umetne inteligence na kibernetisko varnost

Uporaba umetne inteligence na področju zaščite bančnih informacijskih sistemov

Vir: Banka Slovenije.

Banke vse več finančnih sredstev vlagajo v razvoj rešitev, ki temeljijo na tehnikah umetne inteligence in so del varnostne infrastrukture. Umetna inteligenca omogoča boljše avtomatizacijo in izboljšanje kibernetiske varnosti z uporabo naprednih algoritmov in strojnega učenja. Umetna inteligenca na področju kibernetiske varnosti se

⁴⁵ Generativna umetna inteligenca je podmnožica umetne inteligence. Ne le interpretira informacije, temveč tudi ustvarja izvirno vsebino. Generativna umetna inteligenca združuje moč strojnega učenja, globokega učenja in umetne inteligence za ustvarjanje besedil, video posnetkov, zvoka, kode in slik.

uporablja pri zaznavanju in preprečevanju groženj, avtomatiziranem odzivu, analizi ranljivosti in prepoznavanju lažnih identitet. Banke jo uporabljajo zlasti za analiziranje velike količine podatkov v realnem času ter identificiranje nenavadnih vzorcev, ki bi lahko nakazovali na kibernetški napad. Vse več se napredni algoritmi uporabljajo tudi za odkrivanje poskusov kraja identitete in za preprečevanje phishing napadov. Opazen je tudi napredek pri uporabi umetne inteligence za razvoj naprednejših varnostnih sistemov, ki se učijo iz preteklih napadov in se sproti prilagajajo novim grožnjam (slika 2.30, desno). Po poročanju bank gre trend rasti uporabe umetne inteligence v kibernetški varnosti v smeri uporabe generativnih modelov za analizo varnostnih dogodkov in razvoj pametnih klepetalnih robotov za proaktivno preprečevanje kibernetških groženj. Opazamo, da umetna inteligenca igra vse bolj pomembno vlogo pri zaščiti bančnih informacijskih sistemov pred naraščajočimi kibernetškimi grožnjami.

Umetna inteligenca prinaša tako številne priložnosti za varnost kot določena tveganja in izzive za banke. Posledično je ustrezna uporaba umetne inteligence na področju kibernetške varnosti ključna. Pri uporabi umetne inteligence na področju kibernetške varnosti je treba poiskati tudi ravnovesje med avtomatizacijo, varnostjo in etičnimi vprašanji.

2.7 Podnebna tveganja

Q2 25

Q3 25

Podnebna tveganja v bančnem sistemu ostajajo zmerna. Izpostavljenost podnebno bolj občutljivim dejavnostim se je povečala, medtem ko so se ogljični kazalniki dodatno izboljšali. Kreditno tveganje pri podnebno občutljivih dejavnostih se je le rahlo povešalo. Tranzicijska tveganja v bančnem sistemu tako ostajajo ocenjena kot zmerna, fizična pa ostajajo razmeroma stabilna in so trenutno ocenjena kot nizka. Rezultati ankete o prihodnjih izzivih bančnega sistema kažejo, da so banke naredile pomembne korake k operacionalizaciji svojih strategij na področju ESG.

Izpostavljenost podnebno občutljivim dejavnostim se je medletno v povprečju povečala za 4,2 %, ogljični kazalniki pa so se še izboljšali. Po prvi definiciji, ki temelji na emisijah v Sloveniji, je k temu najbolj prispevalo predvsem povečanje izpostavljenosti do gradbeništva (5,3 o. t.), medtem ko je po drugi definiciji, ki temelji na emisijah v EU, najbolj prispevalo povečanje izpostavljenosti do energetsko-intenzivnega (3,9 o. t.) in stanovanjskega sektorja (2,5 o. t.). Deleža izpostavljenosti do podnebno občutljivih dejavnosti ostajata razmeroma stabilna in sta junija znašala 34 % po prvi definiciji oziroma 35 % po drugi definiciji. Ogljični kazalniki so se dodatno izboljšali, zlasti zaradi znižanja izpostavljenosti do dejavnosti oskrbe z električno energijo, plinom in paro. Ogljična kreditna in utežena ogljična intenziteta sta se v povprečju znižali za približno 4,5 %. Nagib k onesnaževalnim dejavnostim je dodatno upadel, junija je znašal v povprečju 17,8 % (medletno znižanje v povprečju za 5 o. t.).

V prvem polletju se je sicer povečalo tudi kreditno tveganje podnebno občutljivih dejavnosti, vendar pa v zgodovinskem kontekstu ostaja nizko. Delež NPE podnebno najbolj občutljivih dejavnosti v NFD portfelju se je glede na december povečal za 0,15 o. t., na 0,7 %. Delež NPE teh dejavnosti v vse NPE NFD pa je znašal 36 % (zgodovinsko visoka vrednost kazalnika)⁴⁶ ter se je glede na december povečal za 4,9 o. t. (slika 2.32). Povečanje izhaja predvsem iz šibkosti v predelovalnih dejavnostih in gradbeništvu. Delež NPE v segmentu podnebno občutljivih dejavnosti se je še povečal, na 2,1 %, in s tem prvič presegel delež NPE v celotnem portfelju NFD, kar nakazuje na poslabšanje kreditnega tveganja v podnebno občutljivih dejavnostih.⁴⁷

⁴⁶ Časovna serija podatkov o izpostavljenosti po dejavnosti zajema obdobje od oktobra 2016 naprej.

⁴⁷ Več v FSR, april 2025.

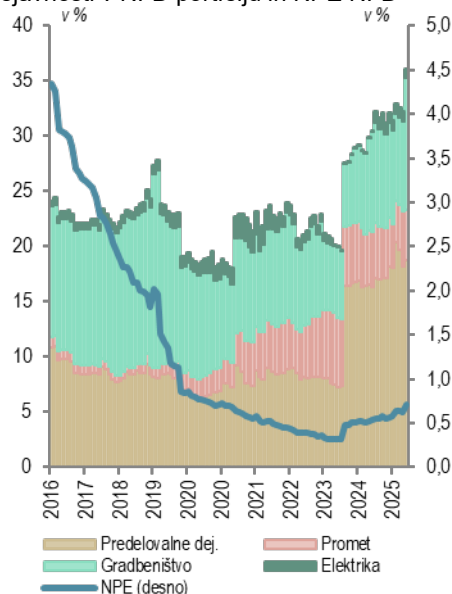
Fizična tveganja v bančnem sistemu ostajajo razmeroma stabilna. Delež izpostavljenosti subjektom v občinah z visokim oziroma povišanim fizičnim tveganjem (vključujejo kronična in akutna fizična tveganja) je junija na ravni sistema znašal 14,8 %, delež izpostavljenosti območjem z visoko izpostavljenostjo vsaj enemu akutnemu fizičnemu tveganju pa 14,1 %. Zaradi večje razpršenosti izpostavljenosti gospodinjstvom ostaja slednji precej višji pri portfelju gospodinjstev (18,6 %) kot pri portfelju podjetij (9,9 %). Med akutnimi fizičnimi tveganji je bančni sistem najmanj izpostavljen tveganju poplav (delež izpostavljenosti je junija znašal 0,6 %).⁴⁸ Deleži NPE v celotnih izpostavljenostih (gospodinjstva in NFD) ostajajo nizki, tako pri izpostavljenostih subjektom v občinah z visokim oziroma povišanim tveganjem kot pri izpostavljenostih z visokim akutnim fizičnim tveganjem (v povprečju 0,23 %).

Pri interpretaciji kazalnikov je pomembna previdnost, saj ti ne odražajo vseh dejavnikov, povezanih s fizičnimi ali tranzicijskimi tveganji. Kazalniki fizičnih tveganj na primer temeljijo na dolgoročnih projekcijah podnebnih scenarijev in ne odražajo tekočih sprememb okoljskih kazalnikov, ki bi lahko pomembno vplivale na razmere v posameznih dejavnostih ter posledično na poslovanje bančnega sistema. Eden izmed aktualnih primerov je povečano tveganje pojava sušnih razmer, ki lahko bistveno vplivajo na kmetijski sektor. Neposredni učinek za bančni sistem bi bil omejen, saj je njegova izpostavljenost kmetijski dejavnosti majhna. V primeru tranzicijskih tveganj pa bi lahko eskalacija in materializacija geopolitičnih tveganj vodila v povišano inflacijo, kar lahko vpliva na izvedbo zelenega prehoda. Preusmerjanje investicij za druge strateške namene (npr. obramba) je dodaten dejavnik, ki lahko vpliva na časovnico izvedbe zelenega prehoda. Pri tem ostaja pomembno vprašanje dostop do financiranja podnebno občutljivih dejavnosti.

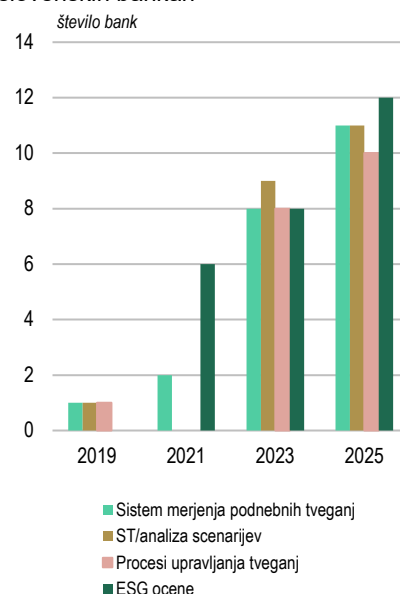
⁴⁸ Med akutnimi fizičnimi tveganji vključujemo tveganja suš, poplav, ekstremnega vetra in vročine.

Slika 2.31: Kreditno tveganje pri podnebno najbolj občutljivih dejavnostih in operacionalizacija ESG tveganj pri poslovnih bankah (rezultati ankete)

Delež NPE podnebno najbolj občutljivih dejavnosti v NFD portfelju in NPE NFD

Merjenje in upravljanje ESG/podnebnih tveganj v slovenskih bankah

Opomba: Na levi sliki je na levi osi prikazan delež NPE podnebno občutljivih dejavnosti v NPE NFD. Zaradi nizkega izhodiščnega obsega NPE se lahko pojavijo večji premiki v vrednosti indikatorja zaradi prerazvrstitve nekaterih izpostavljenosti, kot je bil primer ob koncu leta 2023. Na sliki desno so upoštevani odgovori bank v anketi o prihodnjih izzivih bančnega sistema. Krepitev nadzorniških aktivnosti na področju ESG-tveganj od leta 2022, skladno z nadzorniški prioriteta ECB in Banke Slovenije, je prispevala k izboljšanju merjenja in upravljanja podnebnih ESG-tveganj.

Vir: Banka Slovenije.

Anketni odgovori kažejo, da so banke naredile pomembne korake k operacionalizaciji svojih strategij na področju ESG. Trajnost v poslovno strategijo vključujejo vse banke, bistven napredek je opazen pri uporabi ESG-ocen ali opredelitev za razvrstitev ESG-izpostavljenosti (slika 2.32, v prilogi). Na področju upravljanja ESG-tveganj banke še vedno prepoznavajo podnebna tveganja kot najbolj relevantna ESG-tveganja. Glede na leto 2023 je opazen pomemben napredek bank na področju trajnostnega poslovanja. Povečalo se je število bank, ki spremljajo učinke financiranih dejavnosti in razpolagajo z mrežo trajnostnih financ, namenjeno prenosu trajnostne strategije v poslovne segmente. Prav tako vse več bank uporablja ESG-ocene, zlasti za posojilne portfelje podjetij, ali pa so razvile lastna orodja ali metodologije za razvrščanje izpostavljenosti glede na ESG-tveganja. Hkrati se je bistveno povečalo število bank z vzpostavljenimi sistemi za merjenje podnebnih tveganj, ki vključujejo analizo podnebnih scenarijev ali stresne teste oziroma procese in orodja za upravljanje podnebnih tveganj. Tržijo tudi zelene produkte, pri čemer nekatere banke ponujajo finančne spodbude za posojila, na finančnih trgih pa delujejo predvsem z vlaganjem v zelene obveznice. Med osrednjimi izzivi na področju ESG ostajata pomanjkanje standardiziranih podatkov ter metodologij za ocenjevanje ESG-tveganj.

Presečišče dveh pomembnih trendov, ki zaznamujeta tudi sodobno bančništvo, digitalizacije in ozelenjevanja poslovanja, predstavlja področje zelenih finančnih tehnologij, ki pa v slovenskem bančnem sistemu ostaja razmeroma nerazvito. Zelene finančne tehnologije zajemajo uporabo digitalnih rešitev za udeležanje trajnostnega poslovanja ali spodbujanje trajnostnega financiranja. Ti se lahko uporabljajo npr. pri merjenju učinka posameznih aktivnosti, pridobivanju podatkov ali ocenjevanju tveganj, med najbolj naprednimi načini uporabe pa so zelene rešitve veriženja blokov (na primer za trgovanje z emisijami ali zbiranje sredstev za »zeleno« projekto). Banke v Sloveniji se zavedajo potencialnih koristi zelenih finančnih tehnologij, zlasti na področju izboljšane obdelave podatkov, poročanja in spodbujanja trajnostnega financiranja, a se

vpeljava teh rešitev še proučuje. Nekatere slovenske banke že sodelujejo s partnerskimi podjetji, ki se ukvarjajo z zelenimi finančnimi tehnologijami. Poleg tega nekatere banke poročajo tudi o nameravani uvedbi tehničnih inovacij tudi na področju ESG.

3.1 Solventnost in dobičkonosnost

Q2 25

Q3 25

Odpornost bančnega sistema z vidika solventnosti in dobičkonosnosti je bila ob polletju 2025 visoka. Ocenjujemo, da bo dobra dobičkonosnost bank, ki izvira iz še vedno visokih neto obrestnih prihodkov, ob razmeroma nespremenjenih okoliščinah vztrajala tudi v drugi polovici leta 2025. Do konca leta 2025 pričakujemo ohranjanje dobre solventnosti bank, vendar ob pričakovanem zniževanju količnikov kapitalске ustreznosti predvsem zaradi rasti tveganih izpostavljenosti iz kreditnega tveganja. Ob pričakovani dobri dobičkonosnosti bi banke lahko konec leta del dobička znova namenile za dodatno krepitev regulatornega kapitala. Tveganje za ohranjanje trenutnega solventnostnega položaja bank lahko v prihodnje predstavljata predvsem rast kreditne izpostavljenosti in morebitna realizacija tveganj iz ekonomskega okolja.

Solventnost

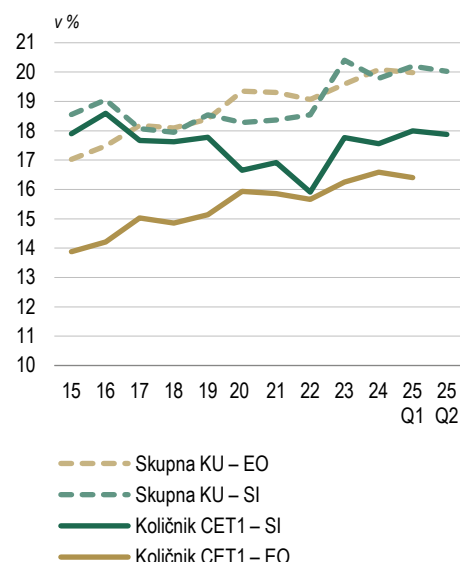
Krepitev solventnosti v prvem polletju leta 2025 potrjuje visoko odpornost bančnega sistema. Količnik skupne kapitalске ustreznosti (KU) na konsolidirani ravni (slika 3.1 levo) je konec prvega polletja dosegel 20,0 % (+0,2 odstotne točke), količnik navednega lastniškega temeljnega kapitala (CET1) pa 17,9 % (+0,3 odstotne točke). Na rast količnikov so vplivali zadržani dobički in oblikovane rezerve, ki so povečali regulatorni kapital za 0,9 %, ter znižanje zneskov tveganju prilagojenih izpostavljenosti (TPI) za 0,3 %. Njihovo gibanje je bilo pogojeno tudi s prenovljeno regulativo (slika 3.1 desno). Nižji TPI je posledica zlasti zmanjšanja TPI iz operativnega tveganja, ki je kompenzirala povečanje tvegane izpostavljenosti iz kreditnih tveganj. Do znižanja pri operativnem tveganju je sicer prišlo predvsem zaradi spremenjene regulative.⁴⁹ Dobra solventnost se odraža tudi z ugodnim povprečnim presežkom nad opredeljenimi skupnimi kapitalskimi zahtevami⁵⁰, ki se je sicer v prvi polovici leta rahlo zmanjšal (na 5,8 %), in ugodnim količnikom finančnega vzvoda (slika 3.2 desno), ki se je prav tako rahlo zmanjšal (na 9,3 %). Tudi v evrskem območju (slika 3.1 levo), zadnji razpoložljivi podatki so na voljo za konec prvega četrtertja 2025, je odpornost bank visoka. Količnik skupne kapitalске ustreznosti evrskega območja je bil takrat na ravni povprečnega v slovenskem bančnem sistemu, medtem ko je količnik CET1 še vedno zaostajal za povprečnim v slovenskem bančnem sistemu. Na posamični podlagi je količnik skupne kapitalске ustreznosti v slovenskem bančnem sistemu ohranil vrednosti pri 22,2 %, količnik CET1 pa se je povečal za 0,2 odstotne točke, na 19,6 %, kar tudi kaže na visoko solventnost.

⁴⁹ Nov izračun kapitalске zahteve za operativna tveganja nadomešča vse prej veljavne pristope in temelji na kazalnikih poslovanja različnih poslovnih segmentov ter zajema triletno povprečje ustreznih računovodskih podatkov. Kapitalska zahteva znaša od 12 % do 18 % kazalnika poslovanja.

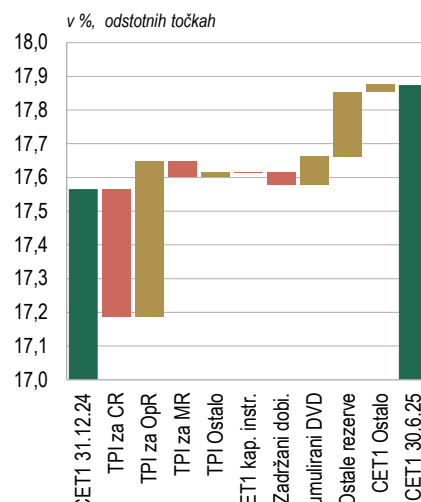
⁵⁰ Skupna kapitalska zahteva (angl. OCR, Overall capital requirement) vključuje kapitalске zahteve prvega in drugega stebra ter kapitalске blažilnike, ne pa tudi smernice P2G.

Slika 3.1: Gibanje količnikov kapitalne ustreznosti in dekompozicija rasti količnika CET1

Gibanje količnikov kapitalne ustreznosti na konsolidirani podlagi v primerjavi z EO

Dekompozicija spremembe količnika CET1, konsolidirana podlaga

Opomba: CR – kreditno tveganje, MR – tržno tveganje, OpR – operativno tveganje.
Vira: Banka Slovenije, ECB Data Portal.

Rast kreditne izpostavljenosti je bila glavni dejavnik krepitve tveganju prilagojene izpostavljenosti (TPI). V drugem četrtletju 2025⁵¹ je bila rast kreditne izpostavljenosti glavni dejavnik povečanja TPI za kreditno tveganje (+1,8 %), ki sicer predstavlja 86 % celotne TPI. K temu povečanju sta največ prispevali kategoriji standardiziranega pristopa izpostavljenosti na drobno ter izpostavljenosti, zavarovane s hipotekami⁵² na nepremičnine, in izpostavljenosti ADC⁵³ (slika 3.2 levo). Pri slednjih so izpostavljenosti, zavarovane s hipotekami na stanovanjske nepremičnine, prispevale približno polovico nominalne rasti (+4,4 %), preostalo polovico pa izpostavljenosti ADC (+16,0 %). Do večjega zmanjšanja TPI za kreditno tveganje je prišlo pri izpostavljenostih do institucij (-5,9 %) in izpostavljenostih do držav in centralnih bank (-5,9 %).

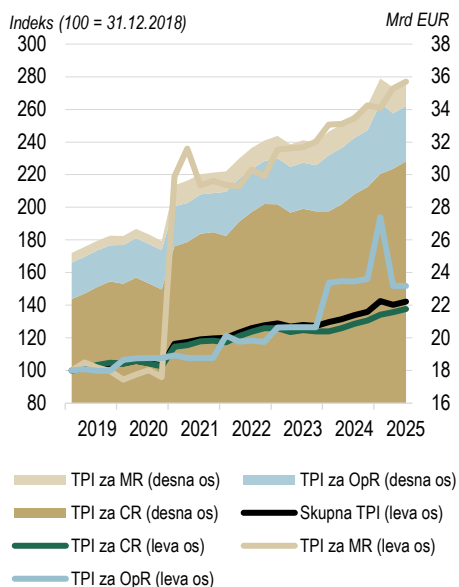
⁵¹ Primerjava podatkov o TPI konec junija 2025 glede na konec leta 2024 je zaradi sprememb, ki jih je prinesla uredba CRR3, otežena.

⁵² S CRR3 spremenjenim standardiziranim pristopom za kreditno tveganje je izračun TPI za izpostavljenosti, zavarovane z nepremičninami, postal bolj občutljiv na tveganja. Obravnava teh izpostavljenosti se razlikuje ne samo glede na vrsto nepremičnine (stanovanjska ali poslovna), ampak tudi glede na vrsto financiranja izpostavljenosti in fazo, v kateri se nepremičnina nahaja (v gradnji ali dokončana). Posebna obravnava velja za izpostavljenosti iz naslova nepremičnin, ki ustvarjajo dohodek (IPRE), in izpostavljenosti ADC. CRR3 je zaostila pogoje za uporabo ugodnejših uteži tveganja za izpostavljenosti, zavarovane z nepremičninami (za IPRE izpostavljenosti in izpostavljenosti, ki niso IPRE).

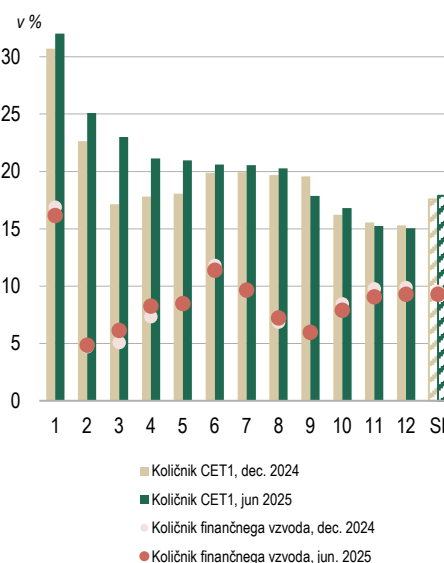
⁵³ Izpostavljenosti do podjetij ali subjektov s posebnim namenom, s katerimi se financira pridobitev zemljišč za razvoj in gradnjo ali se financirata razvoj in gradnja stanovanjskih ali poslovnih nepremičnin (Acquisition Development and Construction).

Slika 3.2: Gibanje TPI in finančni vzvod s CET1 po bankah

Gibanje TPI skozi čas

Količnika finančnega vzvoda in CET1 po bankah

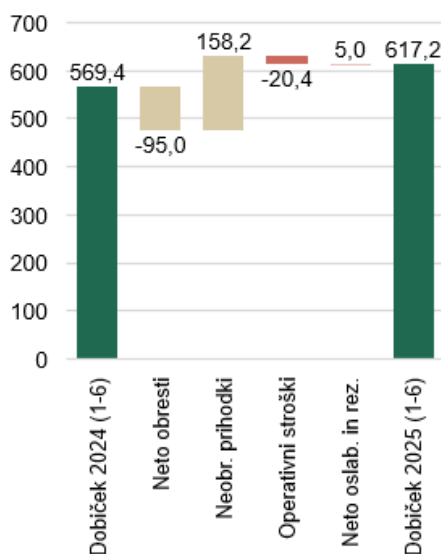
Opomba: CR – kreditno tveganje, MR – tržno tveganje, OpR – operativno tveganje.
Vir: Banka Slovenije.

V nadaljevanju leta pričakujemo ohranjanje dobre odpornosti bančnega sistema, vendar ob zniževanju količnikov kapitalske ustreznosti. Pričakujemo, da bo na zniževanje količnikov vplivala predvsem rast kreditne izpostavljenosti. Morebitno povečanje kreditnega tveganja, ki izhaja iz poslovnega okolja, se bo zaradi prevladujoče uporabe standardiziranega pristopa odrazilo predvsem v oblikovanju dodatnih oslabitev in rezervacij. Kljub zaznamim tveganjem iz poslovnega okolja ostajajo pogoji za krepitev regulatornega kapitala z lastno akumulacijo, zlasti ob koncu leta, še naprej ugodni, predvsem zaradi stabilnih dohodkovnih tokov. Možnost krepitve kapitala prek izdaj kapitalskih instrumentov na finančnih trgih pa ostaja omejena in za banke stroškovno manj ugodna. S krepitvijo regulatornega kapitala se povečuje oziroma ohranja odpornost bank, poleg tega pa z njo banke naslavljajo tudi minimalne zahteve MREL, ki jih sicer uspešno izpolnjujejo. Tveganja, ki bi lahko neugodno vplivala na prihodnje gibanje solventnosti, se kažejo predvsem v zniževanju neto dohodkov, potencialni večji rasti neto oslabitev in rezervacij, rasti operativnih stroškov ter slabi dostopnosti bank do kapitalnih trgov. Zato ostaja za banke, kljub visokim količnikom kapitalske ustreznosti, pomembno skrbno upravljanje z regulatornim kapitalom ob hkratnem zagotavljanju primerne izpostavljenosti tveganjem.

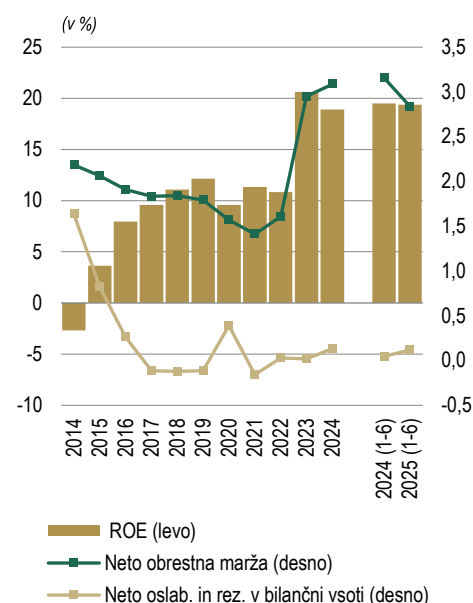
Dobiček slovenskih bank pred obdavčitvijo je ob primerljivi dobičkonosnosti v prvem polletju letos s 617 mio EUR za 8,4 % presešel lanskega v enakem obdobju. Letošnje povečanje dobička (slika 3.3, levo) je predvsem posledica večjega neto dohodka zaradi že omenjenih neobrestnih prihodkov (dividend). Na zmanjšanje dobička glede na lansko leto so pričakovano vplivali manjši neto obrestni prihodki. Obseg neto oslabitev in rezervacij, ki je letos znašal 29,6 milijona EUR, kar predstavlja le 2,5 % ustvarjenega bruto dohodka bank, se je glede na lansko leto še nekoliko zmanjšal. V prvem polletju letošnjega leta je neto oslabitve in rezervacije oblikovalo devet kreditnih institucij v Sloveniji, kar je primerljivo z lanskim letom, ko jih je bilo osem. Dobičkonosnost bank na kapital (slika 3.3, desno) je bila do junija z vrednostjo 19,4 % povsem primerljiva z lansko v enakem obdobju (19,5 %) oziroma v celotnem letu 2024 (18,9 %). Na ravni bančnega sistema od leta 2023 dalje tako ROE pred obdavčitvijo še vedno izrazito presega povprečje zadnjih let pred zvišanjem ravni obrestnih mer in tudi dolgoročno povprečje.⁵⁴

Slika 3.3: Spremembe komponent dobička ter izbrani kazalniki poslovanja bank

Vpliv sprememb komponent na spremembo dobička pred obdavčitvijo (v mio EUR)

Izbrani kazalniki poslovanja bank

Opomba: Vrednosti neto obrestne marže oziroma neto oslabitev in rezervacij junija odražajo zadnje enoletno obdobje.
Vir: Banka Slovenije.

V drugem polletju leta 2025 lahko še vedno pričakujemo, da bodo banke dose-gale nadpovprečno, vendar manjšo dobičkonosnost kot v predhodnih dveh letih. K znižanju v drugem polletju bo prispevala predvsem (neto) prihodkovna stran. Ob nadaljevanju trenutnih trendov bi neto obrestni prihodki v letošnjem letu za lanskimi zao-stajali za približno 0,2 milijarde EUR. Kljub temu naj bi njihova vrednost še vedno pred-stavljala skoraj dvakratnik neto obrestnih prihodkov iz leta 2022, ko je dobiček znašal okoli 0,5 milijarde EUR, donosnost kapitala (ROE) pa blizu enajst odstotkov.

⁵⁴ Dobičkonosnost na ravni bančnega sistema se dolgoročno giba na ravni okoli deset odstotkov. V letih od 2016 do 2022 je ta znašala 10,4 %, dolgoročno povprečje 1996–2024 pa ob izključitvi dveh let pred sanacijo in sanacijskega leta znaša 9,9 %.

V državah EU je bil v letu 2024 obseg neto oslabitev in rezervacij na bilančno vsoto primerljiv kot leta 2023. Neto oslabitve in rezervacije so bile v vseh državah EU in evrskega območja nizke in niso pomembneje vplivale na dobičkonosnost bank.⁵⁵ Neto oslabitve in rezervacije na bilančno vsoto so bile lani le nekoliko višje od oblikovanih v letu 2023. Za EU je vrednost celotnega območja znašala 0,23 % bilančne vsote, mediana držav EU pa je bila 0,15 %. Vrednost kazalnika za slovenski bančni sistem je bila z 0,19 % nekoliko nad mediano držav EU in podobno kot predlani pod njihovim povprečjem. Vrednosti tega kazalnika že od vključno leta 2016 (po predhodnih letih sanacije) dosegajo vrednosti nižje od povprečja držav EU in evrskega območja, v nekaterih letih pa so slovenske banke oslabitve in rezervacije celo neto sproščale.

V prvem četrtletju leta 2025 tako v Sloveniji kot v EU oziroma evrskem območju ni bilo pomembnejših sprememb pri neto oslabitvah v primerjavi z enakim obdobjem lani. Vrednost kazalnika »oslabitve finančnih sredstev na bilančno vsoto«, brez rezervacij, pa je bila letos v Sloveniji povsem primerljiva s povprečjem držav EU oziroma povprečjem držav evrskega območja ter z vrednostjo kazalnika za obe celotni območji.

Slovenski bančni sistem je bil lani ponovno nadpovprečno donosen v primerjavi s povprečjem EU oziroma evrskega območja. Dobitkonosnosti bank se je lani v Sloveniji in v povprečju držav EU nekoliko znižala, za celotni območji pa malenkost povečala. ROE⁵⁶ po obdavčitvi za slovenski bančni sistem je v letu 2024 znašal 14,9 % (v letu 2023 16,8 %), povprečje držav EU pa 13,1 % (13,6 %). Preseganje vrednosti ROE se je lani v Sloveniji v primerjavi s povprečjem držav EU (slika 3.4, levo) nekoliko zmanjšalo in znašalo 1,7 odstotne točke⁵⁷. Še večje je bilo preseganje v primerjavi s primerljivo velikimi bankami, pri katerih je ROE v letu 2024 za EU znašal 7,4 %, za evrsko območje pa 6,3 %. Primerjava za zadnje desetletje kaže, da je vrednost ROE za slovenski bančni sistem znašala v povprečju 10,3 % in dosegala skoraj dvakratnik vrednosti držav EU oziroma evrskega območja, kjer je povprečna vrednost znašala 5,4 oziroma 5,3 %. V prvem četrtletju letos se je dobičkonosnost bank v Sloveniji nekoliko zmanjšala, vendar je bila primerljiva s povprečjem držav EU oziroma evrskega območja. Vrednost ROE⁵⁸ po obdavčitvi za slovenski bančni sistem je v zadnjih letih vedno presegala vrednosti povprečja držav EU in EO, od sredine leta 2023 pa se vrednosti gibljejo na okoli 75 percentilih razporeditve držav EU. V prvem četrtletju letos je z vrednostjo, ki je bila primerljiva s povprečjem držav EU, nekoliko odstopala navzdol v primerjavi z lani, vendar se je v naslednjih mesecih spet povečala in bila primerljiva z lani.

⁵⁵ Glej primerjavo po državah EU in evrskega območja v prilogi na koncu.

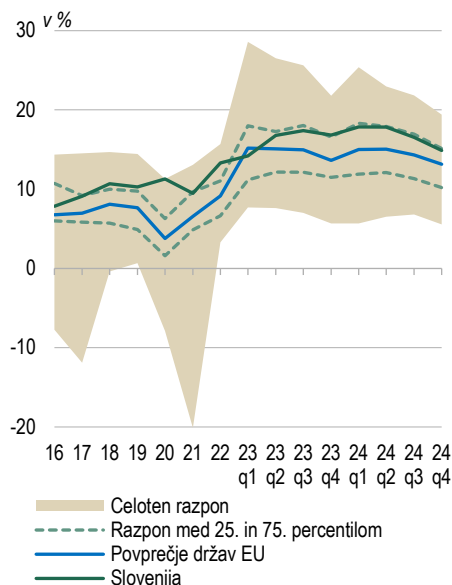
⁵⁶ Konsolidirani podatki bank na nacionalni ravni (ECB, Data Portal, CBD podatki), kazalnik ROE po obdavčitvi je preračunan na letno raven.

⁵⁷ Obenem se je nekoliko zmanjšalo tudi preseganje v primerjavi s celotnim območjem EU in evrskim območjem, kjer je vrednost ROE lani znašala 9,1 % (v letu 2023 8,9 %) oziroma 8,8 % (v letu 2023 8,5 %).

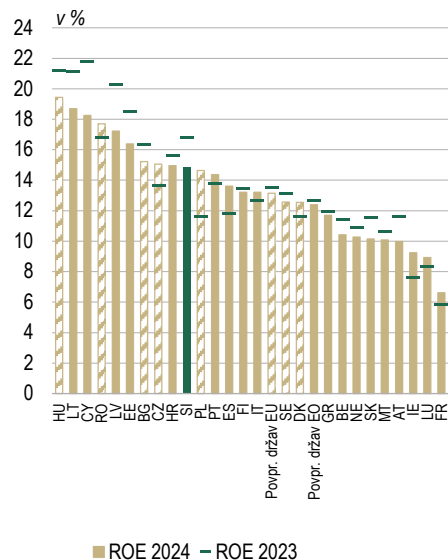
⁵⁸ Konsolidirani podatki bank na nacionalni ravni (ECB, SDW, CBD) vključujejo kazalnik ROE po obdavčitvi, ki je preračunan na letno raven.

Slika 3.4: Dobičkonosnost v državah EU in v Sloveniji

Gibanje dobičkonosnosti (ROE) v državah EU (konsolidirani podatki) in v Sloveniji, po obdavčitvi

Donosnost na kapital (ROE) v državah EU v letih 2023 in 2024 (konsolidirani podatki), po obdavčitvi

Viri: Banka Slovenije, ECB Data Portal, lastni izračuni.

Okvir 4: Kreditiranje v Sloveniji med energetske šokom – pomen presežnega kapitala bank

Po ruski invaziji na Ukrajino se je svetovno gospodarstvo soočilo z energetske šokom, ki je sprožil mednarodno energetske krizo. Nenaden dvig cen in motnje v trgovini z energenti so na novo oblikovali trge in ponudili vpogled v to, kako se geopolitični šoki prenašajo prek cen surovin, stroškov proizvodnje in finančnih pogojev. Z ekonometrično analizo panelnih podatkov ugotavljamo, da so bila energetske intenzivna podjetja v obdobju po invaziji bolj prizadeta, medtem ko so dobro kapitalizirane banke ohranile kreditno podporo in s tem ublažile prenos šoka na gospodarstvo.

Čas in obseg invazije omogočata jasno primerjavo med razmerami pred šokom in po njem ter oceno neposrednih posledic za kreditne pogoje energetske sektorjev in trajanja učinkov na dostop podjetij do financiranja. Tako v Sloveniji kot širše so bila najbolj prizadeta energetske intenzivna podjetja, pri katerih elektrika in plin predstavljata več kot 5 % vhodnih proizvodnih stroškov (na primer rudarstvo, les, papir, kemikalije, guma in plastika, nekovinski mineralni proizvodi, osnovne kovine) (Møller in Poeschl, 2025).⁵⁹ Močno prizadeta sta bila tudi sektor oskrbe z energijo in sektor prometa. Poleg neposrednih učinkov so bile posledice krize okrepljene s spremembami v bančnem kreditiranju.

Vpliv energetskega šoka na kreditiranje podjetij smo ocenili na podlagi panelnih podatkov z uporabo metode razlike v razlikah (angl. *difference-in-difference*). Uporabili smo podatke baze AnaCredit in nadzorniških poročil (COREP/FINREP) za obdobje 2021Q1–2023Q1.⁶⁰ Poseben poudarek namenjamo vlogi kapitalne rezerve

⁵⁹ Møller, N. F., & Poeschl, J. (2025). *The effects of a large energy price shock on firm credit*, Danmarks Nationalbank Working Paper No. 209.

⁶⁰ V vzorec je vključenih 7.758 podjetij, od tega 1.158 energetske intenzivnih (15 % vseh). Vzorec bank zajema 11 institucij iz sektorja S122 (depozitne finančne institucije, razen centralnih bank), pri čemer se je povprečno število povezav banka–podjetje na četrtletje gibalo med 370 in 639. Analiza temelji na širši analizi, ki jo pripravlja strokovna skupina ECB/ESRB *Workstream on financial stability risks from geoeconomic fragmentation* (še neobjavljeno).

bank nad regulativnimi zahtevami (t. i. management buffer) ter njenemu vplivu na kreditiranje pred rusko invazijo na Ukrajino leta 2022 in po njej. Analiza poteka v treh korakih: najprej primerjamo kreditne pogoje med energetsko intenzivnimi⁶¹ in drugimi podjetji, nato znotraj energetskih dejavnosti ločimo med bolj in manj ranljivimi podjetji,⁶² na koncu pa preverimo, kako so na kreditno dinamiko vplivale razlike v kapitalu bank. Spremljamo tako obseg kreditiranja (obstoječi in novi krediti) kot pogoje kreditov (obrestne mere in ročnosti).⁶³ Za oceno teh učinkov uporabimo naslednji regresijski model:

$$y_{ibt} = \beta_0 + \beta_1 MB_{b,t-1} + \beta_2 Energy_i + \beta_3 (MB_{b,t-1} * Energy_i) + \beta_4 POST_t + \beta_5 (MB_{b,t-1} * POST_t) + \beta_6 (Energy_i * POST_t) + \beta_7 (MB_{b,t-1} * Energy_i * POST_t) + \beta_8 X_{bt} + \alpha_{ib} + \varepsilon_{ibt}$$

kjer y_{ibt} označuje kreditne pogoje na ravni banka–podjetje (rast stanja posojil, zneski novih posojil, obrestne mere ali ročnosti); $MB_{b,t-1}$ predstavlja presežni kapital bank z zamikom (kapital nad regulativnimi zahtevami in P2G); $Energy_i$ označuje energetsko intenzivne sektorje in je oblikovan kot navidezna spremenljivka z vrednostjo 1, če podjetje spada v energetsko intenziven sektor, sicer 0; $POST_t$ zavzame vrednost 1 od 2022 Q2 dalje; X_{bt} so kontrolne spremenljivke na ravni bank;⁶⁴ α_{ib} so fiksni učinki banka–podjetje, standardne napake (ε_{ibt}) pa so gruče na ravni banka–podjetje.

Rezultati kažejo, da se je vpliv ruske invazije na Ukrajino na obseg kreditiranja odrazil v izrazitih razlikah med sektorji. Kreditna rast podjetij iz neenergetskih sektorjev je v povprečju upadla za 1 %, medtem ko je bil padec pri energetskih podjetjih več kot dvakrat večji (–2,4 %). Hkrati pa so se novi krediti povečali pri obeh skupinah: za 16,1 % pri neenergetskih podjetjih in za 13,5 % pri energetskih podjetjih. To nakazuje, da so podjetja ob energetski krizi poskušala zagotoviti dodatno likvidnost, pri čemer so jim bile v pomoč zlasti državne sheme.

Pomembno vlogo je imel presežni kapital bank, saj je omogočal večjo podporo kreditiranju v času energetske krize. Pri stanju kreditov je bila dodatna odstotna točka presežnega kapitala povezana z 1,5-odstotno večjo rastjo kreditov⁶⁵ neenergetskim podjetjem in 1,0-odstotno večjo rastjo energetskim. Pri novih kreditih pa je bil učinek še izrazitejši: +6,4 % pri energetskih podjetjih in +4,3 % pri neenergetskih. Dobro kapitalizirane banke so tako aktivno podpirale kreditiranje energetskega sektorja, medtem ko so bile banke z manj presežnega kapitala precej bolj zadržane.

Znotraj energetskih dejavnosti se pokaže jasna razlika med bolj in manj ranljivimi podjetji. Manj ranljiva so v obdobju neposredno po ruski invaziji na Ukrajino pridobila za 16 % več novih kreditov, medtem ko je bil porast pri ranljivih podjetjih le 1 % in statistično nepomemben, kar kaže na strožje kreditne omejitve za šibkejša podjetja.

V obdobju energetske krize, ki jo je sprožila ruska invazija na Ukrajino, je prišlo do sprememb tudi v ceni in ročnosti posojil. Povprečne obrestne mere na obstoječe

⁶¹ »Energetsko intenzivne« dejavnosti so bile ex-ante opredeljene na ravni NACE-2 glede na delež elektrike in plina v stroških proizvodnih vhodov (> 5 %). Te ustrezajo sektorjem z oznakami NACE B07–B08, C16–C24, E36–E39 in H49–H51.

⁶² »Ranljiva« v primerjavi z »neranljivo« znotraj energetsko intenzivnih sektorjev je opredeljena na podlagi kazalnika uspešnosti pred invazijo (razmerje med prihodki in sredstvi). Za ranljiva veljajo podjetja, ki so leta 2021 dosegla vrednosti pod mediano v energetskem sektorju.

⁶³ Ocene temeljijo na specifikacijah, ki primerjajo kreditne pogoje po invaziji med sektorji, znotraj energetsko intenzivnih podjetij in v interakciji s presežnim kapitalom (management buffer) bank.

⁶⁴ Kontrolne spremenljivke (X_{bt}) zajemajo bančne značilnosti z odlogom: presežni kapital (presežek kapitala nad zahtevami in P2G), povprečno tvegano utež (skupna tvegano utežena izpostavljenost glede na skupno izpostavljenost), količnik oslabeitev (oslabeitev glede na skupna sredstva), kazalnik tržne discipline (razmerje med obveznostmi brez vlog in skupnimi obveznostmi), velikost (logaritem skupnih sredstev) ter vsoto skupne kapitalne zahteve in P2G.

⁶⁵ Rezultati predstavljajo ocenjeno povezavo v vzorcu in ne implicirajo linearne povezave brez omejitev. Skladno s tem Budnik idr. (2019) ugotavljajo, da banke z večjim presežnim kapitalom v kriznih razmerah manj izrazito zmanjšujejo kreditiranje. (Glej Budnik, K., Dimitrov, I., Groß, J., Jancoková, M., Lampe, M., Sorvillo, B., Stular, A., & Volk, M. (2021a). Policies in support of lending following the coronavirus (COVID-19) pandemic. ECB Occasional Paper No. 257).

kredite so se zmeroma zvišale (za 1 bazično točko pri neenergetskih in 6 pri energetskih podjetjih), pri novih kreditih pa, ob sicer še precej večjem zvišanju ključnih obrestnih mer ECB,⁶⁶ bistveno bolj (+73 oziroma +64 bazičnih točk). To kaže, da so banke podražile novo kreditiranje, a nekoliko manj pri energetskih podjetjih, morda zaradi njihove strateške vloge in prisotnosti podpornih shem. V okviru začasnega kriznega okvira EU (marec 2022) in poznejšega tranzicijskega okvira je Slovenija uvedla ukrepe, ki so posredno okrepili zaupanje bank in podprli kreditiranje podjetij, prizadetih zaradi energetskega šoka. Ti so vključevali javna poročstva in subvencionirana oziroma ugodna posojila, nepovratna sredstva ter likvidnostno podporo, dopolnjeno z nacionalnimi ukrepi, kot so cenovne kapice in programi SID banke. Ukrepi niso bili usmerjeni neposredno v banke, temveč so zniževali kreditno tveganje in izboljševali sposobnost preživetja dolžnikov.

Tudi pri oblikovanju cen je presežni kapital odigral stabilizacijsko vlogo. Banke z več presežnega kapitala so bile povezane s približno 3–4 bazičnimi točkami nižjimi obrestnimi merami, kar pred invazijo ni bilo opazno. V obdobju po invaziji so takšne banke energetsko intenzivnim podjetjem ponujale še dodatno ugodnejše pogoje, zlasti nižje obrestne mere (–33 bazičnih točk) in daljše ročnosti novih posojil. To potrjuje, da jim je kapitalska moč omogočila bolj proticiklični pristop. Ranljiva podjetja pa so bila v slabšem položaju; pri novih kreditih so plačala približno 15 bazičnih točk višje obresti kot manj ranljiva.

Tabela 3.1: Povprečni mejni učinki energetskega šoka na kreditne rezultate

Mejni učinki	Obseg kreditov (stanje, %)	Novi krediti (%)	Obrestne mere (stanje, o.t.)	Obrestne mere (novi, o.t.)
Po energetskega šoku	–1,0 (neenergetski)	+16,1 (neenergetski)	+1,0 (neenergetski)	+73 (neenergetski)
	–2,4 (energetski)	+13,5 (energetski)	+6,0 (energetski)	+64 (energetski)
Presežni kapital (po energetskega šoku)	+1,5 (neenergetski)	+4,3 (neenergetski)	–3,5 (neenergetski)	–29 (neenergetski)
	+1,0 (energetski)	+6,4 (energetski)	–2,7 (energetski)	–33 (energetski)

Opomba: V tabeli so prikazani povprečni mejni učinki energetskega šoka v obdobju neposredno po invaziji (2022 Q2–2023 Q1) glede na obdobje pred invazijo. Vrednosti v vrstici »Po energetskega šoku« predstavljajo ocenjene mejne učinke spremenljivke *POST* (obdobje po energetskega šoku), ki zajema vpliv po začetku ruske invazije na Ukrajino in z njo povezane energetske krize. Vrednosti v vrstici »Presežni kapital (po energetskega šoku)« prikazujejo dodatne učinke interakcijskega člena med presežnim kapitalom bank in spremenljivko *POST* ($MB * POST$).

Vir: Banka Slovenije.

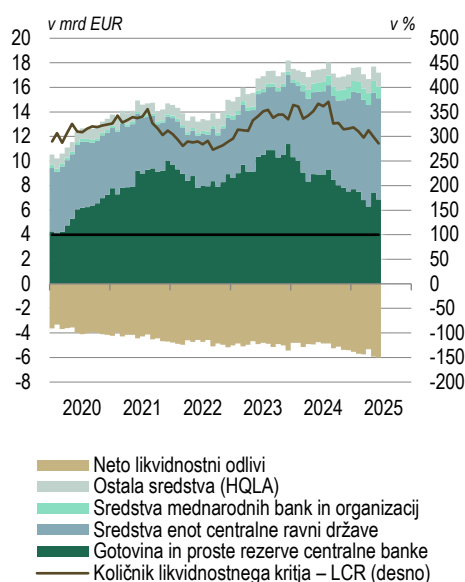
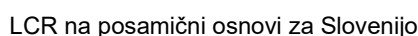
Analiza potrjuje, da je bil vpliv energetske krize, sprožene z rusko invazijo na Ukrajino, izrazitejši pri energetsko intenzivnih podjetjih, medtem ko je zadostna kapitalska moč bank ublažila prenos šoka na gospodarstvo. Ključna razlika med obstoječim in novim kreditiranjem kaže, da podjetja v kriznih razmerah likvidnost zagotavljajo predvsem z novimi posojili, medtem ko stanje posojil odraža preteklo poslovanje. Banke z več presežnega kapitala so energetska podjetja podpirale z večjim obsegom novih posojil, ugodnejšimi obrestnimi merami in daljšimi ročnostmi, pogosto ob podpori državnih garancij. Tak proticiklični odziv kaže, da kapitalska ustreznost bank krepi odpornost finančnega sistema in omogoča stabilnejše financiranje realnega gospodarstva tudi v razmerah povečanih geopolitičnih tveganj.

⁶⁶ V tem obdobju so se ključne obrestne mere ECB zvišale za približno 300 bazičnih točk, kar pomeni, da so banke delno ublažile prenos višjih tržnih obrestnih mer na svoje komitente.

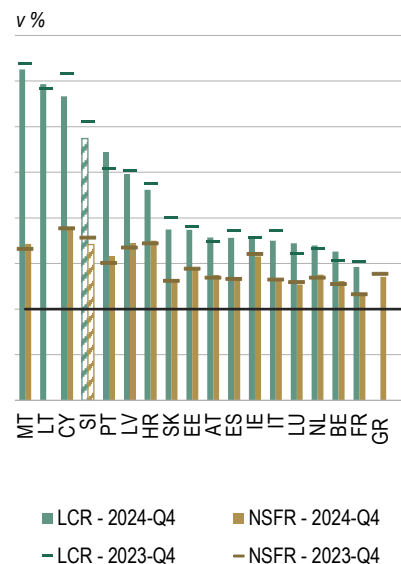
Odpornost bančnega sistema je v segmentu likvidnosti ostala visoka, nespremenjen trend pa pričakujemo tudi v prihodnje. Sposobnost pokrivanja neto likvidnostnih odlivov v kratkoročnem stresnem obdobju in financiranja obveznosti v enoletnem obdobju se je na ravni bančnega sistema nekoliko poslabšala, vendar ostala visoka. Z usmerjanjem prostih likvidnih sredstev z računov pri centralni banki v posojila in nakup dolžniških vrednostnih papirjev so banke še naprej spreminjale strukturo likvidnosti. Ta bi bila lahko manj ugodna, če bi prišlo do izrazito velike potrebe po likvidnosti, ki bi zahtevala tudi prodajo vrednostnih papirjev. Vse banke so presegle minimalne zahteve LCR in NSFR, vendar pa so razlike v likvidnostnih presežkih med njimi ostale precejšnje. Poudarjamo, da ostaja skrbno upravljanje likvidnosti in pozorno spremljanje tržnih razmer tudi v prihodnje ključno za ohranjanje trenutno dobre likvidnosti in s tem visoke odpornosti bank.

Sposobnost pokrivanja neto likvidnostnih odlivov v enomesečnem stresnem obdobju se je na ravni bančnega sistema poslabšala, vendar ostala visoka. Ker so se neto likvidnostni odlivi⁶⁷ povečali, likvidnostni blažilnik oziroma obseg visoko kakovostnih likvidnih naložb (angl. HQLA) pa zmanjšal, se je količnik likvidnostnega kritja letos do junija na individualni podlagi zmanjšal na 286 % (slika 3.5, levo), s čimer ostaja visoko nad minimalno regulatorno zahtevo (100 %). S tem se je nekoliko zmanjšal tudi likvidnostni presežek, ki pa z 11,2 mrd EUR ostaja visok. Trend zmanjševanja LCR je prisoten tudi v drugih državah evrskega območja (slika 3.5, desno), med katerimi je Slovenija konec leta 2024 po vrednosti tega kazalnika ostala na visokem četrtem mestu.⁶⁸

Slika 3.5: Kazalnika likvidnosti za Slovenijo in evrsko območje

LCR in količnik neto stabilnega financiranja (NSFR) po državah evrskega območja

Opomba: Na sliki levo so neto likvidnostni odlivi v negativnem območju zaradi preglednejšega prikaza. Vodoravna črta na obeh slikah označuje minimalno regulatorno zahtevo (100 %). Na sliki desno so vključeni javno objavljeni podatki na konsolidirani podlagi; v bazi ECB Data Portal za Litvo ni na voljo podatka za NSFR, za Grčijo pa podatka za LCR.

Vira: Banka Slovenije, ECB Data Portal.

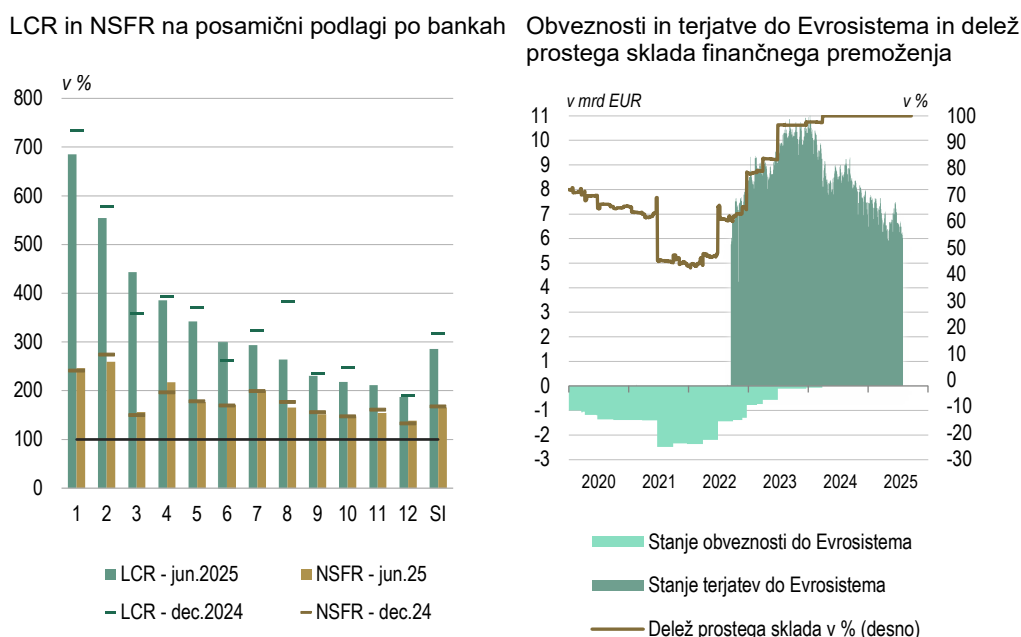
⁶⁷ Neto likvidnostni odlivi so razlika med pričakovanimi odlivi in pričakovanimi prilivi v 30-dnevnem stresnem obdobju. Prilivi se upoštevajo le do 75 % vseh odlivov.

⁶⁸ V primerjavo so vključeni podatki na konsolidirani podlagi za konec leta 2023 in 2024. Novejši podatki ob pisanju tega poročila še niso na voljo.

Struktura visoko kakovostnih likvidnih naložb, s katerimi banke pokrivajo kratkoročne neto likvidnostne odlive, se je še naprej spreminjala (slika 3.5, levo). Podobno kot leta 2024 so banke tudi v prvi polovici letošnjega leta del gotovine in prostih rezerv na računih pri centralni banki usmerjale v nakup dolžniških vrednostnih papirjev. S tem so se za skoraj petino zmanjšale najbolj likvidne oblike naložb, ki so junija znašale 6,9 mrd EUR oziroma 40 % HQLA, kar je precej manj kot ob največjem deležu konec leta 2021 (65 %). Hkrati so se na skoraj polovico vseh HQLA oziroma 8,2 mrd EUR okrepila sredstva enot centralne ravni države, kamor so vključeni zlasti državni dolžniški vrednostni papirji. Struktura HQLA se bo tudi v prihodnje verjetno še spreminjala, če bodo banke nižje obrestovane vezave likvidnih sredstev čez noč pri ECB še naprej poskušale nadomestiti z nakupi donosnejših dolžniških vrednostnih papirjev.⁶⁹

Sposobnost financiranja obveznosti v enoletnem obdobju je na ravni bančnega sistema ostala razmeroma visoka. Vrednost kazalnika neto stabilnega financiranja (NSFR) se je v prvi polovici leta minimalno zmanjšala in s 166 % ostala razmeroma visoko nad minimalno regulatorno zahtevo (100 %). Obseg potrebnega stabilnega financiranja se je ob povečanju posojil nebančnemu sektorju in naložb v vrednostne papirje povečal nekoliko bolj kot obseg razpoložljivih stabilnih sredstev. Ta so se okrepila predvsem zaradi priliva vlog nebančnega sektorja. Kljub temu je imel bančni sistem junija za 17,8 mrd EUR več razpoložljivih stabilnih sredstev, kot je bila potreba po njih za enoletno obdobje. Slovenija je po vrednosti kazalnika NSFR med državami evrskega območja ob koncu leta 2024⁷⁰ zdrsnila na še vedno visoko peto mesto, saj se je uvrščala med tretjino držav, pri katerih se je vrednost NSFR nekoliko zmanjšala.

Slika 3.6: **Kazalnika LCR in NSFR po bankah ter stanje terjatev in obveznosti do Evrosistema**

Opomba: Vodoravna črta na levi sliki označuje minimalno zahtevano raven LCR in NSFR (100 %) v skladu z regulativo CRR. Na levi sliki zaradi preglednosti ni prikazana polna vrednost za eno od bank, njen LCR je decembra 2024 znašal 4.181 %.

Vir: Banka Slovenije.

⁶⁹ Strukturo dolžniških vrednostnih papirjev prikazuje slika 7.15 v Prilogi.

⁷⁰ V času pisanja poročila novejših podatkov po državah evrskega območja v ECB Data Portalu ni na voljo.

Večina bank je ohranila visoko odpornost na tveganje financiranja, vseeno pa ostajajo razlike v likvidnostnih presežkih med njimi še precejšnje. LCR se je predvsem zaradi zmanjšanja prostih likvidnih sredstev na računih pri centralni banki zmanjšal pri skoraj vseh bankah, vendar pa je bil junija le pri eni banki nižji od dvakratnika regulatorne zahteve (slika 3.6, levo). Vrednost NSFR se je zmanjšala pri manj kot polovici bank, večina bank pa je imela vsaj 50 % več razpoložljivega financiranja, kot bi ga potrebovale za financiranje obveznosti v prihodnjem enoletnem obdobju. Če se bo spreminjanje strukture likvidnosti nadaljevalo, bi se lahko vrednosti kazalnikov likvidnosti v prihodnje še zmanjšale.

Sklad finančnega premoženja za zavarovanje pri Evrosistemu se je nekoliko povečal, vendar ostal neobremenjen. Obseg sklada se je v prvi polovici leta 2024 povečal za manj kot desetino, na 2,5 mrd EUR. Poleg tega imajo banke v svojih bilancah še za 10,5 mrd EUR primerne finančnega premoženja, ki ga lahko vključijo v sklad in s tem pridobijo dodatno likvidnost pri Evrosistemu. Ob velikem obsegu likvidnosti banke sicer teh potreb zaenkrat nimajo, zato je ostal sklad finančnega premoženja neobremenjen. Zaradi zmanjševanja obrestnih mer mejnega depozita so banke tudi v prvi polovici letošnjega leta zmanjšale obseg vezave likvidnih sredstev čez noč pri Evrosistemu (slika 3.6, desno) in jih usmerjale v druge, predvidoma donosnejše naložbe. Povprečen obseg vezave je znašal 7,0 mrd EUR in bil za petino nižji kot leto prej. Pričakujemo, da se bo vezava likvidnih sredstev pri ECB tudi v prihodnje zmanjševala, še zlasti ob nadaljnjem znižanju obrestnih mer ECB.

4.1 Gospodinjstva

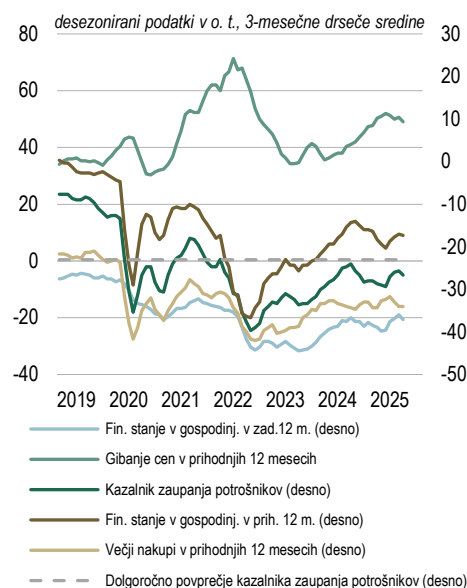
Gospodinjstva so v prvi polovici leta 2025 ohranila ugoden finančni položaj. Zaupanje slovenskih potrošnikov ostaja pod dolgoročnim povprečjem, pričakovanja glede gospodarskega in finančnega stanja pa so se rahlo izboljšala. Delež potrošniških posojil v BDP se je v zadnjih treh letih povečal in v lanskem letu presegel povprečje evrskega območja. Po drugi strani kljub rasti ostaja delež stanovanjskih posojil v BDP precej manjši od povprečja evrskega območja. V prvi polovici leta 2025 se je povečalo povpraševanje po posojilih za nakup ali gradnjo nepremičnine in tudi za poplačilo obveznosti.

Razpoloženje potrošnikov in finančno premoženje gospodinjstev

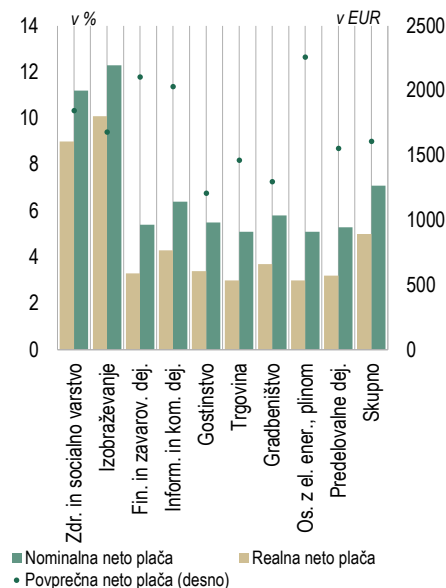
Zaupanje slovenskih potrošnikov ostaja pod dolgoročnim povprečjem, pričakovanja glede gospodarskega in finančnega stanja pa so se le rahlo izboljšala. Kazalnik zaupanja potrošnikov se je v prvih mesecih leta 2025 postopno slabšal in aprila dosegel najnižjo raven po koncu leta 2023. V drugem četrtletju se je v primerjavi s prvim nekoliko izboljšal, vendar še vedno ostaja tik pod dolgoročnim povprečjem (- 23) (slika 4.1, levo). Nominalne neto plače so se junija 2025 medletno zvišale za 7,1 %, realne pa za 5 %, pri čemer je bil podoben trend rasti prisoten skozi celo drugo četrtletje. Rast plač je bila junija prisotna v vseh dejavnostih, najizraziteje pa v izobraževanju ter v dejavnosti zdravstva in socialnega varstva (slika 4.1, desno). V obeh dejavnostih je bila povprečna neto plača višja od slovenskega povprečja, vendar ne najvišja. Najvišja povprečna neto plača za junij je bila izplačana v oskrbi z električno energijo, plinom in paro, medtem ko je bila najnižja v gostinstvu.

Slika 4.1: **Kazalnik zaupanja potrošnikov ter nominalna in realna rast plač**

Kazalnik zaupanja potrošnikov

Nominalna in realna rast neto plač po dejavnostih v juniju 2025

Vir: SURS.

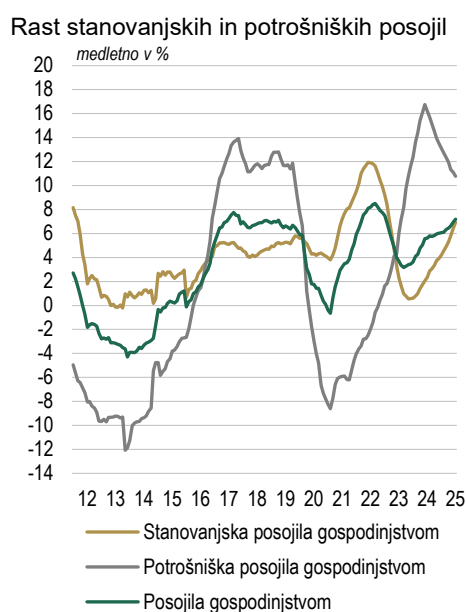
Delež finančnih sredstev slovenskih gospodinjstev v BDP se je v prvem četrtnetu 2025 glede na konec predhodnega leta povečal, a ostaja s 130,4 % občutno nižji kot v evrskem območju. Finančna sredstva gospodinjstev so v drugem četrtnetu 2025 znašala 90 mrd EUR in so se v zadnjem letu povečala za 7 mrd EUR. Struktura finančnega premoženja ostaja v drugem četrtnetu 2025 podobna kot v preteklih letih (slika 7.20 v prilogi, levo). V prvi polovici leta so se po novi izdaji obveznice RS za fizične osebe okrepile predvsem obveznice. V primerjavi z evrskim območjem imajo slovenska gospodinjstva v strukturi finančnega premoženja večji delež vlog in gotovine, ki predstavljajo skoraj polovico celotnega premoženja, ter večji delež lastniškega kapitala. Gospodinjstva v evrskem območju pa imajo več sredstev v obliki življenjskih in pokojninskih zavarovanj, delnic in obveznic.

Zadolženost in obremenjenost gospodinjstev s stanovanjskimi stroški

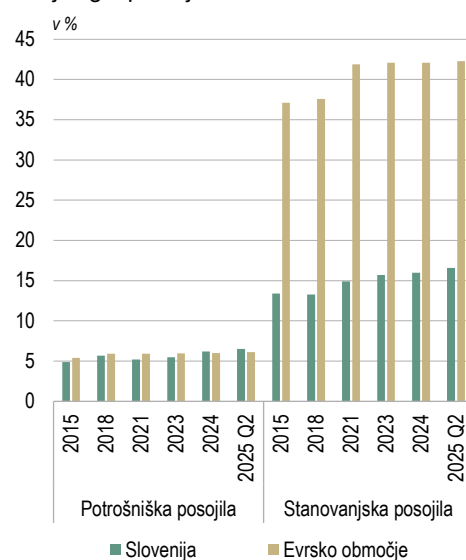
Zadolženost slovenskih gospodinjstev ostaja manjša kot v evrskem območju. Delež njihovih obveznosti je v prvem četrtnetu 2025 znašal 27,8 % BDP, kar je skoraj polovico manj kot v evrskem območju (58,5 %). Gospodinjstva so imela v prvi polovici leta 2025 večino posojil pri domačih finančnih družbah, predvsem bankah, manjši delež pa pri drugih domačih posrednikih, nefinančnih družbah in tujini. Struktura dolga ostaja stabilna, kar prispeva k ugodni oceni kreditnega tveganja v sektorju gospodinjstev.

Kreditiranje gospodinjstev pri slovenskih bankah se je v prvi polovici leta 2025 dodatno okrepilo, medletna rast se je junija zvišala na 7 %. K rasti kreditiranja gospodinjstev so od začetka leta 2025 prispevala tako potrošniška kot stanovanjska posojila. Medletna rast potrošniških posojil se postopoma umirja in je junija 2025 znašala 11,1 %, medtem ko se je rast stanovanjskih posojil okrepila in dosegla 6,5 %, k čemur je pomembno prispevalo zniževanje obrestnih mer (slika 4.2, levo). Junija 2025 je stanje potrošniških posojil znašalo 3,3 mrd EUR, stanje stanovanjskih posojil pa 8,8 mrd EUR. V Sloveniji ostaja delež stanovanjskih posojil v BDP precej manjši od povprečja evrskega območja. Delež potrošniških posojil v BDP se je v zadnjih treh letih povečal in v lanskem letu presegel povprečje evrskega območja (6,2 %) (slika 4.2, desno).

Slika 4.2: Zadolženost gospodinjstev

Posojila gospodinjstvom v BDP

Vira: ECB Data Portal, Banka Slovenije.

Banke tako v anketi o povpraševanju po posojilih kot v anketi BLS poročajo o povečanju povpraševanja gospodinjstev po posojilih. V letu 2024 in v prvi polovici leta 2025 se je povečalo povpraševanje po posojilih za nakup ali gradnjo nepremičnine kot tudi za poplačilo obveznosti (slika 7.21 v prilogi, levo). Gospodinjstva v prvi polovici leta glede na število vloženih vlog največ povprašuje po posojilih za nakup ali gradnjo nepremičnin. V primerjavi z letom 2024, ko je bilo največ zanimanja za posojila za sprotno potrošnjo, se je trend povpraševanja spremenil predvsem zaradi nižjih obrestnih mer. V prvi polovici leta 2025 je bilo glede na znesek posojila zavrženih 56,6 % vlog za potrošniška posojila in 28,9 % vlog za stanovanjska posojila. Banke pri stanovanjskih posojilih v največ primerih niso opredelile razloga za zavrnitev posojila, čemur sledi nestrinjanje stranke s ponujenimi pogoji, medtem ko pri potrošniških posojilih med razlogi prevladujejo kreditni standardi bank, ki so strožji od zahtev Banke Slovenije (slika 7.21 v prilogi, desno).

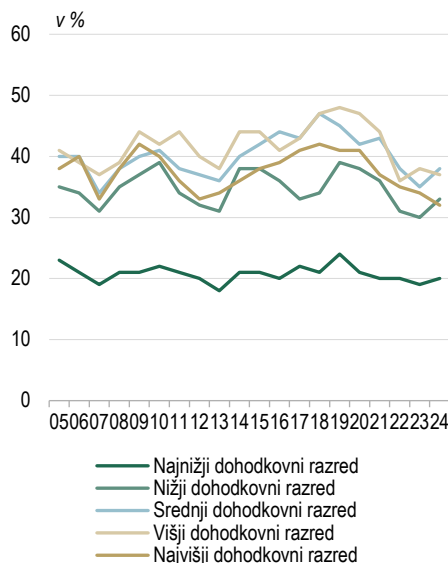
Gospodinjstva ocenjujejo svoj finančni položaj na splošno boljše kot pred desetletjem. V zadnjem desetletju se je delež gospodinjstev, ki težko ali zelo težko shajajo s svojimi prihodki in so v najnižjem dohodkovnem razredu, zmanjšal skoraj za polovico (slika 7.22 v prilogi, levo). V letu 2024 je četrтина gospodinjstev ocenila, da so s svojimi dohodki mesec preživela brez težav (lahko oziroma zelo lahko). Pred desetletjem je bil ta delež bistveno nižji, le 12 % gospodinjstev. Po drugi strani se je zmanjšal delež tistih, ki so težko oziroma zelo težko preživeli mesec.

Delež gospodinjstev, ki je v letu 2024 menil, da se je njihov dohodek povečal, je z 42 % ostal enak kot v predhodnem letu. Glavni razlogi za povečanje so bili zvišanje socialnih prejemkov, usklajevanje plač na podlagi zakona in rast plač. Pri tem se je delež gospodinjstev z najnižjimi dohodki, ki so menila, da se je njihov dohodek povečal, zvišal za 8 o. t., na 45 %. V letu 2024 je v primerjavi s predhodnim letom nekoliko manj gospodinjstev pričakovalo, da se bo dohodek v naslednjem letu povečal, medtem ko je to pričakovalo nekoliko več gospodinjstev z najnižjimi dohodki. Ob tem se je v letu 2024 pripravljenost gospodinjstev za nakup avtomobila v prihodnjem letu nekoliko zmanjšala, medtem ko je pripravljenost za nakup ali gradnjo stanovanja ali izboljšave v stanovanju v prihodnjem letu ostala na skoraj enaki ravni kot leto pred tem.

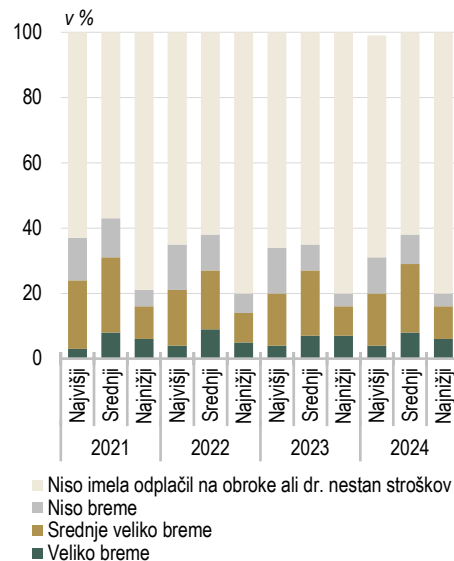
Nakupe na obroke ali druga nestanovanjska posojila imajo predvsem gospodinjstva v srednjem in višjem dohodkovnem razredu. Taka posojila je v letu 2024 imelo 38 % oziroma 37 % gospodinjstev, medtem ko jih je imelo le 20 % gospodinjstev z najnižjimi dohodki (slika 4.3, desno). Slednje bi morebitna zaostritev gospodarskih razmer ali poslabšanje na trgu dela najbolj prizadela. V obdobju 2017–2019, ko je bila rast potrošniških posojil najvišja, je bil delež gospodinjstev v srednjem in višjem dohodkovnem razredu, ki so imela nakupe na obroke ali drugo nestanovanjsko posojilo, višji kot leta 2024 (v povprečju 46 % gospodinjstev), hkrati pa so jim ti nakupi oziroma posojila pomenili tudi večje breme (slika 4.3, levo).

Slika 4.3: **Gospodinjstva z nakupi na obroke ali drugimi nestanovanjskimi posojili**

Gospodinjstva z nakupi na obroke ali drugimi nestanovanjskimi posojili

Gospodinjstva z nakupi na obroke ali drugimi nestanovanjskimi posojili glede na breme in dohodkovni razred

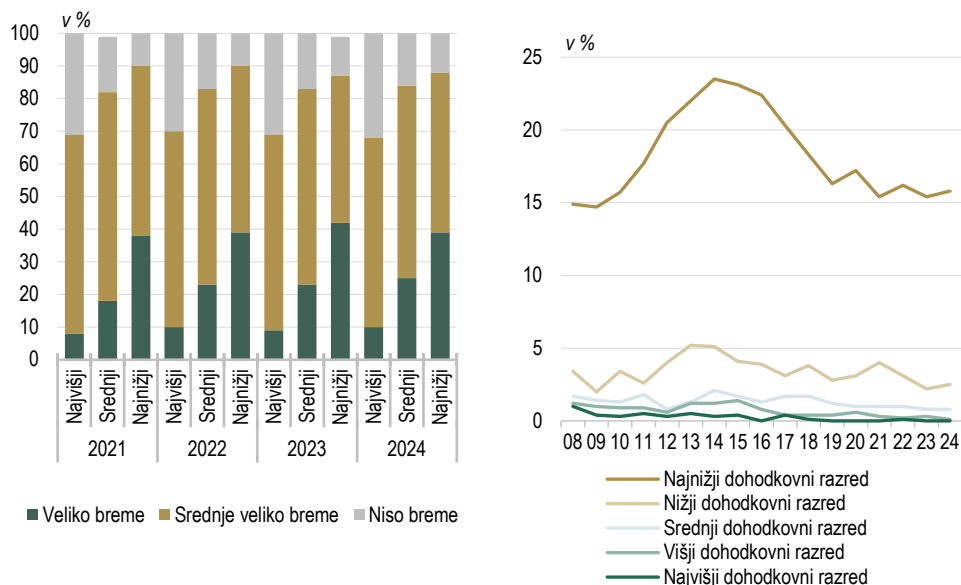
Opomba: Na sliki desno so gospodinjstva razvrščena glede na neto razpoložljivi dohodek na ekvivalentnega člana gospodinjstva v pet kvintilov; v prvem kvintilu je 20 % oseb iz gospodinjstev z najnižjim ekvivalentnim dohodkom, v petem kvintilu pa 20 % oseb iz gospodinjstev z najvišjim ekvivalentnim dohodkom. Krediti ali nakupi na obroke so vsi krediti, ki so jih najeli pri banki, hranilnici ali drugi finančni instituciji, pa tudi najeti krediti pri nebančnih organizacijah (npr. v zastavljavnicah ali drugem kreditodajalcu, ki ni finančna institucija) ter nakupi na obroke (neposredno pri ponudniku blaga ali storitev), obnavljajoči se krediti (na primer krediti, povezani s kreditnimi karticami, vendar samo tisti, ki so prekoračeni) in posojila sorodnikov/prijateljev (če so si denar izposodili pri sorodnikih, prijateljih, znancih). Analiza je narejena na podlagi podatkov SURS-a iz Ankete o življenjskih pogojih. Vira: Banka Slovenije, SURS.

Stanovanjski stroški, kot so krediti, najemnine in komunalne dajatve, še naprej pomembno vplivajo na finančni položaj gospodinjstev. V zadnjem desetletju se je njihova obremenjenost s temi stroški nekoliko zmanjšala, vendar ostaja izrazita pri določenih skupinah. Najemniki praviloma ocenjujejo svoj finančni položaj slabše kot lastniki stanovanj, pri čemer so razlike med dohodkovnimi razredi precejšnje. Gospodinjstva z nižjimi dohodki so bistveno bolj obremenjena s stanovanjskimi stroški kot tista z višjimi. Kljub izboljšavam je preobremenjenost s stanovanjem še vedno prisotna, zlasti med najbolj ranljivimi skupinami prebivalstva (slika 4.4, desno).

Slika 4.4: **Breme stanovanjskih stroškov**

Breme stanovanjskih stroškov glede na dohodkovni razred

Stopnja preobremenjenosti s stanovanjskimi stroški

Opomba: gospodinjstva so razvrščena v pet kvintilnih razredov glede na neto razpoložljivi dohodek na ekvivalentnega člana gospodinjstva; v prvem kvintilu je 20 % oseb iz gospodinjstev z najnižjim ekvivalentnim dohodkom, v petem kvintilu pa 20 % oseb iz gospodinjstev z najvišjim ekvivalentnim dohodkom. Na sliki levo je prikazan prvi, srednji in najvišji kvintil. Stanovanjski stroški so vsi stroški, povezani s stanovanjem: morebitni stanovanjski ali hipotekarni kredit, najemnina, zavarovanje, stroški za vodo, kanalizacijo, odvoz odpadkov, stroški za elektriko, plin, ogrevanje ipd. Stopnja preobremenjenosti s stanovanjskimi stroški je odstotek oseb, ki živijo v gospodinjstvih, v katerih so stanovanjski stroški višji od 40 % celotnega razpoložljivega dohodka gospodinjstva. V izračun obremenjenosti s stanovanjskimi stroški so zajeti vsi letni stroški gospodinjstva, povezani s stanovanjem (obresti za stanovanjski ali hipotekarni kredit, najemnina, zavarovanje, stroški rednega vzdrževanja in popravil, stroški za vodo, kanalizacijo, odvoz odpadkov, elektriko, plin, ogrevanje ipd.), zmanjšani za subvencijo za najemnino. Analiza je narejena na podlagi podatkov SURS-a iz Ankete o življenjskih pogojih.

Vir: SURS.

Zamude gospodinjstev pri odplačevanju nakupov na obroke ali nestanovanjskih posojil so se v zadnjem desetletju precej zmanjšale. Zamude gospodinjstev pri odplačevanju stanovanjskih stroškov so večje kot zamude pri odplačevanju nakupov na obroke ali nestanovanjskih posojil, vendar so se te prav tako v zadnjem desetletju precej zmanjšale. Zamude ostajajo največje pri gospodinjstvih z najnižjimi dohodki, ki so tudi najbolj obremenjena z odplačevanjem posojil (slika 7.22 v prilogi, desno).

4.2 Nefinančne družbe

Finančni položaj NFD ostaja še naprej ugoden. Kljub porastu obveznosti v prvi polovici leta 2025 se slovenske NFD po večini kazalnikov zadolženosti nahajajo pod povprečjem evrskega območja. K izboljšanju finančnega vzvoda so prispevali tako nadaljnji pritok lastniškega kapitala kot njegovo visoko prevrednotenje. Povečuje se presežek danih nad prejetimi komercialnimi krediti, kar ob njihovi pomembni vlogi pri financiranju NFD kaže na naraščanje njihovega pomena tudi pri spodbujanju prodaje blaga in storitev. Kljub ugodnim kazalnikom zadolženosti narašča število stečajev in blokad transakcijskih računov, kar ob prisotnih negotovostih v mednarodnem okolju nakazuje možnost dodatnih poslabšanj.

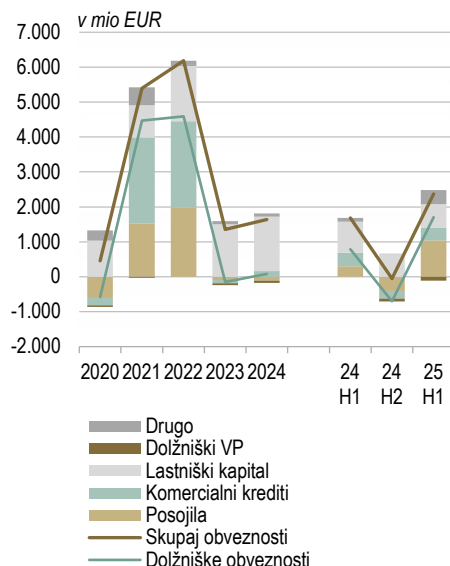
Financiranje in zadolženost NFD

Po dveh letih skromne rasti so se v prvi polovici leta 2025 dolžniške obveznosti NFD močneje povečale. Pritok dolžniških obveznosti je bil po dveh letih minimalnih sprememb v prvi polovici leta 2025 z 1,7 mrd EUR opazno večji (na letni ravni je dosegel 1 mrd EUR) (slika 4.5, levo). K temu porastu so prispevala predvsem posojila in

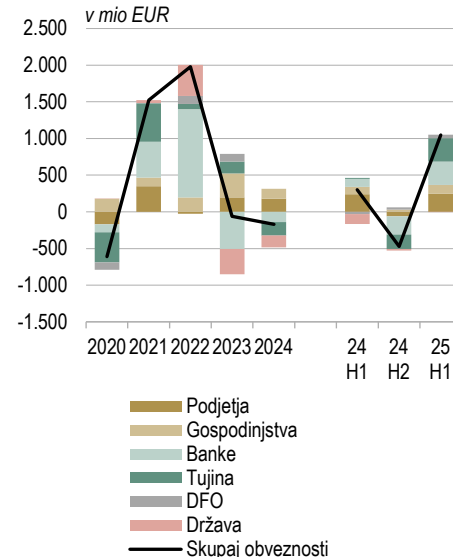
komercialni krediti. Pritok lastniškega kapitala se je ohranil v okviru pritokov zadnjih treh let. NFD so v zadnjih osmih letih, z izjemo majhnega pritoka v letu 2022, zmanjševale obseg izdanih dolžniških vrednostnih papirjev.

Slika 4.5: **Financiranje NFD**

Tok financiranja NFD po instrumentih

Tok financiranja NFD s posojili po sektorju upnika

Opomba: Na slikah so zajeti vsi viri financiranja NFD ne glede na sektor upnika.
Vir: Banka Slovenije.

NFD so v prvi polovici leta 2025 povečale financiranje s posojili pri vseh sektorjih upnikov. Posojila pri domačih bankah so se po letu in pol trajajočem upadanju v prvi polovici leta 2025 zelo povečala. Nadaljevalo se je naraščanje medsebojnega financiranja s posojili med slovenskimi NFD in pri samostojnih podjetnikih (zajetih v sektorju gospodinjstev) (slika 4.5, desno). V prvi polovici leta 2025 se je povečalo tudi financiranje s tujimi posojili, potem ko je več let naraščalo pri nadrejenih tujih družbah in upadalo pri lastniško nepovezanih upnikih.

Podjetja ocenjujejo, da se je dostopnost virov financiranja v zadnjem času izboljšala,⁷¹ tako pri bančnih kot pri nebančnih ponudnikih posojil. Dostopnost financiranja je po oceni podjetij eden od najmanj pomembnih omejitvenih dejavnikov poslovanja, vendar se je za mala in srednja podjetja v letu 2024 povečal delež tistih, ki menijo, da jih financiranje zelo omejuje. Kar dve tretjini podjetij sicer poudarja velik in naraščajoči pomen notranjih virov in lastniškega kapitala. To je lahko tudi odraz bolj previdnega odnosa do zunanjega zadolževanja v negotovih gospodarskih in trgovinskih razmerah.⁷²

Po anketi bank o povpraševanju podjetij po posojilih se je povpraševanje NFD po upadu v letu 2023, v letu 2024 in prvem polletju 2025 medletno povečalo za okoli 11 % oziroma 6 % (slika 4.6, levo). Pri tem se je v letu 2024 precej povečalo povpraševanje po posojilih za investicije, v prvem polletju 2025 pa ostalo medletno skoraj enako. Po nižji rasti v letu 2024 se je v prvem polletju 2025 povečalo tudi povpraševanje po refinanciranju posojil z nižjimi obrestnimi merami.

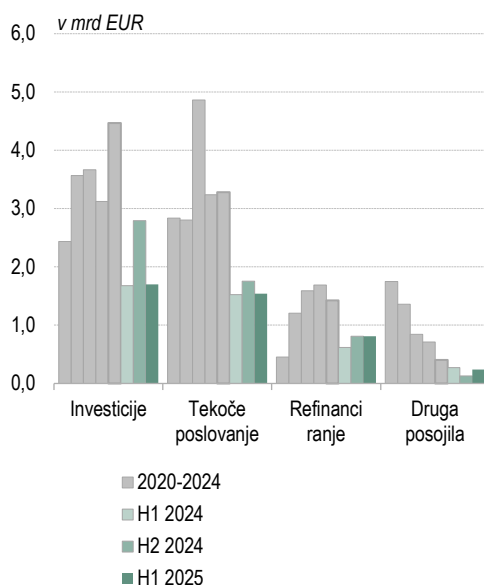
⁷¹ Anketa o dostopnosti finančnih virov za podjetja v letu 2024, Banka Slovenije.

⁷² Glej tudi članek Dostopnost financiranja v letu 2024 in zeleni prehod gospodarstva, Ana Gorišek in Uroš Geršak, Bančni vestnik 6/2025.

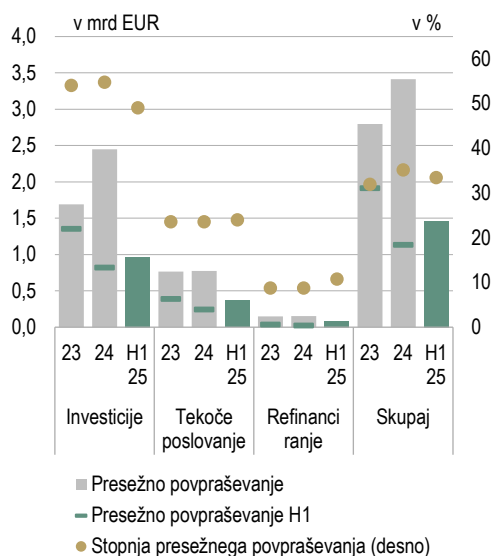
Ob večjem povpraševanju se je povečala tudi stopnja presežnega povpraševanja. Dostopnost posojil je po oceni bank visoka, predvsem zaradi nizke zadolženosti in visoke likvidnosti podjetij. Kljub temu je bilo zavrženih nekoliko več prošenj za posojila kot v letu 2023. Stopnja presežnega povpraševanja se je z 32,0 % v letu 2023 zvišala na 35 % v letu 2024, v prvem polletju pa je znašala 34 % (slika 4.6, desno). Zvišanje stopnje v letu 2024 je bilo prisotno predvsem pri posojilih za investicije, kjer je presežno povpraševanje tudi največje, s stopnjo 55 %. Pri posojilih za refinanciranje se je stopnja zavrženih prošenj za posojila v prvem polletju 2025 nekoliko zvišala, vendar ostaja z 11 % nizka.

Slika 4.6: **Povpraševanje NFD po posojilih pri bankah**

Povpraševanje NFD po vrstah posojil

Presežno povpraševanje NFD po vrstah posojil

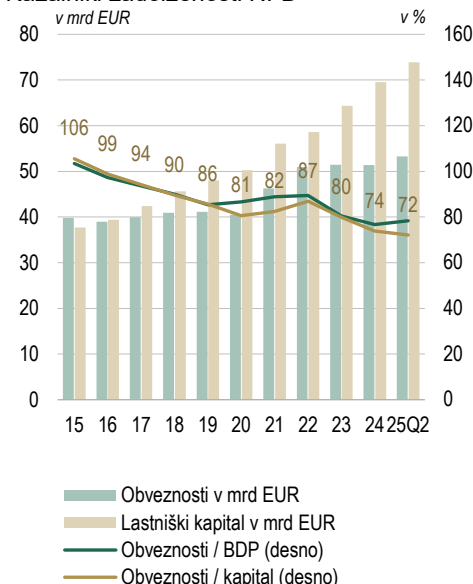

Opomba: Povpraševanje po posojilih za refinanciranje je prvič poročano v anketi za leto 2020, pred tem je bilo zajeto v skupini drugih posojil. Presežno povpraševanje je razlika med povpraševanjem in novoodobrenimi posojili. Stopnja presežnega povpraševanja je izračunana po formuli: $\text{presežno povpraševanje} / \text{celotno povpraševanje} \times 100$. Vira: Banka Slovenije, Anketa o povpraševanju po posojilih.

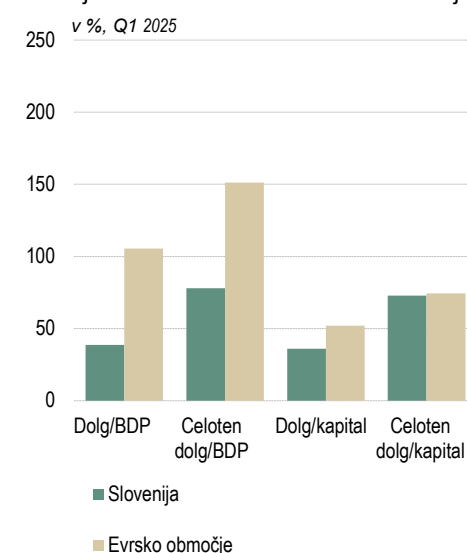
Porast obveznosti NFD v prvi polovici leta 2025 je nekoliko poslabšal njihovo zadolženost glede na BDP. Po večini kazalnikov zadolženosti sicer Slovenija ostaja pod povprečjem evrskega območja. Dolžniške obveznosti NFD so se s triletno stabilne ravni okoli 51 mrd EUR v prvi polovici leta 2025 povečale na 53,3 mrd EUR (slika 4.7, levo). V primerjavi z BDP so se dvignile na 78,3 %. Finančni vzvod, kot razmerje med dolžniškim in lastniškim financiranjem, pa se je dodatno izboljšal oziroma zmanjšal na 72,1 %. Po finančnem vzvodu so se slovenske NFD izenačile s povprečnimi v evrskem območju (slika 4.7, desno), po nekaterih drugih kazalnikih zadolženosti pa so precej manj zadolžene. Pri tem izstopajo kazalniki zadolženosti v primerjavi z BDP.

Slika 4.7: **Zadolženost NFD in primerjava z evrskim območjem**

Kazalniki zadolženosti NFD

Primerjava zadolženosti z evrskim območjem

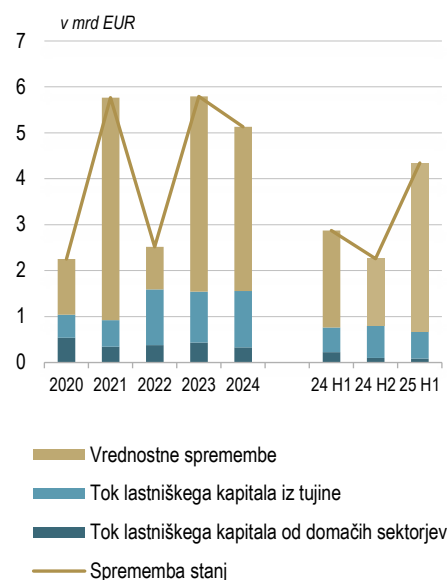
Opomba: Kazalniki na sliki levo vključujejo vse dolžniške obveznosti NFD. Na desni sliki to velja za kazalnike s celotnim dolgom v števcu, medtem ko »dolg« zajema le posojila in dolžniške vrednostne papirje.

Vira: Banka Slovenije, ECB Data Portal.

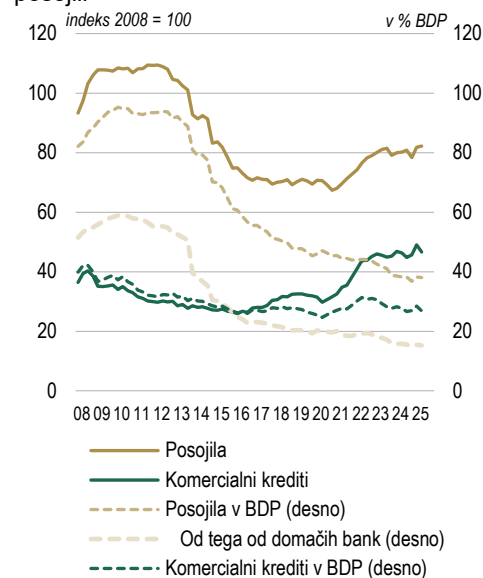
Izboljšanje finančnega vzvoda ob rasti celotnih dolžniških obveznosti je odraz nadpovprečnega prevrednotenja lastniškega kapitala. Pritok kapitala v prvi polovici leta 2025 ni bistveno odstopal od preteklih obdobj, medtem ko so vrednostne spremembe v tem obdobju k rasti stanja kapitala prispevale kar 3,7 mrd EUR (slika 4.8, levo).

Slika 4.8: **Členitev rasti kapitala in rast zadolženosti NFD**

Lastniški kapital NFD

Zadolženost NFD s komercialnimi krediti in posojili

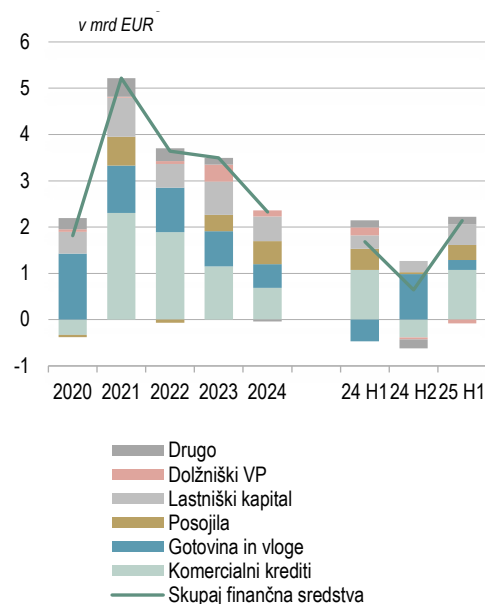
Vir: Banka Slovenije.

Tako kot pri obveznostih se je tudi tok finančnih sredstev v prvem četrtletju 2025 povečal. Presežek celotnih obveznosti nad finančnimi sredstvi NFD se je dodatno povečal, na ožjem agregatu dolžniških instrumentov pa se presežek od leta 2023 zmanjšuje (slika 4.9, levo). K povečanju celotne neto negativne finančne pozicije NFD ključno prispeva porast neto prejetega lastniškega kapitala. Na dolžniškem delu se negativna pozicija zmanjšuje pri vseh dolžniških instrumentih, najbolj zaradi naraščanja presežka pri komercialnih kreditih.

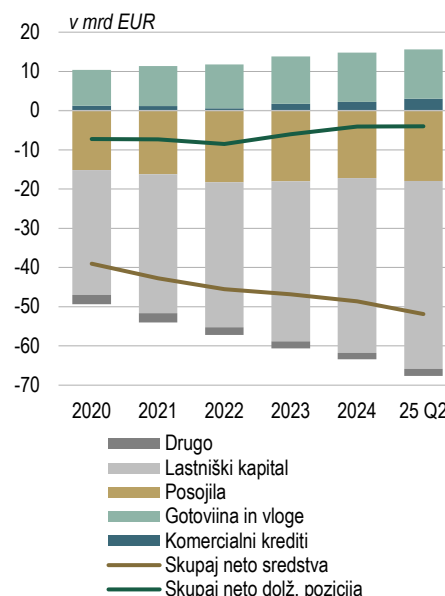
V zadnjem enoletnem obdobju so se močno povečali dani komercialni krediti (slika 5.7, levo). Od leta 2023 se povečujejo hitreje od prejetih komercialnih kreditov, njihovo stanje pa je tudi sicer večje od stanja prejetih komercialnih kreditov. To je poleg gotovine in vlog edini segment financiranja NFD, pri katerem slovenske NFD ustvarjajo presežek finančnih sredstev nad obveznostmi (slika 4.9, desno). Presežek komercialnih kreditov se je od povprečnega stanja 1,2 mrd EUR in relativno stabilnega deleža 2,7 % v razmerju do BDP v desetletju 2013–2022 v naslednjih dveh letih povzpел na kar 2,7 mrd EUR in 4,0 % BDP.

Slika 4.9: Finančna sredstva in neto finančna pozicija NFD

Tokovi finančnih sredstev NFD

Neto finančna pozicija NFD

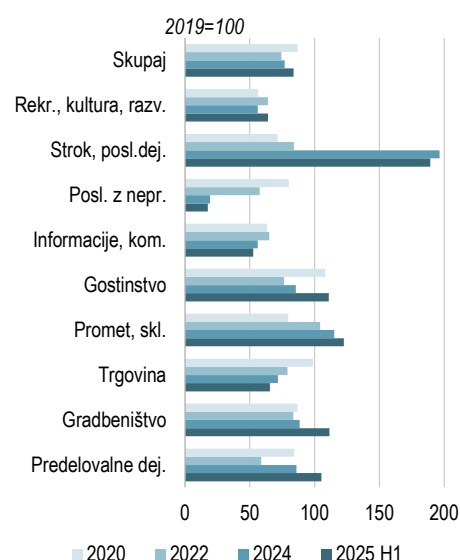

Vir: Banka Slovenije.

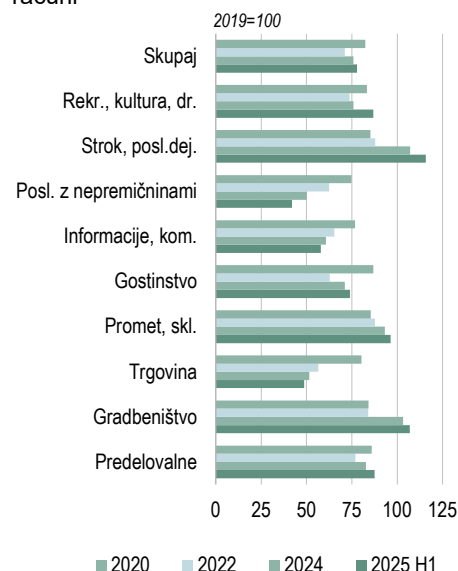
Stečajni in blokade računov NFD

V letu 2024 začeto naraščanje števila začetih stečajnih postopkov in blokad transakcijskih računov NFD se je nadaljevalo tudi v prvi polovici 2025. Izstopajo visoke letošnje rasti števila stečajev v predelovalnih dejavnostih, gradbeništvu in gostinstvu (slika 4.10, levo). Z nekoliko manjšim številom kot lani, vendar v okviru močno povečane ravni pa izstopajo tudi strokovne, poslovne in tehnične storitve. V istih dejavnostih se lani in letos povečuje tudi število blokiranih transakcijskih računov (slika 4.10, desno). Na ravni sektorja NFD se je število blokad v prvem polletju 2025 povečalo za 2,6 %. Čeprav storitvene dejavnosti po teh kazalnikih kažejo poslabšanje, pa so

Število začelih stečajnih postopkov v NFD

Število NFD z blokiranimi transakcijskimi računi

zadnji podatki o gospodarski aktivnosti in pričakovanjih pri teh dejavnostih bolj spodbudni. Manj pozitivni pa so pri predelovalnih dejavnostih, v katerih so zaradi prisotnih negotovosti v mednarodnem okolju možna dodatna poslabšanja.

Slika 4.10: **Stečaji in blokade računov NFD**

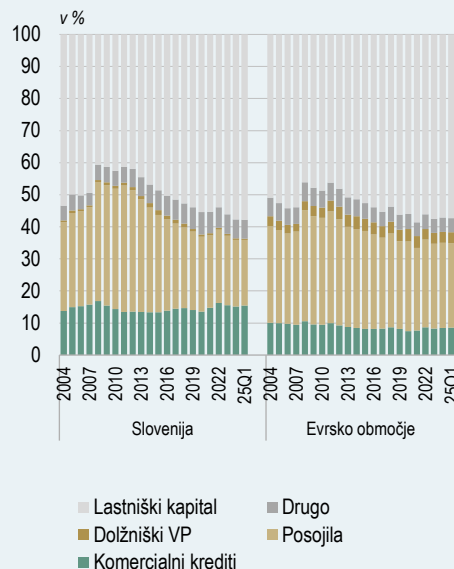
Vira: Vrhovno sodišče, Banka Slovenije.

Okvir 5: **Financiranje NFD**

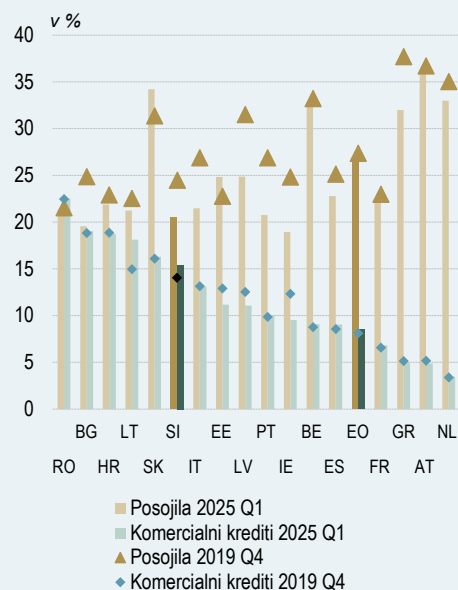
Struktura obveznosti slovenskih NFD se od tistih v evrskem območju razlikuje predvsem pri večjem deležu komercialnih kreditov ter manjšem deležu dolžniških vrednostnih papirjev in posojil. Slovenske NFD se v manjši meri financirajo s posojili (20,5 % v primerjavi s 26,4 % v evrskem območju), manj z izdajami vrednostnih papirjev (0,4 % v primerjavi s 3,4 %), bistveno več pa s prejetimi komercialnimi krediti (15,4 % v primerjavi z 8,5 %). V primerjavi z drugimi državami evrskega območja je v Sloveniji delež komercialnih kreditov med večjimi; večji delež imata le Hrvaška, Litva in Slovaška (slika 4.11, desno), med preostalimi članicami EU pa še Romunija in Bolgarija. Delež lastniškega kapitala v celotnih obveznostih NFD se je s 57,5 % približal deležu v evrskem območju (slika 4.11, levo).

Slika 4.11: **Primerjava strukture financiranja z drugimi državami**

Struktura celotnih obveznosti NFD v Sloveniji in evrskem območju

Delež komercialnih kreditov in posojil v celotnih obveznostih po državah

Vir: ECB Data Portal.

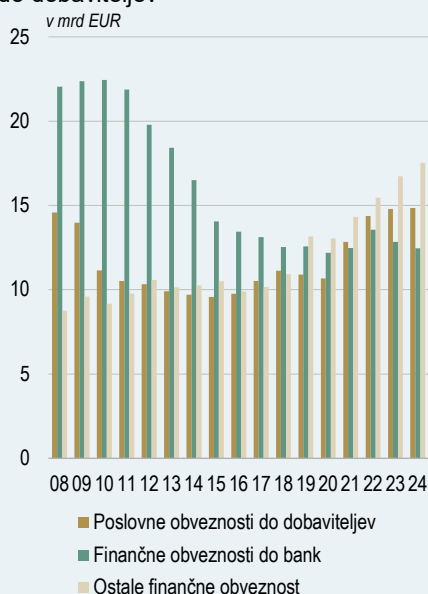
Bančna posojila NFD⁷³ so se od leta 2010 do leta 2024 zmanjšala za skoraj polovico; z 22 mrd EUR na okoli 12,5 mrd EUR, medtem ko so bili komercialni krediti v letu 2024 na podobni ravni kot leta 2008 (slika 4.12, levo). Poslovne obveznosti do dobaviteljev glede na sredstva so v zadnjih desetih letih znašale v povprečju okoli 12 %, medtem ko so se finančne obveznosti do bank v sredstvih, ki so bile leta 2008 precej višje od poslovnih obveznosti do dobaviteljev, do leta 2024 močno zmanjšale (slika 4.12, desno)⁷⁴. Od leta 2021 so imele NFD glede na sredstva nekoliko več poslovnih obveznosti do dobaviteljev kot finančnih obveznosti do bank, že od leta 2019 pa so od bančnega financiranja pomembnejše ostale finančne obveznosti, med katere so vključene finančne obveznosti do družb v skupini in druge finančne obveznosti. Od leta 2008 do leta 2024 je delež finančnih obveznosti do bank v BDP močno upadel (z 58,4 % na 18,6 %), medtem ko se je delež poslovnih obveznosti do dobaviteljev v BDP zmanjšal precej manj (z 38,6 % na 22,2 %).

⁷³ Finančne obveznosti do bank se nanašajo na obveznosti do bank v Sloveniji in v tujini.

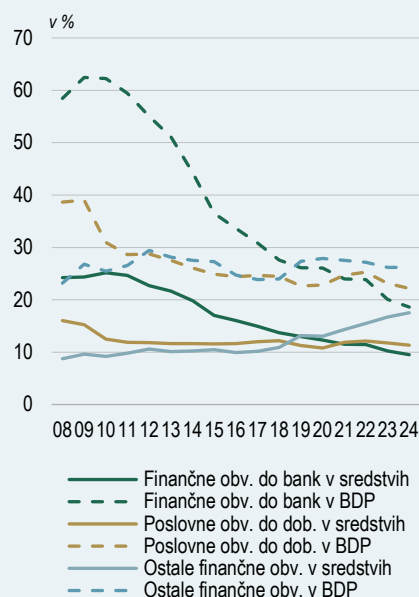
⁷⁴ Glej tudi poglavje Makroekonomsko okolje.

Slika 4.12: **Finančne obveznosti in poslovne obveznosti do dobaviteljev**

Finančne obveznosti in poslovne obveznosti do dobaviteljev

Finančne obveznosti in poslovne obveznosti do dobaviteljev v sredstvih in BDP

Vir: AJPES.

Zadolženost NFD se je zadnjih dveh letih znižala, leta 2024 je razmerje med dolžniškimi obveznostmi in kapitalom znašalo 85,4 %⁷⁵ (165 % leta 2008) (slika 4.12, levo). V gradbeništvu in poslovanju z nepremičninami se je finančni vzvod znižal na 129,3 % oziroma 107,9 %, kar je precej manj kot v letu 2008. Zadolženost se je znižala v trgovini in gostinstvu, v predelovalnih dejavnostih pa se je finančni vzvod nekoliko povečal, vendar s 76,4 % ostal nizek (slika 4.13, levo). Zadolženost NFD v gradbeništvu je bila v letih 2008–2009 visoka, saj je bila takrat visoka tudi gradbena aktivnost; vrednost opravljenih gradbenih del in število dokončanih stanovanj sta bila najvišja v zadnjih dvajsetih letih. Po finančni in gospodarski krizi se je gradbena dejavnost precej skrčila, s tem pa se je zmanjšala tudi izpostavljenost bančnega sektorja do gradbeništva.⁷⁶

V zadnjem desetletju so bile poslovne obveznosti do dobaviteljev glede na sredstva največje v dejavnosti gradbeništva in trgovine ter v informacijskih in komunikacijskih dejavnostih (slika 4.13, desno). Te tri dejavnosti so imele tudi največji delež poslovnih obveznosti do dobaviteljev glede na prihodke od prodaje, pri čemer so izstopale tudi predelovalne dejavnosti, promet in skladiščenje ter strokovne in druge poslovne dejavnosti. Komercialni krediti so večinoma dražji od bančnega kredita⁷⁷, vendar se uporabljajo na primer za financiranje zalog in obratnega kapitala. Te kredite pogosto uporabijo tiste NFD, ki sicer ne bi prejele bančnega financiranja, hkrati pa jih včasih lahko dobijo hitreje tudi zaradi krajših postopkov odobritve.

Komercialni krediti so v zadnjih letih bolj pomemben vir financiranja kot bančni krediti zlasti v gradbeništvu in trgovini ter informacijskih in komunikacijskih dejavnostih. Razlika med poslovnimi obveznostmi do dobaviteljev v sredstvih in finančnimi obveznostmi do bank v sredstvih se je med letoma 2018 in 2024 gibala okoli 10 o.

⁷⁵ Razmerje med dolžniškimi obveznostmi in kapitalom se razlikuje od razmerja, prikazanega na sliki 5.5., levo, ki izraža razmerje med dolžniškim in lastniškim financiranjem NFD na podlagi podatkov finančnih računov (razlika se posledica različnega metodološkega zajema podatkov). Na tem mestu predstavljamo analizo na podlagi podatkov zaključnih poročil NFD AJPES-a.

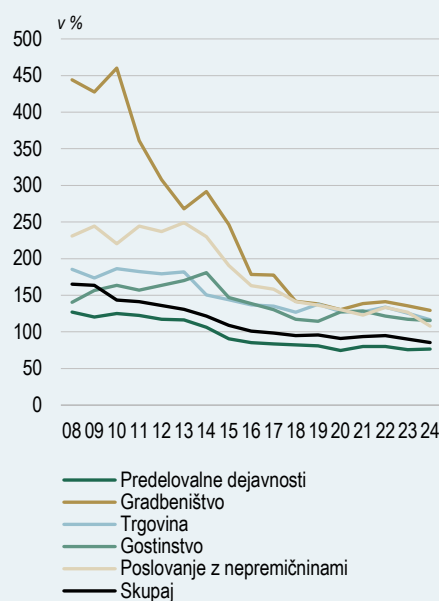
⁷⁶ Glej poglavje Tveganje, ki izhaja z nepremičninskega trga.

⁷⁷ Engemann, M., Eck K., Schnitzer, M. (2014): Trade Credits and Bank Credits in International Trade: Substitutes or Complements? The World Economy. Volume 37, 11, str. 1507–1540.

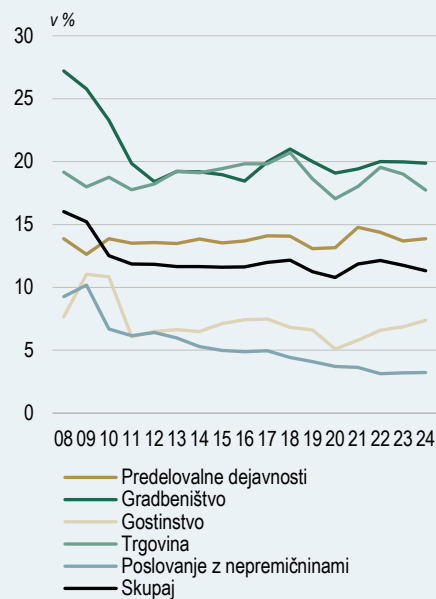
t. V nekaterih dejavnostih, kot je na primer gradbeništvo, so komercialni krediti pomembni tudi za upravljanje z denarnim tokom, saj lahko pomanjkanje kapitala ali usmerjenost v en sam gradbeni projekt pogosto občasno poslabša denarni tok NFD, ki bi bila lahko brez ustreznega financiranja v težjih obdobjih izpostavljena večji ranljivosti. V predelovalnih dejavnostih se delež poslovnih obveznosti do dobaviteljev v sredstvih v celotnem obdobju ni vidneje spreminjal in je znašal okoli 14 %, medtem ko se je delež finančnih obveznosti do bank v sredstvih znižal z okoli 25 % v letu 2010, ko je bil najvišji, na 9,5 % v letu 2024⁷⁸, ko je bil najnižji.

Slika 4.13: Finančni vzvod po dejavnostih in poslovne obveznosti do dobaviteljev v sredstvih po dejavnostih

Razmerje med dolžniškimi obveznostmi in kapitalom za izbrane dejavnosti nefinančnih družb

Poslovne obveznosti do dobaviteljev v sredstvih po dejavnostih nefinančnih družb

Opomba: Na sliki levo je finančni vzvod merjen kot razmerje med dolžniškimi obveznostmi in lastniškim kapitalom. Med dolžniške obveznosti spadajo tako poslovne kot finančne obveznosti.
Vir: AJPES.

⁷⁸ Zadnji razpoložljivi podatek.

5.1 Lizinške družbe

Q2 25

Q3 25

Tveganje, ki izhaja iz lizinških družb, ocenjujemo kot nizko, s stabilno tendenco.

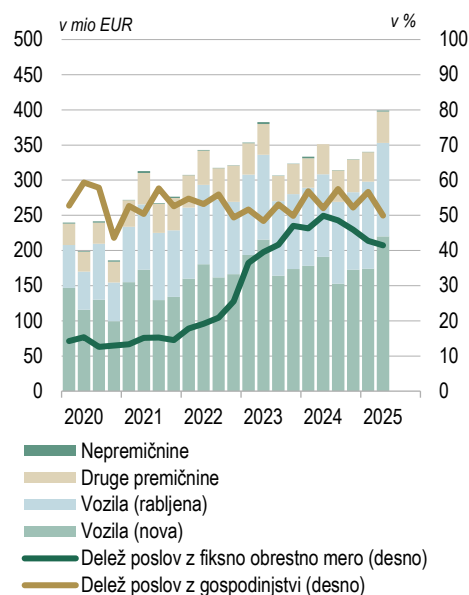
Lizinške družbe so v prvi polovici letošnjega leta sklenile več novih poslov kot v enakem obdobju lani. V okolju zniževanja obrestnih mer so se obrestne mere lizinških poslov z gospodinjstvi zniževale hitreje kot obrestne mere potrošniških posojil. Dobičkonosnost lizinških družb se je po treh letih padanja ponovno okrepila. Okrepila sta se tudi bilančna vsota lizinških družb in stanje lizinških poslov. Zamude pri odplačevanju lizinških poslov še naprej ostajajo na nizkih ravneh.

Lizinške družbe so v prvi polovici letošnjega leta sklenile več novih poslov kot v enakem obdobju lani. V prvi polovici leta so lizinške družbe sklenile za 739 mio EUR novih poslov oziroma 7,9 % več kot v enakem obdobju lani (slika 5.1, levo). Struktura novih poslov po predmetu posla ostaja podobna kot v preteklih letih. Največ novih poslov je bilo sklenjenih za financiranje osebnih vozil (67,0 %), tovornih in komercialnih vozil (21,0 %), ostalih premičnin (6,9 %) ter proizvodno opremo in stroje (3,7 %). Več kot polovica novih poslov je bila sklenjenih z ročnostjo od 5 do 10 let, sledili so posli z ročnostjo od 1 do 5 let. Približno polovica novih poslov je bila sklenjena z gospodinjstvi, preostala polovica pa z nefinančnimi družbami.

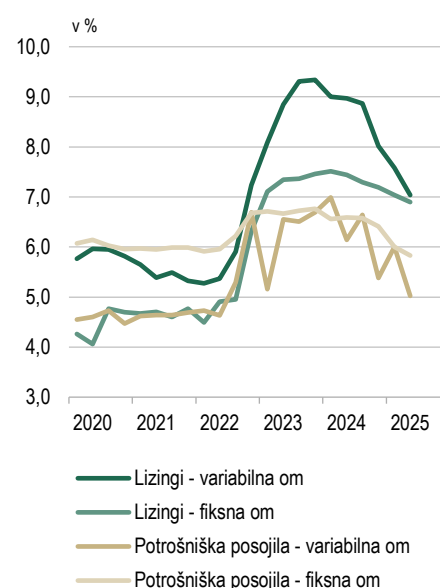
Postopno znižanje obrestnih mer je prispevalo k zmanjševanju deleža novih poslov s fiksno obrestno mero. Konec junija 2025 je bilo s fiksno obrestno mero sklenjenih 41,5 % vseh poslov (slika 5.1, levo). Povprečne obrestne mere lizinških poslov z gospodinjstvi so se zniževale hitreje kot obrestne mere potrošniških posojil, vendar še zmeraj ostajajo višje kot pri potrošniških posojilih. Še v prvi polovici leta 2022 so bile obrestne mere pri lizinških poslih nižje od tistih pri potrošniških posojilih (slika 5.1, desno).

Slika 5.1: Novoodobreni posli in gibanje obrestnih mer lizinških poslov

Novoodobreni lizinški posli glede na namen financiranja in glede na vrsto sklenjene obrestne mere

Gibanje povprečnih obrestnih mer poslov, sklenjenih z gospodinjstvi

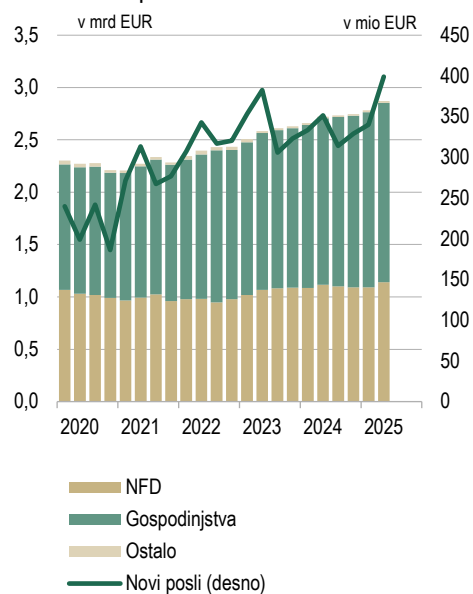

Vir: Banka Slovenije.

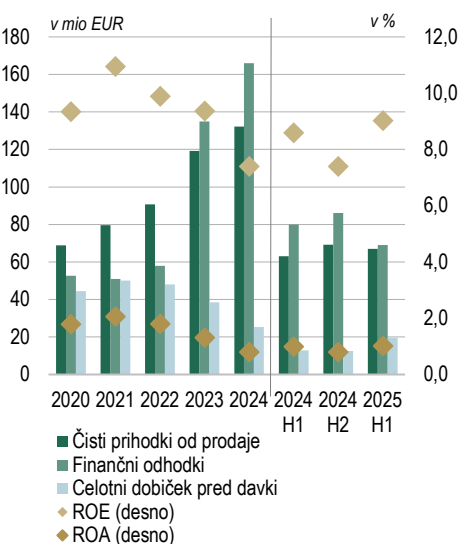
Bilančna vsota liziških družb se je letos okrepila. Medletno je zrasla za 5,9 % in znašala 3,3 mrd EUR. Večino bilančne vsote predstavljajo finančne terjatve iz liziških poslov. Stanje poslov pa se je povečalo za 5,5 %, na 2,9 mrd EUR (slika 5.2, levo). V stanju poslov prevladujejo posli z gospodinjstvi (59,6 %), sledijo posli, sklenjeni z NFD-ji (39,7 %). Med slednjimi po dejavnosti prevladujejo posli v prometu in skladiščenju ter trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil. Slovenske liziške družbe izvajajo pretežno finančni najem.⁷⁹

Slika 5.2: Stanje liziških poslov in dobičkonosnost liziških družb

Stanje poslov glede na sektor financiranja in novoodobreni posli

Dobičkonosnost liziških družb

Vir: Banka Slovenije.

Izboljšala se je tudi dobičkonosnost liziških družb. Po treh zaporednih letih upadanja dobičkonosnosti je dobiček letos ponovno višji. Liziške družbe so tako v prvi polovici leta zabeležile krepko, 52,1-odstotno medletno rast dobička pred davki, ki je konec junija dosegel 19,5 milijona EUR. K temu je v največji meri prispevalo izboljšanje pogojev zadolževanja in posledično nižji finančni odhodki (slika 5.2, desno). Kakovost liziških poslov ostaja visoka. Terjatve v zamudi nad 90 dni ostajajo stabilne, njihov delež je konec junija 2025 znašal nizkih 0,7 %.

5.2 Zavarovalnice

Zavarovalnice v letošnjem letu z visokimi dobički in dobrim poslovanjem utrjujejo visoko odpornost sektorja. Zavarovalnice so v letošnjem letu zbrale več bruto premij in izplačale več škod kot v enakem obdobju lanskega leta. Med premoženjskimi zavarovanji prevladujejo zavarovanja motornih vozil in zavarovanja avtomobilske odgovornosti, pri življenjskem zavarovanju pa največji delež predstavljajo zavarovanja, ki so vezana na indeks ali enoto premoženja. Škodni količnik zavarovalnic je medletno ostal na podobni ravni. Kapitalska ustreznost zavarovalnic v Sloveniji pa ostaja visoka.

⁷⁹ Posli, ki jih izvajajo liziške družbe, vključujejo finančni najem (89,2 % obsega poslov), poslovni najem (6,6 %) in posojila (4,3 %).

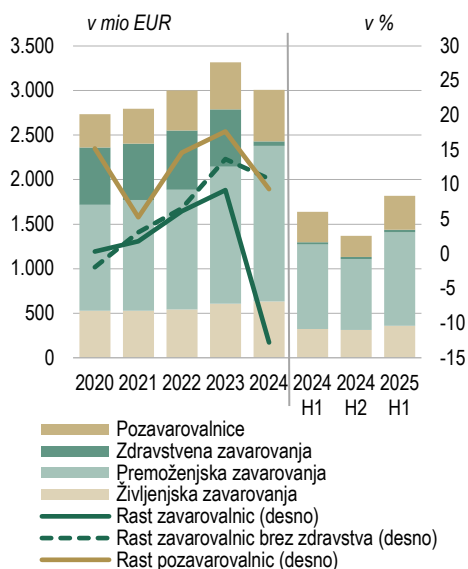
Uspešno so poslovale tudi pozavarovalnice, ki so prav tako zabeležile medletno rast zbranih bruto premij in visok dobiček.

Zavarovalnice so v letošnjem letu zbrale več bruto premij in izplačale več škod.

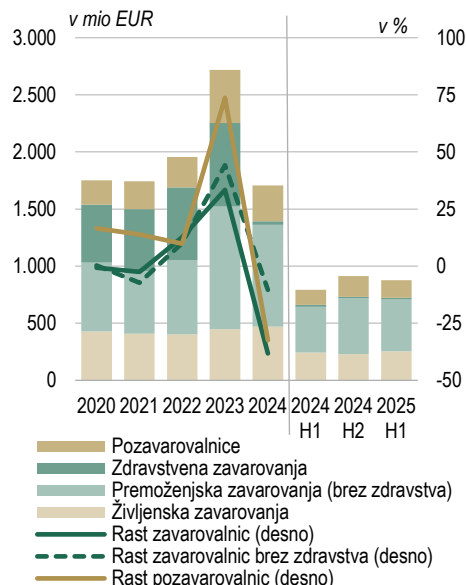
V prvi polovici leta so zavarovalnice zbrale 1,4 mrd EUR bruto premij, kar je 10,8 % več kot v istem obdobju lani. Podobno rast so zabeležile tudi pozavarovalnice, ki so v prvi polovici leta zbrale za 380,4 mio EUR bruto premij (slika 5.3, levo). Bruto izplačilo škod zavarovalnic pa se je medletno povečalo za 9,5 %, na 723,5 mrd EUR. Delež izplačil iz premoženjskega odseka znaša 64,9 %, iz življenjskega odseka pa preostalih 35,1 %. Pozavarovalnice so skupaj izplačale 154,2 mio EUR, kar je 16,4 % več kot leto pred tem (slika 5.3, desno).

Slika 5.3: Zbrane bruto premije in izplačane škode

Zbrane bruto premije in letne stopnje rasti zavarovanj (po)zavarovalnic

Izplačilo škod in medletne rasti škod (po)zavarovalnic

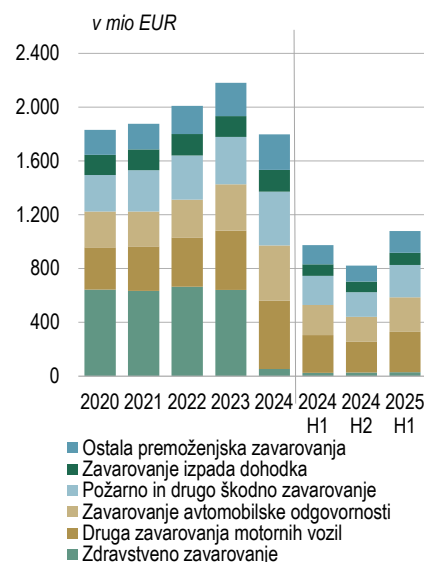
Vira: Agencija za zavarovalni nadzor, izračuni Banke Slovenije.

Struktura deležev bruto zbranih premij po posameznih vrstah zavarovanj ostaja brez večjih sprememb.

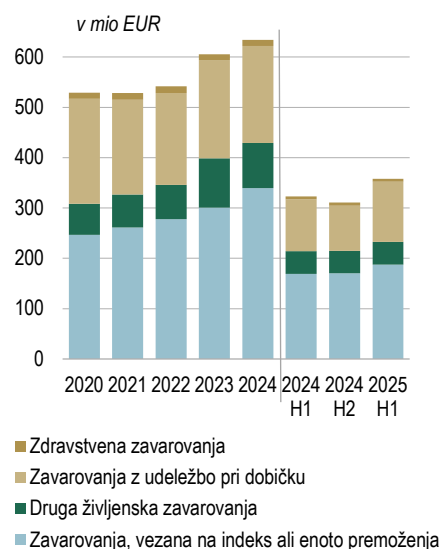
Med premoženjskimi zavarovanji prevladujejo druga zavarovanja motornih vozil, zavarovanje avtomobilske odgovornosti ter požarno in drugo škodno zavarovanje. Medletno so največjo rast zabeležila zavarovanja za avtomobilsko odgovornost in ostala premoženjska zavarovanja (slika 5.4, levo). Pri življenjskem zavarovanju največji delež predstavljajo zavarovanja, ki so vezana na indeks ali enoto premoženja, sledijo zavarovanje z udeležbo pri dobičku ter zdravstvena zavarovanja. Medletno so največjo rast pri življenjskem delu zabeležila zavarovanja z udeležbo pri dobičku (slika 5.4, desno).

Slika 5.4: **Zbrane bruto premije po vrsti zavarovanja**

Zbrane bruto premije po vrsti premoženjskega zavarovanja

Zbrane bruto premije po vrsti življenjskega zavarovanja

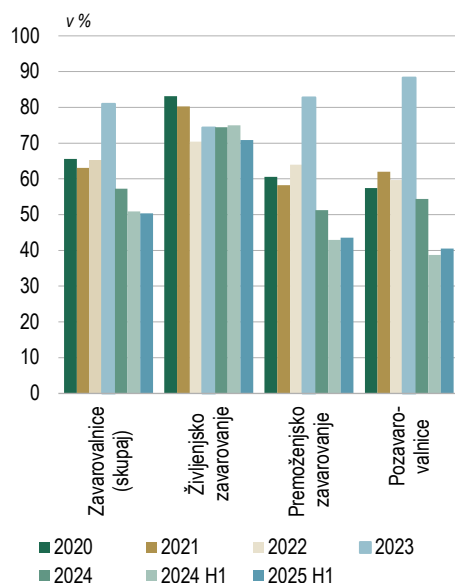
Vira: Agencija za zavarovalni nadzor, izračuni Banke Slovenije.

Ob podobni rasti zbranih bruto premij in izplačil škod sta škodna količnika zavarovalnic in pozavarovalnic ostala na podobni ravni. Škodni količnik je ob polletju pri zavarovalnicah znašal 50,3 %, pri pozavarovalnicah pa 40,5 %. Škodni količnik se je najbolj izboljšal v odseku življenjskega zavarovanja, medtem ko je pri premoženjskem zavarovanju zabeležil minimalno poslabšanje (slika 5.5, levo).

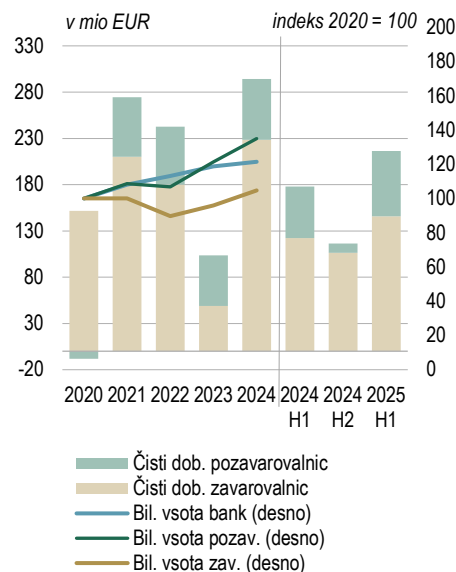
Naložbe zavarovalnic in pozavarovalnic so se okrepile. Naložbe zavarovalnic so konec junija 2025 znašale 7,4 mrd EUR, kar predstavlja 6,6-odstotno medletno rast. Med naložbami, ki niso vezane na indeks ali enoto premoženja, prevladujejo predvsem naložbe v državne dolžniške vrednostne papirje, sledijo naložbe v druge dolžniške vrednostne papirje in lastniške vrednostne papirje. Povišale so se tudi naložbe pozavarovalnic, ki so znašale 1,3 mrd EUR in zabeležile 18,5-odstotno medletno rast.

Slika 5.5: Škodni količnik ter čisti dobiček in bilančna vsota

Škodni količnik (po)zavarovalnic ter življenjskega in premoženjskega odseka

Čisti dobiček in bilančna vsota

Vira: Agencija za zavarovalni nadzor, izračuni Banke Slovenije.

Zavarovalnice in pozavarovalnice so v prvi polovici leta izboljšale poslovanje, kar se odraža v visoki rasti dobička. Medletno se je povečal za 19,1 %, na 146 mio EUR (slika 5.5, desno). K temu je prispeval zlasti dobiček iz premoženjskih zavarovanj, ki se je povečal za 37,7 %, na 114 mio EUR, medtem ko se je dobiček iz življenjskih zavarovanj znižal za 19,8 %, na 31,9 mio EUR. Dobitek pozavarovalnic je ob polletju 2025 znašal 70,7 mio EUR in tako dosegel 27,6-odstotno medletno rast. Zavarovalnice so v prvem polletju beležile stabilno rast bilančne vsote, medtem ko je bila rast pri pozavarovalnicah izrazitejša. Bilančna vsota zavarovalnic je konec polletja znašala 8,4 mrd EUR in je bila medletno višja za 6,3 %, medtem ko se je bilančna vsota pozavarovalnic medletno zvišala za 16,3 %, na 1,7 mrd EUR. Mediana količnika kapitalne ustreznosti glede na zahtevo po solventnosti kapitala (SCR) je znašala 264,5 %, medtem ko je mediana količnika glede na minimalni zahtevani kapital (MCR) znašala 676,9 % (slika 7.25 v prilogi). Oba kazalnika presegata regulatorne zahteve in potrjujejo visoko odpornost sektorja na morebitne šoke.

5.3 Vzajemni skladi

Finančne trge je letos zaznamovala negotovost zaradi carinskih ukrepov ZDA, kar je povzročilo visoko volatilnost. Aprila je sledil močan prodajni pritisk, a so se borzni trgi hitro pobrali in do konca avgusta znova dosegli rekordne vrednosti. Visoka rast borznega indeksa SBI TOP se nadaljuje tudi v letošnjem letu, kar ugodno vpliva na likvidnost domače borze. Domači vzajemni skladi imajo največ delniških naložb, kar se je v marcu in aprilu odrazilo z višjimi odlivi, vendar so se s krepitvijo borznih indeksov vplačila v domače vzajemne sklade ponovno okrepila.

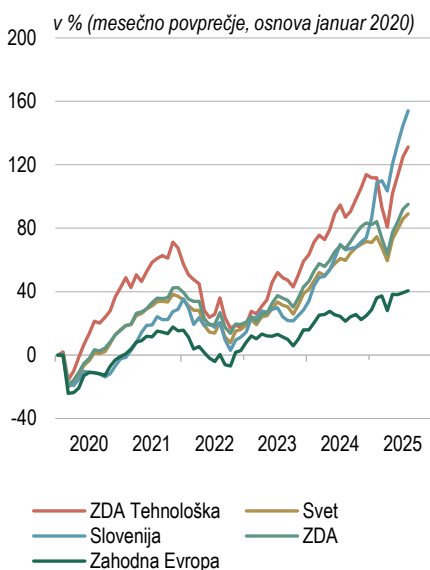
Letošnje leto je na delniške trge prineslo izrazito volatilnost. Aprila so ZDA napovedale uvedbo visokih carin na uvoz iz več držav, kar je povzročilo občutne padce na svetovnih borzah. Poznejša umirjena retorika in pogajanja glede carin so vrnila zaupanje vlagateljev, kar se je odrazilo v visoki rasti glavnih borznih indeksov. Ob tem so največjo rast beležila tehnološka podjetja. Osrednji ameriški indeks S&P 500 je do konca avgusta letos dosegel več kot 6-odstotno rast, medtem ko je evropski indeks

STOXX Europe 600 zabeležil 13-odstotni donos. Domač borzni indeks SBI TOP je leto ob koncu avgusta dosegel visoko 46-odstotno rast. K rasti so prispevali predvsem izboljšani poslovni rezultati družb, vključenih v indeks (slika 5.6, levo).

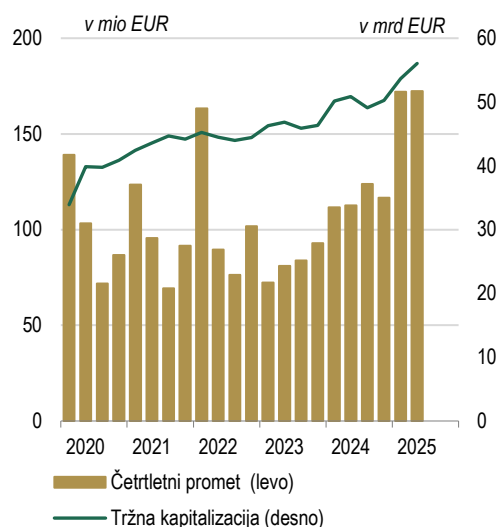
Visoka rast borznega indeksa SBI TOP se iz lanskega leta nadaljuje tudi v letošnjem letu, kar pozitivno vpliva na povečanje prometa na Ljubljanski borzi. V prvi polovici leta je promet brez svežnjev dosegel skupno vrednost 344 mio EUR oziroma 34,8 % več kot v enakem obdobju lani. Večino trgovanja na Ljubljanski borzi predstavljajo delnice, katerih delež je v prvem polletju znašal 93,5 % celotnega prometa. Tržna kapitalizacija domače borze se je medletno povečala za 11,6 %, na 56,0 mrd EUR (slika 5.6, desno).

Slika 5.6: Gibanje izbranih borznih indeksov in tržna kapitalizacija Ljubljanske borze

Gibanje izbranih borznih indeksov

Promet in tržna kapitalizacija Ljubljanske borze

Opomba: Na sliki levo je za ZDA Tehnološka izbran indeks NASDAQ New York, za ZDA S&P, za Zahodno Evropo Euro Stoxx 600, za Slovenijo SBI TOP. Graf na levi vključuje podatke do vključno z avgustom. Promet na desni sliki prikazuje promet brez svežnjev.

Vira: LJSE, izračuni Banke Slovenije.

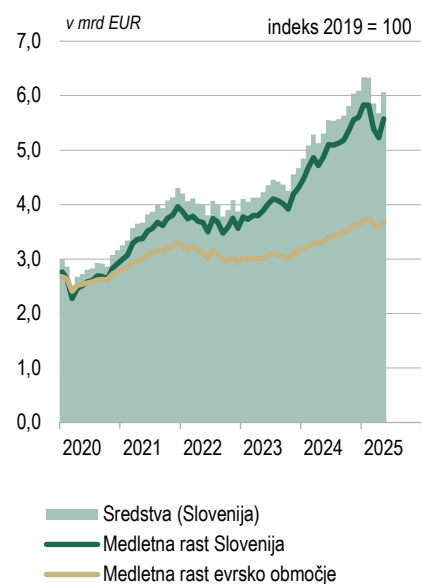
Sredstva vzajemnih skladov so ob koncu junija 2025 dosegla visoko medletno rast. Obseg sredstev domačih vzajemnih skladov se je konec junija medletno povečal za 12,9 %, na 6,4 mrd EUR. V primerjavi s skladi evrskega območja, ki imajo precej večji delež sredstev naložen v dolžniških vrednostnih papirjih, so domači vzajemni skladi bolj izpostavljeni tržnemu tveganju. Visoka izpostavljenost domačih vzajemnih skladov delniškim naložbam je skupaj s prevrednotenji v letošnjem letu prispevala k višji volatilitnosti sredstev v primerjavi z evrskim povprečjem. Posledično je medletna rast sredstev domačih vzajemnih skladov konec junija 2025 presegla povprečno rast sredstev vzajemnih skladov evrskega območja (slika 5.7, levo).

Neto vplačila v vzajemne sklade so v prvi polovici leta ostala stabilna. Medletno so se kljub višjim odlivom v marcu in aprilu zaradi pretresov na delniških trgih povečala za 3,1 %, na 260 mio EUR (slika 5.7, desno). Največji lastniki enot domačih investicijskih skladov ostajajo gospodinjstva, ki so vplačala 161,1 mio EUR, sledijo drugi finančni posredniki z 78,0 mio EUR neto prilivi (slika 7.26 v prilogi). NFD so vplačala 72,5 mio EUR, večino svojih sredstev so naložila v denarne sklade. Največ so se znižala neto vplačila v delniške sklade, ki so najbolj izpostavljeni tržnemu tveganju. Kljub

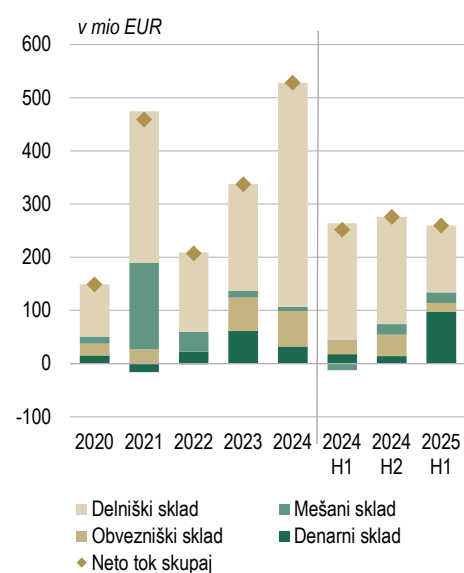
temu ostajajo delniški skladi najbolj priljubljena vrsta vzajemnih skladov, saj je bila skoraj polovica neto vplačil namenjena prav v slednje, sledila so neto vplačila v denarne sklade. Delniške naložbe domačih vzajemnih skladov imajo najvišjo izpostavljenost do delniških družb iz ZDA, naložbe v dolžniške vrednostne papirje pa so večinoma usmerjene v države evrskega območja.

Slika 5.7: Sredstva in neto tok domačih vzajemnih skladov

Sredstva in rast sredstev vzajemnih skladov

Neto tok domačih vzajemnih skladov

Opomba: Na sliki levo niso vključeni denarni skladi.
Viri: Banka Slovenije, ECB, SDW.

Makrobonitetna politika za bančni sistem in lizinške družbe

V Banki Slovenije tudi v letu 2025 ohranjamo preventivno in uravnoteženo naravnost makrobonitetne politike, usmerjeno v ohranjanje odpornosti bančnega sistema in preprečevanje kopičenja tveganj. Od 1. januarja 2025 banke izpolnjujejo pozitivno nevtralno stopnjo proticikličnega kapitalskega blažilnika v višini 1,0 % ter sektorski blažilnik v višini 0,5 % skupne izpostavljenosti tveganjem za vsa posojila prebivalstvu. Poleg tega morajo druge sistemsko pomembne banke (DSPB) vzdrževati dodatne kapitalske blažilnike, katerih namen je omejiti sistemske posledice njihovega morebitnega propada. S kombinacijo teh ukrepov se krepí odpornost bančnega sistema in zmanjšuje verjetnost prenosa tveganj v širše gospodarstvo. Na področju omejevanja kreditiranja prebivalstva še naprej uporabljamo ukrepe, ki spodbujajo vzdržnejše zadolževanje gospodinjstev in zmanjšujejo kreditno tveganje bank. Z začetkom veljavnosti nove uredbe CRR3 pa je prenehalo veljati strožje merilo za ugodnejše tehtanje izpostavljenosti, zavarovanih s stanovanjsko nepremičnino, saj nova evropska ureditev uvaja strožje pogoje za takšno obravnavo.

Namen makrobonitetne politike

Makrobonitetna politika je ekonomska politika, s katero identificiramo, spremljamo, ocenjujemo in zmanjšujemo ali preprečujemo sistemska tveganja za finančno stabilnost. Končni cilj makrobonitetne politike je v skladu z Zakonom o makrobonitetnem nadzoru finančnega sistema zaščita stabilnosti celotnega finančnega sistema, kar vključuje povečanje odpornosti finančnega sistema ter preprečevanje in zmanjševanje kopičenja sistemskih tveganj, s čimer se zagotavlja trajnostni prispevek finančnega sektorja h gospodarski rasti. Države EU imamo na voljo številne makrobonitetne instrumente, ki jih lahko uporabimo in prilagodimo identificiranim sistemskim tveganjem in ravni odpornosti finančnega sistema. Makrobonitetne instrumente lahko na splošno razvrstimo v tri glavne skupine: 1) likvidnostne instrumente, 2) kapitalske instrumente in 3) instrumente v zvezi s posojilojemalci (angl. Borrower Based Measures, BBM). Makrobonitetni instrumenti, ki vplivajo na kapital bank, so namenjeni krepitvi odpornosti bančnega sistema, makrobonitetni instrumenti, ki vplivajo na posojilojemalce, pa vzpostavljajo minimalne kreditne standarde in lahko omejijo čezmerno kreditno rast, s čimer zmanjšujejo tveganja v bančnem sistemu. Trenutno manj pogosto uporabljeni likvidnostni instrumenti bodisi zmanjšujejo tveganje financiranja bodisi povečujejo likvidnostno odpornost bančnega sistema. Nekateri makrobonitetni instrumenti se uporabljajo v enaki obliki po vseh državah EU, medtem ko se drugi instrumenti oblikujejo glede na specifičnosti posameznega bančnega sistema oziroma sistemskih tveganj (preglednica 6.1).

Kapitalski blažilniki so ključni za krepitev odpornosti bančnega sistema, saj omogočajo sproščanje ob sistemsko pomembnih šokih in s tem širijo manevrski prostor makrobonitetne politike.⁸⁰ Sproščanje blažilnikov ob večjih negativnih sistemskih šokih pomaga naslavljanju ranljivosti bančnega sistema in preprečevati prehitro krčenje kreditne aktivnosti. V ta namen makrobonitetni organi uvajamo nove ukrepe in/ali prilagajamo obstoječe, pri čemer višje zahteve glede kapitalskih blažilnikov (na primer CCyB in SyRB) na strani ponudbe dopolnjujejo omejitve na strani posojiljemalcev, ki prispevajo k večji odpornosti gospodinjstev in podjetij.⁸¹ Celovit pristop zmanjšuje tveganje poslabšanja kakovosti kreditov ter dodatno krepi bančno odpornost. Na ravni evrskega območja pa pravočasna aktivacija in ustrezna višina blažilnikov ne le zmanjšujeta napetosti med finančno in cenovno stabilnostjo, temveč tudi povečujeta učinkovitost denarne politike.⁸²

V Evropi se vse bolj uveljavlja pristop pozitivne nevtralne stopnje CCyB, ki omogoča zgodnejše in bolj prilagodljivo odzivanje na sistemska tveganja. Od aprila 2025 se nobena izmed evropskih držav ni odločila za spremembo stopnje CCyB.⁸³ Podobno kot Slovenija večina držav utemeljuje uvedbo pozitivne nevtralne stopnje v obliki ciljne stopnje v nevtralnem (standardiziranem) okolju tveganj.⁸⁴ Pozitivna nevtralna stopnja daje prednost strokovni presoji pred mehanskim določanjem višine blažilnika in omogoča akumulacijo kapitalskih rezerv tudi, ko ciklična tveganja še niso izrazito povečana. Tako se blažilnik lahko učinkovito sprošča ob šokih, ki niso nujno vezani na domača finančna neravnovesja. Ta pristop trenutno uporablja že 17 evropskih držav, vključno s Slovenijo, medtem ko približno polovica preostalih 13 držav njegovo uvedbo načrtuje.

Med makrobonitetnimi ukrepi, ki omejujejo zadolževanje gospodinjstev, se najpogostejše omenjata razmerji LTV in DSTI. Obe merili uporabljamo tudi v Sloveniji.⁸⁵ Razmerje DSTI (19) (angl. Debt Service-to-Income) določa največji delež dohodka, ki ga lahko posojiljemalec nameni za odplačilo dolga,⁸⁶ medtem ko velja razmerje LTV (25) (angl. Loan-to-Value) za vsa posojila, zavarovana s stanovanjsko nepremičnino (potrošniška in stanovanjska). Poleg teh so v nekaterih državah prisotni tudi dodatni instrumenti, kot so omejitve ročnosti posojil (15), razmerje DTI (5) (angl. Debt-to-Income), ki omejuje skupno zadolženost glede na dohodek, razmerje LSTI (1) (angl. Loan-Service-to-Income), ki v izračunu upošteva le znesek odplačila posojila in ne celotnega dolga posameznika, ter razmerje LTI (3) (angl. Loan-to-Income), ki omejuje višino posojila glede na dohodek posameznika.

Države uporabljamo različne vrste blažilnikov sistemskih tveganj (SyRB): splošne, sektorsko in ciljno usmerjene.⁸⁷ Splošni blažilniki, ki niso sektorsko ali ciljno usmerjeni, se uporabljajo v Avstriji, Bolgariji, Romuniji, na Finskem, Hrvaškem in Šved-

⁸⁰ Makrobonitetni prostor v grobem opredeljujemo kot obseg sprostljivih kapitalskih blažilnikov. Več o tem na: [Annex 2: Enhancing macroprudential space in the banking union](#). ESRB bolj natančno opredeljuje »manevrski prostor makrobonitetne politike« kot skupni obseg sprostljivih in nesprostljivih kapitalskih blažilnikov v bančnem sektorju. V tej definiciji ta pojem zajema vse zahteve glede blažilnikov, ki so namenjene krepitvi odpornosti finančnih institucij in podpiranju kreditiranja v obdobjih finančnega stresa. Več o tem na: [Review of the EU Macroprudential Framework for the Banking Sector - Concept Note](#).

⁸¹ [Financial Stability Review, november 2024](#)

⁸² Glej: [Macroprudential and monetary policy interaction: the role of early activation of the countercyclical capital buffer](#)

⁸³ Vrednosti proticikličnega kapitalskega blažilnika držav Evropskega gospodarskega prostora so na voljo na spletni strani ESRB: [Countercyclical capital buffer \(europa.eu\)](#)

⁸⁴ Pozitivno nevtralno stopnjo so poleg Slovenije implementirali še Ciper, Češka, Danska, Estonija, Grčija, Irska, Islandija, Latvija, Litva, Madžarska, Nizozemska, Norveška, Poljska, Portugalska, Španija in Velika Britanija. Glej: [Using the countercyclical capital buffer to build up resilience early in the cycle](#)

⁸⁵ Glej: [Review of the EU Macroprudential Framework for the Banking Sector - Concept Note](#)

⁸⁶ Opredeljen je kot razmerje med zneskom servisiranja dolga in dohodkom posojiljemalca.

⁸⁷ Glej: [Review of the EU Macroprudential Framework for the Banking Sector - Concept Note](#)

skem. Sektorski blažilnik se najpogosteje uporablja za nepremičninsko področje. Blažilnik, ki se uporablja za krepitev odpornosti bank na tveganja, ki izhajajo z nepremičninskega trga, smo uvedli tudi v Sloveniji. Podoben blažilnik so implementirali še v Belgiji, Litvi, Malti, Nemčiji in na Portugalskem. Nekatere države blažilnike uporabljamo tudi bolj ciljno. V Sloveniji jih denimo uporabljamo za posojila prebivalstvu, ki niso zavarovana z nepremičninami, na Danskem pa za izpostavljenosti do nepremičninskih družb. Od zadnjega Poročila o finančni stabilnosti v aprilu 2025 so nekatere večje evrske države spremenile eno izmed stopenj SyRB: Nemčija je stopnjo SyRB za izpostavljenosti do stanovanjskih nepremičnin znižala z 2 % na 1 %, Avstrija je uvedla 1-odstotni SyRB za izpostavljenosti do poslovnih nepremičnin, Francija je ukinila blažilnik za posojila močno zadolženim nefinančnim družbam, Finska pa je podaljšala veljavnost svojega splošnega SyRB do leta 2028.

Drugim sistemsko pomembnim bankam (DSPB) makrobonitetni organi poleg že omenjenih blažilnikov nalagamo še dodatne kapitalske zahteve, saj njihov morebiten propad predstavlja veliko tveganje za finančno stabilnost. Vsaka država članica EU enkrat letno identificira te banke in jim naloži dodatne blažilnike, namenjene absorpciji izgub in krepitvi odpornosti sistema. Po zadnjem seznamu EBA (maj 2025, podatki konec 2024) je bilo v EU skupaj 175 DSPB, kar v povprečju pomeni približno 6,5 banke na državo članico; najmanj jih imata Finska in Islandija (po tri), največ pa Nemčija (dvanajst). Z novim letom se je začela uporabljati nova metodologija, ki poleg nacionalnega pomena upošteva tudi vlogo bank v celotni bančni uniji.⁸⁸ Cilj spremembe je zmanjšati razlike med državami in znotraj bančne unije zagotoviti večjo enotnost pri kapitalskih zahtevah ter okrepiti finančno stabilnost in konkurenčnost bančnega sektorja.⁸⁹

Makrobonitetna politika Banke Slovenije

Za obvladovanje ključnih tveganj v slovenskem bančnem sistemu uporabljamo nabor makrobonitetnih instrumentov – nekateri so namenjeni omejevanju njihovega nastajanja in kopičenja, drugi pa krepitvi odpornosti bančnega sistema na že obstoječa tveganja. Trenutno za slovenski bančni sistem veljajo štirje sklopi makrobonitetnih instrumentov. Blažilnik za druge sistemsko pomembne banke (DSPB), proticiklični kapitalski blažilnik (CCyB) in sektorska blažilnika sistemskih tveganj (SyRB) zahtevajo višjo raven kapitala v bankah ter s tem krepijo (kapitalsko) odpornost bančnega sistema. Makrobonitetne omejitve kreditiranja potrošnikov vzpostavljajo minimalne kreditne standarde, hkrati pa so usmerjene v blažitev in preprečitev čezmerne rasti kreditiranja in čezmernega finančnega vzvoda ter tako zmanjšujejo kreditno tveganje.

⁸⁸ Bančna unija (BU) zajema vse države članice euroobmočja ter tiste države zunaj evrskega območja, ki so z ECB sklenile tesno sodelovanje v okviru enotnega mehanizma nadzora (SSM). V novi metodologiji za O-SII se sistemski pomen bank ocenjuje tudi z vidika celotne BU, pri čemer se čezmejne izpostavljenosti znotraj BU delno obravnavajo kot domače. Nova metodologija se uporablja za nove notifikacije od 1. januarja 2025 dalje in se postopno uveljavi do 1. januarja 2028 (Svet ECB, *Izjava o makrobonitetnih politikah – okvir ECB za ocenjevanje kapitalskih blažilnikov drugih sistemsko pomembnih institucij*, 12. december 2024).

⁸⁹ Svet ECB jo je sprejel novembra 2024. Glej: [Governing Council statement on macroprudential policies](#)

Preglednica 6.1: **Makrobonitetni ukrepi Banke Slovenije**

Makrobonitetni ukrep	Leto uvedbe/spremembe	instrumenta	Vmesni cilj	Ocena doseganja cilja
Makrobonitetne omejitve kreditiranja prebivalstva (LTV, DSTI, omejitev ročnosti in LTC)	2016 ¹ /2018 ² /2019 ³ /2020 ⁴ /2022 ⁵ /2023 ⁶	ZAVEZUJOČ	Ublažiti in preprečiti čezmerno rast kreditiranja in čezmerni finančni vzvod.	Izboljšani kreditni standardi pri odobravanju potrošniških in stanovanjskih posojil.
Blažilnik za druge sistemsko pomembne banke (DSPB)	2015 ⁷ /2017 ⁸ /2023 ⁹	ZAVEZUJOČ	Omejiti sistemski vpliv izkrivljajočih spodbud, da bi se zmanjšalo moralno tveganje.	Višja odpornost zaradi višje zahteve po CET1, ki pa za banke ni (bila) omejujoča.
Proticiklični kapitalni blažilnik (CCyB)	2016/2022/2023 ¹⁰	ZAVEZUJOČ	Ublažiti in preprečiti čezmerno rast kreditiranja in čezmerni finančni vzvod.	CCyB prispeva k večji odpornosti bančnega sistema.
Sektorska blažilnika sistemskih tveganj	2022/2023 ¹¹	ZAVEZUJOČ (a)	Ublažiti in preprečiti čezmerno rast kreditiranja in čezmerni finančni vzvod.	Višja odpornost bančnega sistema na sistemsko tveganje, ki izhajajo iz trga stanovanjskih nepremičnin.

1 V letu 2016 smo uvedli priporočilo glede razmerja LTV in DSTI za stanovanjska posojila.

2 Leta 2018 je bilo makrobonitetno priporočilo razširjeno na potrošniška posojila, za katera so poleg omejitev razmerja DSTI veljale tudi omejitve najvišje ročnosti.

3 Leta 2019 sta DSTI in omejitev ročnosti postala zavezujoča makrobonitetna instrumenta.

4 Leta 2020 so bile zaradi epidemije covid-19 uvedene prilagoditve ukrepa DSTI, ki so bankam dovolile, da pod določenimi pogoji iz izračuna DSTI izključijo začasno znižanje dohodka med epidemijo.

5 1. 7. 2022 so začele veljati dodatne spremembe omejitev kreditiranja potrošnikov.

6 1. 7. 2023 so začele veljati zadnje spremembe omejitev kreditiranja potrošnikov.

7 Leta 2015 smo sprejeli metodologijo za preverjanje meril za določanje banke kot DSPB.

8 Leta 2017 smo sprejeli metodologijo za določanje višine stopnje blažilnika za DSPB.

9 Leta 2023 smo spremenili metodologijo za določanje višine stopnje blažilnika za DSPB.

10 Od 1. 1. 2025 morajo banke izpolnjevati proticiklični kapitalni blažilnik (CCyB) v višini (pozitivne nevtralne stopnje) 1,0 %.

11 Sektorska blažilnika sistemskih tveganj sta bila uvedena v letu 2022, veljati pa sta začela 1. 1. 2023. Novembra 2023 je bila stopnja blažilnika sistemskih tveganj za vse izpostavljenosti na drobno do fizičnih oseb, zavarovane s stanovanjskimi nepremičninami, znižana z 1,0 % na 0,5 % zneska skupne izpostavljenosti tveganjem. Novo stopnjo blažilnika lahko banke upoštevajo od 1. 1. 2025.

Vir: Banka Slovenije.

Proticiklični kapitalni blažilnik

Proticiklični kapitalni blažilnik služi kot zaščita bančnega sistema pred morebitnimi izgubami ob materializaciji kreditnega tveganja. Njegova vloga je krepitev odpornosti bančnega sistema v času naraščanja cikličnih sistemskih tveganj. V primeru uresničitve kreditnega tveganja blažilnik omogoča, da bančni sistem pokrije izgube z akumuliranim kapitalnim blažilnikom, zgrajenim zaradi aktivne makrobonitetne politike. S tem zmanjšujemo verjetnost prekomernega krčenja kreditiranja realnega gospodarstva v primeru materializacije tveganj.

Banka Slovenije je leta 2023 uvedla koncept pozitivne nevtralne stopnje CCyB.

Banke morajo to zahtevo izpolnjevati od 1. 1. 2025. Njen glavni namen je zagotoviti, da ima bančni sistem na voljo zadosten kapital, ki ga je mogoče sprostiti ob pojavu tveganj, ki niso nujno povezana s prekomerno kreditno rastjo in akumulacijo domačih neravnovesij, ampak so posledica materializacije tveganj izven finančnega oziroma bančnega sistema.⁹⁰ Drugi razlogi za uvedbo tega pristopa vključujejo: nestanovitnost podatkovnih serij, negotovost pri merjenju cikličnih tveganj ter časovni zamik pri njihovem ocenjevanju in grajenju proticikličnega blažilnika. Za oceno faze finančnega cikla in standardiziranega oziroma nevtralnega okolja tveganj uporabljamo obstoječi nabor posameznih kazalnikov tveganj, sestavljeni indikator in indikator nevtralnega okolja.

V letu 2025 za izpostavljenosti v Republiki Sloveniji ohranjamo CCyB v višini 1,0 % zneska skupne izpostavljenosti tveganjem. Finančni cikel namreč vztraja v nevtralnem okolju tveganj.

⁹⁰ Več informacij o pozitivni nevtralni stopnji CCyB in nevtralnem okolju tveganj je na voljo na [spletni strani Banke Slovenije](#).

Makrobonitetne omejitve kreditiranja potrošnikov so namenjene ublažitvi in preprečitvi čezmerne rasti kreditiranja ter čezmernega finančnega vzvoda gospodinjstev. Opredeljujejo minimalne kreditne standarde stanovanjskih in potrošniških posojil ter služijo kot strukturne varovalke za vzdržno zadolževanje gospodinjstev v vseh fazah finančnega cikla. Na ta način zmanjšujejo kreditno tveganje.

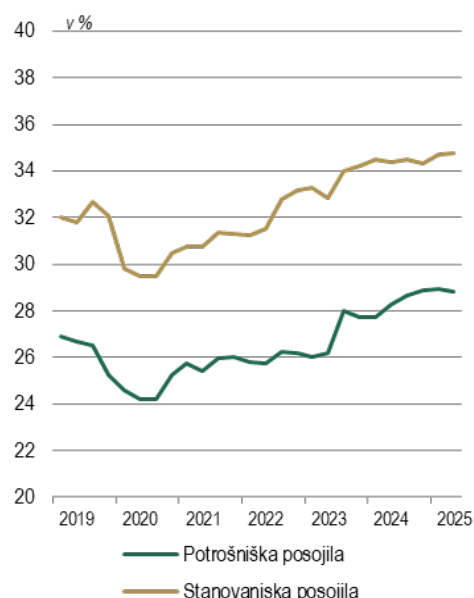
V Sloveniji uporabljamo štiri makrobonitetne instrumente v zvezi s posojiljemalci. To so: 1) omejitev razmerja med stroškom servisiranja dolga in dohodkom potrošnika (DSTI), 2) omejitev razmerja med zneskom posojila in vrednostjo nepremičnine (LTV), 3) omejitev ročnosti potrošniških posojil ter 4) omejitev razmerja med zneskom premostitvenega kredita, zavarovanega s finančnimi instrumenti, in vrednostjo finančnih instrumentov, s katerimi je kredit zavarovan (LTC).⁹¹ V tem poglavju prikazujemo glavne značilnosti potrošniških in stanovanjskih posojil v zadnjih letih ter na tej podlagi podajamo oceno ustreznosti trenutne kalibracije makrobonitetnih instrumentov.

V letu 2024 se je povprečno razmerje DSTI povečalo predvsem pri potrošniških posojilih, vendar se je njegova rast v prvi polovici leta 2025 umirila. Pri stanovanjskih posojilih se to razmerje povečuje že dlje časa, v letu 2024 je sicer ostalo stabilno, v prvi polovici letošnjega leta pa je ponovno naraslo. Kljub povečanju povprečnega razmerja DSTI ostaja razmerje DSTI na vzdržnih ravneh, saj so potrošniki s potrošniškimi posojili v zadnjih dveh letih za poplačilo dolga namenili povprečno 28,4 % dohodka, potrošniki s stanovanjskimi posojili pa povprečno 34,4 % dohodka. Povprečno razmerje DTI ostaja pri potrošniških posojilih stabilno, medtem ko se je pri stanovanjskih posojilih v letu 2020 znižalo, v zadnjih dveh letih pa se spet povečuje. Porazdelitev razmerja DTI pokaže, da se v prvi polovici leta 2025 pri potrošniških posojilih rahlo povečuje delež potrošnikov z DTI, večjim ali enakim 2 in manjšim ali enakim 3, pri stanovanjskih posojilih pa delež potrošnikov z DTI, večjim ali enakim 6 (slika 7.27).

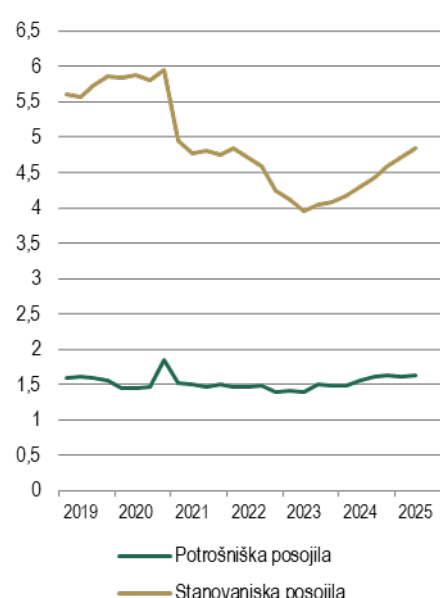
⁹¹ Več o vsebini in zadnjih prilagoditvah makrobonitetnih omejitev kreditiranja prebivalstva na [Makrobonitetne omejitve kreditiranja potrošnikov, Poročilo o finančni stabilnosti, november 2024](#) in [Poročilo o finančni stabilnosti, april 2025](#).

Slika 6.1: Tehtani povprečni DSTI in DTI glede na vrsto posojila

Tehtani povprečni DSTI glede na vrsto posojil

Tehtani povprečni DTI glede na vrsto posojila

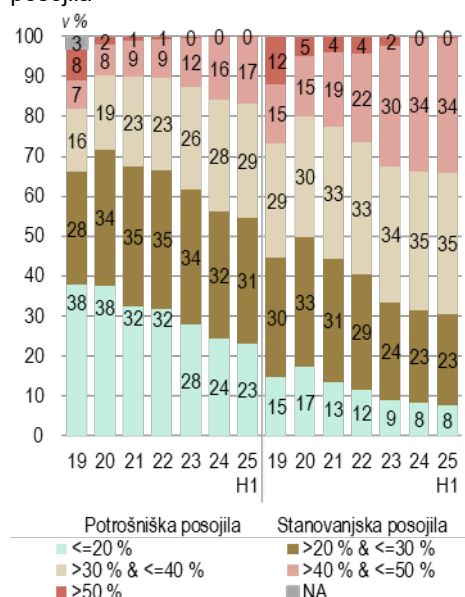

Vir: Banka Slovenije.

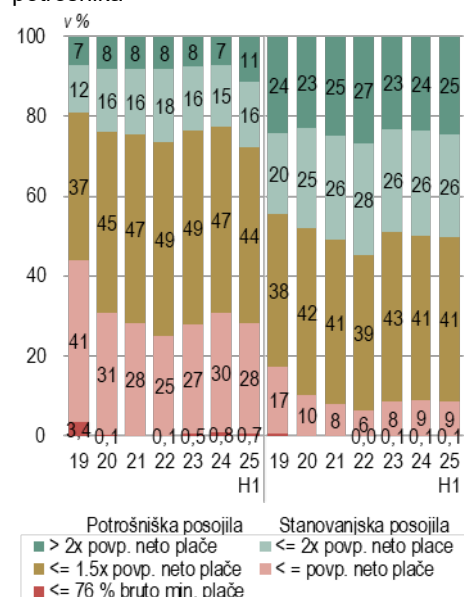
Pri porazdelitvi DSTI v prvi polovici leta 2025 ni prišlo do večjih sprememb. V zadnjih letih se sicer povečuje delež novih posojil z DSTI nad 30 % in do 50 %, to velja tako za potrošniška kot za stanovanjska posojila. Posli z DSTI med 40 % in 50 % predstavljajo okoli 17 % vseh novih potrošniških posojil in tretjino novih stanovanjskih posojil. Največ potrošniških posojil je še vedno odobrenih z DSTI nad 20 % in do 30 %, vendar se ta delež nekoliko znižuje, pri stanovanjskih posojilih pa prevladujejo posojila z DSTI nad 30 % in do 40 %. Opazimo lahko, da se je po prilagoditvi makrobonitetnega ukrepa v letu 2023 delež obeh vrst posojil, ki so bila odobrena potrošnikom z dohodkom, manjšim ali enakim 76 % bruto minimalne plače, povečal, a ostaja zelo nizek. Glavnina posojil je še naprej odobrena potrošnikom s poročanim dohodkom, večjim od povprečne neto plače in manjšim ali enakim 1,5-kratniku povprečne neto plače. V prvi polovici leta 2025 se je delež posojil, ki so bila odobrena potrošnikom z nižjimi dohodki, nekoliko znižal, povečal pa se je delež posojil, ki so bila odobrena potrošnikom z dohodkom, višjim od 1,5-kratnika povprečne neto plače, še posebej je to izrazito pri potrošniških posojilih.

Slika 6.2: **Porazdelitev razmerja DSTI glede na vrsto posojila in porazdelitev novih posojil glede na dohodek potrošnika**

Porazdelitev razmerja DSTI glede na vrsto posojila

Porazdelitev novih posojil glede na dohodek potrošnika

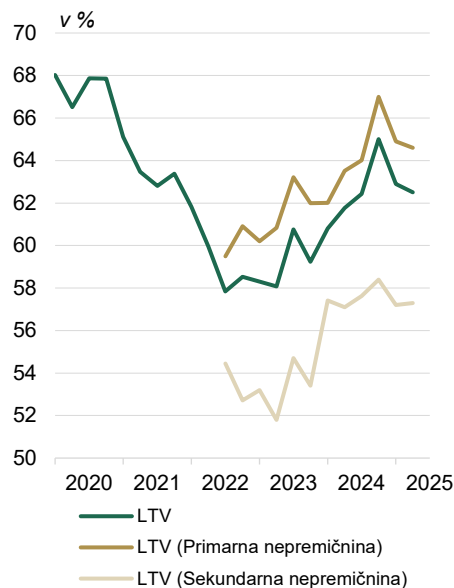

Opomba: Porazdelitev je prikazana na podlagi seštvetka zneska posojila.
Vir: Banka Slovenije.

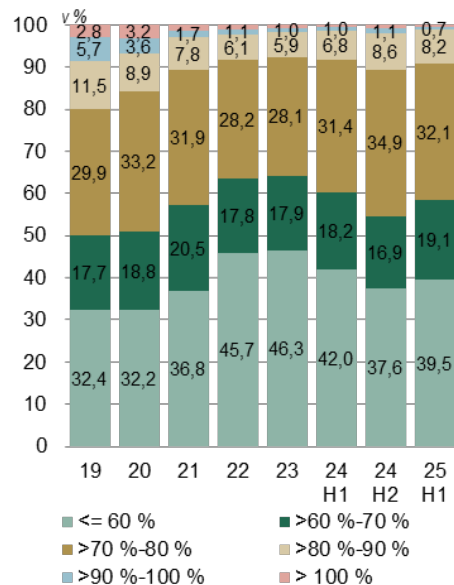
Razmerje LTV se je v prvi polovici leta 2025 rahlo znižalo. Povprečni LTV pri posojilih za primarno nepremičnino je v Q2 2025 znašal okoli 65 %, povprečni LTV za sekundarno nepremičnino pa 57 %. V prvem četrtletju 2025 se je delež odstopanj od priporočenega razmerja LTV znižal, potem pa se je v naslednjem četrtletju spet povečal. Odstopanje od priporočenega razmerja LTV je še vedno pogostejše pri posojilih za sekundarno nepremičnino. V prvi polovici leta 2025 je v primeru primarne nepremičnine od priporočila LTV odstopalo povprečno 11 % vseh posojil, zavarovanih s stanovanjsko nepremičnino, v primeru sekundarne nepremičnine pa povprečno 23 % vseh posojil, zavarovanih s stanovanjsko nepremičnino. Obseg posojil z LTV, manjšim ali enakim 70 %, se je v prvi polovici leta 2025 povečal. Približno 60 % posojil za nepremičnine je odobrenih z LTV, manjšim ali enakim 70 %, več kot 90 % posojil pa z LTV, manjšim ali enakim 80 %. V prvi polovici leta 2025 se je delež posojil za nepremičnine, odobrenih z LTV, večjim od 80 %, zmanjšal za 1 odstotno točko, na 9 %.

Slika 6.3: Povprečni LTV za primarne in sekundarne nepremičnine in porazdelitev razmerja LTV

Povprečni LTV za primarne in sekundarne nepremičnine

Porazdelitev razmerja LTV

Opomba: Porazdelitev je prikazana na podlagi seštevka zneska posojila.
Vir: Banka Slovenije.

Delež odstopanj od omejitve razmerja DSTI ne presega dovoljene ravni. Pri potrošniških posojilih je v zadnjem četrtletju leta 2024 delež odstopanj dosegel maksimalno dovoljeno raven, od takrat pa se je že znižal in v Q2 2025 znašal 2,9 %. Povprečna ročnost potrošniških posojil se je v zadnjih letih rahlo povečala, vendar ostaja na vzdržnih ravneh. Tudi delež odstopanj od omejitve ročnosti se je nekoliko povečal in je v prvi polovici leta 2025 v povprečju dosegel 12 %, kar ostaja znotraj dovoljene kvote odstopanj. Pri stanovanjskih posojilih se je povprečna ročnost v zadnjem letu prav tako malenkost podaljšala.

Na podlagi prikazanih značilnosti posojil potrošnikom ocenjujemo, da je kalibracija makrobonitetnih instrumentov še vedno ustrezna. Potrošniki za odplačilo dolga namenijo vedno večji delež dohodka. Kljub temu ostaja povprečno razmerje DSTI na vzdržnih ravneh, dodatno pa k zmanjšanju tveganja prispeva dejstvo, da je bilo od leta 2022 dalje več kot 95 % potrošniških in stanovanjskih posojil odobrenih s fiksno obrestno mero.

Preglednica 6.2: **Povprečne vrednosti izbranih parametrov za stanovanjska in potrošniška posojila ter delež odstopanj od makrobonitetnih instrumentov**

Tehtano povprečje	2019 Q4 ¹	2020	2021	2022	2023 Q1	2023 Q2	2023 Q3	2023 Q4	2024 Q1	2024 Q2	2024 Q3	2024 Q4	2025 Q1	2025 Q2
Stanovanjska posojila														
LTV	67.7%	67.6%	63.7%	59.5%	58.3%	58.1%	60.8%	59.2%	60.8%	61.8%	62.4%	65.0%	62.9%	62.5%
Delež odstopanj LTV ²	19.8%	15.8%	11.1%	10.7%	11.5%	10.0%	15.1%	11.5%	13.3%	14.0%	15.0%	17.3%	14.5%	19.9%
DSTI	32.1%	29.9%	31.0%	32.2%	33.3%	32.8%	34.0%	34.2%	34.5%	34.4%	34.5%	34.3%	34.7%	34.8%
Delež odstopanj DSTI ³	15.7%	4.9%	5.5%	4.0%	7.1%	5.7%	4.8%	2.5%	1.3%	1.8%	1.8%	1.5%	1.3%	2.0%
Povprečna ročnost	19.1	19.3	18.8	18.5	18.7	18.3	17.9	17.9	18.0	18.3	18.6	19.0	19.2	19.3
Potrošniška posojila														
DSTI	26.4%	24.6%	25.8%	26.0%	26.0%	26.2%	28.0%	27.7%	27.7%	28.3%	28.7%	28.9%	28.9%	28.8%
Delež odstopanj DSTI ³	21.8%	4.3%	6.2%	3.8%	7.0%	7.5%	3.7%	2.2%	2.9%	2.5%	2.8%	3.0%	2.6%	2.9%
Povprečna ročnost v letih	6.5	5.8	6.2	6.2	6.1	6.2	6.3	6.3	6.3	6.3	6.4	6.4	6.4	6.5
Delež odstopanj ročnost ⁴	2,3% ⁵	5.8%	12.2%	10.6%	11.7%	11.3%	8.7%	11.7%	12.0%	11.4%	10.7%	11.9%	9.7%	13.8%

1 Instrumenta omejevanja DSTI in ročnosti (pri potrošniških posojilih) sta postala zavezujoča 1. novembra 2019. Takrat se je najvišja dovoljena ročnost potrošniških posojil skrajšala z 10 na 7 let.

2 Delež odstopanj od omejitve LTV je izračunan kot znesek vseh stanovanjskih posojil, zavarovanih s stanovanjsko nepremičnino, odobrenih v istem četrtletju, glede na znesek vseh stanovanjskih posojil, zavarovanih s stanovanjsko nepremičnino, odobrenih v istem četrtletju.

3 Delež odstopanj od omejitve DSTI je do Q3 2022 izračunan kot znesek vseh posojil, ki presegajo maksimalno dovoljeno razmerje DSTI, glede na znesek vseh posojil, ki so skladna z makrobonitetnimi ukrepi in so bila odobrena v istem četrtletju. Po Q2 2022 pa je delež odstopanj izračunan glede na znesek vseh posojil, ki so skladna z makrobonitetnimi ukrepi in so bila odobrena v prejšnjem četrtletju. Do Q3 2023 je dovoljen delež odstopanj od predpisanega razmerja DSTI znašal 10 %, od Q3 2023 pa znaša 3 %.

4 Delež odstopanj od omejitve ročnosti je do Q3 2022 izračunan kot znesek vseh posojil, ki presegajo maksimalno dovoljeno ročnost glede na znesek vseh posojil, ki so skladna z makrobonitetnimi ukrepi in so bila odobrena v istem četrtletju. Po Q2 2022 pa je delež odstopanj izračunan glede na znesek vseh posojil, ki so skladna z makrobonitetnimi ukrepi in so bila odobrena v prejšnjem četrtletju.

5 V prvih treh četrtletjih leta 2019, ko makrobonitetne omejitve kreditiranja potrošnikov še niso bile uvedene, je bilo v povprečju z ročnostjo nad 7 let odobrenih kar 41 % vseh novih potrošniških posojil.

Vir: Banka Slovenije.

Blažilnik sistemskih tveganj

Od leta 2023 sta v veljavi dva sektorska blažilnika sistemskih tveganj (SyRB). Zahtevi po vzdrževanju SyRB v Republiki Sloveniji, ki ju banke izpolnjujejo, znašata: (i) 0,5 % za vse izpostavljenosti na drobno do fizičnih oseb, zavarovane s stanovanjskimi nepremičninami, in (ii) 0,5 % za vse druge izpostavljenosti do fizičnih oseb, razen izpostavljenosti iz točke (i). Ukrep je bil uveden predvsem s ciljem krepitve odpornosti bank ob hkratni sprostitvi omejitev kreditiranja potrošnikov julija 2022, ki bi lahko povečala kreditno tveganje tega segmenta kreditiranja, pa tudi zaradi povečanih tveganj na nepremičninskem trgu. Na podlagi rednih ocen tveganj je bil ob umirjanju razmer na nepremičninskem trgu blažilnik za izpostavljenosti, zavarovane s stanovanjskimi nepremičninami, z januarjem 2025 znižan z 1,0 % na 0,5 %.

Druge sistemsko pomembne banke

V Banki Slovenije najmanj enkrat letno preverimo izpolnjevanje meril za druge sistemsko pomembne banke (DSPB) in ustreznost določenih stopenj blažilnika za DSPB.⁹² Pri identifikaciji DSPB sledimo metodologiji EBA, pri določanju višine blažilnika za DSPB in razvrščanju bank v razrede z enakim blažilnikom pa je primarni kriterij ocena sistemske pomembnosti banke. Zaradi združitve bank SKB in NKBM je bilo v letu 2024 identificiranih pet DSPB, ena manj kot leta 2023. O podrobnostih rednega letnega preverjanja meril za DSPB bomo pisali v naslednjem Poročilu o finančni stabilnosti. Nove ocene bomo na [spletni strani](#) Banke Slovenije objavili v začetku decembra.

⁹² Več o blažilnikih DSPB na: [Blažilnik za druge sistemsko pomembne banke \(bsi.si\)](#).

Preglednica 6.3: Stopnje proticikličnega blažilnika, blažilnika sistemskih tveganj in drugih makrobonitetnih instrumentov po državah

Država	Proticiklični blažilnik		Sektorski blažilnik sistemskih tveganj, povezan z nepremičninskim tveganjem		Drugi kapitalski ukrepi		Omejitve kreditiranja
	Višina	Datum uvedbe	Višina	Datum uvedbe	Uporaba 124./164. člena CRR za izpostavljenosti s stan. nepr.	Uporaba 458. člena CRR zaradi tveganj na nepr. trgu	Vrste ukrepov***
Avstrija	0 %	1. 1. 2016					Omejitev ročnosti, DSTI, LTV
Belgija	0 %	1. 4. 2020	9,0 % *	1. 5. 2022			DSTI/LSTI, DTI/LTI, LTV
	0,5 %	1. 4. 2024	6,0 % *	1. 4. 2024			
	1,0 %	1. 10. 2024					
Bolgarija	0,5 %	1. 4. 2020					Omejitev ročnosti, DSTI, LTV
	1,0 %	1. 10. 2022					
	1,5 %	1. 1. 2023					
	2,0 %	1. 10. 2023					
Ciper	0 %	1. 1. 2016					DSTI, LTV
	0,5 %	30. 11. 2023					
	1,0 %	2. 6. 2024					
	1,5 %	14. 1. 2026					
Češka	0,5 %	1. 7. 2020					Omejitev ročnosti, DTI, DSTI, LTV, amortizacija posojila
	1,0 %	1. 7. 2022					
	1,5 %	1. 10. 2022					
	2,0 %	1. 1. 2023					
	2,5 %	1. 4. 2023					
	2,25 %	1. 7. 2023					
	2,0 %	1. 10. 2023					
	1,75 %	1. 4. 2024					
Danska	1,25 %	1. 7. 2024					
	1,0 %	30. 9. 2022					LTV, LTI
	2,0 %	31. 12. 2022					
Estonija	2,5 %	31. 3. 2023					
	1,0 %	7. 12. 2022				X	Omejitev ročnosti, DSTI, LTV
	1,5 %	1. 12. 2023					
Finska	0 %	16. 3. 2015					Omejitev ročnosti, DSTI, LTV
Francija	0,5 %	7. 4. 2023					Omejitev ročnosti, DSTI
	1 %	2. 1. 2024					
Grčija	0 %	1. 1. 2016					DSTI, LTV
	0,25 %	1. 10. 2025					
Hrvaška	0,5 %	31. 3. 2022				X**	
	1,0 %	31. 12. 2023					
	1,5 %	30. 6. 2024					
Irski	0,5 %	15. 6. 2023					LTV, LTI
	1,0 %	24. 11. 2023					
	1,5 %	7. 6. 2024					
Islandija	2,0 %	29. 9. 2022					DSTI, LTV
	2,5 %	15. 3. 2024					
Italija	0 %	1. 1. 2016					
Latvija	0 %	1. 2. 2016					Omejitev ročnosti, DTI, DSTI, LTV,
	0,5 %	18. 12. 2024					
	1,0 %	18. 6. 2025					
Lihtenštajn	0 %	1. 7. 2019	1,0 %	25. 9. 2023		X	LTV, amortizacija posojila
Litva	0 %	1. 4. 2020	2,0 %	1. 7. 2022			Omejitev ročnosti, DSTI, LTV
	1,0 %	1. 10. 2023					
Luksemburg	0,5 %	1. 1. 2021					LTV
Madžarska	0 %	1. 1. 2016					DSTI, LTV
	0,5 %	1. 7. 2024					
	1,0 %	1. 7. 2025					
Malta	0 %	1. 1. 2016	1,5 %	31. 3. 2024		X	Omejitev ročnosti, DSTI, LTV
Nemčija	0,75 %	1. 2. 2023	2,0 %	1. 2. 2023			
			1,0 %	1. 5. 2025			
Nizozemska	1,0 %	25. 5. 2023				X	LTV, Omejitev ročnosti
	2,0 %	31. 5. 2024					
Norveška	1,0 %	13. 5. 2020				X	X** LTV, DTI, amortizacija posojila, izjeme pri omejitvah
	1,5 %	30. 6. 2022					
	2,0 %	31. 12. 2022					
	2,5 %	31. 3. 2023					
Poljska	0 %	1. 1. 2016				X**	Omejitev ročnosti, DSTI, LTV
	1,0 %	25. 9. 2025					
Portugalska	0 %	1. 1. 2016	4,0 %	1. 10. 2024			Omejitev ročnosti, DSTI, LTV
	0,75 %	1. 1. 2026					
Romunija	0,5 %	17. 10. 2022					Omejitev ročnosti, DSTI, LTV
	1,0 %	23. 10. 2023					
Slovaška	1,0 %	1. 8. 2020					DSTI, Omejitev ročnosti, DTI, amortizacija posojila, LTV
	1,5 %	1. 8. 2023					
Slovenija	0,0 %	1. 1. 2016	0,5 % (potr. posojila)	1. 1. 2023			Omejitev ročnosti, DSTI, LTV
	0,5 %	31. 12. 2023		1. 1. 2023			
	1,0 %	1. 1. 2025	1,0 % (nepotr. posojila)	1. 1. 2025			
			0,5 % (nepotr. posojila)				
Španija	0 %	1. 1. 2016					
	0,5 %	1. 10. 2025					
Švedska	1,0 %	29. 9. 2022				X**	LTV, amortizacija posojila
	2,0 %	22. 6. 2023					

* Blažilnik nadomešča ukrep po 458. členu CRR, ki omogoča dvig uteži tveganja v primeru pojava nepremičninskega balona.

** Višje uteži tveganja se uporabljajo tudi za izpostavljenosti do poslovnih nepremičnin.

*** Vključuje zavezujoče ukrepe in priporočila. Naštetih so ukrepi tako za potrošniška kot za stanovanjska posojila.

Vir: ESRB.

Tabela 7.1: Prikaz tveganj in odpornosti (opis tveganj in odpornosti ter kazalnikov)

Prikaz tveganj in odpornosti	Opis	Kazalniki
Tveganje, ki izhaja s trga nepremičnin	Tveganje, ki izhaja s trga nepremičnin, je povezano predvsem z visokimi stopnjami rasti cen nepremičnin, saj povečujejo izpostavljenost bančnega sektorja, v času krize pa tudi možnosti večjega negativnega prevrednotenja nepremičnin, danih v zavarovanje.	Rasti cen, prodaj in posojil stanovanjskih in poslovnih nepremičnin, kazalniki preценjenosti nepremičnin, kazalniki sektorja gradbeništva ter razmerja LTV, LTC in DSTI.
Tveganje financiranja	Tveganje financiranja je tveganje morebitne nestabilnosti virov financiranja oziroma nenadnega odliva posameznih virov financiranja iz bančnega sistema in je odvisno tudi od ročnosti teh virov.	Struktura virov financiranja, gibanje vlog nebančnega sektorja, predvsem vlog gospodinjstev in nefinančnih družb, LTD, spremembe strukture ročnosti vlog nebančnega sektorja, vrzel med ročnostjo preostale zapadlosti naložb in obveznosti.
Obrestno tveganje	Obrestno tveganje je tveganje naložbenih izgub zaradi sprememb obrestnih mer in izvira iz ročnostne neusklajenosti tistih naložb in virov, ki imajo fiksno obrestovanje, oziroma iz razlike v obdobju fiksacije obrestnih mer pri naložbah v primerjavi z viri.	Kot glavni kazalnik spremljanja obrestnega tveganja služi vrzel v ponovni določitvi aktivnih in pasivnih obrestnih mer, pri čemer je pri pasivnih obrestnih merah pomembna predpostavka o stabilnosti temeljnega dela vlog na vpogled. Drugi kazalniki so: povprečno obdobje ponovne določitve aktivnih obrestnih mer, povprečno obdobje ponovne določitve pasivnih obrestnih mer, delež posojil, obrestovanih s fiksno obrestno mero za novoodobrena in obstoječa posojila, povprečne ročnosti novoodobrenih posojil in obstoječih posojil.
Kreditno tveganje	Kreditno tveganje je tveganje nastanka izgube zaradi neizpolnitve obveznosti dolžnika do kreditodajalca in izhaja iz nesposobnosti dolžnika, ki je lahko začasna (nelikvidnost) ali trajna (insolventnost), da v dogovorjenem roku izpolni svoje finančne obveznosti.	Glavni kazalniki so deleži nedonosnih izpostavljenosti, struktura izpostavljenosti bank po skupinah kreditnega tveganja, kreditni parametri (stopnje neplačil, verjetnosti neplačil, stopnje prehodov), pokritosti nedonosnih in donosnih oslabitev z oslabitvami in rezervacijami ter zavarovanji.
Dohodkovno tveganje	Dohodkovno tveganje je tveganje zadostnega ustvarjanja dohodka bank in temelji na gibanjih sestavin ustvarjanja dohodka in obvladovanja stroškov.	Glavni kazalniki sledijo nastajanju in porabi dohodka, do vključno neto dohodka: neto obrestna in neto neobrestna marža, neto opravninska marža, bruto dohodek, gibanje operativnih stroškov, CIR, gibanje neto dohodka.
Tveganje, ki izhaja iz liziških družb	Tveganje, ki izhaja iz poslovanja liziških družb, je tveganje nastanka poslovnih izgub zaradi upada poslovanja, kopičenja zamud nad 90 dni in morebitnega prelivanja negativnih posledic v druge sektorje.	Novi posli, stanja poslov, zamude nad 90 dni in drugi kazalniki poslovanja lizing družb (ROE, ROA, finančni dolg na kapital).
Solventnost in dobičkonosnost bančnega sistema	Odpornost bank z vidika kapitalskega položaja je sposobnost absorbiranja negativnih učinkov oziroma izgub, ki bi nastale ob stresnem dogodku, z vidika dobičkonosnosti pa je trajen vir ustreznega kapitalskega položaja bank.	Količnik skupne kapitalске ustreznosti in količnik CET1 (oba na posamični in konsolidirani osnovi), količnik finančnega vzvoda, višina kapitalskega presežka nad skupno kapitalsko zahtevo (v % TPA), prispevek posameznih komponent k spremembi količnika CET1 in skupne kapitalске ustreznosti, ROE, ROA, neto oslabitve in rezervacije v bruto dohodku in na neto dohodek.
Likvidnost bančnega sistema	Odpornost bank z vidika likvidnosti je sposobnost poplčila vseh dospelih obveznosti oziroma sposobnost absorbiranja negativnih učinkov, ki bi sledili v primeru, da bi se realiziralo tveganje financiranja.	Količnik likvidnostnega kritja (LCR), gibanje primarne in sekundarne likvidnosti v bilančni vsoti, delež prostega sklada finančnega premoženja za zavarovanje pri Evrosistemu.
Kibernetско tveganje	Kibernetско tveganje lahko opredelimo kot kombinacijo verjetnosti kibernetских incidentov in njihovega potencialnega vpliva na poslovanje bank (ki se lahko realizira v obliki operativnih prekinitev, finančne škode ali pa prenosa tveganja na druge sektorje). Kibernetска odpornost je sposobnost banke ali druge finančne institucije, da uresničuje svoje poslanstvo s predvidevanjem in obvladovanjem kibernetских tveganj ter hitrim okrevanjem po kibernetских incidentih.	Število kibernetских incidentov, neposredna in posredna finančna škoda, povprečni odzivni čas za obvladovanje tveganj (v minutah), tržna koncentracija zunanjih ponudnikov IT-storitev (v %), število Phishing in DDoS napadov, delež proračuna za IT-varnost (samoočena bank), število naprav z zastarelo programsko opremo in število zunanjih ponudnikov IT-storitev.

Podnebno tveganje	Podnebna tveganja lahko opredelimo kot fizična tveganja, ki izhajajo iz neposrednih in posrednih stroškov škodnih dogodkov, povezanih z vremenom, ter tranzicijska tveganja, ki izhajajo iz strukturnih sprememb gospodarstev v trajnostna gospodarstva, zaradi spremembe preferenc potrošnikov, okoljske politike ali tehnologije.	Utežena emisijska intenziteta, ogljična kreditna intenziteta, nagib portfelja k onesnaževalnim dejavnostim, delež izpostavljenosti do podnebno občutljivih dejavnosti v portfelju, delež NPE podnebno občutljivih dejavnosti v portfelju, koncentracija NPE v podnebno občutljivih dejavnostih, delež izpostavljenosti do občin z velikim oziroma povečanim fizičnim tveganjem, delež izpostavljenosti do občin z velikim akutnim fizičnim tveganjem, delež NPE občin z velikim oziroma povečanim fizičnim tveganjem v (NPE) portfelja, delež NPE občin z velikim akutnim fizičnim tveganjem v (NPE) portfelja, letna stopnja rasti izpostavljenosti do občin z velikim akutnim fizičnim tveganjem.
-------------------	---	---

Vir: Banka Slovenije.

Tabela 7.2: Izbrani kazalci iz podnebnega tveganja

Vrsta tveganja	Kazalniki	Definicije kazalnikov
Tranzicijska tveganja	Utežena ogljična intenziteta bančnega sistema	Utežena vsota ogljične intenzitete posameznih dejavnosti, utež je delež izp. posamezni dejavnosti (SKD-2m) v celotni izpostavljenosti NFD. Pri izračunu se uporabijo sektorske ali granularne emisije.
	Ogljična kreditna intenziteta	Celotne financirane emisije s strani bančnega sistema glede na izpostavljenosti NFD. Pri izračunu se lahko uporabijo sektorske ali granularne emisije.
	Nagib NFD portfelja k onesnaževalnim dejavnostim	Relativna razlika med uteženo ogljično intenziteto in ogljično intenziteto gospodarstva. Pri izračunu se lahko uporabijo sektorske ali granularne emisije.
	Delež izp. do podn. obč. dej. v portfelju NFD	Delež izpostavljenosti bolj podnebno občutljivim dejavnostim (po dveh definicijah, upošteva emisije na ravni EU ali Slovenije) v portfelju NFD.
	Stopnja rasti izp. do podn. obč. v NFD portfelju	Letna stopnja rasti izpostavljenosti bolj podnebno občutljivim dejavnostim (po dveh definicijah, upošteva emisije na ravni EU ali Slovenije) portfelja NFD.
	Delež NPE podn. obč. dej. v portfelju NFD	Delež nedonosnih izpostavljenosti bolj podnebno občutljivih dejavnosti (upošteva emisije v Sloveniji) v portfelju NFD.
	Delež NPE podn. obč. dej. v NPE NFD	Kazalnik se izračuna kot delež nedonosnih izpostavljenosti do bolj podnebno občutljivih dejavnosti (upošteva emisije v Sloveniji) v celotnih nedonosnih izpostavljenosti portfelja NFD.
Fizična tveganja	Delež izp. do občin z visokim in povišanim fizičnim tveganjem v portfelju	Delež izpostavljenosti do občin izpostavljenim visokim in povišanim fizičnim tveganjem v portfelju (NFD + gospodinjstva); vključuje kronična in akutna fizična tveganja
	Delež NPE do občin z visokim in povišanim fizičnim tveganjem v portfelju	Delež nedonosnih izpostavljenosti do občin izpostavljenim visokim in povišanim fizičnim tveganjem v portfelju (NFD + gospodinjstva); vključuje kronična in akutna fizična tveganja
	Delež NPE do občin z visokim in povišanim fizičnim tveganjem v NPE portfelja	Delež nedonosnih izpostavljenosti do občin izpostavljenim visokim in povišanim fizičnim tveganjem v nedonosnih izpostavljenosti portfelja (NFD + gospodinjstva); vključuje kronična in akutna fizična tveganja
	Delež izp. do občine izpostavljene visokim akutnim fizičnim tveganjem (suše, veter, ekstremna vročina, poplave) v portfelju	Delež izpostavljenosti do občin izpostavljenim visokim akutnim fizičnim tveganjem v portfelju (NFD + gospodinjstva); vključuje le akutna fizična tveganja
	Delež NPE do občine izpostavljene visokim akutnim fizičnim tveganjem (suše, veter, ekstremna vročina, poplave) v portfelju	Delež nedonosnih izpostavljenosti do občin izpostavljenim visokim akutnim fizičnim tveganjem v portfelju (NFD + gospodinjstva); vključuje le akutna fizična tveganja
	Delež NPE do občine izpostavljene visokim akutnim fizičnim tveganjem (suše, veter, ekstremna vročina, poplave) v NPE portfelja	Delež nedonosnih izpostavljenosti do občin izpostavljenim visokim akutnim fizičnim tveganjem v nedonosnih izpostavljenosti portfelja (NFD + gospodinjstva); vključuje le akutna fizična tveganja
	Stopnja rasti izpostavljenosti do občin izpostavljenim visokim akutnim fizičnim tveganjem	Letne stopnje rasti izpostavljenosti (NFD + gospodinjstva) do občin izpostavljenim visokim akutnim fizičnim tveganjem; vključuje le akutna fizična tveganja

Vir: Banka Slovenije.

Tabela 7.3: Bilanca stanja na izbrane časovne preseke (2004–2025 1. polletje), slovenski bančni sistem

	Stanje								Prirast				Medletna rast					
	2020	2021	2022	2023	2024	Struktura	jun.2025	Struktura	2021	2022	2023	2024	jan.- jun.2025	2021	2022	2023	2024	jun.25
	v mio EUR				v %		v %		v mio EUR				v %					
Aktiva																		
Denar v blagajni in stanje na rač. pri Cl	8.825	11.495	10.445	12.763	8.854	16,3	8.204	14,6	2.671	-1.051	2.318	-3.909	-650	30,3	-9,1	22,2	-30,6	-20,6
Posojila bankam	1.492	1.544	1.665	1.444	1.450	2,7	1.597	2,8	52	121	-221	6	147	3,5	7,8	-13,3	0,4	-11,6
Posojila nebančnemu sektorju	23.561	25.045	27.538	26.934	28.405	52,4	29.481	52,5	1.484	2.493	-604	1.471	1.075	6,3	10,0	-2,2	5,5	7,8
od tega nefinančnim družbam	8.750	9.300	10.487	9.968	9.762	18,0	10.060	17,9	550	1.187	-519	-206	298	6,3	12,8	-4,9	-2,1	-0,1
od tega gospodinjstvom	10.712	11.263	12.138	12.556	13.311	24,5	13.774	24,5	551	875	418	755	463	5,1	7,8	3,4	6,0	7,0
Finančna sredstva/vredn. pap.	8.958	8.355	8.759	9.816	13.112	24,2	14.377	25,6	-603	404	1.056	3.296	1.265	-6,7	4,8	12,1	33,6	19,9
Ostalo	1.815	1.811	2.168	2.125	2.414	4,5	2.514	4,5	-4	357	-43	289	99	-0,2	19,7	-2,0	13,6	18,8
Pasiva																		
Finančne obvl. do Evrosistema	1.380	2.344	758	75	0	0,0	0	0,0	964	-1.586	-683	-75	0	69,9	-67,6	-90,1	-100,0	-100,0
Obveznosti do bank	2.378	1.716	2.034	1.746	1.484	2,7	1.642	2,9	-663	318	-288	-262	158	-27,9	18,6	-14,2	-15,0	-5,9
od tega do domačih bank	799	649	600	413	286	0,5	236	0,4	-150	-49	-187	-128	-49	-18,8	-7,6	-31,1	-30,9	-42,8
od tega do tujih bank	1.579	1.066	1.434	1.333	1.199	2,2	1.406	2,5	-513	368	-101	-134	207	-32,5	34,5	-7,1	-10,1	5,5
Obvl. do neban. sekt. (vloge)	34.281	37.185	39.756	41.062	41.625	76,7	42.817	76,2	2.904	2.571	1.306	563	1.192	8,5	6,9	3,3	1,4	4,3
od tega do nefinančnih družb	8.031	8.998	9.710	10.947	10.910	20,1	10.865	19,3	967	712	1.238	-37	-45	12,0	7,9	12,7	-0,3	-0,8
do gospodinjstev	22.437	23.953	25.784	26.514	27.309	50,4	28.371	50,5	1.516	1.832	730	795	1.062	6,8	7,6	2,8	3,0	7,0
Dolžniški vrednostni papirji	1.058	1.250	2.066	3.164	3.504	6,5	3.949	7,0	191	817	1.097	341	445	18,1	65,4	53,1	10,8	24,8
Rezervacije	186	151	142	187	204	0,4	198	0,4	-34	-10	46	16	-6	-18,4	-6,5	32,3	8,7	5,5
Kapital	4.805	5.061	5.153	6.081	6.681	12,3	6.722	12,0	256	93	928	600	41	5,3	1,8	18,0	9,9	10,5
Ostalo	564	545	665	767	738	1,4	844	1,5	-19	120	102	-29	107	-3,3	22,1	15,3	-3,8	10,1
Bilancijska vsota	44.651	48.252	50.575	53.082	54.236	100,0	56.173	100,0	3.600	2.323	2.507	1.154	1.937	8,1	4,8	5,0	2,2	5,8

Vir: Banka Slovenije.

Tabela 7.4: Izkaz poslovnega izida bank (2020–2025, 1. polletje), slovenski bančni sistem

	Obseg (v mio EUR)					Stopnje rasti (v % medletno)								Delež v bruto dohodku (v %)					
	2020	2021	2022	2023	2024	jun. 2025	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Jan.-jun.	2020	2021	2022	2023	2024	Jan.-jun. 2025
Neto obresti	639	625	748	1442	1566	701	-6.4	-2.2	19.6	92.8	8.6	-11.9	47.0	51.9	56.9	72.9	68.5	59.8	
Neobrestni prihodki	721	580	567	535	720	472	25.7	-19.5	-2.3	-5.6	34.5	50.5	53.0	48.1	43.1	27.1	31.5	40.2	
od tega neto opravnine	330	377	398	387	419	217	-1.2	14.4	5.5	-2.8	8.4	4.7	24.2	31.3	30.3	19.6	18.3	18.5	
od tega čisti dobički/izg. iz FS in obvez. nam. trg.	16	18	31	10	24	5	31.8	10.8	76.4	-69.6	153.8	-60.1	1.2	1.5	2.4	0.5	1.1	0.4	
Bruto dohodek	1360	1206	1315	1978	2286	1173	8.3	-11.4	9.1	50.4	15.6	5.7	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Operativni stroški	-718	-717	-758	-830	-1016	-526	1.3	-0.2	5.6	9.6	22.3	4.0	-52.8	-59.5	-57.6	-42.0	-44.4	-44.9	
stroški dela	-386	-398	-413	-447	-501	-252	-3.6	3.0	3.7	8.4	12.1	5.1	-28.4	-33.0	-31.4	-22.6	-21.9	-21.5	
Neto dohodek	642	489	558	1147	1270	647	17.3	-23.9	14.1	105.8	10.7	7.1	47.2	40.5	42.4	58.0	55.6	55.1	
neto oslabitve in rezervacije	-170	74	-14	-10	-71	-30	-470.8	-143.4	-119.2	-27.7	590.0	-14.4	-12.5	6.1	-1.1	-0.5	-3.1	-2.5	
od tega osl. in rez. po odpl. vrednosti	-133	72	-23	-33	-83	-19	-323.8	-153.8	-131.8	44.7	150.9	-17.4	-9.8	6.0	-1.7	-1.7	-3.6	-1.7	
Dobiček pred obdavčitvijo	472	562	543	1137	1200	617	-20.3	19.1	-3.3	109.3	5.5	8.4	34.7	46.6	41.3	57.5	52.5	52.6	
davki iz dobička	-22	-37	-42	-39	-125	-66.0	-65.0	70.1	13.1	-6.8	221.1	-9.8	-1.6	-3.1	-3.2	-2.0	-5.5	-5.6	
Poslovni izid po obdavčitvi	450	525	502	1098	1075	551.2	-15.1	16.6	-4.5	118.9	-2.1	11.1	33.1	43.6	38.1	55.5	47.0	47.0	

Vir: Banka Slovenije.

Tabela 7.5: Izbrani kazalniki poslovanja bank (2011–2025, 1. polletje), slovenski bančni sistem

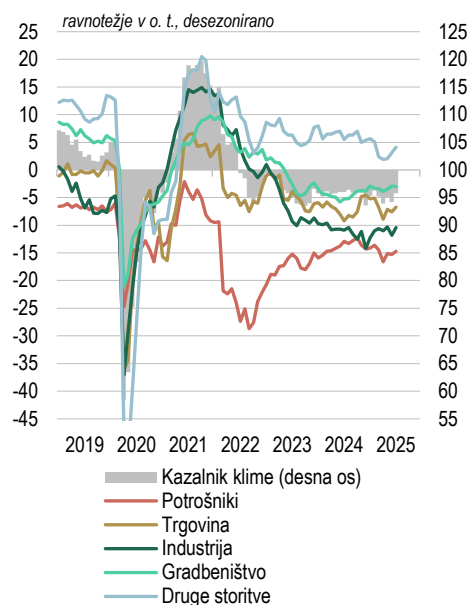
(v %)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2024 (1-6)	2025 (1-6)
Donos na aktivno (ROA)	-1.06	-1.60	-7.70	-0.27	0.42	0.99	1.19	1.38	1.48	1.10	1.20	1.11	2.22	2.25	2.18	2.26
Donos na kapital (ROE)	-12.54	-19.04	-100.00	-2.69	3.63	7.96	9.58	11.07	12.16	9.57	11.33	10.82	20.64	18.92	19.49	19.37
Stroški v bruto dohodku (CIR)	53.68	47.43	66.08	55.80	59.26	59.19	62.72	58.05	56.47	52.82	59.48	57.60	41.98	44.43	45.57	44.86
Neto obrestna marža na obrest. aktivno (NOM)	2.13	1.93	1.67	2.18	2.06	1.91	1.83	1.84	1.79	1.57	1.41	1.61	2.95	3.09	3.20	2.72
Neto obrestna marža na bilancijsko vsoto	2.02	1.83	1.59	2.09	1.96	1.82	1.75	1.75	1.70	1.49	1.34	1.53	2.81	2.93	3.05	2.57
Neobrestna marža	0.85	1.40	0.85	1.01	1.09	1.23	1.13	1.26	1.43	1.67	1.24	1.15	1.05	1.35	1.21	1.75
Bruto dohodek na povprečno aktivno (MFP)	2.87	3.23	2.44	3.10	3.05	3.05	2.88	3.01	3.13	3.16	2.58	2.68	3.86	4.28	4.26	4.32

Opomba: MFP – marža finančnega posredništva.

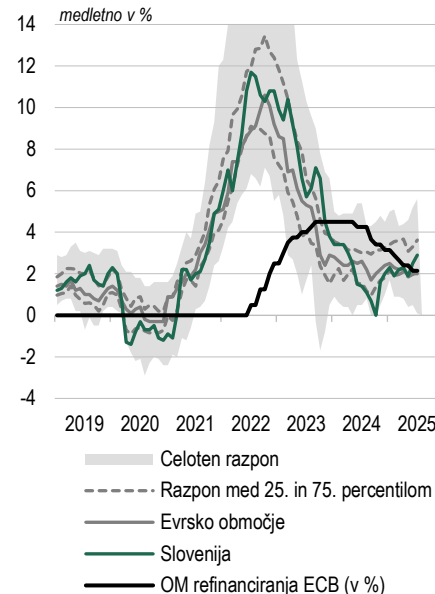
Vir: Banka Slovenije.

Slika 7.1: **Gospodarska klima in inflacija**

Kazalniki zaupanja in gospodarska klima v evrskem območju

Inflacija (HICP) in primerjava z državami evrskega območja

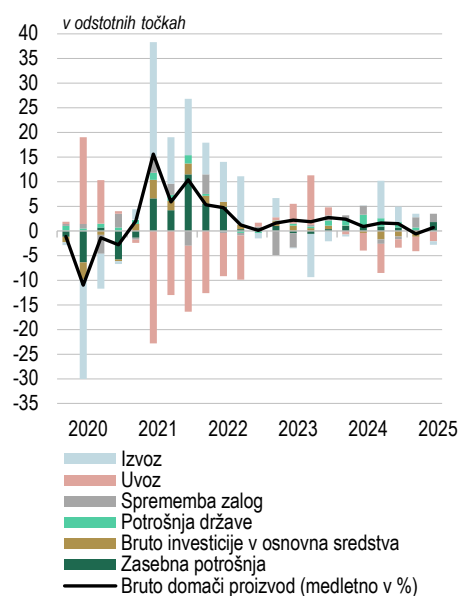

Opomba: Na levi sliki so kazalniki zaupanja izraženi v obliki povprečja ravnotežij. Ravnotežje je razlika med deležem pozitivnih in deležem negativnih odgovorov.

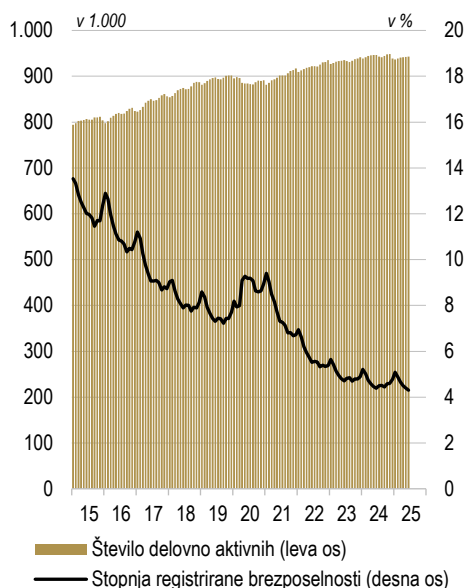
Vira: Eurostat, preračuni Banke Slovenije.

Slika 7.2: **BDP in trg dela – Slovenija**

Rast BDP s prispevki

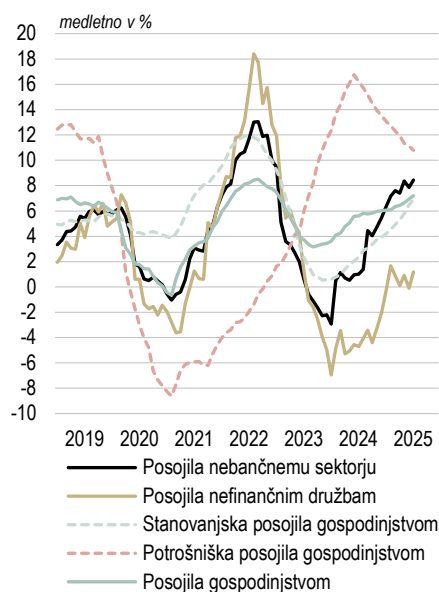
Delovno aktivni in stopnja registrirane brezposelnosti

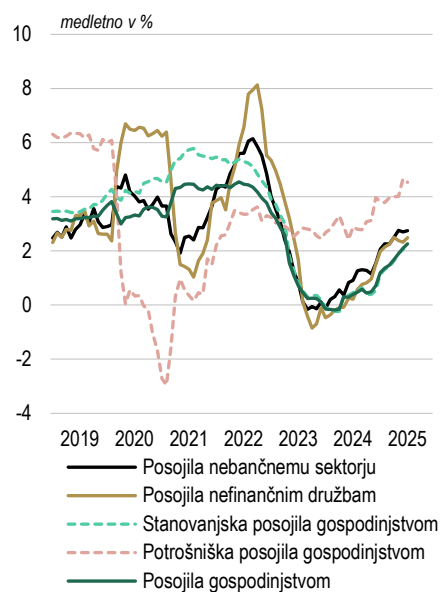
Viri: leva slika SURS, desna slika SURS in ZRSZ.

Slika 7.3: **Kreditna aktivnost**

Kreditiranje nebančnega sektorja, Slovenija

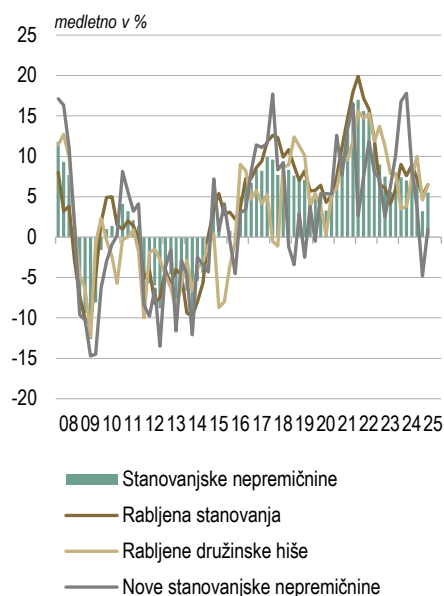
Kreditiranje nebančnega sektorja v evrskem območju

Vira: Banka Slovenije, ECB.

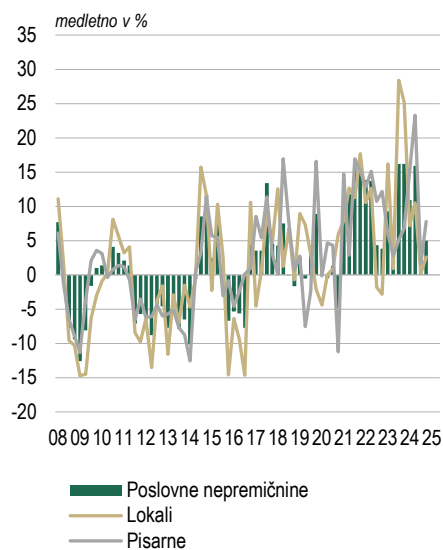
Slika 7.4: **Rast cen stanovanjskih in poslovnih nepremičnin**

Rast cen stanovanjskih nepremičnin

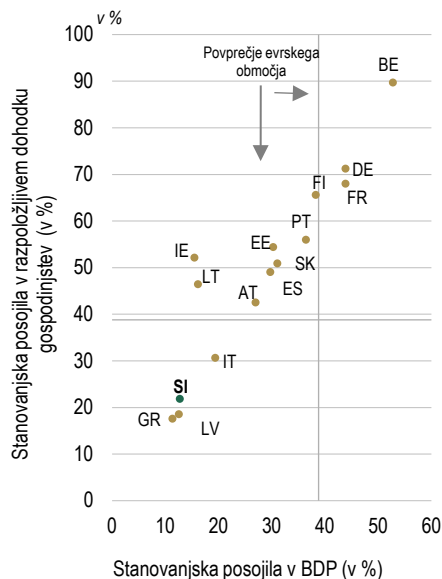
Vir: SURS.

Rast cen poslovnih nepremičnin

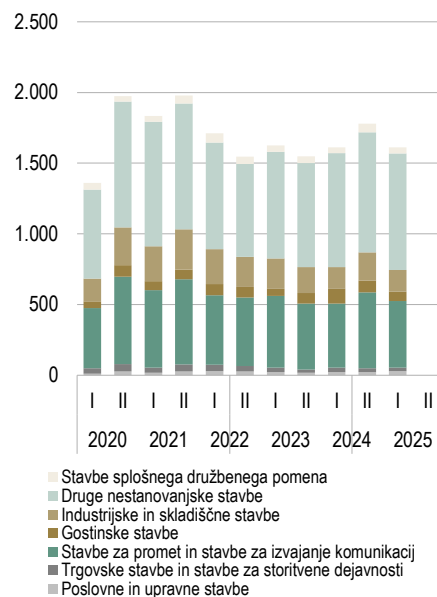

Slika 7.5: Stanovanjska posojila v BDP in razpoložljivem dohodku gospodinjstev ter gradbena dovoljenja za poslovne nepremičnine

Stanovanjska posojila v BDP in razpoložljivem dohodku gospodinjstev v izbranih državah EU

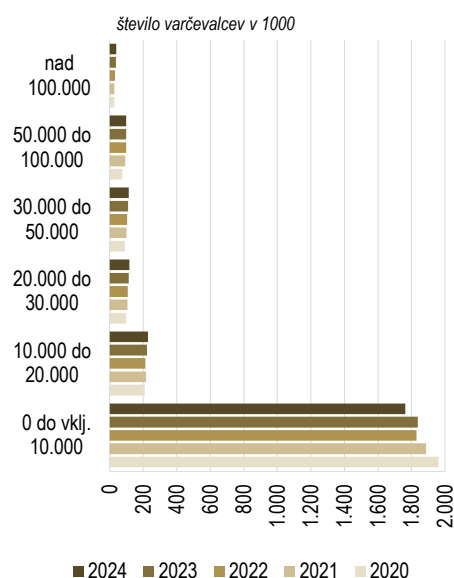
Gradbena dovoljenja za poslovne nepremičnine po polletjih

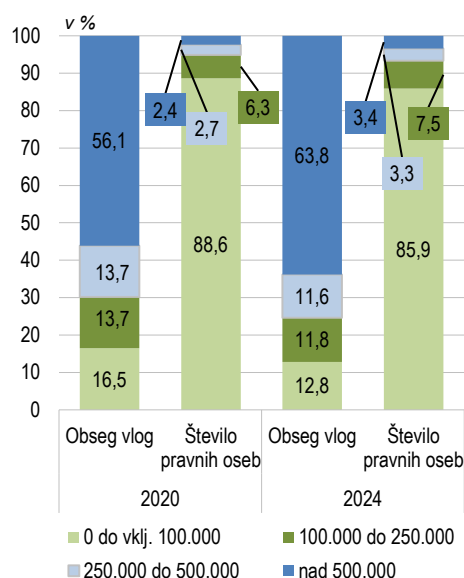
Viri: Na levi sliki EMF, na desni ECB Data Portal, Banka Slovenije.

Slika 7.6: Število varčevalcev ter struktura vlog in števila pravnih oseb po vrednostnih razredih

Število varčevalcev po vrednostnih razredih

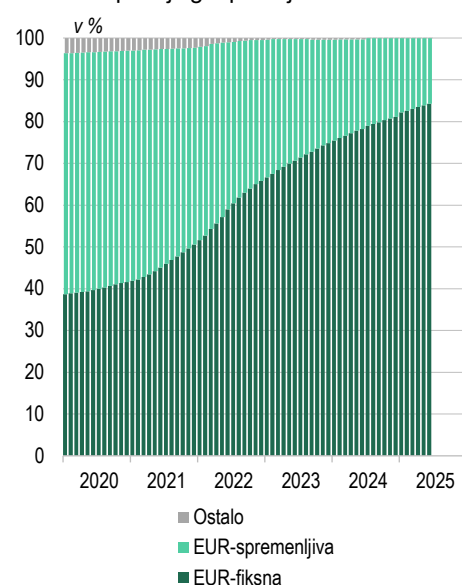
Struktura vlog in števila pravnih oseb po vrednostnih razredih

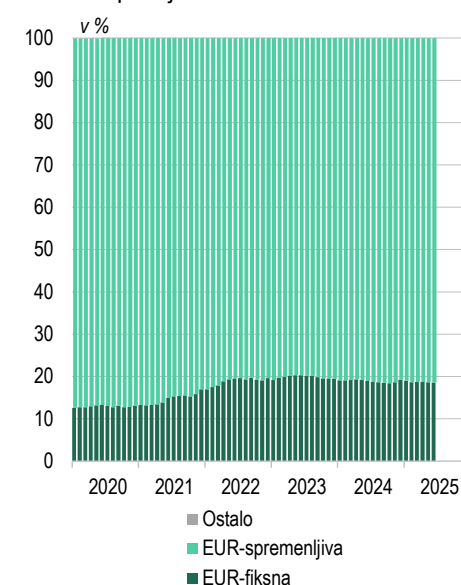
Opomba: Podatki na sliki levo zajemajo fizične osebe in samostojne podjetnike, na sliki desno pa pravne osebe, ki imajo račun odprt pri posamezni banki. Če ima oseba oziroma pravna oseba odprt račun pri več bankah, bo v podatke zajet večkrat. Vir: Banka Slovenije.

Slika 7.7: **Struktura posojil po vrsti obrestovanja v stanjih**

Struktura posojil gospodinjstvom

Struktura posojil nefinančnim družbam

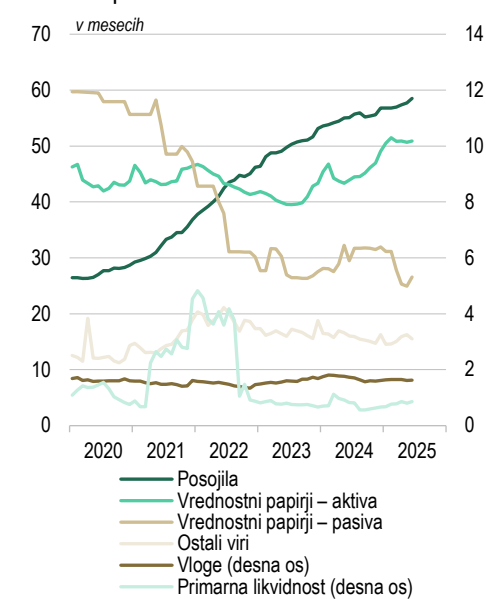

Opomba: Posojila gospodinjstvom vključujejo stanovanjska in potrošniška posojila brez ostalih posojil gospodinjstvom. V kategoriji ostalo so zajeta vsa posojila v švicarskih frankih, ki predstavljajo večino preostalih posojil.

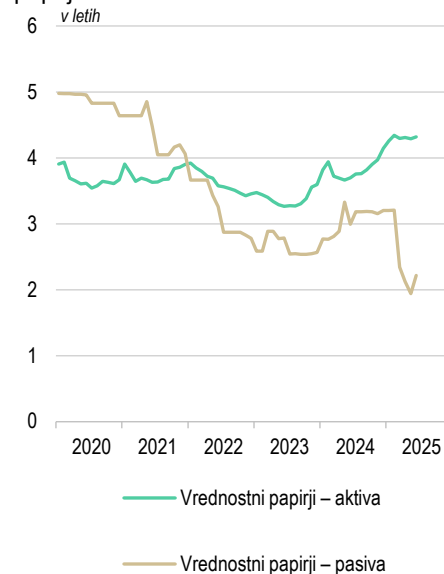
Vir: Banka Slovenije.

Slika 7.8: **Obdobje ponovne določitve obrestnih mer in preostala zapadlost vrednostnih papirjev**

Obdobje ponovne določitve obrestnih mer po bilančnih postavkah

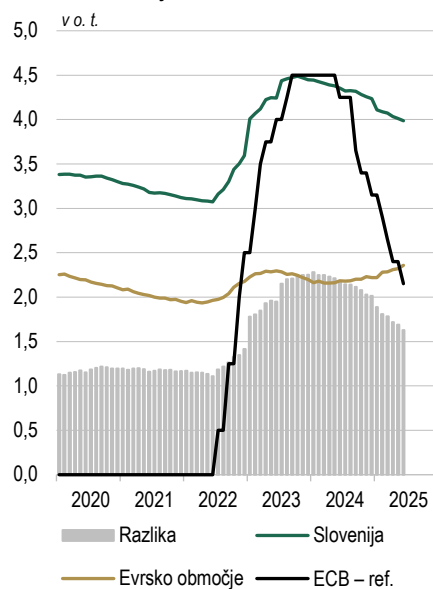
Preostala zapadlost dolžniških vrednostnih papirjev

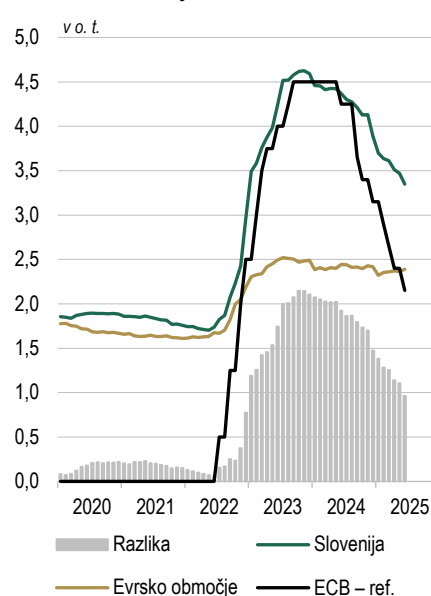
Vir: Banka Slovenije.

Slika 7.9: **Obrestni razmik**

Obrestni razmik za gospodinjstva in primerjava z evrskim območjem

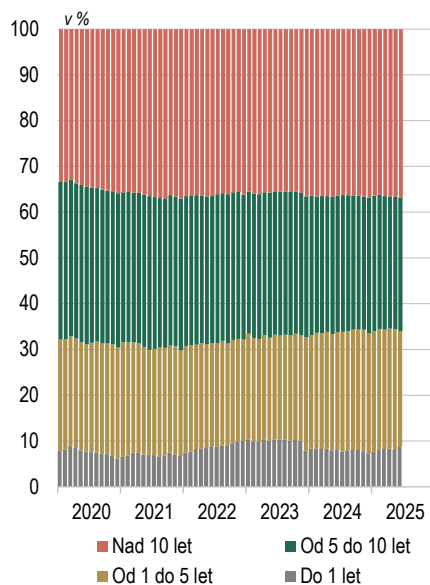
Obrestni razmik za NFD in primerjava z evrskim območjem

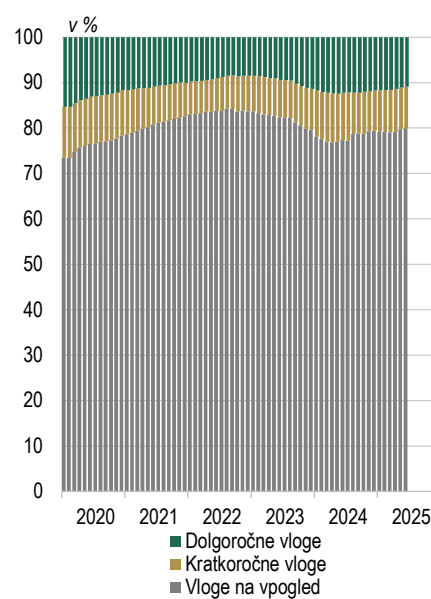
Opomba: ECB - ref. predstavlja obrestno mero refinanciranja ECB.
Vir: ECB SDW, preračuni Banke Slovenije.

Slika 7.10: **Struktura posojil in vlog po preostali zapadlosti**

Struktura posojil NFD in gospodinjstvom

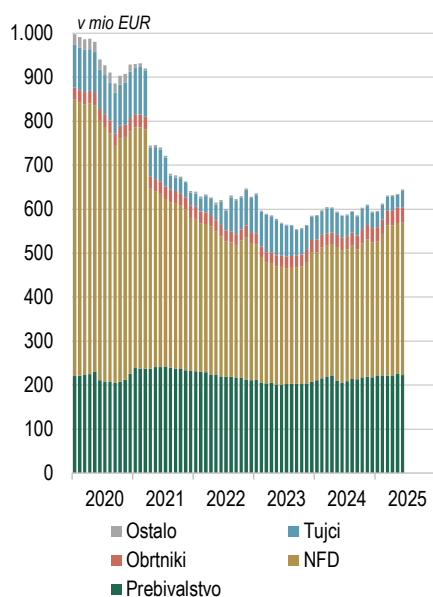
Struktura vlog nebančnega sektorja

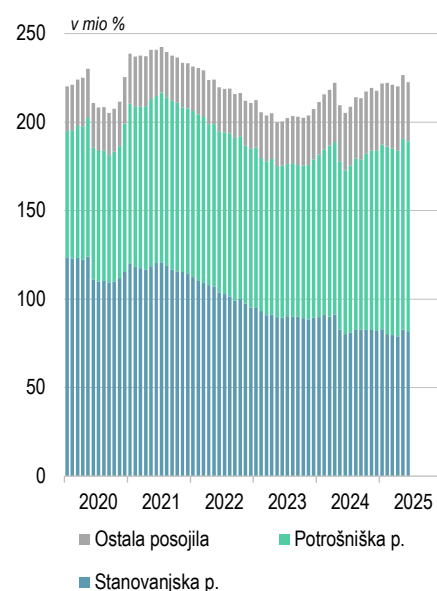
Opomba: Posojila gospodinjstvom na levi sliki vključujejo stanovanjska in potrošniška posojila brez ostalih posojil gospodinjstvom.
Vir: Banka Slovenije.

Slika 7.11: **Obseg NPE**

Obseg NPE po skupinah komitentov

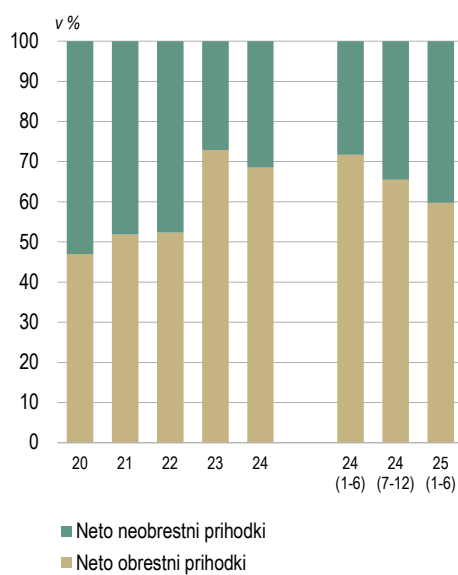
Obseg NPE pri prebivalstvu

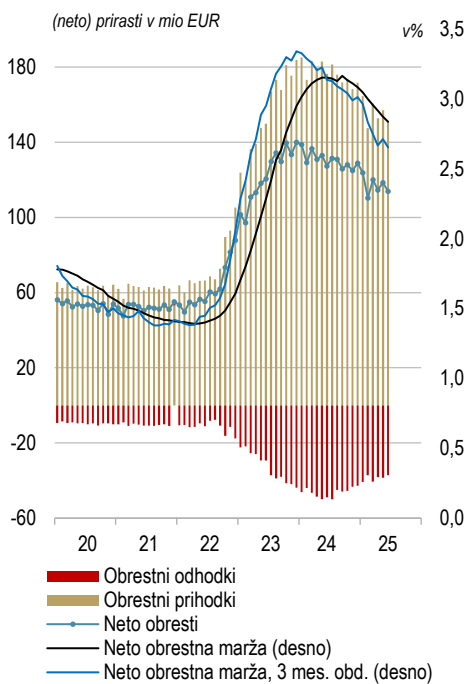
Vir: Banka Slovenije.

Slika 7.12: **Sestava bruto dohodka bank in obrestni prihodki, odhodki ter neto obrestna marža**

Sestava bruto dohodka bank

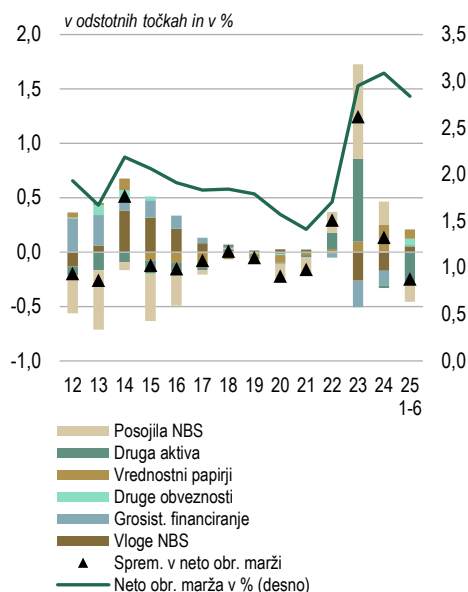
Prirasti obrestnih prihodkov, odhodkov, neto obresti in neto obrestna marža

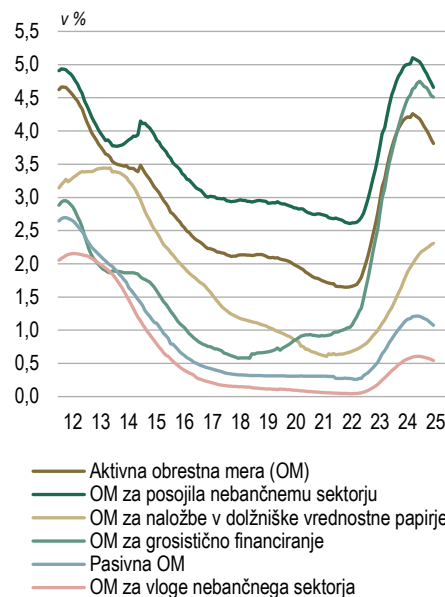
Vir: Banka Slovenije.

Slika 7.13: **Prispevki sprememb neto obrestne marže in efektivne obrestne mere**

Prispevki preko instrumentov obrestonosne aktive in pasive k spremembam neto obrestne marže

Gibanje efektivnih obrestnih mer po glavnih instrumentih obrestonosne aktive in obrestno-plačljive pasive

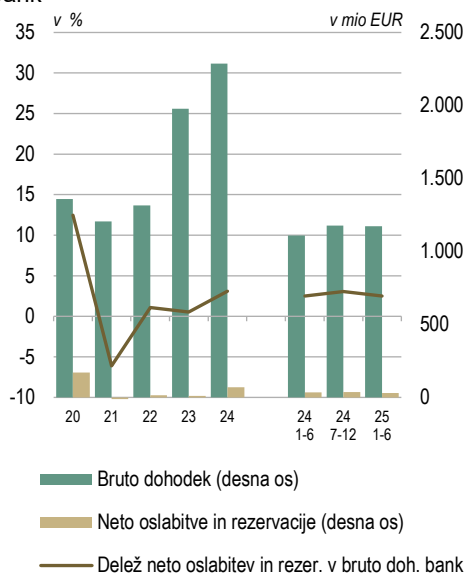

Opomba: Na sliki levo spremembe aktivnih postavk predstavljajo seštevek prispevka posojil, vrednostnih papirjev in ostale obrestonosne aktive, spremembe pasivnih postavk pa seštevek prispevka vlog nebančnega sektorja, grosističnega financiranja in ostale obrestno plačljive pasive. Sprememba učinka pasivnih postavk je pomnožena z vrednostjo -1, saj povečanje npr. pasivnih obrestnih mer vpliva na zmanjšanje neto obrestne marže, njihovo zmanjšanje pa na njeno povečanje.

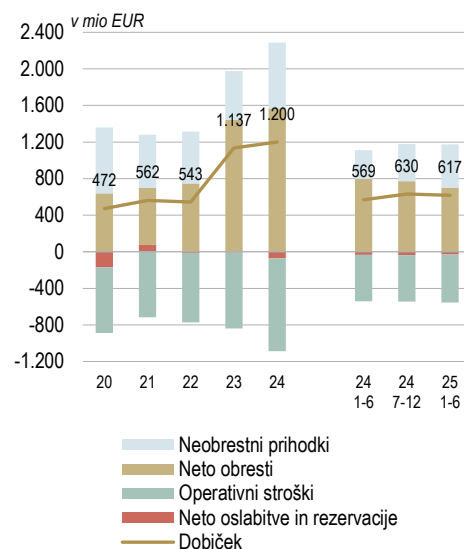
Vir: Banka Slovenije.

Slika 7.14: **Neto oslabitve in rezervacije, ustvarjen dohodek bank ter ostale kategorije izkaza uspeha bank**

Neto oslabitve in rezervacije oziroma njihovo neto sproščanje in bruto dohodek bank ter delež neto oslabitev v ustvarjenem dohodku bank

Nastanek in poraba dohodka bank ter dobiček pred obdavčitvijo

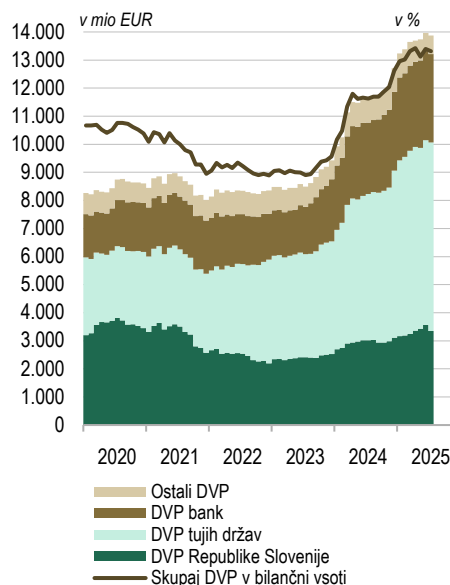

Opomba: Negativne vrednosti za neto oslabitve in rezervacije na sliki levo odražajo neto sproščanje oslabitev in rezervacij, na sliki desno pa njihovo neto oblikovanje. Podatki za slovenski bančni sistem so zajeti na podlagi bilančnih podatkov bank na posamični osnovi.

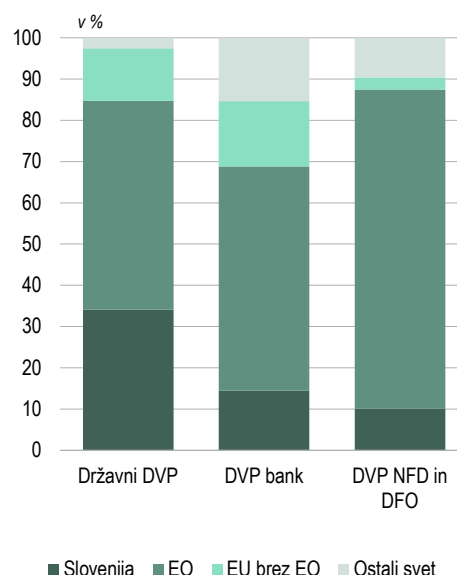
Vir: Banka Slovenije.

Slika 7.15: **Gibanje in struktura dolžniških vrednostnih papirjev**

Gibanje dolžniških vrednostnih papirjev po nasprotni stranki

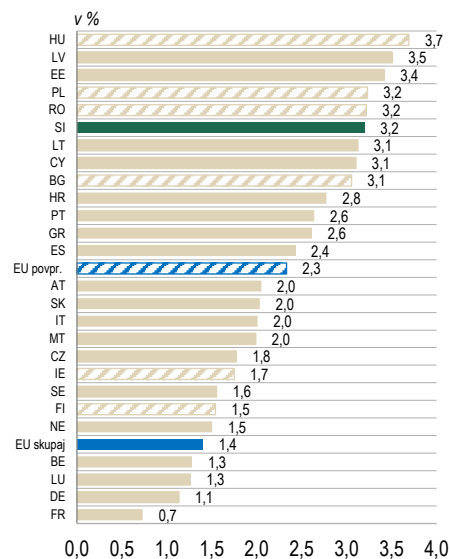
Struktura dolžniških vrednostnih papirjev po nasprotni stranki in geografski opredelitvi

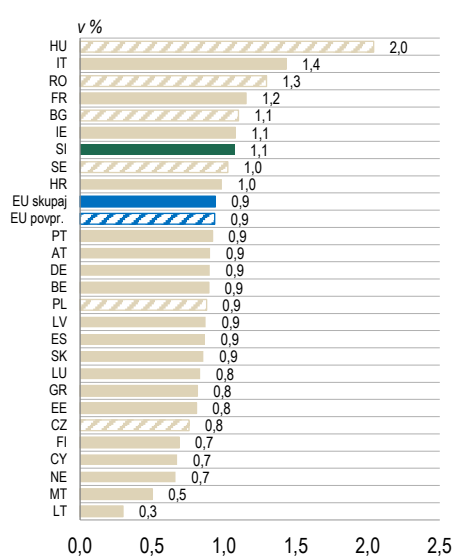
Vir: Banka Slovenije.

Slika 7.16: **Neto obrestna in neto neobrestna marža**

Neto obrestna marža v Sloveniji in državah EU, v %, leto 2024

Neto neobrestna marža v Sloveniji in državah EU, v %, leto 2024

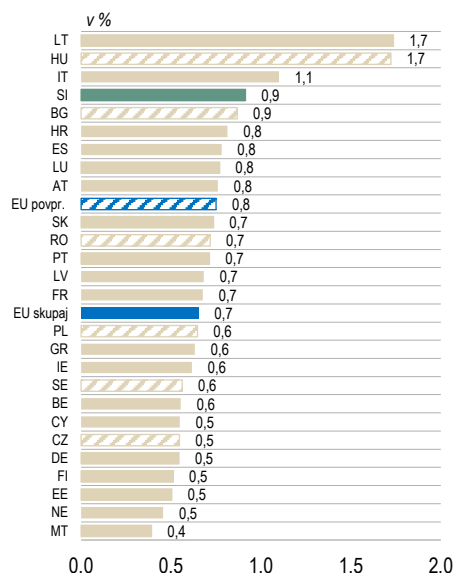
Opomba 1: Kazalniki so izračunani na podlagi podatkov baze ECB Data Portal, Consolidated Banking Data. Ti se nekoliko razlikujejo od tistih, ki temeljijo na bilančnih podatkih bank na posamični osnovi.

Opomba 2: Med državami EU za prvih pet slik te primerjave; do kazalnika »operativni stroški v bruto dohodku«, ni razpoložljivega podatka za Dansko. Na slikah od 7.16 do 7.19 vrednosti za »EU skupaj« odražajo celotno EU območje, vrednosti »EU povpr.« pa navadno povprečje vseh držav EU.

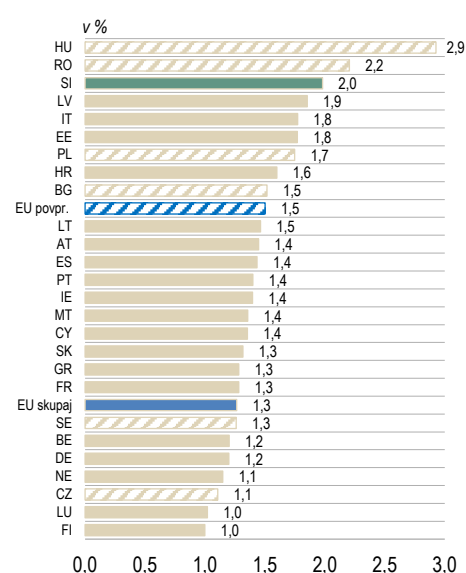
Vira: Banka Slovenije, ECB Data Portal.

Slika 7.17: **Neto opravninska marža in operativni stroški v bilančni vsoti**

Neto opravninska marža v Sloveniji in državah EU, v %, leto 2024

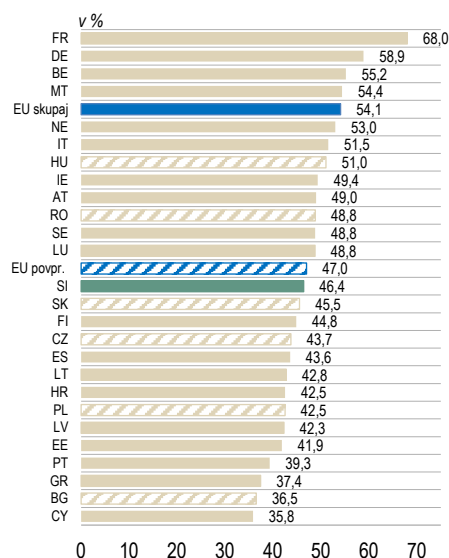
Operativni stroški v bilančni vsoti v Sloveniji in državah EU, v %, leto 2024

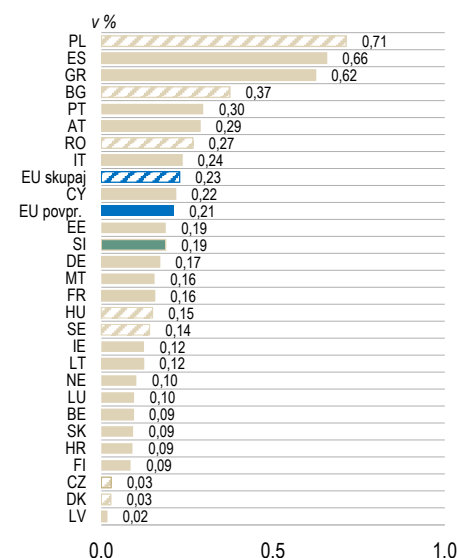
Opomba: Kazalniki so izračunani na podlagi podatkov baze ECB Data Portal, Consolidated Banking Data. Ti se nekoliko razlikujejo od tistih, ki temeljijo na bilančnih podatkih bank na posamični osnovi.
Vir: Banka Slovenije, ECB Data Portal.

Slika 7.18: **Operativni stroški v bruto dohodku in neto oslabitve ter rezervacije v bilančni vsoti**

Operativni stroški v bruto dohodku (Cost-to-Income Ratio) v Sloveniji in državah EU v letu 2024

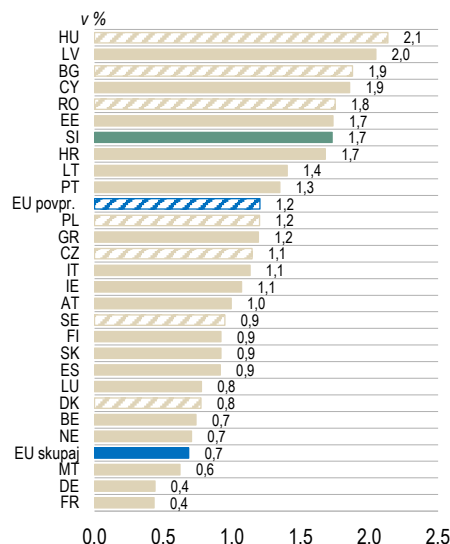
Neto oslabitve in rezervacije v bilančni vsoti v Sloveniji in državah EU, v %, v letu 2024

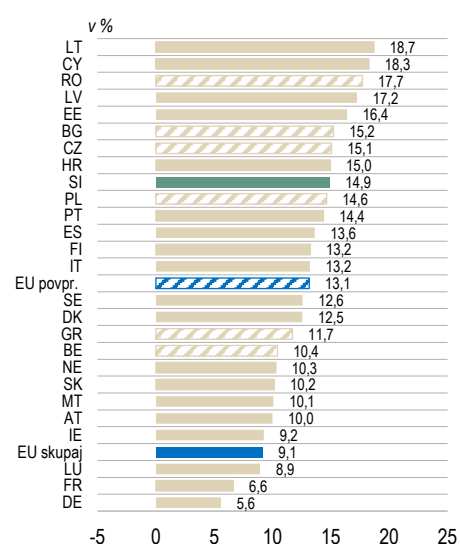
Opomba: Kazalniki so izračunani na podlagi podatkov baze ECB Data Portal, Consolidated Banking Data. Ti se nekoliko razlikujejo od tistih, ki temeljijo na bilančnih podatkih bank na posamični osnovi.
Vira: Banka Slovenije, ECB Data Portal.

Slika 7.19: **Donosnost na
aktivo (ROA) in
donosnost na kapital
(ROE)**

Donosnost na aktivo (ROA) v državah EU,
v %, leto 2024

Donosnost na kapital (ROE) v državah EU,
v %, leto 2024

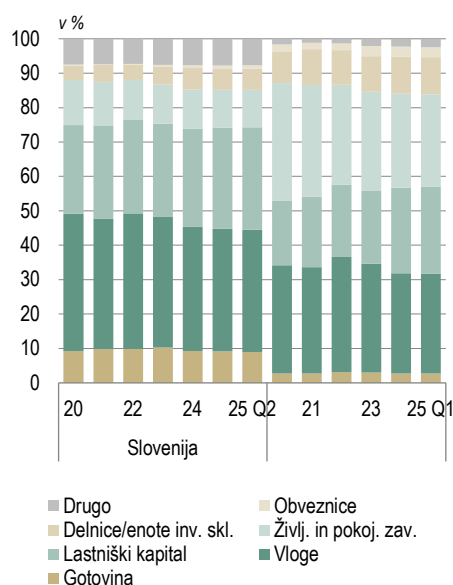

Opomba: Kazalniki so izračunani na podlagi podatkov baze ECB Data Portal, Consolidated Banking Data. Ti se nekoliko razlikujejo od tistih, ki temeljijo na bilančnih podatkih bank na posamični osnovi.

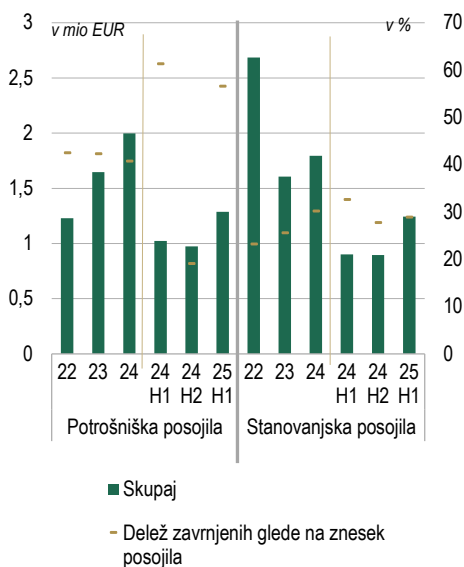
Vira: Banka Slovenije, ECB Data Portal.

Slika 7.20: **Finančno
premoženje
gospodinjstev in
povpraševanje
gospodinjstev po
posojilih**

Struktura finančnega premoženja v Sloveniji
in evrskem območju

Potrošniška in stanovanjska posojila glede na
znesek posojila in delež zavrnjenih posojil

Opomba: Na sliki levo lastniški kapital vključuje delnice, ki kotirajo na borzi, in delnice, ki ne kotirajo na borzi, ter drug lastniški kapital. Delnice investicijskih skladov se nanašajo na sklade s korporacijsko strukturo. Enote se nanašajo na vzajemne naložbene sklade.

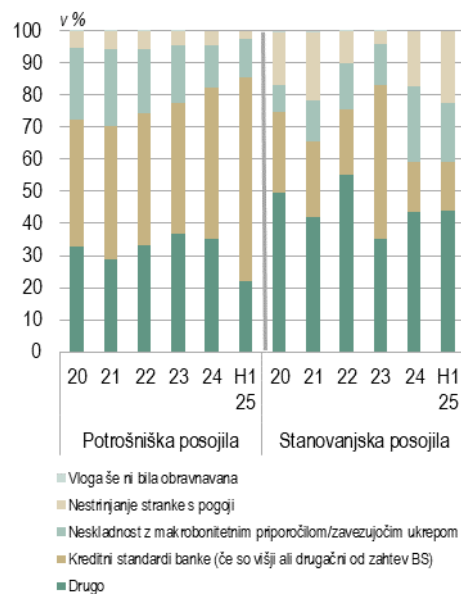
Vira: ECB Data Portal, Banka Slovenije.

Slika 7.21: **Povpraševanje gospodinjstev po posojilih**

Struktura namena povpraševanja po posojilih po potrošniških in stanovanjskih posojilih gospodinjstvom

Struktura zavrnitev povpraševanja po posojilih po tipu zavrnitve

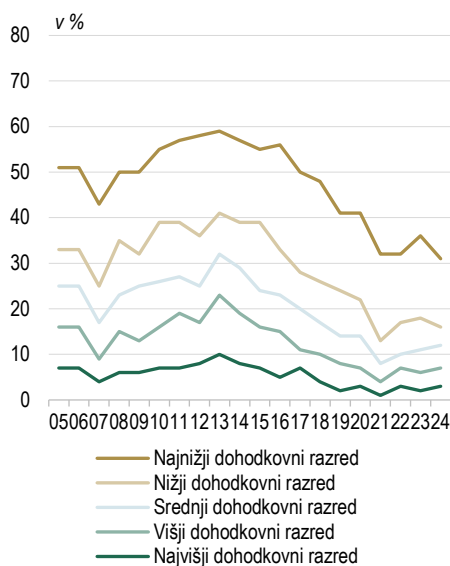

Opomba: Na sliki desno so banke za leto 2024 in januar–junij 2025 med drugimi razlogi (»drugo«) za zavrnitev navedle, da ne vodijo evidence zavrnitev, nepopolno dokumentacijo komitenta, neurejeno stanje v zemljiški knjigi ali pa drugih razlogov niso navedle.

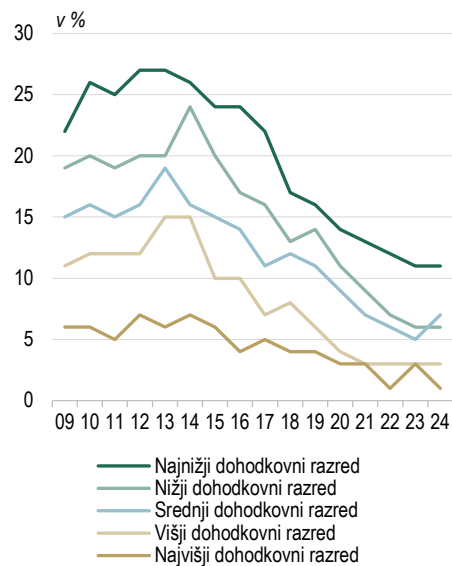
Vir: Banka Slovenije.

Slika 7.22: **Gospodinjstva, ki težko ali zelo težko shajajo s svojimi prihodki, ter zamude stanovanjskih stroškov**

Gospodinjstva, ki težko ali zelo težko shajajo s svojimi prihodki glede na dohodkovni razred

Zamude pri odplačevanju stanovanjskih stroškov v zadnjih 12 mesecih iz finančnih razlogov glede na dohodkovni razred

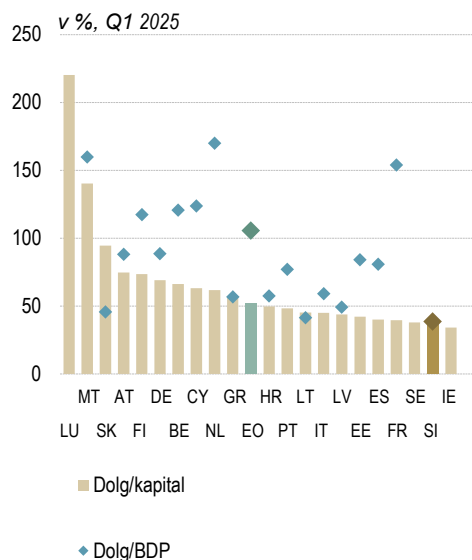

Opomba: gospodinjstva so razvrščena glede na neto razpoložljivi dohodek na ekvivalentnega člana gospodinjstva v pet kvintilov; v prvem kvintilu je 20 % oseb iz gospodinjstev z najnižjim ekvivalentnim dohodkom, v petem kvintilu pa 20 % oseb iz gospodinjstev z najvišjim ekvivalentnim dohodkom. Na sliki levo je prikazan prvi, srednji in najvišji kvintil. Analiza je narejena na podlagi podatkov SURS-a iz Ankete o življenjskih pogojih.

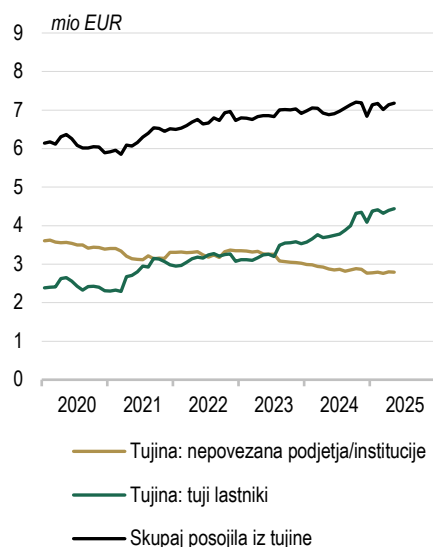
Vira: Banka Slovenije, SURS.

Slika 7.23: **Zadolženost v državah EO in posojila iz tujine po lastniških povezavah**

Zadolženost NFD v državah evrskega območja

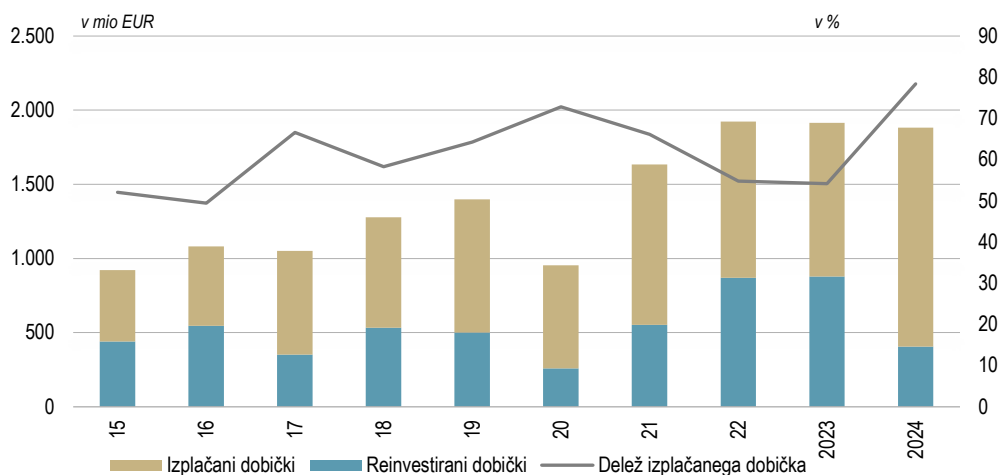
Posojila iz tujine po lastniških povezavah

Opomba: Na levi sliki dolg v števcu kazalnikov zajema le posojila in dolžniške vrednostne papirje.

Vir: Na levi sliki ECB Data Portal, na desni sliki Banka Slovenije.

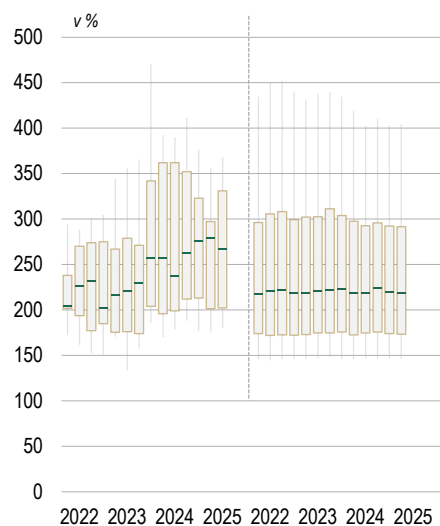
Slika 7.24: **Dobički od tujih neposrednih naložb**

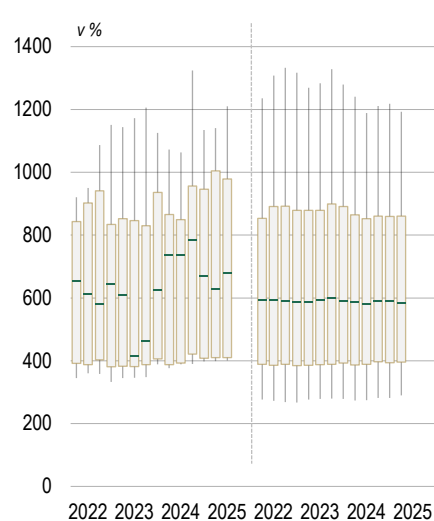
Vir: Banka Slovenije.

Slika 7.25: **Kapitalska ustreznost zavarovalnic**

Kapitalska ustreznost zavarovalnic glede na zahtevani solventnostni kapital

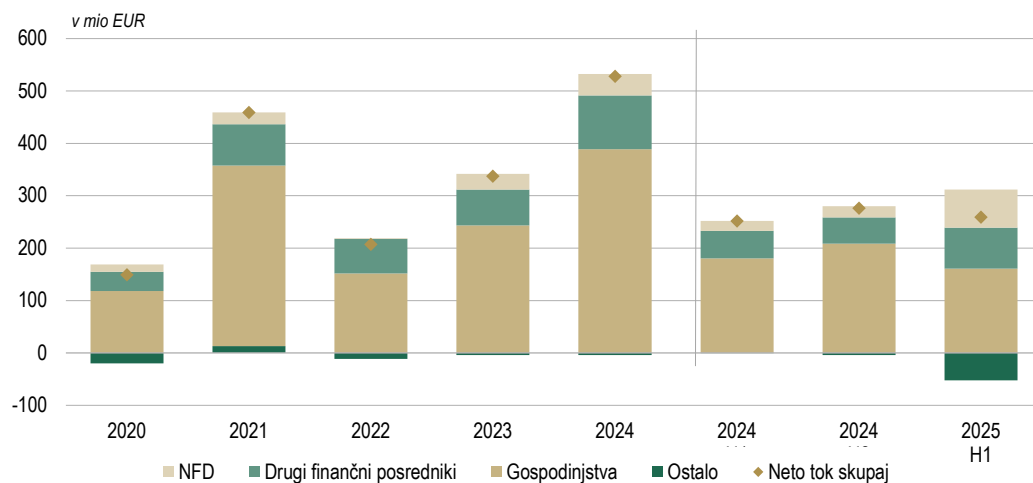
Kapitalska ustreznost zavarovalnic glede na minimalni zahtevani kapital – količnik MCR

Opomba: Kot spodnja in zgornja meja sta uporabljena 10. in 90. percentil. Zelena črtica prikazuje mediano količnika. Podatki za EGP so bili na voljo do vključno prvega četrtletja 2025.

Viri: EIOPA, Agencija za zavarovalni nadzor, izračuni Banke Slovenije.

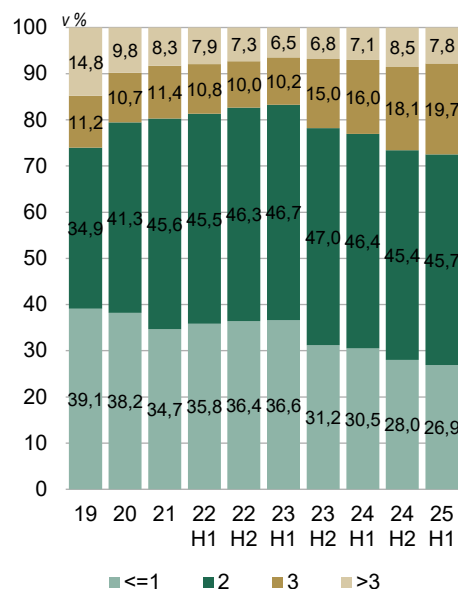
Slika 7.26: **Neto tok domačih vzajemnih skladov po subjektih**

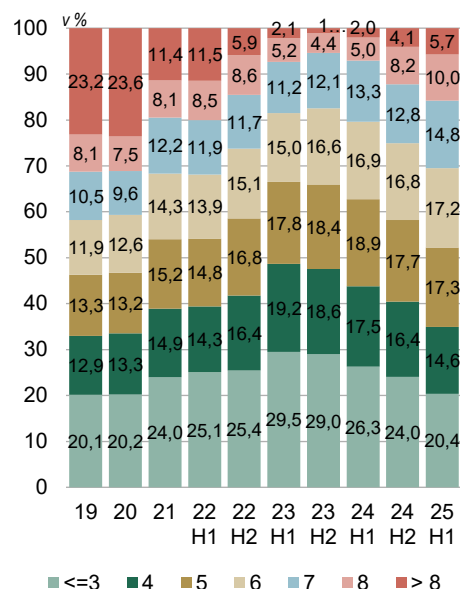
Vir: Izračuni Banke Slovenije.

Slika 7.27: **Porazdelitev razmerja DTI**

Porazdelitev razmerja DTI pri potrošniških posojilih

Porazdelitev razmerja DTI pri stanovanjskih posojilih

Opomba: Porazdelitev je prikazana na podlagi seštevka zneska posojila.
Vir: Banka Slovenije.

Tabela 7.6: Stopnje prehodov (DR) za mikro, majhna in srednje velika podjetja ter velika podjetja

Leto	Mikro, majhna in srednje velika podjetja (v %)	Velika podjetja (v %)
2017	4.1	1.9
2018	6.2	3.1
2019	5.1	2.2
2020	5.1	4.5
2021	4.1	3.3
2022	3.4	1.1
2023	3.6	1.3
2024	3.5	0.9

Opomba: Izračuni enoletnih stopenj prehoda plačnikov med neplačnike temeljijo na naslednjih predpostavkah:

1. Enota opazovanja: pri izračunu stopenj prehodov plačnikov med neplačnike (DR) je enota opazovanja komitent-datum. Za posameznega komitenta se upošteva le en podatek, tudi če ima izpostavljenost pri različnih bankah. V izračunu so upoštevane banke in hranilnice. V izračunu so upoštevani vsi komitenti, ki imajo na začetni datum pozitivno vrednost razvrščenih terjatev po odplačni vrednosti.

2. Neplačnik je opredeljen z Ebino definicijo nedonosne izpostavljenosti na nivoju komitenta.

3. Izračun stopnje prehoda:

Števec stopnje neplačila je opredeljen kot število komitentov, ki so bili na začetni datum (to je konec leta T) plačniki in so kadarkoli v naslednjem letu (letu T+1) postali neplačniki, pri čemer ni nujno, da so še vedno v stanju konec leta T+1.

Imenovalec stopnje neplačila je opredeljen kot število komitentov, ki so bili na začetni datum (to je konec leta T) plačniki.

Vsak komitent je v izračunu upoštevan samo enkrat, tudi če ima izpostavljenost pri različnih bankah. Uporabljen je konservativni pristop, pri čemer se upošteva, da je komitent neplačnik, če je neplačnik pri katerikoli banki vsaj enkrat v opazovanem obdobju.

Vir: Banka Slovenije.

Tabela 7.7: Deleži števila prehodov mikro, majhnih in srednje velikih podjetij ter velikih podjetij med bonitetnimi razredi (prehodne matrike)⁹³

Mikro, majhna in srednje velika podjetja							Velika podjetja						
dec.24							dec.24						
		A	B	C	D	E			A	B	C	D	E
dec.23	A	86,9	10,4	2,1	0,5	0,2	dec.23	A	95,6	4,2	0,3	0,0	0,0
	B	11,2	79,5	8,1	0,6	0,6		B	9,5	85,6	3,5	1,4	0,0
	C	1,8	12,5	81,1	3,3	1,4		C	0,0	7,7	92,3	0,0	0,0
	D	0,5	0,8	6,0	79,3	13,5		D	0,0	0,0	0,0	94,7	5,3
	E	0,0	0,1	0,7	2,5	96,8		E	0,0	0,0	0,0	3,6	96,4

Opomba: Izračuni enoletnih stopenj prehoda komitentov med različnimi bonitetnimi skupinami temeljijo na naslednjih predpostavkah:

1. Enota opazovanja: pri izračunu stopenj prehodov komitentov med posameznimi bonitetnimi skupinami je enota opazovanja poslovna banka-komitent-datum. V izračunu je vsak komitent upoštevan glede na število izpostavljenosti pri različnih bankah v bančnem sistemu. V izračunu so upoštevane banke in hranilnice. Upoštevajo se komitenti, ki so bili v stanju podatkov kreditnega registra na začetku posameznega leta. Za podatek na konec obdobja se upošteva zadnji razpoložljiv podatek za tega komitenta znotraj leta. V analizo so vključeni vsi komitenti, ki imajo pozitivno vrednost razvrščenih terjatev po odplačni vrednosti in zavedeno bonitetno oceno na začetku opazovanega obdobja ter so bili na vsakokratni datum izračuna v poslovnem registru razvrščeni v sektor S.11.

2. Izračun:

Števec stopnje prehoda med bonitetnimi skupinami i in j je opredeljen kot število komitentov, ki so imeli na začetni datum (to je konec leta T) bonitetno oceno i, njihova zadnja razpoložljiva bonitetna ocena v letu T+1 pa je bila j, pri tem ni nujno, da so bili še vedno v stanju konec leta T+1.

Imenovalec stopnje prehoda med bonitetnimi skupinami i in j je opredeljen kot število komitentov, ki so imeli na začetni datum (to je konec leta T) bonitetno oceno komitenta i.

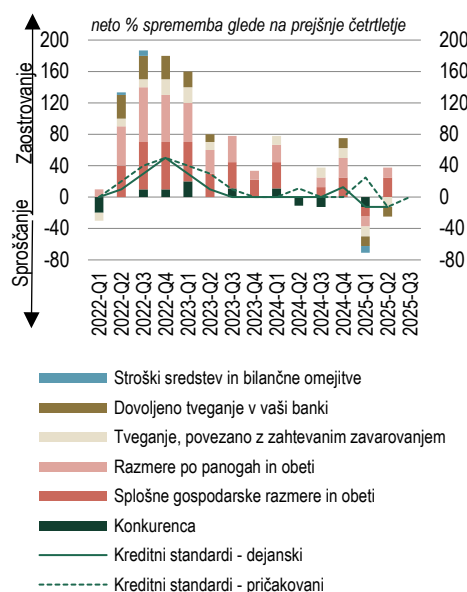
Vir: Banka Slovenije.

⁹³ Prehodne matrike za pretekla obdobja so objavljene v prilogah Poročila o finančni stabilnosti oktober 2020: v Tabeli 6.2 na str. 85, v prilogah Poročila o finančni stabilnosti oktober 2021: v Tabeli 7.3 na str. 96, v prilogah Poročila o finančni stabilnosti oktober 2022: v Tabeli 6.6 na str. 60, v prilogah Poročila o finančni stabilnosti oktober 2023: v Tabeli 8.6 na str. 99 in v prilogah Poročila o finančni stabilnosti oktober 2024: v Tabeli 8.7 na str. 106.

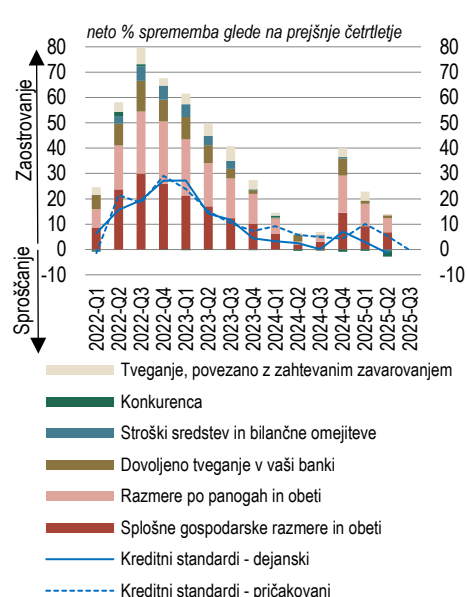
Anketa o bančnih posojilih (Bank Lending Survey), 2. četrletje 2025

Slika 7.28: Spremembe kreditnih standardov, ki se uporabljajo za odobritev posojil ali kreditnih linij podjetjem, in dejavniki, ki k temu prispevajo

Spremembe kreditnih standardov in dejavniki pri posojilih podjetjem v Sloveniji

Spremembe kreditnih standardov in dejavniki pri posojilih podjetjem v evrskem območju

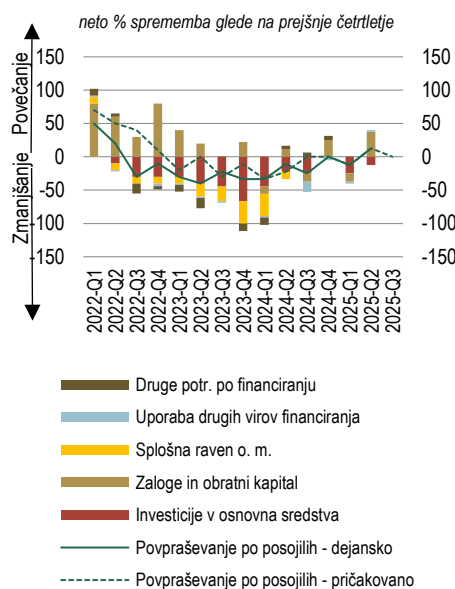

Opomba: »Dejanske« vrednosti so spremembe, ki so nastale, »pričakovane« vrednosti pa so spremembe, ki so jih banke predvidevale. Enako je povsod v nadaljevanju te primerjave. Neto odstotki so opredeljeni kot razlika med vsoto odstotkov bank, ki so odgovorile s »precej zaostri« in »nekoliko zaostri«, in vsoto odstotkov bank, ki so odgovorile z »nekoliko ublaži« in »precej ublaži«. Enako je povsod v nadaljevanju, kjer so prikazani standardi. Na slikah evrskega območja (desne slike, enako povsod v nadaljevanju) gre za tehtane neto odstotne spremembe. Povprečja kategorij na slikah so tako za Slovenijo kot evrsko območje izračunana kot navadna povprečja: »Stroški sredstev in bilančne omejitve« so netehtano povprečje »kapitala bank in stroškov, povezanih s kapitalnim položajem bank«, »dostopa do tržnega financiranja« in »likvidnostnega položaja«, »konkurenca« je netehtano povprečje »konkurence drugih bank«, »konkurence nebank« in »konkurence tržnega financiranja«.

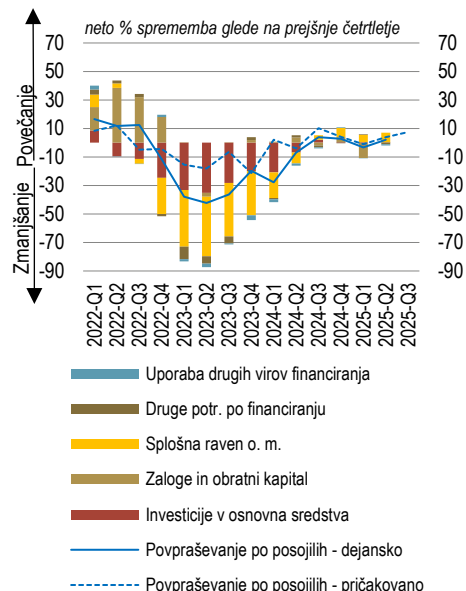
Vir: Banka Slovenije.

Slika 7.29: Spremembe povpraševanja posojil podjetij in dejavniki, ki k temu prispevajo

Spremembe povpraševanja in dejavniki pri posojilih podjetjem v Sloveniji

Spremembe povpraševanja in dejavniki pri posojilih podjetjem v evrskem območju

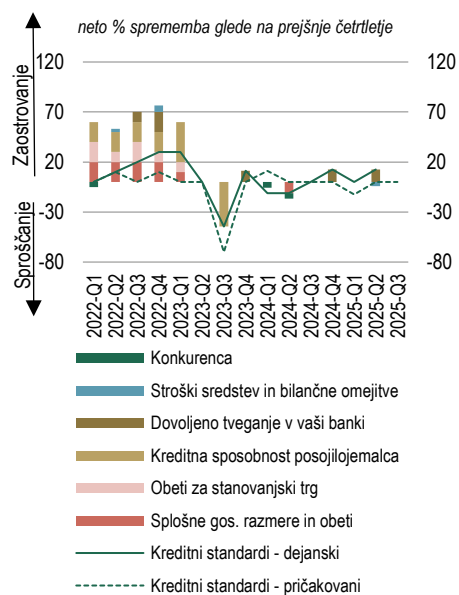

Opomba: Neto odstotki pri vprašanjih o povpraševanju po posojilih so opredeljeni kot razlika med vsoto odstotkov bank, ki so odgovorile s »precej povečalo« in »nekoliko povečalo«, in vsoto odstotkov bank, ki so odgovorile z »nekoliko zmanjšalo« in »precej zmanjšalo«. Enako je povsod v nadaljevanju. »Druge potrebe po financiranju« so netehtano povprečje »združitve/prevzemov in prestrukturiranja podjetij« ter »refinanciranja/prestrukturiranja dolga in ponovnih pogajanj«, in »Uporaba alternativnega financiranja« je netehtano povprečje »notranjega financiranja«, »posojil drugih bank«, »posojil nebank«, »izdaje/odkupa dolžniških vrednostnih papirjev« in »izdaje/odkupa lastniškega kapitala«.

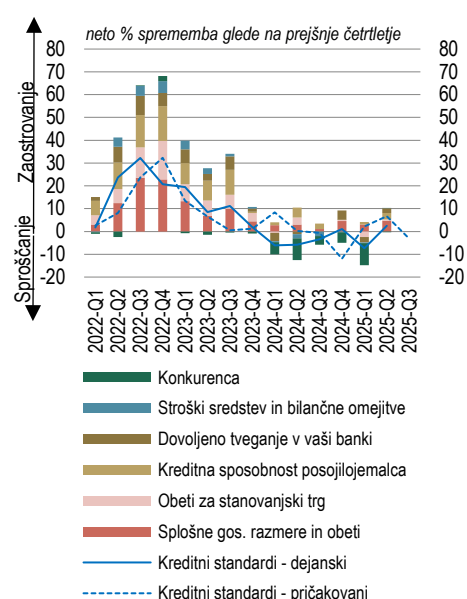
Vir: Banka Slovenije.

Slika 7.30: **Spremembe kreditnih standardov pri stanovanjskih posojilih in dejavniki, ki k temu prispevajo**

Spremembe kreditnih standardov in dejavniki pri stanovanjskih posojilih v Sloveniji

Spremembe kreditnih standardov in dejavniki pri stanovanjskih posojilih v evrskem območju

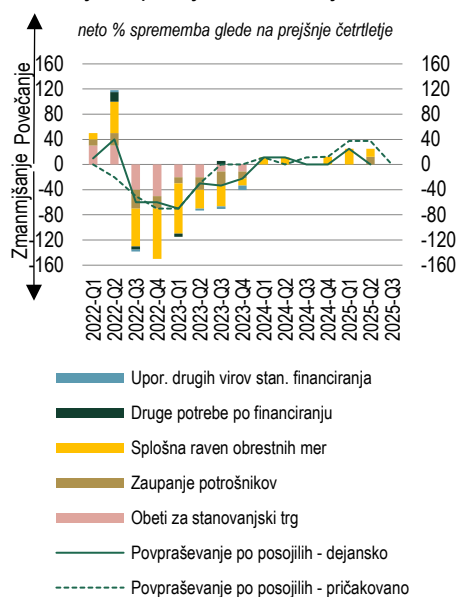

Opomba: »Stroški sredstev in bilančne omejitve« so netehtano povprečje »kapitala bank in stroškov, povezanih s kapitalnim položajem bank«, »dostopa do tržnega financiranja« in »likvidnostnega položaja«; »konkurenca« je netehtano povprečje »konkurence drugih bank« in »konkurence nebank. Neto odstotki za »druge dejavnike« se nanašajo na povprečje nadaljnjih dejavnikov, ki so jih banke navedle kot tiste, ki so prispevali k spremembam kreditnih standardov.

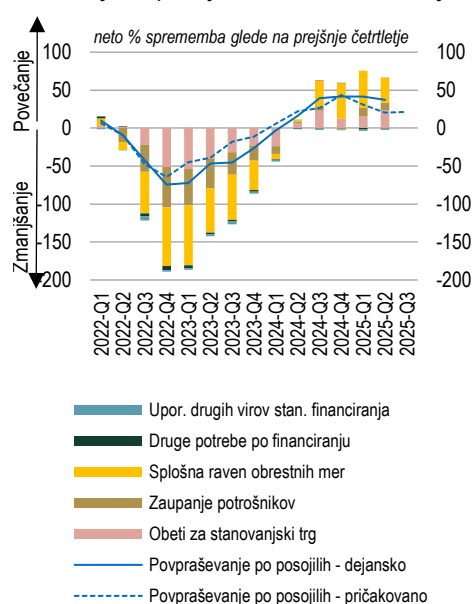
Vir: Banka Slovenije.

Slika 7.31: **Spremembe povpraševanja po stanovanjskih posojilih in dejavniki, ki k temu prispevajo**

Spremembe povpraševanja in dejavniki pri stanovanjskih posojilih v Sloveniji

Spremembe povpraševanja in dejavniki pri stanovanjskih posojilih v evrskem območju

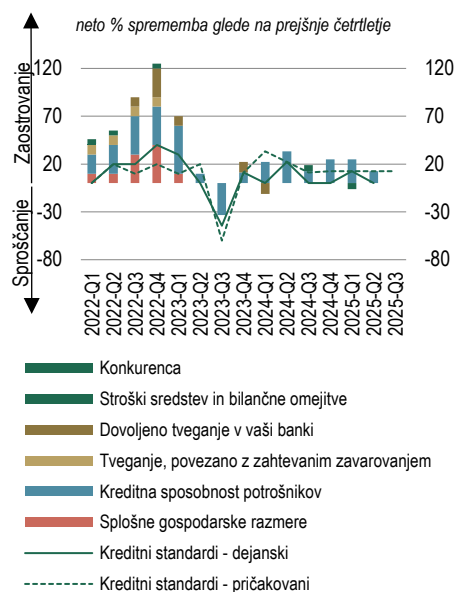

Opomba: »Druge potrebe po financiranju« so netehtano povprečje »refinanciranja/prestrukturiranja dolga in ponovnih pogajanj« ter zakonske in davčne ureditve stanovanjskega trga. »Uporaba alternativnega financiranja« je netehtano povprečje »lastnega financiranja nakupa stanovanja iz prihrankov/pologov (lastna sredstva gospodinjestev)«, »posojil drugih bank« in »druge virov zunanjega financiranja«.

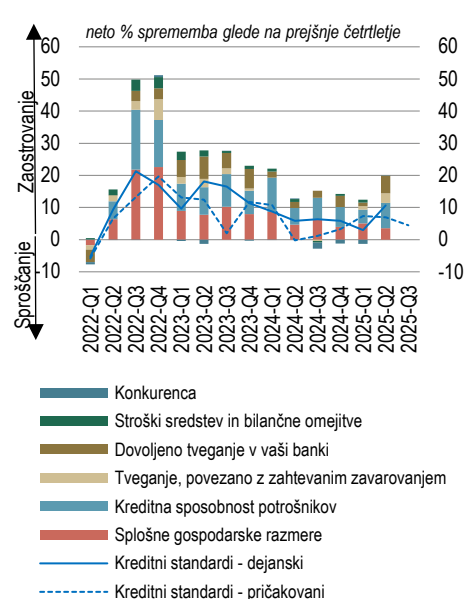
Vir: Banka Slovenije.

Slika 7.32: **Spremembe kreditnih standardov pri potrošniških posojilih in dejavniki sprememb**

Spremembe kreditnih standardov in dejavniki pri potrošniških posojilih v Sloveniji

Spremembe kreditnih standardov in dejavniki pri potrošniških posojilih v evrskem območju

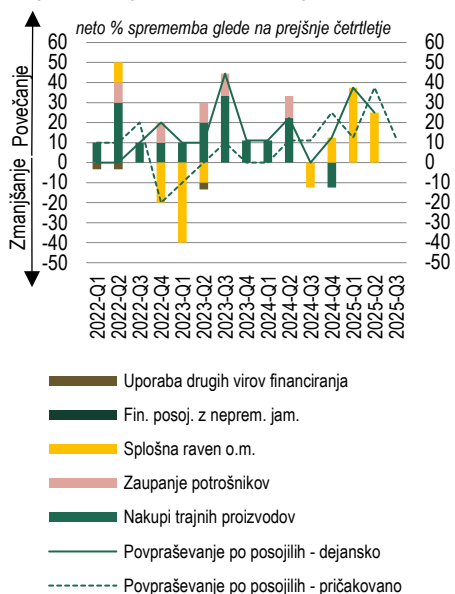

Opomba: »Stroški sredstev in bilančne omejitve« so netehtano povprečje »kapitala bank in stroškov, povezanih s kapitalnim položajem bank«, »dostopa do tržnega financiranja« in »likvidnostnega položaja«; »konkurenca« je netehtano povprečje »konkurence drugih bank« in »konkurence nebank. Podrobni poddejavniki pod »stroški sredstev in omejitve bilance stanja« so bili uvedeni aprila 2024.

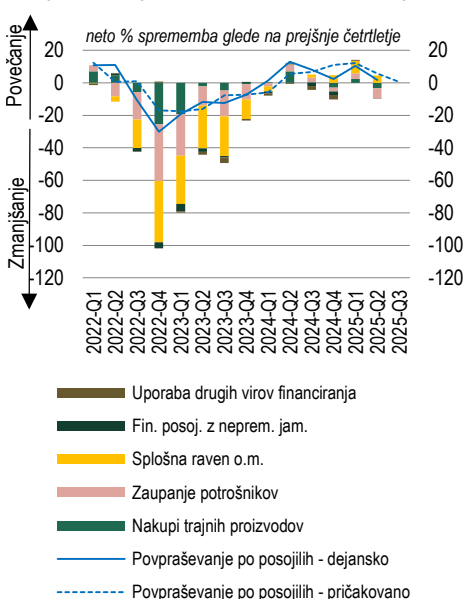
Vir: Banka Slovenije.

Slika 7.33: **Spremembe povpraševanja po potrošniških posojilih in dejavniki sprememb**

Spremembe povpraševanja po potrošniških posojilih in dejavniki v Sloveniji

Spremembe povpraševanja po potrošniških posojilih in dejavniki v evrskem območju

Opomba: »Uporaba alternativnega financiranja« je netehtano povprečje »lastnega financiranja iz prihrankov«, »posojil drugih bank« in »drugih virov zunanega financiranja«. »Izdatki za potrošnjo, financirani s posojili z nepremičninskim jamstvom, pomenijo »izdatke za potrošnjo, financirane s posojili z jamstvom za nepremičnine«.

Vir: Banka Slovenije.

7.1 Opis kratic

Kratice

AJPES	Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve
BDP	Bruto domači proizvod
BLS	Bank Lending Survey (anketa o bančnih posojilih za evrsko območje)
CCyB	Counter-cyclical capital buffer (proticiklični kapitalni blažilnik)
CET1	Navadni lastniški temeljni kapital
COREP	Common Reporting (standardizirana nadzorniška poročila o kapitalni ustreznosti, tveganjih in velikih izpostavljenostih, ki jih banke predložijo nadzorniku v skladu z evropskimi kapitalnimi zahtevami)
CRR	Capital requirements regulation (Uredba o kapitalnih zahtevah)
DORA	Digital Operational Resilience Act (Zakon o digitalni operativni odpornosti)
DSTI	Razmerje med stroškom servisiranja celotnega dolga in dohodkom kreditnojemalca (angl. debt service to income)
EBA	European Banking Authority (Evropski bančni organ)
ECB	Evropska centralna banka
EGP	Evropski gospodarski prostor
EMF	European Mortgage Federation
EO	Evrsko območje, Evropska monetarna unija
ESRB	European Systemic Risk Board (Evropski odbor za sistemska tveganja)
EU	Evropska unija
EURIBOR	Medbančna obrestna mera, po kateri si reprezentativne banke iz evrskega območja medsebojno ponujajo depozite
FINREP	Financial Reporting (standardizirana finančna poročila bank v enotni evropski shemi, ki vsebujejo podrobne računovodske in nadzorniške podatke o bilanci stanja ter izkazu poslovnega izida)
GURS	Geodetska uprava Republike Slovenije
HICP	Harmonised Index of Consumer Prices
HQLA	High quality liquid assets
LCR	Liquidity coverage ratio (količnik likvidnostnega kritja)
LTRO	Long-Term Refinancing Operation (dolgoročne operacije refinanciranja)
LTV	Razmerje med zneskom posojila in vrednostjo stanovanjske nepremičnine, dane v zavarovanje (angl. loan-to-value ratio)
MCR	Minimalna kapitalna rezerva
MMF	Money market funds (skladi denarnega trga)
NFD	Nefinančne družbe
NPE	Non-performing exposures (nedonosne izpostavljenosti)
NSFR	Net stable funding ratio (količnik neto stabilnega financiranja)
PMI	Purchasing Managers' Index (kazalnik nabavnih menedžerjev)
P2G	Kapitalna smernica drugega stebra (Pillar 2 Guidance)
ROE	Return on Equity (donos na kapital)
RWA	Risk weighted assets (tveganju prilagojena aktiva)
S2	Skupina s povečanim kreditnim tveganjem
S&P	Standard and Poor's
SCR	Solventnostna kapitalna rezerva
SyRB	Systemic Risk Buffer (blažilnik sistemskega tveganja)
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
Tier1	Temeljni kapital
TPI	Tveganju prilagojena izpostavljenost (angl. Risk Weighted Exposure: RWE)
UOC	Kazalnik UOC (angl. Unobserved components methodology)
ZRSZ	Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje